

T.C
MUĞLA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

BİYOLOJİ ANABİLİM DALI

KÖYCEĞİZ (MUĞLA) İLÇESİNİN ETNOBOTANIĞI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GÜLŞAH UYSAL

MUĞLA, 2008

ÖNSÖZ

Bu çalışma Muğla Üniversitesi Fen - Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümünde yapılmıştır.

Tez çalışmam sırasında yardım ,uyarı ve yapıcı eleştirileri ile araştırmamın yürütülmesi ve değerlendirilmesinde emeği geçen tez danışman hocam sayın Yrd.Doç Dr. Çiğdem Görk ve Prof .Dr. Güven Görk'e, alan çalışması sırasında topladığım bitkilerin teşhisinde yardımcı olan Muğla Üniversitesi Fen- Edebiyat Fakültesi Biyoloji bölümü uzmanı sayın Olcay Ceylan' a, çalışmalarımda yardımcı sayın Duygu Kazan'a, çalışmalarımın bitki ve bilgi toplama aşamasında desteğini esirgemeyen eşim Ali Hidayet Yıldırım'a, bilgisayar çalışmalarımda yardımcı olan okulumuz Bilgisayar öğretmeni sayın Öner Göker'e, varlıkları ile cesaretlendiğim annem, babam, tüm yakınlarım ve arkadaşlarıma teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Köyceğiz'de yaptığım arazi çalışmalarım sırasında bana yardımcı olan Köyceğiz halkına saygılarımı ve sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Gülşah Uysal
MUĞLA, 2008

İÇİNDEKİLER DİZİNİ

	<u>Sayfa No:</u>
ÖNSÖZ	II
İÇİNDEKİLER DİZİNİ	III
ÖZET	XI
SUMMARY	XII
ŞEKİLLER DİZİNİ	XIII
TABLolar DİZİNİ	XV
SEMBoLER VE KISALTMALAR DİZİNİ	XVI
1. GİRİŞ	1
2. KAYNAK ÖZETLERİ	6
3. MATERYAL VE METOT	11
4. BULGULAR	15
4.1. Amaranthaceae	16
4.1.1 Amaranthus retroflexus L	16
4.2. Anacardiaceae	16
4.1.2. Pistacia terebinthus L	16
4.1.3. Rhus coriara L	18
4.3. Apiaceae	19
4.3.1. Apium graveolens L	19
4.3.2. Daucus carota L	19
4.3.3. Foeniculum vulgare Miller	19
4.3.4. Oenanthe pimpinelloides L	20
4.3.5. Opopanax hispidus (Friv.)Gris	20
4.3.6. Petroselinum crispum (Miller) A.W.Hill	21
4.3.7. Pimpinella anisum L	22
4.3.8. Scandix pecten-veneris L	22
4.4. Apocynaceae	23
4.4.1. Nerium oleander L	23
4.5. Araceae	23

4.5.1. <i>Dracunculus vulgaris</i> Schott	23
4.6. <i>Arecaceae</i>	24
..4.6.1. <i>Cocos nucifera</i> L.....	24
4.7. <i>Aspleniaceae</i>	24
4.7.1. <i>Ceterach officinarum</i> DC.....	24
4.8. <i>Asteraceae</i>	25
4.8.1. <i>Anthemis tinctoria</i> L	25
4.8.2. <i>Cynara scolymus</i> L	27
4.8.3. <i>Helianthus annuus</i> L.....	27
4.8.4. <i>Helianthus tuberosus</i> L	28
4.8.5. <i>Helichrysum orientale</i> (L.) DC	28
4.8.6. <i>Xanthium stramarium</i> L.....	29
4.9. <i>Betulaceae</i>	29
4.9.1. <i>Alnus gulinosa</i> (L.) Gaertner	29
4.10. <i>Brassicaceae</i>	30
4.10.1. <i>Brassica oleracea</i> L.....	30
4.10.2. <i>Lepidium sativum</i> L.....	30
4.10.3. <i>Raphanus raphanistrum</i> L	31
4.11. <i>Burseraceae</i>	31
4.11.1. <i>Boswellia frereana</i> Birdw.....	31
4.12. <i>Buxaceae</i>	32
4.12.1. <i>Buxus sempervirens</i> L.....	32
4.13. <i>Cactaceae</i>	32
4.13.1. <i>Opuntia ficus –indica</i> Mill	32
4.14. <i>Capparaceae</i>	33
4.14.1. <i>Capparis spinosa</i> L.....	33
4.15. <i>Caryophyllaceae</i>	33
4.15.1. <i>Gypsophila arrostii</i> Guss.....	33
4.16. <i>Chenopodiaceae</i>	34
4.16.1. <i>Beta maritima</i> L	34
4.16.2. <i>Salicornia europaea</i> L.	34
4.17. <i>Cluciaceae</i> (<i>Guttiferae</i>)	34
4.17. <i>Hypericum perforatum</i> L	34
4.18. <i>Corylaceae</i>	35

4.18.1. <i>Corylus maxima</i> Miller.....	35
4.19. Cucurbitaceae.....	36
4.19.1. <i>Citrullus lanatus</i> (Thunb). Matsum. Et Naksi.....	36
4.19.2. <i>Cucurbita pepo</i> L.....	36
4.19.3. <i>Momardica charantia</i> L.	37
4.20. Cupressaceae.....	37
4.20.1. <i>Cupressus sempervirens</i> L.	37
4.20.2 . <i>Juniperus foetidissima</i> Willd.	38
4.21. Cyperaceae.....	39
4.21.1. <i>Cyperus rotundus</i> L.....	39
4.22. Elaeagnaceae.....	40
4.22.1. <i>Elaeagnus angustifolia</i> L.....	40
4.23. Ericaceae.....	40
4.23.1. <i>Arbutus unedo</i> L.....	40
4.24. Euphorbiaceae.....	41
4.24.1. <i>Euphorbia amygdaloides</i> L.....	41
4.25. Fabaceae.....	41
4.25.1. <i>Cassia angustifolia</i> Vahl.....	42
4.25.2. <i>Ceratonia siliqua</i> L.....	42
4.25.3. <i>Cicer arietinum</i> L.....	43
4.25.4. <i>Galega officinalis</i> L.	43
4.25.5. <i>Trigonella foenum-graecum</i> L.....	44
4.25.6. <i>Vicia ervilia</i> (L.) Willd.....	44
4.25.7 <i>Vigna anguiculata</i> (L.)Walp.....	45
4.26. Fagaceae.....	45
4.26.1. <i>Quercus cocciferae</i> L.....	45
4.27. Geraniaceae.....	46
4.27.1. <i>Pelargonium endlicherianum</i> Fenzl.....	46
4.28. Hamamelidaceae.....	47
4.28.1. <i>Liquidambar orientalis</i> Mill.....	47
4.29. Iridaceae.....	48
4.29.1. <i>Crocus chrysanthus</i> (Herbert) Herbert.....	48
4.30. Juglandaceae.....	49
4.30.1. <i>Juglans regia</i> L.....	49

4.31. Juncaceae	51
4.31.1. Juncus littoralis C.A.....	51
4.32. Lamiaceae	51
4.32.1. Coridothymus capitatus L.....	51
4.32.2. Lavandula stoechas L.....	52
4.32.3. Melissa officinalis L.	54
4.32.4. Mentha pulegium L.....	54
4.32.5. Mentha x piperita L.....	56
4.32.6. Ocimum basilicum L.....	58
4.32.7. Origanum majorana L.....	58
4.32.8. Origanum onites L.....	59
4.32.9. Rosmarinus officinalis L.....	62
4.32.10. Salvia fruticosa Miller.....	63
4.32.11. Salvia tomentosa Miller.....	64
4.32.12. Sideritis leptoclada O.Schwarz.....	64
4.32.13. Teucrium chamaedrys L.....	65
4.32.14. Teucrium polium L.....	65
4.33. Lauraceae	66
4.33.1. Laurus nobilis L.....	66
4.33.2. Persea americana Mill.....	68
4.34. Liliaceae.....	68
4.34.1. Allium cepa L.....	68
4.34.2. Allium sativum L.....	70
4.34.3. Allium porrum Don.....	72
4.34.4. Asparagus acutifolius L.....	72
4.34.5. Asphodelus aestivus Brot.....	73
4.34.6. Hyacinthus orientalis L.....	73
4.34.7. Urginea maritima Baker.....	74
4.35. Linaceae.	75
4.35.1. Linum usitatissimum L.	75
4.36. Loranthaceae.....	76
4.36.1. Viscum album L.....	76
4.37. Lythraceae.....	76
4.37. 1. Lawsonia inermis L.....	76

4.38. Malvaceae.	77
4.38.1. <i>Alcea pallida</i> Waldst et Kit.....	77
4.38.2. <i>Hibiscus esculentus</i> L.....	78
4.38.3. <i>Malva sylvestris</i> L.....	78
4.39. Meliaceae.....	80
4.39.1. <i>Melia azedarach</i> L.....	80
4.40. Moraceae.	80
4.40.1. <i>Ficus carica</i> L.....	80
4.40.2. <i>Morus alba</i> L.....	81
4.40.3. <i>Morus nigra</i> L.....	82
4.41. Morchellaceae.....	83
4.41.1. <i>Morchella conica</i> L.....	83
4.42. Musaceae.....	83
4.42.1. <i>Musa sapientum</i> L.....	83
4.43. Myrtaceae.....	83
4.43.1. <i>Eucalytus camaldulensis</i> Dehnh.....	83
4.43.2. <i>Eugenia caryophyllata</i> Thunb.....	84
4.43.3. <i>Myrtus communis</i> L.....	85
4.44. Oleaceae.....	87
4.44.1. <i>Olea europaea</i> L.....	87
4.44.2. <i>Phillyrea latifolia</i> L.....	91
4.45. Orchidaceae.	91
4.45.1. <i>Orchis anatolica</i> Boiss.....	91
4.46. Papaveraceae.....	92
4.46.1. <i>Papaver rhoeas</i> L.....	92
4.47. Pedaliaceae.	93
4.47.1. <i>Sesamum indicum</i> L.....	93
4.48. Pinaceae.....	94
4.48.1. <i>Cedrus libani</i> A.Richard.....	94
4.48.2. <i>Pinus brutia</i> Ten.....	95
4.48.3. <i>Pinus nigra</i> Arn.ssp, <i>pallasina</i> (Lamb) Holmboe.....	98
4.49. Piperaceae.....	99
4.49.1. <i>Piper nigrum</i> L.....	99
4.50. Plantaginaceae.....	99

4.50.1. <i>Plantago lanceolata</i> L.	99
4.51. Platanaceae.....	100
4.51.1. <i>Platanus orientalis</i>	100
4.52. Plumbaginaceae	101
4.52.1. <i>Limonium sinuatum</i> (L.) Miller, Gard.....	101
4.53. Poaceae	101
4.53.1. <i>Cynodon dactylon</i> L.....	101
4.53.2. <i>Hordeum vulgare</i> L.....	102
4.53.3. <i>Phalaris arundinaceae</i> L.....	102
4.53.4. <i>Phragmites australis</i> L.....	103
4.53.5. <i>Sorghum vulgare</i> Pers.....	103
4.53.6. <i>Triticum aestivum</i> L.....	104
4.53.7. <i>Zea mays</i> L.....	105
4.54. Polygonaceae.	106
4.54.1. <i>Rumex patientia</i> L.....	106
4.55. Portulacaceae	106
4.55.1. <i>Portulaca oleracea</i> L.....	106
4.56. Punicaceae.....	107
4.56.1. <i>Punica granatum</i> L	107
4.57 . Ranunculaceae	109
4.57.1. <i>Anemone blanda</i> Schoot et Kotschy	109
4.57.2. <i>Nigella damascena</i> L.....	109
4.57.3. <i>Ranunculus ficaria</i> L.....	111
4.58. Rhamnaceae	111
4.58.1. <i>Paliurus spina-christi</i> Miller	111
4.59. Rosaceae.	112
4.59.1. <i>Armenica vulgaris</i> Lam.....	112
4.59.2. <i>Cerasus avium</i> (L.) Moench.....	113
4.59.3. <i>Cerasus vulgaris</i> Miller.....	113
4.59.4. <i>Cydonia oblonga</i> Miller	113
4.59.5. <i>Eriobotrya japonica</i> (Thunb.).Lindly	114
4.59.6. <i>Malus sylvestris</i> Miller.	115
4.59.7. <i>Pyrus amygdaliformis</i> Vill.....	115
4.59.8. <i>Pyrus communis</i> L	16

4.59.9. <i>Rosa canina</i> L.....	117
4.59.10. <i>Rosa centifolia</i> L.	117
4.59.11. <i>Rubus sanctus</i> Schreber	117
4.60. Rutaceae.....	118
4.60.1. <i>Citrus aurantiifolia</i> (Christm.)Swingle.	119
4.60.2. <i>Citrus aurantium</i> L	119
4.60.3. <i>Citrus limon</i> L.	119
4.60.4. <i>Citrus nobilis</i> Lour.	121
4.60.5. <i>Citrus paradisi</i> McFad.....	122
4.60.6. <i>Citrus sinensis</i> (L.) Osbeck.....	122
4.60.7. <i>Ruta chalepensis</i> L.....	123
4.60.8. <i>Ruta montana</i> (L.) L.....	124
4.61. Salicaceae.	124
4.61.1. <i>Populus tremula</i> L.....	124
4.61.2. <i>Salix fragilia</i> L	124
4.62. Scrophulariaceae.....	125
4.62.1. <i>Verbascum</i> sp.	125
4.63. Solanaceae.	126
4.63.1. <i>Capsicum annuum</i> L	126
4.63.2. <i>Solanum nigrum</i> L.	126
4.63.3. <i>Solanum tuberosum</i> L.....	127
4.64. Styracaceae	128
4.64.1. <i>Styrax officinalis</i> L	128
4.65. Theaceae	128
4.65.1. <i>Camelia sinensis</i> L.O. Kuntze.	128
4.66. Thymelaeaceae.....	129
4.66.1. <i>Daphne gnidioides</i> Jaub	129
4.67. Tiliaceae.....	129
4.67.1. <i>Tilia rubra</i> DC.	129
4.68. Typhaceae	130
4.68.1. <i>Typha domingensis</i> (Pers.).....	130
4.69. Ulmaceae.....	130
4.69.1. <i>Celtis australis</i> L	130
4.70. Urticaceae	131

4.70.1. <i>Urtica dioica</i> L.	131
4.71. Verbenaceae.....	132
4.71.1. <i>Vitex agnus-castus</i> L.....	132
4.72. Vitaceae.....	136
4.72.1. <i>Vitis vinifera</i> L.....	136
5. TARTIŞMA VE SONUÇLAR.....	138
6. KAYNAKLAR.....	157
7. EKLER.....	161
7.1. Tablolar.....	161
7.2. Resimler.....	205
ÖZGEÇMİŞ.....	226

KÖYCEĞİZ (MUĞLA) İLÇESİNİN ETNOBOTANIĞI

(Yüksek Lisans Tezi)

Gülşah Uysal

MUĞLA ÜNİVERSİTESİ

FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

2008

ÖZET

Köyceğiz’de 2006-2008 yılları arasında yaptığımız etnobotanik alan çalışmamızda Köyceğiz merkez ve köylerinde farklı yaş ve sosyal kategorilerden kişilerle görüşülmüştür. Çalışma alanımız olan Köyceğiz’de 72 familyaya ait 154 bitki türü kaydedilmiştir. Bu bitkilerden 84 tanesi yörede doğal yayılışa sahip olup, 52 tanesi de halk tarafından yetiştirilmektedir. 18 bitki türü ise hiçbir şekilde yetiştirilmemektedir. 27 bitkiye ait herbaryum örnekleri hazırlanmıştır. 14 bitki türünün kuru örneği alınmış, 10 bitki türü aktarda, 8 bitki türü pazarda tespit edilmiştir. 103 bitki türünün fotoğrafı çekilmiştir. Yörede kullanılan bitkilerin çoğunlukla tıbbi ve gıda amaçlı olarak kullanıldığı görülmüştür. 126 bitki türünün tıbbi, 30 bitkinin gıda ve baharat amaçlı kullanımları saptanmıştır. Törede 35 bitki yakacak, süpürge ve eşya yapımında, 8 bitki türü nazar ve tütsü olarak, 12 bitki türü koruma temizlik ve bakım amaçlı kullanılmaktadır. Doğal olarak yetişen 61 familya içerisinde en yüksek temsil oranının 14 tür ile Lamiaceae’ye ait olması Köyceğiz yöresinin aromatik bitkiler yönünden zenginliğini göstermektedir. Bu familyaya ait **Salvia fruticosa** Miller., **Origanum onites** L. ve **Lavandula stoechas** L.’nin yörede yaygın olarak kullanılan bitkiler arasında olduğu tespit edilmiştir. İçerdiği bitki türü sayısı bakımından bu familyayı 11 türle Rosaceae izlemektedir. Ayrıca Lauraceae’den **Laurus nobilis** L., Pinaceae’den **Pinus brutia** Ten. Oleaceae’den **Olea europaea** L., Urticaceae’den **Urtica dioica** L., Hamamelidaceae’den **Liquidambar orientalis** Mill. yörede yaygın olarak kullanılan bitkiler arasında yer almaktadır.

Anahtar kelimeler: Köyceğiz, etnobotanik, aromatik bitkiler

Sayfa adedi: 226

Tez Yöneticisi: Yrd. Doç. Dr. Çiğdem Görk

ETNOBOTANY OF KÖYCEĞİZ(MUĞLA)

(M.Sc.Thesis)

Gülşah Uysal

MUĞLA UNIVERSITY

INSTITUTE of SCIENCE and TECHNOLOGY

2008

SUMMARY

In our ethnobotanic field study done between the years 2006-2008 in Köyceğiz and its villages, we have contacted with people at various ages and of differing social categories. In our study filed, 154 herb species with ethnobotanic characteristics belonging to 72 family are recorded. In that region, 84 of these herbs naturally grow, while 52 of them are cultivated by the residents. The herbarium samples of 27 herbs are prepared. Dry samples of 14 of herbs are obtained and 103 herb species are photographed. It is observed that the herbs in that region are mostly used for medical and nutritious purposes. It is determined that 126 herbs are used for medical aims while 30 herbs are used for nutrition and flavory spices. In Köyceğiz and its villages, 35 herb species used production of tools and broom, for heating, 8 herbs species are used for the evi leye, and as incense, 12 herb species are used protection defence, for cleanness and care. The fact that the highest ratio of representation among naturally growing 72 herbs belongs to the Lamiaceae family with 14 species shows the richness of Köyceğiz region in aromatic herbs. **Salvia fruticosa** Miller, **Origanum onites** L. ve **Lavandula stoechas** L. belonging to this family detected to be among the herbs broadly used in that region. Rosaceae with 11 species, follow this family in the aspect of the herb species numbers it includes. Moreover **Laurus nobilis** L. of Lauraceae, **Pinus brutia** Ten. of Pinaceae, **Olea europaea** L. of Oleaceae, **Urtica dioica** L. of Urticaceae, **Liquidambar orientalis** Mill of Hamamelidaceae are among the herbs broadly used in that region.

Key words: Köyceğiz, ethnobotany, aromatic herbs

Number of paper: 226

Thesis administrator: Yrd. Doç. Dr. Çiğdem Görk

ŞEKİLLER DİZİNİ

	<u>Sayfa no</u>
Şekil3.1. Köyceğiz yöresinde görüşmeler için gidilen köyler	12
Şekil5.1. Bilgi alınan kişilerin yaş dağılışı ve kişi sayısı.....	13
Şekil5.2. Bilgi alınan kişilerin eğitim durumları ve kişi sayısı.....	140
Şekil5.3. Familyaların içerdikleri tür sayılarına göre değerlendirilmesi	141
Şekil5.4. Familyaların içerdığı tür sayısının toplam tür sayısına göre yüzdesi (%)	142
Şekil5.5.Kullanım sayılarına göre bitki türleri	143
Şekil5.6. Kullanılan bitki organların karşılaştırılması	144
Şekil5.7. Kullanım amaçlarına göre bitki türleri	145
Şekil7.2.1.Pistacia terebinthus L.....	205
Şekil7.2.2. Nerium oleander L.....	205
Şekil7.2.3. Helichrysum orientale(L.)DC	206
Şekil7.2.4. Opuntia ficus-indica Mill.....	206
Şekil7.2.5. Salicornia europaea L	207
Şekil7.2.6. Hypericum perforatumL	207
Şekil7.2.7.Galega officinalis L	208
Şekil7.2.8. Qercus coccifera L	209
Şekil7.2.9. Liquidambar orientalis Mill.....	210
Şekil7.2.10. Juncus littoralis C.A.....	210
Şekil7.2.11. Juglans regia L.....	211
Şekil7.2.12. Lavandula stoechas L.	211
Şekil7.2.13. Origanum majoranaL.	212
Şekil7.2.14. Origanum onites L.	212
Şekil7.2.15. Salvia fruticosa Miller.	213
Şekil7.2.16. Sideritis leptocada O.Schwarz	213
Şekil7.2.17. Teucrium polium L.	214
Şekil7.2.18. Laurus nobilis L.....	214-215
Şekil7.2.19. Urginea maritima Baker	215
Şekil7.2.20. Viscum album L	216
Şekil7.2.21. Morus alba L.....	216
Şekil7.2.22. Phillyrea latifolia L.....	217
Şekil7.2.23. Pinus brutia Ten.....	218

Şekil7.2.24. <i>Plantago lanceolata</i> L.....	219
Şekil7.2.25. <i>Limonium sinuatum</i> (L.) Miller,Gard.....	219
Şekil7.2.26. <i>Pharagmites australis</i> L.....	220
Şekil7.2.27. <i>Punica granatum</i> L.....	221
Şekil7.2.28. <i>Paliurus spina-christi</i> Miller.	221
Şekil7.2.39. <i>Pyrus communis</i> L.	222
Şekil7.2.30. <i>Citrus nobilis</i> Lour.....	222
Şekil7.2.31. <i>Verbascum</i> sp.	223
Şekil7.2.32. <i>Styrax officinalis</i> L.	223
Şekil7.2.33. <i>Vitex agnus- castus</i> L.....	224-225

TABLolar DİZİNİ

	<u>Sayfa no</u>
Tablo 3.1. Köyceğiz merkez ve köylerinde görüşmelerin yapıldığı kişi sayısı ve köylerin merkeze olan uzaklıkları.....	13
Tablo5.1. Kaynak kişilerin yaş aralığı ve eğitim düzeyi bilgileri.....	138
Tablo7.1. 1. Etnobotanik alan araştırma formu	161
Tablo7.1.2. Kaynak kişi bilgileri	162
Tablo7.1.3. Köyceğiz yöresinde kullanılan bitkilerin yöresel adları, örnek numaraları, kaynak, kişiler ve botanik adları.....	168
Tablo 7.1.4. Yörede tıbbi olarak kullanılan bitkilerin familyaları, bitki adları, yöresel adları, yaşam şekilleri, kullanılan kısımları ve kullanıcı sayısı	180
Tablo 7.1.5 .Yörede gıda ve baharat olarak kullanılan bitkilerin familyaları, bitki adları, yöresel adları, yaşamşekilleri, kullanılan kısımları ve kullanıcı sayısı.....	186
Tablo7.1.6. Yörede yakacak, süpürge ve eşya olarak kullanılan bitkiler	188
Tablo7.1.7. Nazar ve tütsü olarak kullanılan bitkiler.....	190
Tablo 7.1.8. Koruma,temizlik ve bakım amaçlı kullanılan bitkiler	191
Tablo 7.1.9. Karışım halinde kullanılan bitkiler ve reçeteleri	192
Tablo 7.1.10. Yakın yörelerde yapılmış olan etnobotanik konulu çalışmaların Köyceğiz yöresinde yaptığımız çalışmayla kullanılan familya ve tür sayısı bakımından karşılaştırılması.....	220
Tablo7.1.11. Köyceğiz'de kullanılan bitkilerin yöresel adlarının diğer çalışmalarla karşılaştırılması.....	220

SEMBOLLER VA KISALTMALAR

A: Aktar

AAE: Akseki (Antalya) ilçesindeki bazı bitkilerin yerel adları ve etnobotanik özellikleri
(Duran,1998)

AKB: “Afyonkarahisar’da halkın kullandığı (Sebze, Salata ve İlaç olarak)Bitkiler”
(Öztürk ve Arslan,1993)

AKDB: Afyonkarahisar’da halkın kullandığı doğal bitkiler(Seçmen ve Fıskın, 1996)

B:Bayan

BE: Bodrum Yöresinin Yenen Bitkileri (Ertuğ, 2004)

BYE:Balıkesir Yöresinde Yenen Yabani Meyveler ve Etnobotanik Özellikleri
(Duran ve ark., 2001)

Ç: Çiçekleme zamanı

DBE: Buldan (Denizli) Etnobotanik Alan Araştırması (Ertuğ, 2003)

DÇE:Denizli –Çivril Civarının Etnobotaniği (Seçmen ve Yılmaz,1999)

DE:Datça Yarımadası (Muğla) Florası ve Bu Yörede Halkın Yararlandığı Bitkiler
(Tuzlacı, 2002)

E: Erkek

End: Endemik

FE: “Baba Dağı (Muğla) Florası ve Fethiye Yöresinde Halkın Kullandığı Bitkiler
Hakkında bir Ön Araştırma” (Tuzlacı, 2002)

GÜL: Gülşah Uysal

K: Kuru örneğinin alındığını belirtir.

KAE:Kumalardığı (Afyon) ve Çevresindeki Bazı Bitkilerin Yöresel Adları ve Etnobotanik
Özellikleri (Akçiçek ve Vural,2003)

Kay:Kaynak kişi

KÇA:Koçarlı (Aydın) Yöresinin Geleneksel Halk İlacı Olarak Kullanılan Bitkileri
(Tuzlacı ve Sadıkoğlu, 2003)

KME: KÖYCEĞİZ (Muğla) yöresinde gerçekleştirdiğimiz etnobotanik çalışma (Uysal
,2008)

ME: Muğla (Türkiye) İlindeki Bazı Türlerin Etnobotanik Özellikleri (Sayar ve ark.,1995)

MSE:Manisa –Sarıgöl İlçesinin Etnobotaniği (Seçmen ve Topdemir,1999)

NAYO:Nazilli (Aydın) ve çevresinde gıda olarak kullanılan yabancı otlar
(Yücel ve Tunay, 2002)

OME:Ortaca (Muğla) yöresinde gerçekleştirdiğimiz etnobotanik çalışması (Kazan.,2007)

P:Pazar

R:Resim

1.GİRİŞ

Bitkiler primer üreticiler olarak yeryüzündeki bütün canlılar için besin ve oksijen kaynağıdır ve bütün canlılar bitkilerle etkileşim içinde yaşamlarını devam ettirmektedir.Bitkiler olmasaydı canlılar için gerekli olan oksijen yeryüzünde sürekli azalacağından hayatın devamlılığı sağlanamazdı. Bitkilerin diğer bir önemli özelliği ise birinci dereceden besin kaynağı olmalarıdır.

Bitkilerin insanoğlu için ne kadar önemli olduğu kaçınılmaz bir gerçektir. İnsanoğlu var oluşundan itibaren bitkilerle iç içe yaşamış ve ihtiyaçları doğrultusunda bitkilerden yararlanmıştır. Çevresindeki yabani bitkileri öncelikle besin olarak, daha sonra barınak ve eşya yapımında kullanmıştır. Hastalıkların tedavisinde tedavi edici olarak bitkilerden yararlanmıştır.Bitkilerin kullanımı ve bitkilerle tedavinin M.Ö 3000 yıllarına kadar dayandığı ve hatta birçok ünlü Türk bilim adamının (Ebu Reyhan, Biruni, İbn-i Sina,Al Gafiki, İbn Baytar ve Davud Al –Antaki) bitkisel droglarla uğraştığı bilinmektedir (Işık ve ark., 1995).Tedavi maksadıyla kullanılan bitkilerin miktarı antik çağlardan beri, devamlı artış göstermiştir. Mezopotomya uygarlığı döneminde kullanılan drog miktarı 250 civarında iken, Grekliler döneminde 600 kadar tıbbi bitki tanınmaktaydı.Arap-Fars uygarlığı döneminde bu miktar 4000'e kadar yükselmiştir.19.asrın başlarında ise bilinen tıbbi bitkilerin miktarı 13000 sayısına erişmiştir (Baytop,1984) .Günümüz koşullarında ise bu durum çok farklılık göstermektedir.

İnsanlar son yıllarda hastalıkların tedavisi amacıyla sentetik yollarla elde edilen ilaçlar yerine doğal bitkileri tercih eder olmuşlardır.İlaç sektöründe çoğu ilacın hammaddesi bitki özlerinden ve bitkilerin etken maddelerinden elde edilmektedir.Yapılan araştırmalar doğrultusunda bazı ülkelerle ilgili şu veriler dikkatimizi çekmektedir.Günümüzde Almanya' da 500 farklı bitkiden bitkisel ilaç üretimi için yararlanılmakta ve bunların 200'ü çok sık olarak kullanılmaktadır.Almanlar'ın %76'sı yararlı etkinliklerinden dolayı bitkisel çayları tüketmekte, %52'si ise önemsiz hastalıkların ilk tedavisi için bitkisel ilaçları kullanmaktadır (Sayar ve ark.,1995). Romanya, Macaristan, Bulgaristan gibi ülkelerde

tıbbi bitkilerin yetiştirilmesi bir gelenektir ve ilk olarak ham drog talebi bu ülkelerce karşılanmıştır. Avrupa’da tıbbi bitkilerin yetiştirildiği alanlar gün geçtikçe artmaktadır.

Uzakdoğu ülkelerinde modern tıbbın yanında bitkilerle tedaviye dayanan geleneksel Çin, Kore, Japon tedavi sistemleri yaygın bir şekilde uygulanmaktadır. Hindistan yarımadasında da modern tıbbın yanında, geleneksel tıbbın da yararlanılmaktadır. Bu ülkede tıbbi bitkiler, “Araştırma- Geliştirme Faaliyetleri” adı altında incelenmektedir. Özellikle anti- bakteriyel ilaç geliştirme konusu oldukça büyük önem kazanmıştır (Sayar ve ark., 1995). Azerbeycan başta olmak üzere diğer Türk Cumhuriyetlerinde ise bitkisel tedaviye büyük önem verildiğini görmekteyiz. Ülkemiz florasına ait yapılmış son çalışmalara baktığımızda ülkemizde ortalama 11000 kadar takson bulunduğunu görmekteyiz ve bunların yaklaşık olarak 500 tanesi tedavi amaçlı olarak kullanılmaktadır (Yıldırım, 2004). Geçmişte olduğu gibi günümüzde de bitkilerin daha çok tıbbi amaçlı kullanıldıklarını görmekteyiz. Bunun yanı sıra gıda amaçlı kullanımları da dikkat çekmektedir.

Bitkilerin diğer kullanım şekillerine baktığımızda, insanların bitkilerden farklı şekillerde de faydalandıklarını görmekteyiz. Bazı bitkilerin odunundan mobilyacılıkta, inşaat sektöründe, kağıt sanayinde ve zambak, reçine gibi maddelerin elde edilmesinde yararlanılmaktadır. Bazılarının kök, gövde, çiçek gibi farklı kısımlarından boyar madde elde edilmektedir. Bazı bitkiler, gövde ve dallarına şekil verilerek süpürge, kaşık, kepçe, sepet, nazarlık, hasır gibi eşyalar yapılmaktadır. Bazıları ise park, bahçe ve mekanları süslemekte kullanılmaktadır. Bitkiler sadece bu saydığımız şekillerde kullanılmakla kalmamakta; onlara içinde olduğumuz kültüre, inançlarımıza yada yaşadığımız yere özgü çeşitli anlamlar ve değerler yüklenmektedir. Bazılarının ise nazardan ve kötü olaylardan koruduğuna, uğur ve bereket getirdiğine inanılmaktadır (Sayar ve ark., 1995).

Türkiye, coğrafi konumu, topoğrafyası, jeomorfolojik çeşitlilikleri, sahip olduğu iklim ve toprak yapısından dolayı Euro Siberian (Avrupa- Sibirya), İrano-Turanian (İran Turan) ve Mediterranean (Akdeniz) olmak üzere üç farklı flora bölgesine sahiptir. Bütün bu ekolojik çeşitlilikler, Türkiye’nin bitki çeşidi bakımından zengin bir hazineye sahip olmasına neden olmaktadır. Ülkemiz insanları da bu bitki

zenginliğinden en iyi şekilde yararlanmıştır. Ülkemizin farklı yörelerine özgü bitkiler farklı amaç ve kullanımlarla o yörenin kültürü ve geleneği haline gelmiştir. Bu gelenek ve kültür nesilden nesile aktararak günümüze kadar ulaşmıştır. Fakat bu bilgilerin sadece sözlü olarak günümüze kadar aktarılmış olması, bazı bilgilerin kaybolmasına neden olmuştur. Modernleşme, kentlere göç, sağlık hizmetlerine daha kolay ulaşabilme, gıda ve tıp alanındaki her türlü imkandan faydalanabilme vb. gibi faktörlerden dolayı insanların bitkilerden faydalanma geleneğinde giderek azalmaktadır. Özellikle son yıllarda gelişen etnobotanik ile bu bilgilerin akışının devamlılığı sağlanmıştır.

Etnobotanik sözcüğü ilk kez ABD’li bilim adamı W.Harsberger tarafından 1895 yılında ortaya atılmıştır. Bu terimin bilim dünyasına girmesiyle etnobotanik çalışmalarda yeni bir çığır açılmıştır. 1980’lere kadar pek çok araştırmacı “etnobotanik” terimini alıp kendi konusu içinde kullanılmıştır. 1980’lerden sonra etnobotanik bilimi, halk da dahil olmak üzere artık çok geniş bir kesmin ilgisini çekmiştir ve yerli, yabancı birçok dergide bilimsel anlamda etnobotanikle ilgili makaleler çıkmaya başlamıştır. Bir süre sonra halk bilimi, arkeobotanik, paleoetnobotanik çalışan bilim adamları da etnobotanik çalışmalarda bulunmuştur ve her biri bu bilim dalına yeni bir teknik ve bilgi katmıştır. Amerika’da etnobiyojoloji topluluğu tarafından ilk kez 1981 yılında *Journal of Ethnobiology* dergisi basılmıştır. Harsberger etnobotaniğe “yerli halkın bitki kullanımı” olarak bakmıştır. Yapılan birçok çalışmadan sonra, 1993’te Yen bu tanımı tekrar gözden geçirmiştir. Ve tam olmasa da yeni bir etnobotanik tanım ortaya koymuştur: “Bitkiler ve yerli halk arasındaki her türlü karşılıklı ilişki.” Bugün etnobotanik daha geniş anlamda “Evrin süreci içinde insan bitki ilişkileri” olarak bilinmektedir. Daha dar anlamda ise “bir yörede yaşayan halkın çevresinde bulunan bitkilerden çeşitli gereksinimlerini karşılamak üzere yararlanma bilgisi ve o bitkiler üzerine etkileri” olarak özetlenebilmektedir (Yıldırım, 2004).

Etnobotanik bilimi geçmişten bugüne kadar bitkilerin insanlar tarafından hangi amaçlarla ve nasıl kullanıldığını araştırmaktadır. Bitkilerin geçmişten miras kalan yöresel kullanımına ait gelenekler, gelişen tıp ve sanayiye bağlı olarak yaşatılmamaktadır. Bitkilerin kullanımına yönelik bilgiler de kısıtlı sayıdaki kişiler tarafından bilinmektedir ve gün geçtikçe de bu kaynak kişilerin sayısı giderek azalmaktadır. Etnobotanik biliminin amacı, belli bir bölgede yaşayan halkın kullandığı

bitkileri, bu bitkilerin yöresel isimlerini, bitkileri hangi amaçla kullandıkları ve bunların kullanım şekillerine ait bilgileri gün ışığına çıkarmaktadır ve bu yörelere ait geleneklerle ilgili bilgilerin yitirilmeden yazılı kaynaklara geçmesini sağlamaktadır.Yapılan ve yapılacak olan etnobotanik çalışmalarla bu bilgilerin saklanması ve nesilden nesile değişmeden aktarılması sağlanmaya çalışılmaktadır.

Ülkemizin bitkiler bakımından zengin olan bir yöresi de Muğla ve civarıdır.Muğla ili Anadolu'nun güney batısında bulunmaktadır.Güney batısı, Fethiye körfezinden Mandalya Körfezine kadar olan sahilleri kapsar.Muğla ilinin doğusunda Antalya, Burdur ve Denizli illeri, kuzeyinde Aydın ili ve batısında Güllük, Gökova ve Datça Körfezleri'nin yer aldığı Ege Denizi ve güneyinde Akdeniz bulunmaktadır.1.124 km.olan kıyı uzunluğu ile en uzun sahil şeridinde sahiptir.İl yüz ölçümü 13.338 kilometrekaredir.Yüzölçümünün yaklaşık %20'si tarım arazisi olup geri kalan alanlar dağlık ve engebeliktir.

Muğla ilinin geniş alanlarında Akdeniz iklimi özellikleri egemendir.İklim üzerinde deniz etkisi ve yükseltinin yanı sıra, yer şekillerinin uzanışı da büyük rol oynar.800m.yükseklığe kadar olan alanlarda “Asıl Akdeniz iklimi” ve daha yüksek alanlarda “Akdeniz Dağ iklimi” hissedilir.Maksimum-minimum sıcaklık değerleri, nemlilik, yağış miktarı ve hakim rüzgar yönleri yerel coğrafi koşullara değişmektedir.Kış aylarında aşırı düşük sıcaklık ve kuraklık olmaması bitkilerin gelişimi için elverişlidir.Yaz kuraklığı çok belirgin olduğundan maki olarak bilinen kserofit formasyonlar gelişmiştir.Yüksek dağlık alanlarda iğne yapraklı alanlar bulunmaktadır.Dağların kuzeye bakan yamaçlarında ise Karadeniz'e özgü higrofit ağaç türleri ile kıyı şeridinde nemli tropikal kuşağın bazı türleri görülmektedir.Muğla ilinin iklim koşullarına göre şekillenen doğal bitki örtüsü çok çeşitli ve zengin bir flora oluşturmaktadır.(<http://www.mugla.gov.tr>)

Muğla yöresi bitki çeşitliliğinin fazla olması yanında sahip olduğu endemik bitkiler açısından da oldukça zengindir. Muğla il sınırları içerisinde 1219 tane takson, 1164 tane tür bulunmaktadır.Bu türlerin 238 tanesi endemiktir (Davis ,1965-1988).

Muğla ilinde başta Bodrum olmak üzere, Datça, Fethiye ve Ortaca ilçelerinde ve Muğla merkezde yapılmış etnobotanik çalışmaların olduğu görülmektedir. Köyceğiz yöresinin çalışmasıyla da Muğla ilinin etnobotanik alandaki çalışmalarına eksik olduğu bir ilçesinin daha çalışılarak Muğla ilin bu konudaki çalışmalarının büyük ölçüde tamamlanması çalışma amacımızı oluşturmaktadır.

2-KAYNAK ÖZETLERİ

“Bodrum Yöresinin Yeneni Yabani Bitkileri” (Ertuğ, 2004) adlı projede yörede bitkilerin gıda amaçlı kullanımlarının yanı sıra ilaç, yem, yakacak, el sanatları ve diğer geleneksel kullanımlarına ait veriler de kaydedilmiştir.

Ertan Tuzlacı tarafından yazılmış olan “Bodrum’da Bitkiler ve Yaşam”(Tuzlacı, 2005) isimli kitap Bodrum ilçesinde yapılmış etnobotanik değeri olan kaynaklar arasında önemli bir yere sahiptir. Kitabın etnobotanik konulu olan kısımlarında Bodrum yöresinde kullanılan bitkiler bilimsel adlarıyla tanıtılmıştır. Yöresel isimleri ve kullanım şekilleri belirtilmiştir. Diğer kısımlarında ise Bodrum Yarımadası’nda bulunan bitkilerin listesini saptanması ve yöredeki bitki örtüsün yapısını, bitkilerin dağılımının belirlenmesi, yöre için karakteristik, önemli, korunması gereken bitkilerin saptanması amaçlanmıştır.

“Karaman Yöresinde Etnobotanik Bir Araştırma” (Özhatay ve Koçak, 1999) isimli çalışmada etnobotanik değeri olan bitkiler saptanmış ve bitkilerin kullanım amaçları ve kullanım şekilleri belirlenmiştir.

“Elazığ İlindeki Etnobotanik Değeri Olan Taksonların Araştırılması” (Türkoğlu, 2000) isimli araştırmada Elazığ’da değişik amaçlarla halk tarafından kullanılan bitkiler verilmiştir. Çalışmada tıbbi amaçlı olarak kullanılan bitkilerin yanında halkın süs, park ve kültür bitkisi olarak da bu bitkilerden yararlandığı belirlenmiştir.

“Elazığ İlindeki Etnobotanik Değeri Olan Bitkiler Üzerine Bir Araştırma”(Civelek ve ark., 2000) adlı bir çalışmada, hakkında literatürde herhangi bir bilgi bulunmayan fakat Elazığ ilinde halk tarafından etnobotanik açıdan kullanılan bitkiler tespit edilmiştir.

Türkiye’de insan bitki ilişkisini ele alan en eski ve en kapsamlı kaynaklardan biri de Turhan Baytop tarafından 1984 yazılan “Türkiye’de Bitkilerle Tedavi” (Geçmişte ve Bugün) adlı kitaptır. Kaynakta Türkiye’de bitki kullanımının tarihsel

gelişimi, bitkilerin tıbbi amaçlı kullanım şekilleri ele alınmıştır.Ülkemizde yetişen bitkilerin ayrı ayrı kullanım amaçları, kullanım şekilleri verilmiştir.

“Ege Bölgesinde İnsan Beslenmesinde Kullanılan Bazı Yabani (sarmaşık, sitipno, helvacılık, deniz börülcesi, ısırgan ve gelincik) Otlar Üzerinde Araştırmalar” (Çolakoğlu ve Bilgir, 1977) Ege bölgesinde etnobotanik alanında yapılmış olan en eski çalışmalar arasında yer almaktadır.

“Food From The Fields, Edible Wild Plants Of Agean Turkey (Kalças, 1984) adlı kitapta Ege bölgesinde gıda amaçlı tüketilen yabani bitkilere yer verilmiştir.Çalışmada kullanılan bitkilerin Türkçe ve İngilizce yöresel isimleri, bitkilerle ve kullanım şekilleri ile ilgili bilgiler yer almaktadır.

1984’te yapılmış diğer bir çalışmada “Ege Bölgesinde İnsan Beslenmesinde Kullanılan Bazı Yabani Otlar (sılcan, karakan, pirezola kekiği, kudret narı)”dır (Siyamoğlu,1984).

“Afyonkarahisar’da Halkın Kullandığı (sebze, salata ve ilaç olarak) Bitkiler” (Öztürk ve Arslan, 1993) çalışmasında sebze olarak, salata ve meyve olarak ve ilaç olarak tüketilen bitkiler ele alınmıştır.

“Muğla’da Halk Hekimliği” (Erden ve Satır, 1994) adlı tezde yörede halk inanışlarının yanında bitkilerin halk hekimliğindeki kullanımları da verilmiştir.

Afyon ilinde yapılan diğer bir çalışmada ise yörede kullanılan bazı bitki türlerinin etnobotanik özellikleri belirlenmiştir (Işık ve ark.,1995). Bu çalışmada daha çok sebze, meyve ve ilaç olarak kullanılan bitkiler ele alınmıştır.

Muğla iline ait türlerin etnobotanik özelliklerinin verildiği (Sayar ve ark.,1995) çalışmada, yörede yayılış gösteren bazı tıbbi ve aromatik bitkilerin listesi çıkarılmıştır. Bitkilerin türkçe isimleri, sistematik durumu ve kullanılan kısımları da belirtilmiştir.

Ege bölgesinde halkın tıbbi amaçlı olarak kullandığı bitkiler ele alınmıştır (Honda ve Yeşilada ,1996).

“Cumhuriyet Dönemi Türk Etnobotanik Araştırmalar Arşivi” (Sadıkoğlu, 1998) adlı tezde Muğla iline ait etnobotanik alanda yapılmış 7 adet yayın saptanmıştır.

1998 yılında yapılmış “Akseki (Antalya) İlçesindeki Bazı Bitkilerin Yerel Adları Ve Etnobotanik Özellikleri” (Duran,1998). adlı çalışmada Akseki ilçesinde yayılış gösteren bazı bitkilerin çeşitli amaçlara yönelik kullanımları ve yerel isimleri araştırılmıştır.

“Manisa- Sarıgöl İlçesinin Etnobotaniği” (Seçmen ve Topdemir, 1999) isimli çalışmada sebze, meyve, boya, baharat, yakacak olarak, tıbbi amaçlı, sepet yapımında, nazar değmesine karşı ve temizlik için kullanılan bitkiler incelenmiştir.

“Denizli-Çivril Civarının Etnobotaniği” (Seçmen ve Yılmaz, 1999) adlı çalışmada yöreye ait tıbbi ve gıda amaçlı bitkilere, süs bitkisi, yakacak olarak ve endüstri bitkisi olarak kullanılan bitki türleri belirlenmiştir.

“Ayvalık (Balıkesir) ve Yakınındaki Adaların Floristik ve Etnobotanik Açından Değerlendirilmeleri”(Alpınar, 1999) adlı Bu proje ile Ayvalık (Balıkesir) ve yakınındaki adalarda doğal yayılış gösteren vasküler bitkiler ile halk arasında değişik amaçlarla kullanılan bitkiler saptanmıştır.

Orta Anadolu’ya ait yapılmış bir çalışma olarak “An Etnobotanical Study in Central Anatolia (Turkey)”(Ertuğ, 2000) adlı çalışmayı görmekteyiz.1994-1995 yılları arasında bu çalışmada Aksaray ilinin Aşıklı yerleşmesine yakın Kızılyaka köyünde yenen ve diğer amaçlarla kullanılan yararlı bitkiler araştırılmıştır.

Balıkesir yöresinde yapılan etnobotanik çalışmada, yörede doğal yayılış gösteren ve meyvelerinden yararlanılabilen bitki ve bunların yöresel isimleri ile kullanım alanları belirlenmiştir (Duran ve ark., 2001).

2002 yılında “Nazilli (Aydın) ve Çevresinde Gıda Olarak Kullanılan Yabancı Otlar” adlı çalışmada Nazilli ve çevresinde tüketilen yabancı otlar ve bunların tüketim şekilleri araştırılmıştır (Yücel ve Tunay, 2002).

“Kütahya ve Çevresinde Halk İlacı Olarak Kullanılan Bitkiler” (Benlioğlu ve Eyinç, 2002) isimli çalışmada halk ilacı olarak değişik amaç ve formlarda kullanılan bitkiler tespit edilmiştir.

“Ayvacık (B1, Çanakkale) ve Çevresinin Etnobotaniği” (Uysal ve Tütenocaklı, 2002) Bitki-insan ilişkileri olarak gerçekleştirilmiş bir çalışma olup, yörede halkın kullandığı bitkilerin kullanım amaçları ve kullanım şekilleri ortaya çıkarılmıştır.

Datça yarımadasının florası ve bu yörede halkın yararlandığı bitkiler üzerine yapılan çalışmalar (Tuzlacı, 2002) ve Baba Dağı florası ve Fethiye yöresinde halkın yararlandığı bitkiler hakkında yapılan ön araştırma (Tuzlacı, 2002) bildiri özetleri şeklinde yayınlanmıştır. Fethiye yöresinde yapılan ön çalışmada Baba Dağı'nın florası, bitki örtüsü ile yörede çeşitli amaçlarla yararlanılan bitkiler tanıtılmıştır. Datça' da yapılan çalışmada Datça yarımadasının floristik özellikleri ve doğal yayılışa sahip bitki türleri verilmiştir. Yörede halkın çeşitli amaçlarla yararlandığı bitkiler hakkında bitkiler de derlenmiştir.

Türkiye Bilimsel Ve Teknik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK), Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Fonu ve Türkiye Bilimler Akademisi'nin (TÜBA) desteğiyle sürdürülmüş olan Buldan (Denizli) yöresinde yapılmış olan çalışma, halkın değişik alanlardaki bitki bilgisini saptamaya yönelik olarak yapılmıştır. Bu çalışmada gıda ,ilaç, yakacak, yem ve el sanatlarında kullanılan bitkiler ele alınmıştır (Ertuğ ve ark., 2003).

“Koçarlı (Aydın) Yöresinin Geleneksel Halk İlacı Olarak Kullanılan Bitkileri” (Tuzlacı ve Sadıkoğlu, 2003) isimli çalışmada geleneksel halk ilacı olarak kullanılan bitkileri ortaya çıkarmak amacıyla yapılmıştır. Çalışmada bitkilerin yöresel

isimleri, tedavideki kullanılışları, dozları, uygulama süreleri hakkında bilgiler derlenmiştir.

Kumalar Dağı (Afyon) ve çevresindeki bazı bitkilerin yöresel adlarının ve etnobotanik özelliklerinin verildiği çalışma 2003'te yayınlanmıştır (Akçiçek ve Vural, 2003).

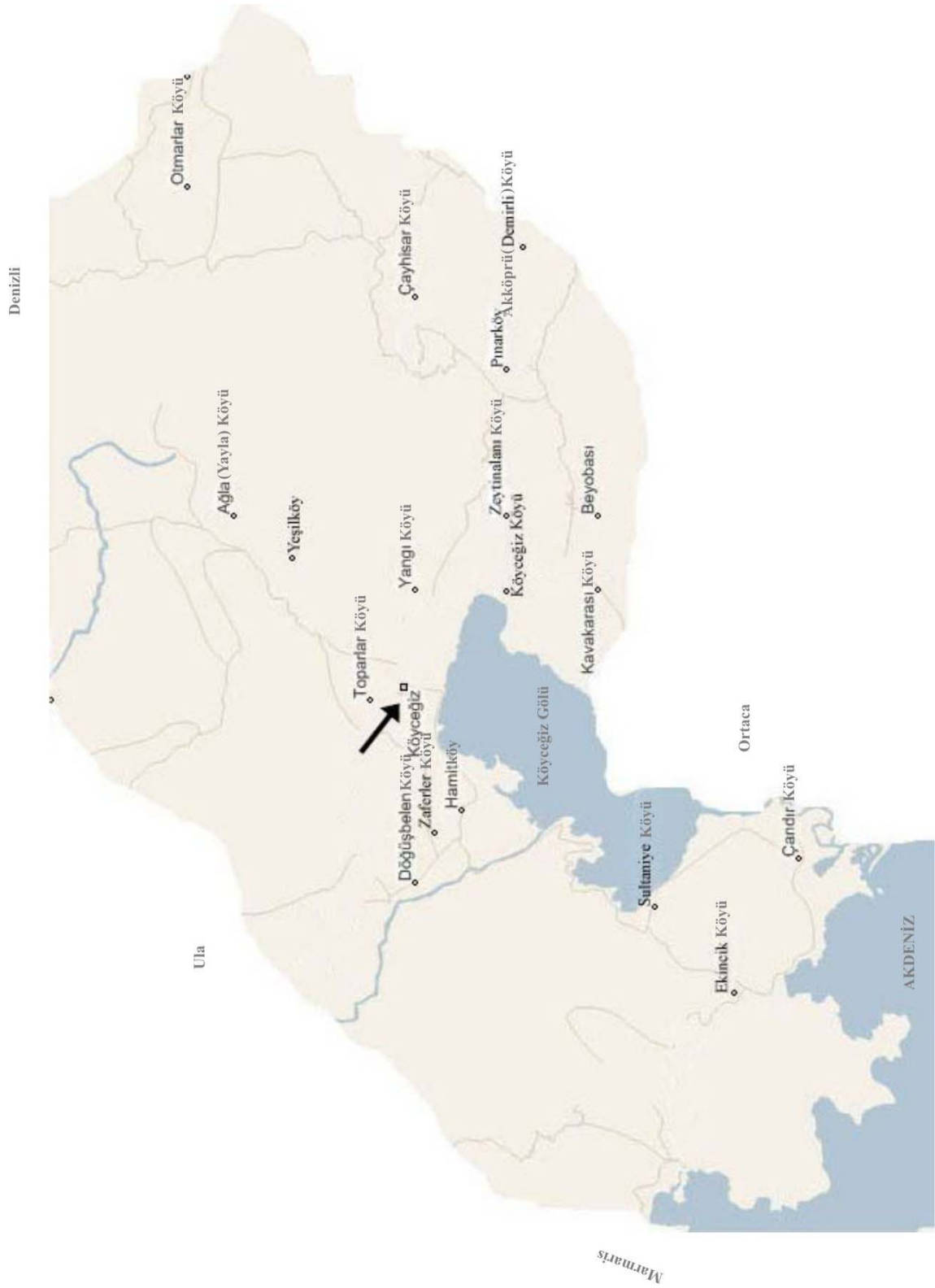
3. MATERYAL VE METOT

Araştırmamızın yürütüldüğü Köyceğiz, Muğla ilinin bir ilçesidir ve “Flora of Turkey” deki kareleme sistemine göre “C2” karesinde bulunmaktadır. Batı Toros Dağlarından gelen uzantı kollarıyla Sandıras Dağı ilçenin kuzeyinde yer almaktadır. Güney batısında Ölemez Dağı ve Akdeniz, batısında yer alan Namnam Çayı ile sınırlanan , Köyceğiz Gölü etrafında kurulmuş ova ve dağlık alanları içine alan geniş bir ilçedir.

Köyceğiz ilçesi Akdeniz ve Ege bölgesi arasında yer almaktadır. İlçede kış ayları bol yağışlı ve ılıman, yükseklerde (Otmanlar) kar yağışı, yaz ayları ise, oldukça kurak ve sıcak geçmektedir. Ekolojik ve coğrafik özellikleri sayesinde Köyceğiz yöresi oldukça zengin bir bitki örtüsüne sahiptir. Doğal bitkilerin daha fazla kullanıldığı düşünülerek dağ köylerinde görüşmeler yapılmasına özen gösterilmiştir.

Köyceğiz ilçe merkezi ve Köyceğiz’e bağlı (**Şekil 3.1**) 18 köy çalışma alanımızı oluşturmaktadır. Köyceğiz merkez ve 18 köyünde toplam 276 kişi ile görüşülmüştür. Bu kişilerin bir kısmıyla Köyceğiz halk pazarında ve Toparlarda kurulan semt pazarında görüşülmüştür. Köyceğiz merkezde ve halk pazarında bulunan aktarlardan da yöresel bitki kullanımları hakkında bilgi alınmıştır. Diğer kaynak kişiler gidilen köylerdeki köylü vatandaşlardır. Görüşülen kişilerin ad-soyadları, yaşları ve eğitim durumları Ekler kısmında **Tablo 7.1.1’de** verilmiştir. Etnobotanik alan çalışmamız süresince Köyceğiz merkezden 16 kişi, köylerinden toplam 260 kişi ile görüşme yapılmıştır. Görüşme için gidilen köyler, köylerin merkeze uzaklığı ve görüşülen kişi sayıları **Tablo 3.1.’de** verilmiştir. Görüşmeye gidilen köylerin 7 tanesi dağ köyü ve ulaşım problemi olan köylerdir. 11 köyü ise sahil, ova köyüdür. Görüşmeye gidilen köylerin 4 tanesi İzmir –Fethiye karayolu üzerinde olup ulaşım problemi yoktur. 6 köyünde de ciddi bir ulaşım problemi yoktur. Fakat yol üstü köylerde değildir. 8 köyünün ise ciddi ulaşım problemi vardır.

Görüşülen farklı yaş ve kültür yapısındaki kişilerin, semt pazarındaki ve aktarlardaki satıcıların farklı amaçlarla kullandıkları bitkiler tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu görüşmeler sırasında kaynak kişilere hazırladığımız anketler

Şekil 3.1. Köyceğiz yöresinde görüşmeler için gidilen köyler

3.1. Köyceğiz merkez ve köylerinde görüşmelerin yapıldığı kişi sayısı ve köylerin merkeze olan uzaklıkları

Köy adı	Köyün merkeze olan uzaklığı(km.)	Görülen kişi sayısı
Merkez	-	16
Köyceğiz Köyü	6	18
Kavakarası Köyü	10	15
Yayla köyü	11	24
Zeytinalanı Köyü	4	63
Otmanlar Köyü	35	7
Akköprü (Demirli) Köyü	33	18
Yeşil Köy	4	9
Ekincik Köyü	37	12
Döğüşbelen Köyü	13	13
Beyobası Köyü	10	4
Pınar Köyü	17	3
Toparlar Köyü	5	9
Sultaniye Köyü	28	15
Hamit köy	11	11
Zaferler Köyü	12	14
Çandır köyü	38	20
Yangı Köyü	3	5
Merkez ve 18 köy	-	276

doğrultusunda sorular yöneltilmiştir. Anketler sonucu elde edilen bilgiler ve örneklenen bitkiler çalışmamızın araştırma materyalini oluşturmaktadır. Etnobotanik alan çalışmamız için hazırladığımız bu anket ekler bölümünde verilmiştir. Anketlerin içeriğinde sorulan sorular ile kullanılan bitkilerin kullanım amacı ve kullanımına yönelik bilgiler, bitkinin yöresel adı, bitki örneğinin temin edildiği mevki gibi verilerin yanı sıra anket yapılan kişinin yaş, cinsiyet, eğitim durumu ve meslek bilgileri gibi özellikleri de belirlenmeye çalışılmıştır (**Tablo 7.1.1**). Anketler sonucu kullanımı tespit edilen bitkiler ya arazilerden toplanıp preslenerek, herbaryum örnekleri hazırlanmış, ya pazarda ve aktarda satılan kuru bitkilerden örnekler alınmış, ya da bitkilerin fotoğrafları çekilmiştir. Bitkileri teşhisi “Flora of Turkey and The East Aegean Islands (Davis, 1965-1988) kaynaklarına göre yapılmıştır. “Ege Bölgesi Bitki Örtüsü” (Öztürk ve ark., 1990) ve Edible Wild Plants of Turkey” (Kalças, 1974) bitkilerle ilgili bilgiler bakımından faydalandığımız önemli kaynaklar arasındadır. Ayrıca bu konu da Muğla Üniversitesi herbaryumundan faydalanılmıştır. Teşhis edilen bitkilerin yöresel isimlerinin hangi bitkiye ait anket yapılan kişilere sorularak belirlenmiştir. Karşılaştırma yapılması için “Türkçe Bitki Adları Sözlüğü”(Baytop, 1994) ve Tohumlu Bitkiler Sistematiği”(Seçmen ve ark., 1998) ve “Türkiye’de Bitkilerle Tedavi” (Baytop, 1984) kitabı kullanılmıştır. Anketler sonucu belirlenen bitkilerin bilimsel adları, yöresel adları, bitki örneğinin alındığı yer, kullanılan bitkinin özellikleri, bitkinin kullanım amacı, kullanım şekli ve kaynak kişileri belirlenmiştir. Bitkilerin ait oldukları familyalar ve aynı familyadaki cins ve türler de familyalar baz alınarak alfabetik sıra ile bulgular bölümünde verilmiştir. Ayrıca bitkilere ait veriler de kullanım amaçlarına, kullanım şekillerine, familyalarına ve yöresel isimlerine göre farklı tablolar haline dönüştürülmüştür. Bu tablolara, kaynak kişi bilgilerine, ayrıca bitki resimlerine Ekler bölümünde yer verilmektedir. Araştırma yöresinde karışım içinde kullanılan bitkiler ayrı bir tablo halinde belirtilmiştir (**Tablo 7.1.9**). Tek başına kullanılan bitkiler, karışım halinde de kullanılıyorsa bu durum, bulgular bölümünde ayrıca belirtilmiştir.

4. BULGULAR

Köyceğiz ilçesi bitki örtüsü bakımından oldukça zengin bir floraya sahiptir.Yöre halkı da bu doğal bitki zenginliğinden yararlandığı gibi yörede yetişen bazı bitkilerin ticaretini de yapmaktadır.*Laurus nobilis L., Lavandula stoechas L., Origanum onites L., Salvia fruticosa Miller, Sideritis leptoclada O.Schwarz, Liquidambar orientalis Mill., Pinus brutia L.,* gibi bitkiler Muğla merkeze, diğer ilçelere ve diğer illere semt pazarlarında yada aktarlarda satılmak üzere gönderilmektedir.Yörede doğal bitki zenginliğinden yararlanıldığı gibi tarım ve hayvancılık ve arıcılıkla da uğraşmaktadır.Köyceğiz Gölü çevresindeki hemen hemen tüm köylerde ticari amaçlı olarak narenciye üretimi yapılmaktadır.Hamitköy, Zaferler, Döğüşbelen, Toparlar, Zeytinalanı, Kavakarası, Köyceğiz Köyü,Yangı ve Beyobası gibi ılıman iklimin hakim olduğu köylerde halkın en önemli gelir kaynağıdır.Ekincik, Çandır, Zeytinalanı Köyü, Yeşilköy’de zeytincilik ticari olarak önem taşımaktadır.Yeşil Köy ,Pınar Köyü ve Yayla Köyü’nde ise meyvacılık önem taşır.Pınar köyü ,Otmanlar, Çayhisar , Zeytinalanı, Yeşil Köy ,Yayla Köyü’nde ise doğal bitkilerin özellikle Lamiaceae (Labiatae) familyasına ait türlerden., *Lavandula stoechas L., Origanum onites L., Salvia fruticosa Miller, Sideritis leptoclada O.Schwarz,* Pinaceae familyasına ait *Pinus brutia L. ve Cedrus libani L.* türlerinden elde edilen katranın ticareti de önem teşkil etmektedir.Ayrıca Köyceğiz merkez, Yangı Köyü, Zeytinalanı Köyü, Hamitköy , Zaferler Köyü ve Toparlar Köyü’nde doğal yayılış gösteren Hamamelidaceae familyasına ait olan *Liquidambar orientalis* Mill. türünden elde edilen yağ ve buhurunun ticareti yapılmaktadır.Özellikle Ekincik, Çandır ve Sultaniye köylerinde Lauraceae familyasına ait olan *Laurus nobilis L.* türünün, yaprağından damıtma yoluyla elde edilen suyunun ve meyvesinden elde edilen yağın ticareti yapılmaktadır.Karaçam, Otmanlar, Akköprü, Çayhisar, Çandır, Sultaniye, Ekincik, Yayla Köyü, Pınar Köyü ulaşımın düzenli olmadığı köylerdir.

Köyceğiz ilçesi merkez ve köylerinde 2006-2008 yılları arasında yaptığımız etnobotanik alan çalışmamızda elde edilen bulgular tüm bitki familyaları alfabetik sıra baz alınarak verilmektedir..

4.1.Fam.:Amaranthaceae

4.1.1.Bitki adı:Amaranthus retroflexus L.

Türkçe adı: Deli sirken, tilki kuyruğu

Bitki örneğinin alındığı yer:Köyceğiz Köyü Nasuhdede mah.yol kenarı, GÜL1

Bitki tanımı:Tek yıllık bitkiler, dik, 15-100 cm uzunlukta, yapraklar 2-7x2-4mm, baklavamsı, ovat, uçtaki yaprakların uçlarına doğru daralmış, dalgalı, çıplak, çiçekdurumunun çiçekleri yoğun, braktesiz, yalancı spikaları var, uçtaki spika yan dallardaki spikalardan daha kısa.Brakteoller sıkı ve keskin 3-6 mm.

Yayılışı:A2(A):İstanbul, B4:Ankara, B9:Bitlis

Kullanılan organ:Toprak üstü organ

Kullanış amacı:Şeker hastalığının tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanış miktarı ve şekli:Dekoksiyon yöntemi ile çayı yapılmaktadır.

Kaynak kişi:15

Kullanış amacı:Gıda olarak kullanılmaktadır.

Kullanış miktarı ve şekli:Piştirilerek yemeği yapılmaktadır.

Kaynak kişi:74

4.2.Fam.: Anacardiaceae

4.2.1.Bitki adı: Pistacia terebinthus L.

Türkçe adı: Meneviş, menengiç

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz –Zeytinalanı Köyü kır alan mevki, GÜL2, Şekil7.2.1.

Bitki tanımı: 2-3 m boyunda çalılar yada 6 m' ye kadar uzayabilen yaprak döken ağaç veya çalılar. Meyveler 5-6 mm. çapında, önceleri kırmızı, olgunlaşınca kahverengi bir drupa. Ç:3-5. Kayalık yamaçlarda, maki, Pinus brutia ormanlarında. 50-1500 m yüksekliklerde.

Yayılışı: A1(A): Çanakkale, A2(A): Kocaeli, A3: Zonguldak, A4: Kastamonu, A5: Amasya, A6: Tokat, A7: Trabzon, B2: Manisa, B5: Kayseri, B7: Malatya, C1: İzmir, C2: Muğla, C3: Antalya, C4: İçel, C5: Seyhan, C6: Hatay

Kullanılan organ: Taze yapraklar

Kullanış amacı: Gıda amaçlı kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Bitkinin taze yaprakları, filizleri haşlanıp sade yada yumurta ile kavrulularak tüketilmektedir.

Kaynak kişiler: 36, 243, 254

Kullanılan organ: Gövde

1.Kullanılış amacı: Eşya yapımında kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Gövdeye şekil verilerek dibek vb. yapılmaktadır.

Kaynak kişi: 212

2.Kullanılış amacı: Yaraların tedavisinde kullanılmaktadır

Kullanılış miktarı ve şekli: Kiriş kökünü soyup dövülür.İçine balmumu, zeytinyağı, meneviş sakızı koyup kaynatılacak.Merhem yapıp doğrudan yara olan bölgeye sarılmaktadır (Karışım65).

Kaynak kişi: 183

Kullanılan organ: Taze yaprak yada filizleri

1.Kullanılış amacı: Tıbbi amaçlı kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Haşlayıp kavurarak yemeği yapılıp yenilmektedir..

Kaynak kişi: 254

2.Kullanılış amacı: Öksürük tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Taze veya kurumuş uç sürgünleri kaynatılıp içilmektedir.

Kaynak kişi: 205

Kullanılan organ: Reçinesi

1.Kullanılış amacı: Tıbbi amaçlı kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Yaralı bölgeye doğrudan sürülür.Ayrıca hayvanların ağrılı ve yarık olan göğsüne zeytinyağı ve kireç suyunun üzerinde oluşan kaymağı ile karıştırılıp bölgeye doğrudan sürülmektedir..

Kaynak kişiler: 160, 205

2.Kullanılış amacı: İneklerde göğüs yarılmalarına karşı kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Zeytinin meyvesinden elde edilen yağına kireç suyunun üzerinde oluşan kaymağı ve meneviş akması iyice karıştırılıp bölgeye rahatsızlık geçene kadar 2-3 defa sarılmaktadır (Karışım 41).

Kaynak kişi:99

Kullanılan organ: Tohum

1.Kullanılış amacı: Öksürük tedavisinde kullanılmaktadır

Kullanılış miktarı ve şekli: Olgunlaşmış tohumlar doğrudan yenilmektedir.

Kaynak kişi: 161

2.Kullanılış amacı:Şeker hastalığının tedavisinde kullanılmaktadır

Kullanılış miktarı ve şekli: Kızılçalı tohumu, mersin yaprağı, meneviş tohumunun (çitlenbik) kaynatılması ile hazırlanan dekoksasyon 5-6 ay günde 1 bardak sabahları aç karınla tüketilmektedir (Karışım 40).

Kaynak kişi: 183

Kullanılan organ: Yaprak

Kullanılış amacı: Menenjit hastalığının tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Yeşil yaprakları toplanıp çarşafa yayılır.Yayılan yaprakların üzerine soğuk su serpiştirilir.Hasta bu yaprakların üzerine yatırılıp sarılmaktadır.

Kaynak kişi: 151

4.2.2.Bitki adı: Rhus coriaria L.

Türkçe adı: Sumak, somak

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz -Zeytinalanı Köyü, K

Bitki tanımı: ½- 3 m uzunluklarda olabilen çalılar. Genç dallar sık tüylü esmerimsi kırmızı renklidir. Yapraklar, geniş, tek, tüylü, 15 e kadar yaprakçık taşır. Ç: 6-7. Fundalıklarda, kenarlarda, ormanlarda. 600-1900m.

Yayıliş: A1(A): Çanakkale, A2(E): İstanbul, A4: Kastamonu, A5: Amasya, A7: Gümüşhane, A9: Çoruh, B1: İzmir, B2: Kütahya, B4: Ankara, B5: Seyhan, C1: İzmir, C2: Denizli, C3: Antalya, C4: Antalya, C6: Gaziantep, C10: Hakkari.

Kullanılan organ: Tohum

Kullanılış amacı: Karın ağrısı tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Tohumların dekoksasyonu yapıılıp karın ağrısı oldukça günde 1-2 bardak kaynatılıp içilmektedir.

Kaynak kişi: 134

Kullanılan organ: Dal ve yaprakları

Kullanılış amacı: Mide rahatsızlıkları tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Mide rahatsızlıklarının ve mide ülseri tedavisinde kullanılmaktadır.

Kaynak kişiler: 61, 64

4.3.Fam.: Apiaceae (Umbelliferae)

4.3.1.Bitki adı: Apium graveolens L

Türkçe adı: Kereviz

Bitki örneğinin alındığı yer: Doğüşbelen köyü bahçelerinden , R

Bitki tanımı: Dik, çıplak iki yıllıklar.Gövde açık, derin oluklu, 30-100 cm.Yapraklar genellikle loplu ve testere dişli, oymalı ve çıplak.

Yayılışı:A1(E):Çanakkale, A2(E):İstanbul, A5:Sinop, A6:Samsun, A7:Trabzon, B1:Çanakkale, C1:İzmir, C5:içel, C6:Hatay

Kullanılan organ:Kök

Kullanılış amacı: Gıda olarak kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Patetes, yer elması, kereviz, havuç, pırasa ile karışık türlü sü yapılmaktadır (Karışım 35).

Kaynak kişi:181

4.3.2.Bitki adı: Daucus carota L.

Türkçe adı: Havuç

Bitki örneğinin alındığı yer: Doğüşbelen köyü bahçelerinden, R

Bitki tanımı: İki yıllık gövde genellikle dallanmış,10-200cm., tüylü yada çıplak. meyve ve çiçekler genellikle aşağı doğru kıvrılır.Petaller beyaz, pembe yada sarı renklidir.

Yayılışı:A2(E):İstanbul, A2(A):Kocaeli, A1(E):Tekirdağ, A4:Zonguldak, A5:Amasya, A6:Samsun, A8:Çoruh, B1:Balıkesir, B10:Kars, C3:Antalya, C6:Hatay, B4:Ankara, C6:Adana

Kullanılan organ:Kök

Kullanılış amacı: Gıda olarak kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Patetes, yer elması, kereviz, havuç, pırasa ile karışık türlü sü yapılmaktadır (Karışım 35).

Kaynak kişi:181

4.3.3.Bitki adı: Foeniculum vulgare Miller.

Türkçe adı: Sıra, Rezene

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz –Zeytinalanı Köyü, R

Bitki tanımı: Dik, tüysüz, donuk mavimsi yeşil renkte, 1-2 m. boyunda çok yıllıklar. Gövdeler dallanmış, kuvvetlice anason meyvesi kokulu. Ç: 5-9..

Yayılışı: A1(E): Kırklareli, A1(A): Çanakkale, A2(E): İstanbul, A2(E): İstanbul, A2(A): İzmit, A3: Zonguldak, A4: Kastamonu, A5: Sinop, A6: Samsun, A7: Trabzon, A8: Çoruh, B2: Manisa, C6: Hatay

Kullanılan organ: Tohum

Kullanılış amacı: Gaz söktürücü olarak kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Tohumlar dekoksasyon yöntemi ile hazırlanıp günde 1-2 bardak içilmektedir..

Kaynak kişiler: 178,53

4.3.4. Bitki adı: *Oenanthe pimpinelloides* L.

Türkçe adı: Gazayak, gazyak

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz –Yeşilköy Sandıras Dağı eteklerinden, R

Bitki tanımı: Dik dallı, tüysüz, içi dolu, köşeli, gövde boyuna yollu, 100cm' ye kadar uzayabilen çok yıllıklar.

Yayılışı: A1(E): Edirne, A2(E): İstanbul, A2(A): Sakarya, A3: Bolu, A4: Zonguldak, A5(A): Amasya, A6: Ordu, A7: Trabzon, A8: Rize, B1: İzmir, C1: İzmir, C2: Muğla, C5: İçel

Kullanılan organ: Toprak üstü organları

1.Kullanılış amacı: Gıda amaçlı kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Doğrudan veya pişirilerek kullanılmaktadır.

Kaynak kişi: 121

2.Kullanılış amacı: Yanık tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Bitki dövülerek ezilip bölgeye doğrudan sarılmaktadır..

Kaynak kişiler: 121,135,144,138,254

4.3.5.Bitki adı: *Opopanax hispidus* (Friv.) Gris.

Türkçe adı: Sarı ot

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz-Çandır Köyü Ölemez Dağı eteklerinden, R

Bitki tanımı: Kuvvetli dik çok yıllıklar, gövde 1-3 m., Çiçekler sarı renkte. Ç: 5-7.

Yayılışı: A1(E): Çanakkale, A2(A): İstanbul, A4: Ankara, B1: Balıkesir, B2: Uşak, B4: Ankara, B6: Malatya, B7: Erzincan, B8: Bingöl, C1: Muğla, C2: Aydın, C3: Antalya, C4: Konya, C5: Konya, C9: Hakkari, C10: Hakkari

Kullanılan organ: Yaprakları

Kullanılış amacı: Gıda amaçlı olarak kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Pişirilerek yemeği yapılmaktadır.

Kaynak kişiler: 74,251

4.3.6.Bitki adı: Petroselinum crispum (Miller)A.W.Hill

Türkçe adı: Maydonoz

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz- Ekincik Köyünde, R

Bitki tanımı: Tüysüz iki yıllık bitkiler. Gövde dik, silindirik, çizgili, 50-80cm. boylarında. Ç: 6-8.

Yayılışı: A2(E): İstanbul, A4:Kastamonu

Kullanılan organ: Yaprakları

1.Kullanılış amacı: Mide rahatsızlıklarında kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Yeşil yapraklarının infüzyonu kaynatılıp içilmektedir.

Kaynak kişi:151

2.Kullanılış amacı: İdrar söktürücü ve böbrek taşı tedavisinde kullanılmaktadır.

2.1.Kullanılış miktarı ve şekli: Kiraz sapı ve maydonoz kaynatılarak hazırlanan dekoksasyon rahatsızlık süresince sabahları aç karın ile 1 bardak içilmektedir (Karışım 60).

Kaynak kişi:169

2.2.Kullanılış miktarı ve şekli: 1-2 tutam maydonozun kaynatılarak yapılan dekoksasyonun günde 1-2 bardak tüketilmesiyle yapılmaktadır.

Kaynak kişiler:82, 14

2.3.Kullanılış amacı: İltihap söktürücü olarak kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Doğrudan yada yemek ve salatalara konularak tüketilmektedir.

Kaynak kişi:177

2.4.Kullanılış amacı: Nezle tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Bir tutam nane, bir tutam maydonoz ile kaynatılıp hazırlanan

dekoksasyon rahatsızlık süresince günde 1-2 bardak tüketilmektedir (Karışım 59).

Kaynak kişi:63

4.3.7.Bitki adı: Pimpinella anisum L

Türkçe adı: Anason

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz halk pazarında, A, Kay.174

Bitki tanımı: Kuvvetli aromatik dallara sahip,kısa yada yumuşak tüylü tek yıllık bitkiler.Gövde 70cm. .Dipteki yapraklar sapsız böbreksi dişli.

Yayıllığı:A2(A):Kocaeli, C2:Denizli

Kullanılan organ:Tohum

1.Kullanılış amacı: Mide gazı yada gaz söktücü ve karın şişliğinin tedavisinde kullanılmaktadır.

Kaynak kişiler:192, 61, 174, 249

2.Kullanılış amacı: Yanık tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanış miktarı ve şekli:Anason dövülerek suyu çıkartılıp bölgeye doğrudan sürülür yada suda dokoksasyonu yapılp bölgeye doğrudan sürülmektedir.

Kaynak kişi:164

4.3.8.Bitki adı: Scandix pecten-veneris L.

Türkçe adı: Kişkiş

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz Zeytinalanı Köyü kır alan mevkiinden , GÜL3

Bitki tanımı: 6- 35 cm. boyunda dik gövdeli tek yıllıklar. Yapraklar oblongdan ovat-oblong a kadar değişen şekillerde, Ç: 3-6.

Yayıllığı: A1(E): Çanakkale, A1(A)B1: Çanakkale, A2(E): İstanbul, A2(A): İstanbul, A3: Ankara, A4: Kastamonu, A5: Yozgat, A6: Samsun, A7: Gümüşhane, A8: Çoruh, A9: Kars, B1: İzmir, B2: Uşak, B4: Ankara, B5: Kayseri, B5/B6: Kayseri, C2: Muğla, C3: Antalya, C4: İçel, C5: İçel, C6: Gaziantep

Kullanılan organ: Toprak üstü organları

Kullanılış amacı: Gıda amaçlı kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Ot yemeklerinin içine katılarak ve börek içi hazırlanmasında pişirilerek kullanılmaktadır.

Kaynak kişiler:171, 92, 99, 74, 254

4.4.Fam:Apocynaceae

4.4.1Bitki adı: Nerium oleander L.

Türkçe adı: Zakkum, Ay ağacı

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz -Yeşilköy Sandıras Dağı etekleri, R, Şekil 7.2.2

Bitki tanımı: 6m.'ye kadar boylanabilen pembe çiçekli kışın yapraklarını dökmeyen bir ağaççıktır. Ç:4-9.Nehir kenarlarında, akarsuların mevsimle kuruyan yataklarında bol miktarda bulunur.

Yayılışı: B1:Manisa, C2:Muğla, C3:Antalya, C4:İçel, C5:Adana, C6:Hatay

Kullanılan organ: Yaprak ve çiçekleri

Kullanılış amacı: Kanser hastalığının tedavisinde kullanılmaktadır..

Kullanılış miktarı ve şekli: Bir tutam çiçekli dalları suda kaynatılıp içilmektedir.

Kaynak kişi:31

Kullanılan organ: Gövdesi

1.Kullanılış amacı: Gövdesinin soyulması ile ortaya çıkan sütü akrep sokması tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Doğrudan bölgeye sarılmaktadır..

Kaynak kişiler:135, 60

2.Kullanılış amacı: Eşya yapımında kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Çapa saplığı yapımında kullanılmaktadır.

Kaynak kişiler:216, 258,31

4.5.Fam.: Araceae

4.5.1.Bitki adı: Dracunculus vulgaris Schott.

Türkçe adı: Dana ayağı, adi yılan kökü

Bitki örneğinin alındığı yer: Kavakarası Köyü'nden , R

Bitki tanımı: 1,5 m. yada daha fazla yükseklikteki çok yıllık otsu bir bitkidir.Yapraklar tabanda uzun saplı yaprak ayası daire biçiminde ve parçalı.. Meyvesi turuncu yada kırmızı.Ç:5-6Tarla kenarları, harabeler, alt üst edilmiş arazilerde 30-475 m. yüksekliklerde yayılış gösterir.

Yayılışı:A1(A):Balıkesir, A2(A):Bursa, B1:Çanakkale, B2:İzmir, C1:Aydın, C2:Denizli, C3:Antalya

Kullanılan organ: Meyve

Kullanılış amacı:Mayasıl hastalığının tedavisinde kullanılmaktadır..

Kullanılış miktarı ve şekli: Bir adet bitki başı bir miktar suda kaynatılıp içilmektedir..

Kaynak kişi:29

4.6.Fam.: Arecaceae

4.6.1.Bitki adı: Cocos nucifera L.

Türkçe adı: Hindistan cevizi

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz halk pazarı aktarlarından, A, Kay.11

Bitki tanımı: 15-40m. boyunda eğri gövdeli ağaçlar.Meyvası 20-25 cm. boyunda yuvarlakımsı. Endokarp çok sert.Tohumun ortasında beyaz süt bulunur.(Seçmen ve ark. ,2004)

Kullanılan organ: Meyve

Kullanılış amacı:Yeni doğan bebeğe suyu içirilir.

Kullanılış miktarı ve şekli: Bebeğe içebildiği kadar içerilmektedir.

Kaynak kişi:171

4.7.Fam.: Aspleniaceae

4.7.1Bitki adı: Ceterach officinarum DC.

Türkçe adı: Altın otu, Taş eğreltisi

Bitki örneğinin alındığı yer: Çandır Ölemez dağı eteklerinden , GÜL4, R

Bitki tanımı: Rizom kısa, dik. Yapraklar küme halinde, kalıcı, 8-20cm, tabanda daha geniş, tepesi yuvarlak. Kuru duvarlar, kireçtaşı ve metamorfik kayalar, 10-1300m.

Yayılışı: A2(E): İstanbul, A2(A): İstanbul, A4: Bolu, A5: Sinop, A8: Çoruh, A9: Çoruh, B1: İzmir, C1: Aydın, C2: Muğla, C3: Antalya, C5: Seyhan, C6: Seyhan

Kullanılan organ: Toprak üstü organları

1.Kullanılış amacı:Mide rahatsızlıklarının tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: 2 ya da 3 yaprak 2 bardak suda kaynatılarak dekoksasyonu hazırlanıp sabahları aç karnına ılık olarak içilmektedir.

Kaynak kişi:131

2.Kullanılış amacı:Damar sertliği tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: 2 ya da 3 yaprak 2 bardak suda kaynatılarak dekoksasyonu hazırlanıp günde 3 defa yemek üstüne 1 çay bardağı içilmektedir.

Kaynak kişi:115

3.Kullanılış amacı:İdrar yolu iltihabı, kum düşürme, böbrek taşının düşürmesinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:1,5 litre suya bir kısım konulup kaynatılıp dekoksasyonu hazırlanıp günde 1-2 bardak içilmektedir.

Kaynak kişiler:209, 67, 151, 58, 32, 84, 208

4.Kullanılış amacı:Kanser ve bacak ağrılarının tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: 2-3 yaprak 2 bardak suda kaynatılarak dekoksasyonu hazırlanıp günde 1-2 defa içilmektedir.

Kaynak kişi:276

4.8.Fam.: Asteraceae (Compositae)

4.8.1Bitki adı: Anthemis tinctoria L.

Türkçe adı: Papatya, beyaz papatya

Bitki örneğinin alındığı yer: Zeytinalanı Köyü kır alan mevkiinden, R

Bitki tanımı: Yeşil yada beyazımsı, seyrek yada yoğun yatık yada yumuşak tüylü kısa yumuşak tüy örtüsü ile kaplı bazen çıplak çok yıllık bitkiler dalları 1 başlı.

Yayılışı:A1(E):Tekirdağ, A1(A):Çanakkale, A2(E):İstanbul, A2(A):Bilecik, A5:Amasya, A6:Samsun, A7:Erzincan, A8:Çoruh, B1:Balıkesir, B2:Kütahya, B3:Kütahya, B5:Nevşehir, B4:Ankara, B6:Sivas, B8:Siirt, B9:Bitlis, G3:Afyon, C4:Konya

Kullanılan organ: Çiçek

1.Kullanılış amacı:Mayasıl tedavisinde kullanılmaktadır

Kullanılış miktarı ve şekli: 4-5 adet çiçek kaynatılıp dekoksasyonu hazırlanıp geçene kadar içebildiğin kadar içilmektedir.

Kaynak kişi:271

2.Kullanılış amacı: İçecek olarak kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: 4 ya da 5 tane taze ya da kurutulmuş olan bitkinin sıcak suda demlenerek infüzyonu hazırlanmaktadır.

Kaynak kişi:181

3.Kullanılış amacı: Nezle tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: 4 ya da 5 tane çiçek kaynatılıp dekoksasyonu hazırlanıp geçene kadar içebildiğin kadar içilmektedir.

Kaynak kişi:225

4.Kullanılış amacı: şeker hastalığı tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: 4 ya da 5 tane çiçek kaynatılıp dekoksasyonu hazırlanıp geçene kadar günde 1-2 bardak içilmektedir.

Kaynak kişi:183

5.Kullanılış amacı: Öksürük tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: 4-5 tane çiçek kaynatılıp dekoksasyonu hazırlanıp geçene kadar günde 1-2 bardak veya sabah akşam tok karınla 1 bardak içilmektedir.

Kaynak kişiler:66, 271,195

6.Kullanılış amacı: Ateşi dşişürmede kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: 4 ya da 5 tane çiçek kaynatılıp dekoksasyonu hazırlanıp 2-3 defa günde 1-2 bardak içilmektedir.

Kaynak kişi:151

7.Kullanılış amacı: Romatizma tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: 4 ya da 5 tane çiçek kaynatılıp dekoksasyonu hazırlanıp kullabildiğin kadar günde 1-2 çay bardağı a karınla içilmektedir

Kaynak kişi:63

8.Kullanılış amacı:Mide ağrısı tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: 4 ya da 5 tane çiçek kaynatılıp dekoksasyonu hazırlanıp 2-3 defa günde 1-2 bardak içilmektedir

Kaynak kişi:62

9.Kullanılış amacı: Sakinleştirici olarak kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: 4 ya da 5 tane çiçek kaynatılıp dekoksasyonu hazırlanıp kullanabildiğin ölçüde günde 1-2 bardak içilmektedir.

Kaynak kişi:166

10.Kullanılış amacı: Astım bronşiti ve bronşit tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: 4 ya da 5 tane iek kaynatılıp dekoksasyonu hazırlanıp geçene kadar günde 2-3 bardak içilmektedir.

Kaynak kişi:74, 7

11.Kullanılış amacı: Bademcik tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: 4 ya da 5 tane iek kaynatılıp dekoksasyonu hazırlanıp 2-3 defa günde 1-2 bardak içilmektedir

Kaynak kişi:131

12.Kullanılış amacı: Soğuk algınlığı tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: 4 ya da 5 tane iek kaynatılıp dekoksasyonu hazırlanıp geçene kadar günde 1-2 bardak içilmektedir.

Kaynak kişi:131

4.8.2.Bitki adı: Cynara scolymus L.

Türkçe adı: Enginar

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz halk pazarından ,R

Bitki tanımı:50-100cm. boyunda, çok yıllık otsu bir bitkidir.çiçekler mor renkli ve bir çoğu bir arada, büyük bir baş halinde toplanmıştır.Yapraklar grimsi yeşil renkli, dikenli ve parçalıdır. :3-4

Yayılışı: A2(A):İstanbul, A7:Trabzon

Kullanılan organ: Kök

Kullanılış amacı:Karaciğer rahatsızlıkları tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Suyu çıkartılıp (rondodan geçirilerek) içirilmektedir.

Kaynak kişi:70

Kullanılan organ: iek

Kullanılış amacı: Kemik erimesi tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Pişirilerek yemeği yapılmaktadır.

Kaynak kişi:181

4.8.3.Bitki adı: Helianthus annus L.

Türkçe adı:Ayçiçeği

Bitki örneğinin alındığı yer:Köyceğiz halk pazarı, R

Bitki tanımı: Dalları olmayan 1-3 m. boylanabilen, kapitula genellikle tek, yassı ve 5-10cm genişlikte.Yassı korolla tabanda beyaz kılsı şekilde yoğun olarak bulunur. Ç:7

Yayılışı: A1(E):Edirne, A9:Kars, B5:Kayseri

Kullanılan organ: Tohum

Kullanılış amacı:Prostat tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Hergün düzenli olarak yenilirse o kadar iyidir.

Kaynak kişi:171

4.8.4.Bitki adı: Helianthus tuberosus L.

Türkçe adı:Yer elması

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz -Köyceğiz Köyü Nasuhdede mahallesinden ,

Bitki tanımı:Yumrulu, toprakaltı gövdesi olan çok yıllıklar.

Kullanılan organ: Kök

1.Kullanılış amacı: Gıda amaçlı kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Pişirilerek yemeği yapılmaktadır..

Kaynak kişi:181

2.Kullanılış miktarı ve şekli: Patetes, yer elması, kereviz, havuç, pırasa ile karışık türlü sü yapılmaktadır (Karışım 35).

Kaynak kişi:181,189

4.8.5.Bitki adı: Helichrysum orientale (L.) DC

Türkçe adı: Saman çiçeği, altın otu

Bitki örneğinin alındığı yer:Ekincik Köyü'nden , GÜL5, R, Şekil 7.2.3

Bitki tanımı: 10-60 cm.yükseklikte, çok yıllık ve otsu bir bitkidir.Yapraklar her iki yüzde de keçe gibi beyaz tüylü.Kapitulunun etrafındaki brakteler parlak sarı renkli.Batı Anadolu Bölgesinde yaygındır (Baytop T.,1984).

Kullanılan organ:Çiçekli dalları

Kullanılış amacı: Şeker hastalığının tedavisinde kullanılmaktadır

Kullanılış miktarı ve şekli: 4-5 adet çiçek kaynatılıp deoksijyonu hazırlanıp geçene kadar içebildiğin kadar içilmektedir.

Kaynak kişi:189

4.8.6. Bitki adı: Xanthium strumarium L.,

Türkçe adı: Domuz pamuklanı(pıtrağı), pıtrak

Bitki örneğinin alındığı yer: Zeytinalanı Köyü kır alan mevki, R

Bitki tanımı:Bir yıllık gövdesi dikensiz, otsu bir bitkidir.Yapraklar uzun saplı ,dişli kenarlı ve her iki yüzde yeşil renklidir.Meyva 10-30mm. Uzunlukta ve üzeri çengel biçiminde dikenlerle kaplıdır.(Baytop T., 1984)

Kullanılan organ: Toprak üstü organları

Kullanılış amacı:Romatizma tedavisinde kullanılmaktadır

Kullanılış miktarı ve şekli:Kazanda kaynatılıp ılık suyun içine ağırlı bölge sokulur veya oturulur.1-2 saat beklenilir.Geçene kadar haftada bir yapılmaktadır.

Kaynak kişi:70

Kullanılan organ: Tohum

Kullanılış amacı: Mayasıl tedavisinde kullanılmaktadır

Kullanılış miktarı ve şekli:Bir tutam çakıldak bir miktar suda kaynatılıp suyu geçene kadar günde 1-2 bardak içilmektedir.

Kaynak kişi:93

Kullanılış amacı:Böbrek rahatsızlıkları tedavisinde kullanılmaktadır

Kullanılış miktarı ve şekli: Bir tutam çakıldak bir miktar suda kaynatılıp suyu geçene kadar günde 1-2 bardak içilmektedir.

Kaynak kişi:183

4.9.Fam.:Betulaceae

4.9.1.Bitki adı:Alnus gultinosa (L.) Gaertner.

Türkçe adı:Kızılağaç, boya

Bitki örneğinin alındığı yer: Zeytinalanı Köyü ilamba mevkiinden, R

Bitki tanımı:20-30m .kadar boylanabilen ağaçlar, kabukları çatlak, kahverengi renkli. Genç sürgünler yapışkan, Meyveler koyu kırmızımsı yada kahverengimsi nadiren kanatlı.

Yayılışı:A1(E):Kırklareli, A1(A):Çanakkale, A2(E):Çanakkale, A2(E)İstanbul, A3:Bolu, A4:Kastamonu, A5:Sinop, A6:Tokat, A7:Gümüşhane, A8:Rize, A9:Çoruh, B1:Balıkesir, B2:Kütahya, C6:Maras

Kullanılan organ: Yaprakları

1.Kullanılış amacı:Kemik kırılmalarını tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Yapraklar dövülüp bölgeye geçene kadar günde 1 defa sarılmaktadır.

Kaynak kişi:56

2.Kullanılış amacı:Ateşi düşürmede kullanılır.

2.1.Kullanılış miktarı ve şekli:Yapraklar iyice ıslatılıp ateşli kişi içine yatırılmaktadır.

Kaynak kişi:8

2.2.Kullanılış miktarı ve şekli:Meyvesi doğrudan günde lavuç olacak şekilde tüketilmektedir.

Kaynak kişi:169

Kullanılan organ: Gövde

Kullanılış amacı:Yakacak olarak kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Gövdesinden elde edilen odunu yakılmaktadır.

Kaynak kişi:237

4.10.Fam.: Brassicaceae (Cruciferae)

4.10.1.Bitki adı: Brassica oleracea L.

Türkçe adı: Beyaz lahana

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz halk pazarından, P

Bitki tanımı: Tek, iki yada çok yıllık bitkiler.Çiçekleri sarı yada beyaz tüy örtüsü basit,genelde kılsı, nadiren çıplak.Yapraklar sapsız.Kültürü yapılır.

Kullanılan organ: Yaprak

Kullanılış amacı:Kolestrol tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Salata şeklinde tüketilebilir.Salatası da yapılmaktadır.

Kaynak kişi:177

4.10.2.Bitki adı: Lepidium sativum L.

Türkçe adı: Tere

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz halk pazarından, P

Bitki tanımı: Tek yıllık, dik gövdeli 20-50 cm uzunlukta, dallanmış çiçekler tüysüz yada yumuşak kılsı.

Yayılışı: A2(E) :İstanbul, A2(A):İstanbul, A4:Zonguldak, B6:Seyhan

Kullanılan organ: Tohumu

Kullanılış amacı:Guatr tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Bitkinin tohumu dövülüp şeker ve balla karıştırılıp yenilmektedir.

Kaynak kişi:182

Kullanılan organ: Toprak üstü organları

Kullanılış amacı:Saç dökülmesine karşı kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Bir tutam tere kaynatılıp saç yıkandıktan sonra son durulama suyu ile birlikte kullanılmaktadır.

Kaynak kişi:176

4.10.3.Bitki adı: Raphanus raphanistrum L.

Türkçe adı: Hardal, turp otu

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz halk pazarından, P

Bitki tanımı: Tek yıllık, genellikle tabana yakın dallanmış, dik olan dallar Çiçek durumu, çiçek açma döneminden önce seyrek, meyve zamanında uzar. Ç:3-5.

Yayılışı: A1(E): Çanakkale, A2(E): İstanbul, A2(A): İstanbul, A5: Sinop, C1: Muğla, C2: Aydın, C3: Antalya, C5: İçel, C6: Hatay

Kullanılan organ: Yaprakları

Kullanılış amacı: Gıda amaçlı kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Pişirilerek tüketilmektedir.

Kaynak kişi:251,254

4.11.Fam.: Burseraceae

4.11.1.Bitki adı: Boswelia frereana Birdw.

Türkçe adı: Akgünlük

Bitki örneğinin alındığı yer:Köyceğiz halk pazarı, A, Kay.171

Bitki tanımı: Çok yıllık Kuzey Afrika yetişen kısa boylu ağaçlardır.Bitkinin gövdesinin çizilmesiyle akan reçinesi kullanılmaktadır (Baytop T., 1984).

Kullanılan organ: Reçinesi

1.Kullanılış amacı: Tütsü olarak kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Reçinesi yakılarak tütsü olarak kullanılmaktadır.

Kaynak kişi:171

2.Kullanılış amacı: Bronşit tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Reçine pamuk üzerine sürülüp ciğer üzerine konulup bekletilmektedir.

Kaynak kişi:24

4.12.Fam.: Buxaceae

4.12.1.Bitki adı: Buxus sempervirens L.

Türkçe adı: Şimşir

Bitki örneğinin alındığı yer:Yükseklerde yetiştiği için ulaşılamamıştır..

Bitki tanımı: 12 m'ye kadar boylanabilen ağaçlar yada 1- 2 m. boyundaki çalılar. Genç sürgünler 4-köşeli, Sert odun sarımsı-beyaz, yumuşak odun daha soluk. Ç:4 Kireçli topraklarda yetişmez. 100-2000m.

Yayılışı: A2(A): Kocaeli, A3: Bolu, A4: Kastamonu, A7: Trabzon, A8: Rize, C2: Denizli, C6: Adana,

Kullanılan organ: Gövde

Kullanılış amacı: Dibek yapımında kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Gövdeden kesilen parçalar oyularak amacına uygun şekil verilip, zımparalandıktan sonra kullanılmaktadır.

Kaynak kişi:212

4.13.Fam.: Cactaceae

4.13.1.Bitki adı: Opuntia ficus-indica (L.) Miller.

Türkçe adı: Mısır inciri, mısır yemişi

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz Hamitköy yol kenarlarından, R, Şekil7.2.4

Bitki tanımı: Su depo eden yapıları olan, 2-4 m. boyunda otsular Çiçekler gövdenin üst bağlantı yerlerinden çıkar. Çiçekler parlak sarı, 4-7 cm çapında. Meyve etli, sulu, dikenli bakka. Ç: 4-7.

Yayılışı: Güney Anadolu'da (Köyceğiz, Antalya, Anamur, Mersin, İskenderun)

Kullanılan organ: Gövde

Kullanılış amacı: Kireçleme tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Gövdeden koparılan bir parça haşlanıp ağırlı bölgeye sarılmaktadır.

Kaynak kişi:242, 99, 92, 74

4.14.Fam.: Capparaceae

4.14.1.Bitki adı: Capparis spinosa L. var. aegyptia (Lam.) Boiss.

Türkçe adı: Kebere, kapari, gebere, bebbe

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz- Döğüşbelen köyü yol kenarlarından, R

Bitki tanımı: Yapraklar dairemsi, yuvarlak. Yapraklar kalıcı diken kulakçıklara sahip yada dikensiz yapraklara sahip. Ç:8

Yayılışı: C1: Muğla, C3: Antalya

Kullanılan organ: Çiçek

Kullanılış amacı: Böbrek rahatsızlıkları tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Yiyebildiğin kadar günde 1-2 kaşık tomurcuk çiçekleri yenilmektedir.

Kaynak kişi:97, 251

4.15.Fam.: Caryophyllaceae

4.15.1.Bitki adı: Gypsophila arrostii Guss.

Türkçe adı: Çöven

Bitki tanımı: 1-2 veya çok yıllık otsular ya da arı çalimsılar.Çiçekler küçük Kaliks dişli.Petaller pembe yada beyaz.

Yayılışı: İç Anadolu Bölgesi

Kullanılan organ: Tohum

Kullanılış amacı: Böbrek rahatsızlıkları tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Yiyebildiğin kadar günde1-2 kaşık yenilmektedir.

Kaynak kişi:16

4.16.Fam.: Chenopodiaceae

4.16.1.Bitki adı: Beta maritima L.

Türkçe adı: Pancar, mancar

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz halk pazarı, R

Bitki tanımı: Çıplak, tek yıllık ya da çok yıllıklar, dik yada yatık, Ç: 5-8.

Yayılışı: A1(A): Çanakkale, A2(E): İstanbul, A2(A): İstanbul, B1: İzmir

Kullanılan organ: Yaprakları

Kullanılış amacı: Şeker hastalığı tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Pişirilerek tüketilmektedir.

Kaynak kişi: 107

4.16.2.Bitki adı: Salicornia europaea L.

Türkçe adı: Deniz börülcesi, geren

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz halk pazarında, R, Şekil7.2.5

Bitki tanımı: 40 cm. ye kadar boylanabilen tek yıllık otsular. Gövde etli, dik veya sürünücü. Sarı, kırmızımsı-mor veya koyu mor. Ç: 7-9. Kumsal ya da tuzlu bataklıklar.

Yayılışı: A2(E): İstanbul, A2(A): Kocaeli, B1: İzmir, C2: Denizli

Kullanılan organ: Toprak üstü organları

Kullanılış amacı: Gıda amaçlı olarak tüketilmektedir.

Kullanılış miktarı ve şekli: Haşlanarak limonlu salatası yapılarak veya kavrulularak yapılan yemeği tüketilmektedir.

Kaynak kişiler:251, 264

4.17.Fam.: Clusiaceae (Guttiferae)

4.17.1.Bitki adı: Hypericum perforatum L.

Türkçe adı: Kantoron otu

Bitki örneğinin alındığı yer: Demirli dağı eteklerinden, K, GÜL6, Şekil7.2.6

Bitki tanımı: 10-110 cm. boyunda çok yıllık otsular. Gövde, yaprak ve anterlerde siyah salgı noktaları mevcut. Gövdelerden yan sürgünler çıkar.Yapraklar geniş, büyük noktalı. Ç: (4-)5-8(-9). Deniz seviyesi-2500m.

Yayılışı: A1(E): Çanakkale, A1(A): Çanakkale, A2(E): İstanbul, A2(A): İstanbul, A3: Kocaeli, A4: Zonguldak, A5: Amasya, A6: Samsun, A7: Giresun, A8: Gümüşhane, A9: Kars, B1: Balıkesir, B2: Manisa, B3: Isparta, B4: Ankara, B5: Nevşehir, B6: Maraş, B7: Erzincan, B8: Erzurum, B9: Van, C1: Aydın, C2: Muğla, C3: Antalya, C4: Konya, C5: İçel, C6: Hatay, C9: Hakkari, C10: Hakkari

Kullanılan organ: Çiçekli dal ve yaprakları

1.Kullanılış amacı: Şeker hastalığı, mide rahatsızlıklarının tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Bitkinin çiçekli dalları bir miktar su içinde kaynatılıp hazırlanan dekoksasyon çay olarak günde 1-2 bardak içilmektedir.

Kaynak kişiler:42,151, 183, 60

2.Kullanılış amacı: Yaralar, kesik, yanık, mide rahatsızlıkları, mayasıl, cilt rahatsızlıkları, romatizmal rahatsızlıkların tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Çiçekli dal ve yapraklar bir miktar zeytinyağı içinde 10gün ile bir yıl arasında değişen bir sürede gölgede veya güneşte bekletilerek yaralanma, kesik yanık, cilt rahatsızlıkları ve mayası tedavisinde harici mide rahatsızlıklarında ise dahili olarak (günde1 kaşık aç-tok) kullanılmaktadır.

Kaynak kişiler: 151,183, 41, 53, 184, 260, 242, 199, 210, 155

4.18.Fam:Corylaceae

4.18.1.Bitki adı:Corylus maxima Miller.

Türkçe adı:Fındık

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz halk pazarı, P

Bitki tanımı:10m.'ye kadar boylanabilen çalimsı, kabukları yumuşak, koyu gri , kahverengi, genç sürgünleri kırmızımsı, kahverengi. Ç:3 Karadeniz sahillerinde kültürü yapılır.

Yayılışı: A2(A):Kocaeli, A3:Bolu, A7:Giresun

Kullanılan organ: Tohum

Kullanılış amacı:İdrar yolları rahatsızlıkları tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Meyvesi doğrudan geçene kadar günde 2-3 avuç yenilmektedir.

Kaynak kişi:165, 169

4.19.Fam.: Cucurbitaceae

4.19.1.Bitki adı: Citrullus lanatus (Thunb).Matsum.et.Naksi.

Türkçe adı: Karpuz

Bitki örneğinin alındığı yer: Zeytinalanı Köyü, R

Bitki tanımı:Kısa gövdeli sürünücü tek yıllık otsular.Kökleri yumuşak ve saçaklı.Yapraklar 3-5(-7) loplu veya parçalı.Sarmal şeklindeki sülükler genellikle yaprak sapının üst tarafında.Meyva genellikle büyük, kabuğu odunsu yapıda, sıklıkla yeşil, elipsoid. Ç:6-9 kültürü yapılmaktadır.

Yayılışı:A2(E):İstanbul, C5:İçel

Kullanılan organ: Meyva

Kullanılış amacı: Böbrek taşlarının tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Meyve ocakta pişirilip içine bal konulup ılık ılık hasta içine oturtulup 1 saat bekletilmektedir.

Kaynak kişi:63

4.19.2.Bitki adı: Cucurbita pepo L.

Türkçe adı: Ak kabak, kabak

Bitki örneğinin alındığı yer: Zeytinalanı Köyünde, R

Bitki tanımı:Kısa gövdeli sürünücü Tek yıllık otsular. Kısa gövdeli sürünücü Tek yıllık otsular. Sepaller şeklinde kıvrılmış.Meyva genellikle büyük ,kabuğu yumuşak veya odunsu yapıda olan bir bakka.

Kullanılan organ: Meyva

1.Kullanılış amacı: Kabakulak hastalığının tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Meyva ocakta külde pişirilip doğrudan bölgeye sarılmaktadır.

Kaynak kişi:145

2.Kullanılış amacı: Böbrek taşlarının tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Meyva pişirilir.İçine bal konulur.İlık ılık hasta içine oturtulmaktadır.

Kaynak kişi:63

4.19.3.Bitki adı: Momardica charantia L.

Türkçe adı: Kudret narı

Bitki örneğinin alındığı yer: Doğuşbelen Köyünde, R

Bitki tanımı: Kısa gövdeli sürünücü Tek yıllık otsular. Sarmal şeklindeki sülükler genellikle yaprak sapının üst tarafında, meyva genellikle büyük, kabuğu yumuşak veya odunsu yapıda 10-15 cm uzunlukta, iğ biçiminde, üzeri pürtüklü, önce yeşil ve sonra parlak sarı veya turuncu renkli bir meyvadır.Olgunlukta yarılr ve içinden, üstü kırmızı bir arillus ile kaplı tohumlar görülür.

Yayılışı: A2(E):İstanbul, C5:İçel

Kullanılan organ: Meyva

1.Kullanılış amacı:Yanık ve yaraların tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Parçalanmış meyvalar zeytinyağında 2-3 ay bekletilip yanıklara yaralara günde 2-3 defa sürülmektedir.

Kaynak kişi:183

2.Kullanılış amacı:Mide ülseri tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Parçalanmış meyvalar zeytinyağında 2-3 ay bekletilip yanıklara yaralara günde1 defa sabahları aç karınla geçene kadar 1 çorba kaşığı tüketilmektedir.

Kaynak kişi:183

4.20.Fam.: Cupressaceae

4.20.1.Bitki adı: Cupressus sempervirens L.

Türkçe adı: Selvi, mezarlık selvisi

Bitki örneğinin alındığı yer:Köyceğiz –Pınar Köy, R

Bitki tanımı:20-30m. kadar boylanabilen ,taç kısmı piramit veya sütun şeklinde olan ağaçlardır. Herdem yeşil,yaprakları pulsu. Erkek kozalaklar dalların ucunda,küçük ve uzunca silindir şeklinde, 6-12 puldan meydana gelmiş olan dişi kozalaklar sürgünler üzerinde bulunur ve iki yılda olgunlaşır.

Yayılışı: C3 :Antalya, C4:Antalya

Kullanılan organ: Kozalak

Kullanılış amacı:İshal tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Kozalaklar kaynatılıp geçene kadar günde 1-2 bardak içilmektedir.

Kaynak kişi: 153

Kullanılış amacı:Tansiyon tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Çam kozalağı veya çırası, karan, mezarlık selvisi kozalağı kaynatılarak hazırlanan dekoksasyon rahatsızlık süresince güde 2 defa sabahları aç karınla tüketilmektedir (Karışım32).

Kaynak kişi: 20

4.20.2.Bitki adı: Juniperus foetidissima Willd.

Türkçe adı: Ardıç

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz –Pınar Köy, R

Bitki tanımı: 10 m. ya da nadiren 20m. ‘ye kadar boylanabilen dik ağaçlar. İnce dalları kuvvetlice dört köşeli. Ergin yapraklar üçgenimsi, uçları biraz göze çarpıcı, belirsiz sırt guddelerine sahip. Kozalaklar küre şeklinde, dik çiçek saplarından çıkar, koyu kahverengi ya da siyah. Tohumlar, serbest.

Yayılışı: A3: Ankara, A5: Amasya, A7: Gümüşhane, A9: Çoruh, B1: Balıkesir, B2: Kütahya, B4: Ankara, B6: Maraş, C2: Muğla, C3: Antalya, C4: Konya, C5: Niğde

Kullanılan organ: Tohum

Kullanılış amacı: Öksürük tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Tohumundan elde edilen pekmezi rahatsızlık süresince günde 1-2 bardak içilmektedir.

Kaynak kişi: 229

Kullanılan organ: Gövde

Kullanılış amacı:Astım, bronşit tedavisinde kullanılmaktadır

1.Kullanım şekli ve miktarı: Gövdesinden koparılan reçineli parçalar rahatsızlık süresince günde 1-2 bardak içilmektedir.

Kaynak kişiler: 21, 229

2.Kullanılış amacı:Temre tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanım şekli ve miktarı: Bölgeye doğrudan sürülmektedir.

Kaynak kişi: 208

3.Kullanılış amacı:Karın ağrısı tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: 1-2 adet soğan pişirilip ezilir.İçine 1-2 dal hayıt yaprağı, yarım çay bardağı katran konulup göbeğin üzerine sarılıp akşamdan sabaha bekletilmektedir (Karışım 30) .

Kaynak kişi:12

4.Kullanılış amacı: Öksürük tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Karanın çiçekli dalları, dövülmüş ardıç üzümü ve akçam kozalağı ezilip kaynatılmasıyla hazırlanan dekoksasyon rahatsızlık geçene kadar sabah akşam 1'er çay bardağı içilmektedir (Karışım 6).

Kaynak kişi: 117

5.Kullanılış amacı: Yakacak olarak kullanılmaktadır.

Kaynak kişi: 48, 49, 61, 73, 83, 110, 111

4.21.Fam: Cyperaceae

4.21.1.Bitki adı: . Cyperus rotundus L.

Türkçe adı: Topalak otu

Bitki örneğinin alındığı yer: Döğüşbelen Köyünde, R, GÜL7

Bitki tanımı:10-50cm yükseklikte, gövdesi üç köşeli, köklerinde 10-15 cm uzunlukta, zeytin tanesi biçiminde esmer renkli yumrular bulunan, çok yıllık ve otsu bir bitkidir.

Ç:(5-)7-9

Yayılışı:A1(E):Çanakkale, A1(A):Çanakkale, A2(E):İstanbul, A2(E):İstanbul, A6:Samsun, B1:İzmir, C2:Muğla, C1:İzmir, C3:Antalya, C8:Mersin

Kullanılan organ: Kök

1.Kullanılış amacı:İshal tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Kuru veya taze kök dövülüp bölgeye doğrudan sarılmaktadır.

Kaynak kişi:10

2.Kullanılış amacı:Ses kısıklığı durumunda kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Döv bal ile karıştırıp tüketilmektedir.

Kaynak kişi:274

3.Kullanılış amacı: Böbrek rahatsızlıklarının tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Kökünün kaynatılmasıyla hazırlanan dekoksasyon rahatsızlık süresince günde 1-2 bardak içilecek yada kök sade olarak doğrudan yenilmektedir.

Kaynak kişi: 183, 182, 242

4.22.Familya adı:Elaeagnaceae

4.20.1.Bitki adı:Elaeagnus angustifolia L.

Türkçe adı:İğde

Bitki örneğinin alındığı yer: Döğüşbelen Köyünde, R

Bitki tanımı:Gümüş renginde çalı yada ağaç görünümündeki çok yıllıklardır.Meyveleri elips şeklinde kırmızı-kahverengi renktedir.Ç:4-6

Yayılışı:A1(E):Çanakkale, A1(A):Balıkesir, A2(E):Çanakkale, A3:Bilecik, A4:Çankırı, A5:Sinop, A6:Samsun, A7:Gümüşhane, A9:Erzurum, B3:Eskişehir, B4:Ankara, B5:Kayseri, B6:Sivas, B7:Malatya, B8:Siirt, B10:Kars, C4:Konya, C6:Maraş

Kullanılan organ:Meyva

Kullanış amacı:Sidik zoru tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanış miktarı ve şekli:Meyve kaynatılıp içebildiğin kadar günde 2-3 bardak içilmektedir.

Kaynak kişi:36

4.23.Fam.: Ericaceae

4.23.1.Bitki adı: Arbutus unedo L.

Türkçe adı: Sandal

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz-Çandır, Ölemez Dağı eteklerinde 250-300m yükseklikte., R

Bitki tanımı: 4m 'ye kadar boylanabilen herdem yeşil çalılar, kabuk koyu kahverengi. Meyve büyük ve etli, kırmızı renkte. Meyveleri yenmekte. Ç: 10-11.

Yayılışı: A1(E): Çanakkale, A1(A): Çanakkale, A2(E): İstanbul, A2(A): İstanbul, A3: Sakarya, A5: Sinop, B1: Çanakkale, B2: Balıkesir, C1: İzmir, C4: Antalya,

Kullanılan organ: Meyvesi

Kullanılış amacı: Şeker hastalığının tedavisinde kullanılmıştır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Meyve tüketebildiğin kadar günde 2-3 tabak yenilmektedir.

Kaynak kişi:117

Kullanılan organ:Gövde

Kullanılış amacı: Eşya araç –gereç yapımında ve yakacak olarak kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Tahta kaşık yapımında kullanılmaktadır.

Kaynak kişiler:258, 256

4.24.Familya adı:Euphorbiaceae

4.24.1.Bitki adı: Euphorbia amygdaloides L.

Türkçe adı: Sütleğen

Bitki örneğinin alındığı yer:Beyobası beldesi dere kenarından, R.

Bitki tanımı:Kısmi yumuşak tüylü, geniş çapta rizomlu çok yıllık çiçekli gövdeleri iki yıllık 80cm uzunluğunda.İki yıl gövdeye bağlı yapraklar gelişir.Yaprak sapı kısa eliptik, (1-)4-11x0, 7-2,7cm

Yayılışı:A1(E):Tekirdağ, A1(A):Balıkesir, A2(E):İstanbul, A2(A):Bursa, A3:Bolu, A4:Kastamonu, A5:Samsun, A7:Trabzon

Kullanılan organ:Gövdesi ve yaprakları

1.Kullanılış amacı:Siğil tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Siğil kesilip üzerine sütü sürülür.Geçene kadar 2-3 defa uygulanılmaktadır.

Kaynak kişi:64

2.Kullanılış amacı:Arı sokmasında kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Arının soktuğu bölgeye doğrudan sürülmektedir.

Kaynak kişi:144

3.Kullanılış miktarı ve şekli: Kaplumbağa kabuğu, sütleğen sütü ve 1 şişe katran birlikte kaynatılıp hazırlanan karışım bölgeye doğrudan rahatsızlık süresince günde 1 defa sürülmektedir (Karışım 58).

Kaynak kişi: 183

4.25.Fam: Fabaceae (Leguminosae)

4.25.1.Bitki adı:Cassia angustifolia Vahl. L.

Türkçe adı:Sinameki

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz aktarları ve bahçelerinden, R

Bitki tanımı: 60-100cm. yükseklikte ,sarı çiçekli ,çift tüysü yapraklı ve çalı görünüşünde ağaççıklardır (Baytop T.,1984).

Kullanılan organ: Yaprak

1.Kullanış amacı:Zayıflamak için kullanılmaktadır.

Kullanış şekli ve miktarı: Zayıflamak için günde 1-2 bardak tüketilmektedir.

Kaynak kişiler:169,174,193

Kullanılan organ: Yaprak

2.Kullanış amacı:Kabızlık tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanış şekli ve miktarı:Bir tutam sinameki yaprağı bir miktar su içinde kaynatılarak hazırlanan dekoksasyonu her gün düzenli olarak tüketilmektedir.

Kaynak kişiler:169, 174, 171

4.25.Bitki adı: Ceratonia siliqua L.

4.25.2.Türkçe adı: Keçiboynuzu, harnup, harıp

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz –Ekincik Köyü, R

Bitki tanımı: 3-10 m ye kadar uzayabilen herdem yeşil çalı ya da ağaçlar. Yapraklar derimsi, yaprağın üstü parlak koyu yeşil renkte, altlar soluk yeşil. Meyve koyu kahverengi renkte, sarkık, yassı ve çok tohumlu bir legümen Ç: 9-11.

Yayıışı: A2(A): İstanbul, C2: Muğla, C3: Antalya, C4: İçel, C6: Adana,

Kullanılan organ: Meyva

1. Kullanış amacı: Öksürük ,bronşit ve üşütmeye karşı kullanılmaktadır.

Kullanış miktarı ve şekli: 2-3 adet keçiboynuzu meyvesi dövülerek ezilip yarım litre su ile kaynatılmaktadır.Oluşan karışım süzülüp hazırlanan bu şuruptan rahatsızlık süresince günde 2-3 bardak kadar içilmektedir.

Kaynak kişiler:168, 151, 260

2. Kullanış amacı: Kansızlık tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanış miktarı ve şekli: Meyva dövülerek öğütülüp, suda 2 gün bekletilir.Suyu alınıp içine toprak yada kül ilave ettikten sonra arzuya göre biraz da şeker konulup kaynatılır oluşan pekmezden rahatsızlık süresince günde 1-2 bardak içilir.

Kaynak kişiler: 154, 165

3.Kullanılış amacı: Karın ağrısı tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Keçi boynuzu ve ahlat armutu meyveleri dövülerek öğütülüp, rahatsızlığı olan kişilere rahatsızlığı süresince günde 1-2 defa yalattılır (Karışım 49).

Kaynak kişi: 198

Kullanılan organ:Gövde

Kullanılış amacı: Eşya yapımında kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Dibek yapımında kullanılmaktadır.

Kaynak kişi:212

4.25.3.Bitki adı:Ciceria arietinum L.

Türkçe adı:Nohut

Bitki örneğinin alındığı yer:Köyceğiz Otmanlar Köyü, R

Bitki tanımı:10-15cm boyundaki tekyıllıklar.Yaprakları 5-7 parçalı, testere dişli, kısa yumuşak tüylü.Çiçekler 10-12mm, beyaz. Ç:5-6

Yayılışı:A1:Çanakkale, B1:İzmir

Kullanılan organ:Tohum

1.Kullanış amacı: İshal tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanış miktarı ve şekli:Tohum kavrulup rahatsızlık süresince tüketilmektedir.

Kaynak kişiler:129,127

2.Kullanış amacı: Gıda amaçlı kullanılmaktadır.

Kullanış miktarı ve şekli:Nohut suda bekletilip yada kaynatılıp oluşan su ile un karıştırılıp yoğurulur.Ekmek yapımında ekşi maya olarak kullanılır.

Kaynak kişi:121

4.25.4.Bitki adı:Galega officinalis L.

Türkçe adı:Keçi sedef otu, keçi gevişi

Bitki örneğinin alındığı yer:Köyceğiz Zaferler Köyü yol kenarı, R, K, Şekil 7.2.7

Bitki tanımı:40-150cm boyunda ki çok yıllıklar.Çiçekler yaprak koltuklarında, korolla beyazdan mora kadar değişen renklerde.Meyva tohumların arası hafifçe büzülmüş bir legümen.Ç:6-9

Yayılışı:A1(E):Tekirdağ, A2(E):İstanbul, A1(A):Bilecik, A4:Kastamonu, A5:Samsun, A6:Samsun, B1:İzmir, B2:Bursa, B3:Ankara, B4:Ankara, B5:Niğde

Kullanılan organ:Dal ve yaprakları

Kullanış amacı: Süpürge yapımında kullanılmaktadır.

Kullanış miktarı ve şekli:Kesilip birleştirilip kullanılmaktadır..

Kaynak kişi:243

Kullanılan organ:Kök

Kullanış amacı: Mayasıl hastalığının tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanış miktarı ve şekli:Kökün kaynatılması ile hazırlanan dekoksasyon rahatsızlık geçene kadar 1-2 şurup kaşığı tüketilmektedir.

Kaynak kişi:260

4.25.5.Bitki adı: Trigonella foenum-graecum L.

Türkçe adı:Boy otu

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz aktarları, A, Kay.171

Bitki tanımı:10-50 m. boyunda tek yıllık bitki.Çiçekler yaprak koltuklarında 1-2 tane ve sarı renkte.Meyvaları kıvrık.Tohumları yağlı ve musilajlı.

Yayıliışı:A1(E):Çanakkale, A2(A):İstanbul, B3:Konya, B5:Kayseri, C5:Adana, C6:Gaziantep, C7:Urfa, C8:Mardin

Kullanılan organ:Tohum

1.Kullanış amacı:Bertik tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanış miktarı ve şekli: Tarhananın içine katılmış olan boy otu tarhana ile pişirilip bölgeye sarılır

Kaynak kişi:138

2.Kullanış amacı:Gıda amaçlı kullanılmaktadır.

Kullanış miktarı ve şekli: Ev tarhanası yapılırken içine konulur

Kaynak kişiler:171, 92

4.25.6.Bitki adı: Vicia ervilia (L.) Willd.

Türkçe adı:Burçak

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz halk pazarı, P

Bitki tanımı:Genellikle sarılıcı tek yıllık otsular. Çiçekler tek veya yaprak koltuklarında rasemus durumunda.Yapraklar parçalı.Çiçekler 7-12mm. Lila , pembe, açık sarı, beyaz.Ç:3-6

Yayılışı:A1(E):Çanakkale, A2(E):İstanbul, A2(A):Kocaeli, A4:Çankırı, B1:İzmir, B3:Afyon, B4:Ankara, B9:Muş, C1:Muğla, C4:İçel, C6:Gaziantep, C8:Siirt, C10:Hakkari

Kullanılan organ:Tohum

Kullanış amacı:Bertik tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanış miktarı ve şekli: Tohum yardırılıp pişirilip ezdirilecek.Bertikli bölge zeytinyağı ile yağlanıp pişmiş harç bölgeye sürülüp akşamdan sabaha bekletilir.

Kaynak kişiler:84, 91

4.25.7.Bitki adı: Vigna anguiculata (L.)Walp

Türkçe adı:Börülce

Bitki örneğinin alındığı yer: Zeytinalanı köyü bahçelerinden, R

Bitki tanımı:30-200cm. boylanabilen, yapraklar 5-16cm. Kaliks 7-8mm., korolla 20-25mm.,beyaz, açık sarı, pembe renkli.

Yayılışı:A2:İstanbul,C3:Isparta

Kullanılan organ:Yaprak

Kullanış amacı:Çıiban tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanış miktarı ve şekli: Yaprakları dövülüp bölgeye doğrudan sarılıp rahatsızlık süresince akşamdan sabaha bekletilerek uygulanmaktadır.

Kaynak kişi:16

4.26.Fam.: Fagaceae

4.26.1Bitki adı: Quercus coccifera L.

Türkçe adı: Kızıl pınar

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz –Çandır Köyü Ölemez Dağı eteklerinden, R, Şekil 7.2.8

Bitki tanımı: 2-3 m. boyunda her dem yeşil çalılar veya nadiren 10 m. boyunda ağaçlar. Yapraklar dalın her tarafına dağılmış halde, genişçe, derimsi, kenarı dikensi dişli. Ç: 3-4.

Yayılışı: A1(E): Tekirdağ, A1(A): Çanakkale, A2(E): İstanbul, A2(A): Bursa, A3: Zonguldak, A6: Tokat, A7: Giresun, B1: İzmir, B2: Uşak, B3: Konya, C1: Aydın, C2: Denizli, C3: Isparta, C4: İçel, C5: İçel, C6: Gaziantep.

Kullanılan organ: Gövde

1.Kullanılış amacı: Boğaz ağrısı ve karın ağrısı tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Odunundan elde edilen kül ala sıcak (ılık) olarak boğazlara geçene kadar günde 1 defa sarılmaktadır

Kaynak kişiler:12,185

2.Kullanılış amacı: Kulak ağrısı tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Bitkinin yaş dalları ocağa atılıp bir ucu yanarken diğer taraftan çıkan su tabağa biriktirilip kulağa geçene kadar günde 1-2 damla damlatılmaktadır.

Kaynak kişi:122

3.Kullanılış amacı: Araç-gereç yapımında kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Gövdeye şekil verilerek karasaban, tokuç, değirmen taşı , merkez direği yapımında kullanılmaktadır.

Kaynak kişi:212 ,12,43

Kullanılan organ:Meyva

1.Kullanılış amacı: İltihap kurutucu, Antibiyotik olarak kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Meyvesi (palamut ,pelit) günde 1-2 tane rahatsızlık süresince kullanılacak.

Kaynak kişi: 192,185,28

4.27.Fam.: Geraniaceae

4.27.1.Bitki adı: Pelargonium endlicherianum Fenzl.

Türkçe adı: Mis çiçeği

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz-Beyobası Beldesi,R

Bitki tanımı: Kısa yumuşak tüylü rizomlu çok yıllıklar, 15-35 cm.. Üstteki iki petal morumsu kırmızı renkte, geri kıvrık, alttaki üç küçük petalden daha geniş.

Yayılışı: A3: Ankara, A8: Çoruh, A9: Çoruh, B5: Seyhan, B6: Sivas, B7: Tunceli, C2: Muğla, C3: Isparta, C4: Konya, C5: Niğde, C5/6: Hatay, C6: Maraş

Kullanılan organ: Yaprak

1.Kullanılış amacı: Muğla yöresi ve çevresine özgü zerde diye bilinen bir tatlıya tat verici olarak kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Temizlenmiş yapraklar doğrudan tatlının içine konulmaktadır.

Kaynak kişiler:74,92,99

2.Kullanılış amacı: Öksürük tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Misçiçeği ,ayva, nane yaprakları ve limonun kaynatılması ile hazırlanan dekoksion rahatsızlık geçene kadar günde 2-3 defa içilmektedir (Karışım8) .

Kaynak kişi:19,192

4.28.Fam.: Hamamelidaceae

4.28.1.Bitki adı: Liquidambar orientalis Mill.(Endemik)

Türkçe adı: Sıgla, günlük

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz- Yangı Köyü yol kenarlarında, R, Şekil7.2.9

Bitki tanımı: 20m' ye kadar uzayabilen ağaçlar. Yaprakların kenarları dişli yada testere dişli, tüsüz Meyve başı 2.5-3 cm çapında, sarkık. Ç: 3-4

Yayılışı: C1: Muğla, C2: Muğla, C3: Antalya

Kullanılan organ: Taze yaprakları

Kullanılış amacı: Gıda amaçlı kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Pişirilerek tüketilmektedir.

Kaynak kişi:154

Kullanılan organ: Gövde

1.Kullanılış amacı: Gövdesinden elde edilen reçinesi ülser, mide yaralarının tedavisinde, safra kesesi iltihabı tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Gövde yarıklarından elde edilmiş sıgla yağı bal, leblebi tozu, leblebi tozu ve balla, bal ve tereyağı ile karıştırılıp sabahları aç karın ile nohut büyüklüğünde yada 1'er kaşık yutulacak.

Kaynak kişi:42, 63, 9, 260, 31, 151, 38, 137, 135, 143, 74, 97, 185, 164, 264

2.Kullanılış amacı: Dini inanca bağlı olarak tütsü şeklinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Gövde kabukları korun üstüne yada bir tavanın içine konularak tütsü gibi yakılmaktadır. Bu olay ölülerin arkasından “ buhur yakma “ olarak bilinmektedir.

Kaynak kişi:171,138

3.Kullanılış amacı:Kesik ve yaraların tedavisinde kullanılır.

Kullanılış miktarı ve şekli :Bölgeye reçinesi doğrudan geçene kadar sürülür.

Kaynak kişiler: 214,16,110

4.Kullanılış amacı :Çıban tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Reçinesi bölgeye doğrudan sürülüp 1 gün bekletilmelidir..

5.Kullanılış amacı: Ülser tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Eşit miktarlardaki günlük yağı, bal, tereyağı, karabiber karıştırılıp kaynatılıp buzdolabına dondurulup 6 yıl boyunca sabahları aç karınla 2 kaşık yutulmalıdır (Karışım31).

Kaynak kişi: 131

6.Kullanılış amacı:Eşya yapımında ve yakacak olarak kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Arı kovanı yapımında kullanılır.

Kaynak kişiler:256, 226

4.29.Fam:Iridaceae

4.29.1Bitki adı: Crocus chrysanthus (Herbert) Herbert .

Türkçe adı: Safran

Bitki örneğinin alındığı yer:Köyceğiz semt pazarı aktarlarından, A, Kay.171

Bitki tanımı:Gövde yumrumsu, zarımsı yada derimsi.Yapraklar geniş, çiçeklerle meydana gelmiştir.

Yayılışı:A1(E):Edirne, A2(A):Bursa, B1:İzmir, B2:Kütahya, B3:Konya, B5:Kayseri

Kullanılan organ: Toprak üstü organları

Kullanılış amacı:Yiyecek olarak kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Yemeklere doğrudan ilave edilmektedir.

Kaynak kişi:171

4.30.Fam.: Juglandaceae

4.30.1.Bitki adı: Juglans regia L.

Türkçe adı: Ceviz

Bitki örneğinin alındığı yer: Ortaca-Okçular köyü, ova kenarı, köye 500 m uzaklıkta., R, Şekil7.2.10

Bitki tanımı: Geniş, yuvarlak taçlı, 25-30 m uzunlukta ağaçlar. Gövde 1.5-(-2.5) m çapında, gümüşü-gri, düz kabuklu.. Meyve az çok küresel, çıplak, yeşil, (4-) 5 (-6) cm çapında, endokarp ince veya kalın, hafifçe kırışık. Ç:5. Deniz seviyesi-1550 m.

Yayılışı: A2(A): Kocaeli, A3: Sakarya, A8: Rize, B8: Siirt, B9: Bitlis, C5: İçel, C6: Maraş

Kullanılan organ: Meyva

1.Kullanılış amacı: Kolesterolü düşürmek amacıyla kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Bir ceviz içi suyun içine ıslatılarak bir gece bekletilir, bu şekilde elde edilen mazerasyon aç karnına içilir ve ıslatılmış ceviz de yenilmektedir.

Kaynak kişiler:42,73,179,19,2,

2.Kullanılış amacı: Bronşit tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanış miktarı ve şekli:Ceviz içi rahatsızlık süresince günde 3-4 tane yenilmektedir.

Kaynak kişi: 43

3. Kullanılış amacı: Şeker ve tansiyon dengeleyici olarak kullanılmaktadır.

3.1.Kullanış miktarı ve şekli:Meyva veya yaprakları kaynatılıp günde 1-2 bardak içilmelidir.

Kaynak kişiler:31,39,273

3.2. Kullanış miktarı ve şekli:Doğrudan ceviz içi yiyebildiğin kadar yenilmektedir.

Kaynak kişi:43

3.3.Kullanış miktarı ve şekli:Ceviz kırılıp akşamdan sabaha suda bekletilip rahatsızlık süresince sabahları içilmelidir.

Kaynak kişi:186

4.Kullanış amacı:Antioksidan olarak tüketilmelidir.

Kullanış miktarı ve şekli:Her gün düzenli olarak kabukların yerken kırılmasına özen göstererek günde 2-3 tane yenilmelidir.

Kaynak kişi:166

5.Kullanış amacı:Mayasıl tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanış miktarı ve şekli:Ceviz içi zeytinyağı ile karıştırılıp bölgeye doğrudan sürülmelidir (Karışım47).

Kaynak kişi:104

Kullanılan organ:Olgunlaşmamış meyva

1.Kullanış amacı:Guatr hastalığının tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanış miktarı ve şekli:Ceviz henüz olgunlaşmamış iken yeşil dış kabuğu ile birlikte sabahları aç karın ile 40 gün süreyle yedirilmektedir.

Kaynak kişi:41

2.Kullanış amacı:Ekzama hastalığının tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanış miktarı ve şekli:Ceviz henüz olgunlaşmamış iken yeşil dış kabuğunun suyu çıkarılıp bölgeye doğrudan geçene kadar günde 1-2 defa sürülmelidir.

Kaynak kişi:75

3.Kullanış amacı:Ekzama hastalığının tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanış miktarı ve şekli:Ceviz henüz olgunlaşmamış iken yeşil dış kabuğunun suyu çıkarılıp bölgeye doğrudan geçene kadar günde 1-2 defa sürülmelidir.

Kaynak kişi:75

Kullanılan organ:Yaprak

1.Kullanış amacı:Ateşi düşürmek için kullanılır.

Kullanış miktarı ve şekli:Yapraklar soğuk su ile ıslatılıp ateşli bölgeye ateş düşene kadar basılır.

Kaynak kişiler:39,138

2.Kullanış amacı:Baş ağrısı tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanış miktarı ve şekli:Yapraklar başa bir bez yardımı ile sarılır.

Kaynak kişi:68

3.Kullanış amacı:Tansiyon tedavisinde kullanılmaktadır.

3.1.Kullanış miktarı ve şekli:Kuru veya yaş yaprakların kaynatılarak hazırlanan dekoksiyonu rahatsızlık süresince günde 2-3 bardak içilmelidir.

Kaynak kişi:39

3.2.Kullanış miktarı ve şekli: Aynı miktardaki zeytin, mersin, ceviz yaprakları kaynatılması ile hazırlanan dekoksiyon rahatsızlık süresince günde 1 bardak içilmektedir (Karışım 46).

Kaynak kişi:169

4.Kullanış amacı:Eşya boyamada kullanılır.

Kaynak kişi:28

5.Kullanılış amacı: Saç bakımında kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Ceviz yaprakları kullanılarak hazırlanan dekoksasyon ile kına karıştırılarak saça uygulanmaktadır (Karışım 18).

Kaynak kişiler : 26, 51, 52, 58,228

4.31.Fam.: Juncaceae

4.31.1.Bitki adı: Juncus littoralis C.A.

Türkçe adı: Guva

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz –Zeytinalanı Köyü göl kenarında, R, Şekil7.2.11

Bitki tanımı: Bitki az gelişmiş rizomla birlikte yoğun olarak kökten itibaren çok dallanmış; Gövde 50-100 cm, sert.Çiçek durumu çok çiçekli, yoğun dan orta derece gevşeye kadar değişen sıklıkta, nadiren birkaç dala sahip. Ç: 4-6.

Yayıliş: A2(E): İstanbul, A5: Sinop, A6: Samsun, C1: Muğla, C2: Muğla, C3: Antalya, C4: İçel, C6: Hatay

Kullanılan organ: Toprak üstü organları

Kullanılış amacı: Süpürge yapımında kullanılmaktadır.

Kaynak kişi:255

4.32.Fam.: Lamiaceae (Labiatae)

4.32.1.Bitki adı: Coridothymus capitatus L.

Türkçe adı: Karakekik

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz Akköprü Köyü, GÜL8

Bitki tanımı: Kısa boylu, eğilmeyen 20-50(-150)cm boylarında çalılar. Dallar koltukta bulunan yaprak kümeleri (yaz yaprakları) ile birlikte dik bir şekilde yükselici. Çok sayıda eterik yağ guddesi taşımakta. Çiçekler morumsu- menekşe renginde, yoğun başcıklarda toplanmış. Ç: 5-7.

Yayıliş: A1(E): Çanakkale, A1(A): Çanakkale, B1: Balıkesir, C1: İzmir, C2: Muğla

Kullanılan organ: Yaprak

1.Kullanılış amacı: Karın ağrısı tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Suyla kaynatılarak hazırlanan dekoksiyondan rahatsızlık süresince 1 çay bardağı kadar içilmektedir.

Kaynak kişiler:97, 71

2.Kullanılış amacı: Arılara şeker verirken kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Suyla kaynatılarak hazırlanan şeker tepsinin içine konulan kekik üzerine dökülüp arıların besinlerini daha kolay almaları sağlanmaktadır.

Kaynak kişiler:97, 71, 124

3.Kullanılış amacı: Karın ağrısı (ağız tadı gelsin diye) tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Kekik ,soğan, narpız kaynatılır veya doğrudan içine bir miktar un ilave edilip oluşan karışım bölgeye doğrudan sarılıp akşamdan sabaha bekletilmektedir (Karışım 36).

Kaynak kişi:99

4.32.2.Bitki adı: Lavandula stoechas L.

Türkçe adı: Karan

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz –Yayla Köyü Sandras Dağı eteklerinden, K, Şekil7.2.12

Bitki tanımı: 45cm'ye kadar veya daha uzun kokulu çalılar.Üstteki brakteler mor veya beyaz, alttakiler tüylü.Ç: 3-6.

Yayıışı: A1(E): Çanakkale, A1(A): Çanakkale, A2(A): İstanbul, B1: Balıkesir, C1: Muğla, C2: Muğla, C3: Antalya, C4: İçel, C5: İçel, C6: Hatay,

Kullanılan organ: Toprak üstü organları

1.Kullanılış amacı: Kalp damar rahatsızlıklarının tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: 1-2 dal karan bitkisinin 0,5 lt. su ile hazırlanan dekoksiyonu, biraz ılıdıktan sonra sabahları 1 su bardağı kadar içilmektedir.

Kaynak kişiler:226, 173, 192, 203,115, 114, 52, 50, 165,184,274

2.Kullanılış amacı: Astım ve nefes darlığının tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: 1-2 dal karan bitkisinin 0,5 lt. su ile dekoksiyonu hazırlanıp süzülür, biraz ılıdıktan sonra sabahları 1 su bardağı kadar içilmektedir.

Kaynak kişiler:152,139

3.Kullanılış amacı: Kolestrol tedavisinde kullanılmaktadır.

3.1.Kullanılış miktarı ve şekli: Dal ve yapraklarının kaynatılarak oluşan buharının damıtılmasıyla ortaya çıkan suyun düzenli olarak 1 çaybardağı sade veya sulandırılmış olarak tüketilmektedir.

Kaynak kişi:154

3.2.Kullanılış miktarı ve şekli: 1-2 dal karan bitkisinin 0,5 lt. su ile dekoksasyonu hazırlanıp süzülür, biraz ılıdıktan sonra sabahları 1 su bardağı kadar içilmektedir

Kaynak kişi:169

4.Kullanılış amacı: Şeker hastalığının tedavisinde kullanılmaktadır .

Kullanılış miktarı ve şekli : 1-2 dal karan bitkisinin 0,5 lt. su ile dekoksasyonu hazırlanıp süzülür, biraz ılıdıktan sonra sabahları 1 su bardağı kadar içilmektedir

Kaynak kişiler:15,131

5.Kullanılış amacı: Mide rahatsızlıklarının tedavisinde kullanılmaktadır .

Kullanılış miktarı ve şekli : 1-2 dal taze veya gölgede kurutulmuş karan bitkisinin 0,5 lt. su ile dekoksasyonu hazırlanıp süzülür, biraz ılıdıktan sonra günde 1-2 su bardağı kadar içilmektedir

Kaynak kişiler:62, 61, 66, 131, 274

6.Kullanılış amacı: Karın ağrısı tedavisinde kullanılmaktadır .

Kullanılış miktarı ve şekli : 1-2 dal karan bitkisinin 0,5 lt. su ile dekoksasyonu hazırlanıp süzülür, biraz ılıdıktan sonra günde 2-3 su bardağı kadar içilmektedir.

Kaynak kişiler:94, 99

7.Kullanılış amacı:Tansiyon tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Çam kozalağı veya çırası, karan, mezarlık selvisi kozalağı kaynatılarak hazırlanan dekoksasyon rahatsızlık süresince günde 2 defa sabahları aç karınla tüketilmektedir (Karışım32).

Kaynak kişi: 20

8.Kullanılış amacı: Damar tıkanıklığının tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Oğul otu,kekik ve karanın kaynatılması ile hazırlanan dekoksasyon rahatsızlık süresince günde 2 defa tüketilmektedir (Karışım16).

Kaynak kişi: 173

9.Kullanılış amacı: Öksürük tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Karanın çiçekli dalları, dövülmüş ardıç üzümü ve akçam kozalağı ezilip kaynatılmasıyla hazırlanan dekoksasyon rahatsızlık geçene kadar sabah – akşam 1'er çay bardağı içilmektedir (Karışım 6).

Kaynak kişi: 117

4.32.3.Bitki adı: *Melissa officinalis* L.

Türkçe adı: Oğul otu ,Limon çiçeği

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz- Beyobası Beldesi ,GÜL9

Bitki tanımı: Keskin kokulu, çok yıllık otlar.Gövdeler 125-100 cm. boyunda yükselici veya dik.

Yayılışı:A1(E):Tekirdağ, A2(E):Kırklareli, A2(A):Kocaeli, A3:Zonguldak, A5:Amasya, C1:Muğla, B1:Balıkesir, C2:Antalya, C3:Antalya, C4:İçel

Kullanılan organ: Toprak üstü organları

1.Kullanılış amacı: Damar tıkanıklığı ve kalp rahatsızlıklarına karşı kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Bitkinin 1 veya 2 dalı sıcak suda demlenerek infüzyonu hazırlanmaktadır. Süzülerek ılık bir şekilde içilmektedir.

Kaynak kişi:192

2.Kullanılış amacı: Damar tıkanıklığının tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Oğul otu, kekik ve karaanın kaynatılması ile hazırlanan dekoksion rahatsızlık süresince günde 2 defa tüketilmektedir(Karışım16).

Kaynak kişi: 173

4.32.4.Bitki adı: *Mentha pulegium* L.

Türkçe adı: Narpız

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz-Köyceğiz Köyü yol kenarı, köyden 1km sonra., GÜL10

Bitki tanımı: Keskin kokulu, çok yıllık otlar. Çiçekler leylak renginde. Ç: 6-9.

Yayılışı: Türkiye: A1(E): Tekirdağ, A2(A): İstanbul, A3: Bolu, A4: Kastamonu, A6: Samsun, A7: Giresun, A8: Rize, A9: Çoruh, B1: Çanakkale, B2: İzmir, B3: Eskişehir, C1:Aydın, C2: Antalya, C3: Antalya, C6: Hatay.

Kullanılan organ: Toprak üstü organları

1.Kullanılış amacı: Karın ağrısına karşı kullanılmaktadır.

1.1.Kullanılış miktarı ve şekli: Bitkinin topraküstü organları rahatsızlık süresine doğrudan çiğnenerek yutulacak veya doğrudan dövülerek veya dövülmeden bölgeye sarılmaktadır.

Kaynak kişiler:68, 182, 99

1.2.Kullanılış miktarı ve şekli: Kekik, hayıt yaprağı, narpız, soğan doğranıp içine bir miktar un ilave edilerek hazırlanan karışım ılık olarak karına sarılıp akşamdan sabaha bekletilmektedir (Karışım 14).

Kaynak kişi:8

1.3.Kullanılış miktarı ve şekli: Aynı miktardaki hayıt yaprağı ve narpız dövülüp bölgeye doğrudan sarılmaktadır (Karışım 45).

Kaynak kişi:185

1.4.Kullanılış miktarı ve şekli: Kekik, soğan, narpız kaynatılır veya doğrudan içine bir miktar un ilave edilip oluşan karışım bölgeye doğrudan sarılıp akşamdan sabaha bekletmelidir (Karışım 36).

Kaynak kişi:99

2.Kullanılış amacı: Öksürük ve sinüzit tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Kaynatılarak elde edilen yağı ile baş bölgesi yağlanır veya kaynatılarak hazırlanan dekoksasyonu rahatsızlık süresince günde 1-2 bardak içilerek tüketilmektedir.

Kaynak kişiler:183, 234

3.Kullanılış amacı: Romatizma tedavisinde kullanılmaktadır.

3.1.Kullanılış miktarı:Bitkinin topraküstü organları doğrudan bölgeye dövülerek sarılmaktadır.

Kaynak kişi:83

3.2.Kullanılış miktarı ve şekli: Soğanı kaynatılarak pişirilir.İçine ezeltire, narpız birazda un ilave edilip ekmek hamuru gibi yoğurulur.Ağrılı bölge zeytinyağı ile yağlanıp bölgeye doğrudan sarılmaktadır (Karışım64).

Kaynak kişi:15

3.3.Kullanılış amacı: Kaşıntı ve allerjik rahatsızlıkların tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı: Bitkinin topraküstü organlarının kaynatılarak oluşturulan dekoksasyonu rahatsızlık süresince günde iki bardak içilmektedir.

Kaynak kişi:189

3.4.Kullanılış amacı: Romatizma tedavisinde kullanılmaktadır

Kullanılış miktarı ve şekli: Soğanı kaynatılarak pişirilir.İçine ezeltire, narpız birazda un ilave edilip ekmek hamuru gibi yoğurulur.Ağrılı bölge zeytinyağı ile yağlanıp bölgeye doğrudan sarılmaktadır (Karışım64).

Kaynak kişi:15

4.32.5.Bitki adı: Mentha x piperita L.

Türkçe adı: Nane

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz –Hamitköy , GÜL11

Bitki tanımı: :Mentha aquatica ile M. spicata' nın hibridi. Stolonları ile üreyen, 40-50 cm. boyunda, çok yıllık otsu bitkiler. Su tutan topraklarda kolay yetişir.

Yayılışı: A2(E): İstanbul, A2(A): İstanbul, A3: Sakarya, C1: İzmir.

Kullanılan organ: Yaprak

1.Kullanılış amacı: Karın ağrısı, bronşit, üşütme ve nefesi açmak için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: 5-10 adet yaprak bir bardak sıcak suda kaynatılarak hazırlanan dekoksyonu hazırlanmaktadır ve çay olarak tüketilmektedir.

Kaynak kişiler:134, 76, 97, 143, 243, 189

2.Kullanılış amacı: Karın ağrısı ve mide bulantısını geçirmek amacıyla kullanılmaktadır.

2.1.Kullanılış miktarı ve şekli: Nane yapraklarıyla limon kabuğunun suda kaynatılmasıyla hazırlanan dekoksyon rahatsızlık süresince günde iki, üç bardak tüketilmektedir (Karışım 9).

Kaynak kişi:51, 52

2.2.Kullanılış miktarı ve şekli: Hayıt ,narpız, nane, kekik yaprakları içine 1-2 avuç un ilave edip pişirilecek ve rahatsızlık süresince bölgeye ılık ılık doğrudan sarılıp 1 gün bekletilmektedir (Karışım 25).

Kaynak kişi:221

2.3.Kullanılış miktarı ve şekli: Kekik yaprağı, hayıt tohumu, kına, kül ,soğan birlikte pişirilip zeytinyağı ile yağlanmış bölgeye doğrudan sarılıp akşamdan sabaha bekletilmelidir (Karışım 11)

Kaynak kişi:232

3.Kullanılış amacı: Mide üşütmelerinin ve karın ağrısının tedavisinde kullanılmaktadır.

3.1.Kullanılış miktarı ve şekli: Yavşancık otu, kekik ve nane yapraklarıyla birlikte suda haşlanıp suyu süzülerek bir bez yardımıyla karın bölgesine sarılmaktadır ve 1 gece boyunca bekletilmektedir (Karışım 10)

Kaynak kişiler:51, 52, 58

3.2.Kullanılış miktarı ve şekli: Hayıt, nane, narpız yaprakları ve kekiğin toprak üstü kısımları haşlanıp, ezilmiş soğanla birlikte bir bez yardımıyla ağırlı karın bölgesine sarılmaktadır. Bu yakı yöre halkı tarafından “yol yakısı” olarak bilinmektedir (Karışım 16)

Kaynak kişiler:94, 95

4.Kullanılış amacı: Kansere karşı kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Nane, maydanoz, ısırgan otu, kahve otunun yaprakları, çam kozalağı ve böğürtlen kökü kullanılarak hazırlanan dekoksasyon, çay olarak sabahları birer bardak içilmektedir (Karışım-2)

Kaynak kişi:25

5.Kullanılış amacı: Nefes açmak ve boğaz ağrısını geçirmek amacıyla karışım içinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Adaçayı, nane, limon kaynatılıp hazırlanan dekoksasyon ile gargara yapılmaktadır (Karışım 17).

Kaynak kişi:262

6.Kullanılış amacı: Baharat olarak kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Kurutulan yapraklar doğrudan yemeklere kullanılmaktadır.

Kaynak kişiler: 174, 74, 97, 99, 75, 92

7.Kullanılış amacı:Nezle, bulantı ve soğuk algınlığı tedavisinde kullanılmaktadır.

7.1.Kullanılış miktarı ve şekli: Nane ve limon ve kahve otunun kaynatılması ile hazırlanan dekoksasyonu rahatsızlık süresince günde 3-4 defa 1 er bardak içilmektedir (Karışım39).

Kaynak kişi: 169

7.2.Kullanılış miktarı ve şekli: Nane ve limonun kaynatılması ile hazırlanan dekoksasyon rahatsızlık süresince günde 3-4 defa 1 er bardak içilmektedir (Karışım38).

Kaynak kişiler: 46, 168,169, 217, 205, 98, 95

8.Kullanım amacı: Öksürük tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Misçiçeği, ayva, nane yaprakları ve limonun kaynatılması ile hazırlanan dekoksasyon rahatsızlık geçene kadar günde 2-3 defa içilmektedir (Karışım 8).

Kaynak kişi:19

4.32.6.Bitki adı: Ocimum basilicum L.

Türkçe adı: Fesleğen, reyhan

Bitki örneğinin alındığı yer:Köyceğiz-Zeytinaları Köyü, GÜL12

Bitki tanımı: Tek yıllık bitkiler. Gövde dallanmış tüylüden tüysüze kadar değişen özelliklerde. Yapraklar, derin dişli, hemen hemen tüysüz, , donuk mavimsi yeşil, Ç: 8-11.

Yayılışı: A2(E): İstanbul, B7: Elazığ, C2:Denizli, C6: Maraş

Kullanılan organ: Yaprak, dal ve tohum

1.Kullanılış amacı: Baharat ve tat verici olarak kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Bitki kurutularak doğrudan kullanılmaktadır.

Kaynak kişi:154

2.Kullanılış amacı: Kolesterol tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı: Çiçekli yaprakları ve dalları kaynatılıp çay olarak rahatsızlık süresince içilmektedir.

Kaynak kişi:154

4.32.7.Bitki adı: Origanum majarona L.

Türkçe adı: Kahve otu

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz –Döğüşbelen Köyü kaynak kişinin bahçesinden, GÜL13, R, Şekil7.2.13

Bitki tanımı: Boyu 80 cm ye kadar olan yarı çalimsı, gevşek kıtıksı tüylü bitkiler. Her gövdedeki dallar 14 cm kadar uzayabilen 10 çifte ayrılır. Ç: 5-9.

Yayılışı: C4: Antalya, C5: İçel

Kullanılan organ: İnce dalıyla birlikte yaprakları

1.Kullanılış amacı: Mide rahatsızlıkları tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Bitkinin 1-2 dalı sıcak suda demlenmektedir ve çay olarak rahatsızlık süresince günde 2-3 bardak kadar içilmektedir.

Kaynak kişi:151,237

2.Kullanım amacı:Nezle ,soğuk algınlığının tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Nane ve limon ve kahve otunun kaynatılması ile hazırlanan dekoksiyonu rahatsızlık süresince günde 3-4 defa 1 er bardak içilmektedir (Karışım39).

Kaynak kişi: 169

4.32.8.Bitki adı: Origanum onites L.

Türkçe adı: Kekik

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz –Yeşilköy Sandras Dağı eteklerinden köye 500m .uzakta dağ yamaçlarından, K, Şekil7.2.14

Bitki tanımı: 65 cm'ye kadar uzanan yarı çalimsı bitkiler. Her gövdede 10 çift olan dallar 13 cm' ye kadar uzanır. Yapraklar saplı veya az çok sapsız. Ç:4-8.

Yayılışı: A1(A): Balıkesir, B1: Balıkesir, B2: Uşak, C1: İzmir, C2: Muğla, C3: Isparta, C5: İçel

Kullanılan organ: Toprak üstü organları

1.Kullanılış amacı: Mide rahatsızlıkları ,karın ağrısı,bulantı,kabızlık,romatizma,şeker hastalığı ve gaz söktürücü olarak kullanılmaktadır.Çay olarakta tüketilmektedir.

Kullanılış miktarı ve şekli: 1-2 dal bitki bir su bardağı suda demlenerek infüzyonu yada kaynatılarak hazırlanan dekoksiyonu kullanılmaktadır.

Kaynak kişiler:259, 251, 246, 253, 257, 25, 73, 37, 150, 52, 146, 33, 23, 28, 186, 272, 166, 154, 139, 149, 123, 125, 126, 138, 173, 98, 73, 63, 176, 175, 154, 81, 134, 212, 215, 196, 11, 67, 147,146, 202,17

2.Kullanılış amacı: Karın ağrısı ,üşütme ,boğaz ağrısı,grip tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: 1-2 dal bitki bir su bardağı suda demlenerek infüzyonu yada kaynatılarak hazırlanan dekoksiyonu kullanılmaktadır

Kaynak kişiler:220, 51,115, 82,1,1 62, 151, 29, 37, 49, 139, 169

3.Kullanım amacı:Karın ağrısı tedavisinde kullanılmaktadır.

3.1Kullanılış miktarı ve şekli: Soğan, hayıt, kekik yaprakları içine bir miktar un konulup pişirilmektedir.Bölgeye doğrudan sarılıp 3-4 saat bekletilmektedir (Karışım 50)

Kaynak kişiler:159

3.2.Kullanılış miktarı ve şekli: Soğan ve kekik yaprakları birlikte dövülüp bölgeye doğrudan sarılıp 2-3saat bekletilmektedir (Karışım 2).

Kaynak kişi:66

3.3.Kullanılış miktarı ve şekli: Soğan,çam,hayıt yaprakları içine bir miktar un konulup pişirilmektedir. Bölgeye doğrudan sarılıp 3-4 saat bekletilmektedir (Karışım 51).

Kaynak kişi:78

3.4.Kullanılış miktarı ve şekli: Hayıt ,narpız, nane,kekik yaprakları içine 1-2 avuç un ilave edip pişirilecek ve rahatsızlık süresince bölgeye ılık ılık doğrudan sarılıp 1 gün bekletilmektedir (Karışım 25).

Kaynak kişi:221

3.5.Kullanılış miktarı ve şekli: Ebegömecei,hayıt tohumu ,kekik yaprakları lapa şeklinde pişirilip bölgeye doğrudan sarılmaktadır (Karışım21).

Kaynak kişi:245

3.6.Kullanılış miktarı ve şekli: Kekik yaprağı ,hayıt tohumu, kına, kül ,soğan birlikte pişirilip zeytinyağı ile yağlanmış bölgeye doğrudan sarılıp akşamdan sabaha bekletilmektedir (Karışım 11).

Kaynak kişiler:232, 98

4.Kullanılış amacı:Ağrılı adet ve çocuk yapmak için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Kekik yaprağı ,hayıt yaprağı içine 1 avuç un ilave edilerek hazırlanan karışım pişirilip ılık olarak bölgeye doğrudan sarılıp akşamdan sabaha bekletilmektedir (Karışım 3).

Kaynak kişi:101

5.Kullanılış amacı: Nezle (grip) tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Bir tutam nane ,bir tutam maydonoz ile kaynatılıp hazırlanan dekoksion rahatsızlık süresince günde 1-2 bardak tüketilmektedir (Karışım 59).

Kaynak kişi:63

6.Kullanılış amacı: Kusma bulantı durumunda kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Tarhana pişirilip içine hayıt yaprağı (tohumu da olabilir) ve kekik yaprağı dövülüp ilave edilip göbeğe doğrudan sarılıp akşamdan sabaha bekletilmektedir (Karışım 61).

Kaynak kişi:25

7.Kullanım amacı: Rahatlatıcı olarak kullanılmaktadır

Kullanılış miktarı ve şekli: Kekik ve mersin yapraklarının kaynatılması ile hazırlanan dekoksion ile banyo yapılmaktadır (Karışım13).

Kaynak kişi:15

8.Kullanılış amacı: Karın ağrısı, iştahsızlık durumunda kullanılmaktadır

8.1.Kullanılış miktarı ve şekli: Bal, un, kına, kekik yaprağı karıştırılıp yoğurulur ve karına sarılır.Sabaha karşı el ayak kıpırdamadan dört yol ağzına atılır.Ardına bakmadan geri dönülmektedir (Karışım 56).

Kaynak kişi:98

8.2.Kullanılış miktarı ve şekli: Kekik, hayıt yaprağı, narpız, soğan doğranıp içine bir miktar un ilave edilerek hazırlanan karışım ılık olarak karna sarılıp akşamdan sabaha bekletilmektedir (Karışım 14)

Kaynak kişi:8

9.Kullanılış amacı:Boğaz ve diş ağrısı, kolesterol, mide rahatsızlıkları, şeker hastalığı, kalp, yaralar, öksürük, karın ağrısı, sindirimi düzenleyici ve tansiyon tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Bitkinin toprak üstü organlarından kekik suyu elde edilmektedir. Kekik suyu günde yarım fincan içilmektedir. Kekik suyu şu şekilde elde edilmektedir: Kekik suyla birlikte kazana konur. Kazanın içine aynı zamanda küçük bir kap daha konur ve kazanın kapağı ters ve hava almayacak şekilde kapatılır. Kekik suyu kısık ateşte kaynadıkça buharlaşıp kazanın içindeki kaba damlar. Damlayan bu su kekiğin suyudur.

Kaynakkişiler:252, 153, 154, 155, 161, 156, 158, 157, 183, 100, 165, 187, 223, 100, 153, 151, 167,241

10.Kullanılış amacı: Damar tıkanıklığının tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Oğul otu, kekik ve karanın kaynatılması ile hazırlanan dekoksiyon rahatsızlık süresince günde iki defa tüketilmektedir (Karışım16).

Kaynak kişi: 173

11.Kullanılış amacı:Koruma amaçlı kullanılmaktadır.

11.1.Kullanılış miktarı ve şekli: İncirlerin, giysi, dokuma eşyaların arasına konularak güveylere karşı koruma sağlanmaktadır.

Kaynak kişi:113

11.2.Kullanılış miktarı ve şekli: Yaş hayıt dalları ile birlikte örtülerin arasına güveye karşı korumak için konulmaktadır (Karışım 44).

Kaynak kişi:62

12.Kullanılış amacı:İshal tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli Hayıt, kekik, köpek üzümü içine ilave edilen az un ve az su ile pişirilir.Sonrada zeytinyağı ile yağlanmış karına sarılıp akşamdan sabaha bekletilmektedir (Karışım 10).

Kaynak kişi:191

Kullanılan organ:Yağı

1.Kullanılış amacı:Yanık, dişeti rahatsızlıkları, karın ağrısı, bertik, romatizma, memeli basur, soğuk algınlığı, tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Kekik yağı doğrudan bölgeye sürülmektedir.

Kaynak kişiler:265, 266, 166, 97, 223, 217, 81, 165

2.Kullanılış amacı:Saç kıran hastalığının tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Kekik yağı ve dövülmüş sarımsak karıştırılıp bölgeye doğrudan sürülmektedir (Karışım 9).

Kaynak kişi:41

4.32.9.Bitki adı: Rosmarinus officinalis L.

Türkçe adı: Biberiye

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz –Döğüşbelen Köyü, yol kenarında, köyden 500 m sonra,GÜL14

Bitki tanımı: Dallar yükselici veya dik, 50 cm' ye kadar boylanabilen çalılar. Yapraklar 10-25 cm boyunda, üst yüzü koyu yeşil, alt yüzü beyaz tüylü. Çiçekler açık mavi, az çiçekli . Ç:2-5.

Yayılışı: A1(A): Çanakkale, C5: İçel, C6: Hatay

Kullanılan organ: Yaprak

1.Kullanılış amacı: Adet sancısı rahatsızlığının tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Sıcak suyla kaynatılarak hazırlanan dekoksasyon çay olarak rahatsızlık süresince 1-2 bardak tüketilmektedir.

Kaynak kişi:181

2.Kullanılış amacı: Kanser hastalığının tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Sıcak suyla kaynatılarak hazırlanan dekoksasyon çay olarak rahatsızlık süresince 1-2 bardak tüketilmektedir.

Kaynak kişi:180

3.Kullanılış amacı: Zayıflamak için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Sıcak suyla kaynatılarak hazırlanan dekoksasyon çay olarak rahatsızlık süresince 1-2 bardak tüketilmektedir.

Kaynak kişi:174

4.32.10.Bitki adı: Salvia fruticosa Miller.

Türkçe adı: Adaçayı, çalba, geyik elması

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz- Sultaniye Köyü, dağ eteğinden, K, Şekil7.2.15

Bitki tanımı: 1m. ye kadar boylanabilen çok yıllık bir bitkidir.Dalları yatık ve beyaz renkli tüylerle kaplıdır.Yapraklar saplı basit veya 1-2 kulakçıklı grimsi-beyaz renkte ve kuvvetli kokuludur.Çiçekler 2-6 tanesi bir arada ve leylek renklidir.

Yayılışı: A1(E): Tekirdağ, A1(A): Balıkesir, C1: Muğla, C1/2: Muğla, C2: Muğla, C3: Antalya

Kullanılan organ: Toprak üstü organları

Kullanılış amacı: Soğuk algınlığı, karın ağrısı ve üşütmelerde tedavi amaçlı kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Bir ya da iki dal bitki sıcak suda demlenerek infüzyonu hazırlanmaktadır ve çay olarak tüketilmektedir.

Kaynak kişiler :139, 98, 63, 176, 211,120, 165, 169, 7, 81, 40

Kullanılan organ: Meyveleri

1.Kullanılış amacı: Halk arasında elma da denilen meyvelerinden “elma yağı” çıkartılmaktadır. Bu yağ bulantı, kusma, karın ağrını geçirmek ve akrep sokmasına karşı kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Elma yağı göbük deliğine ve bölgeye doğrudan sürülerek ya da yalayarak kullanılmaktadır.

Kaynak kişiler:210, 23, 47, 241,

2.Kullanılış amacı:Boğaz ağrısı tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Adaçayı, nane, limon kaynatılıp hazırlanan dekoksasyon ile gargara yapılmaktadır (Karışım 17).

Kaynak kişi:262

4.32.11.Bitki adı: Salvia tomentosa Miller.

Türkçe adı: Çalba

Bitki örneğinin alındığı yer:Köyceğiz - Pınar Köyü Sandıras Dağı eteklerinden , K,

Bitki tanımı: 100cm. kadar yükseklikte çalı görünüşünde bir bitkidir.Çiçekler leylak renkli korolla 25-30mm. uzunlukta yapraklar saplı uzun oval biçimde ve dip kısmı yuvarlak veya kalp biçiminde . Ç:4-8(-9).

Yayılışı: A2(E): İstanbul, A2(A): Bursa, A3: Zonguldak, A4: Ankara, A5: Sinop, A6: Ordu, A7: Gümüşhane, B1: İzmir, B2: Kütahya, B3: Eskişehir, B6: Maraş, C1: İzmir, C2: Antalya, C3: Isparta, C4: Konya, C5: Adana, C6: Hatay

Kullanılan organ: Toprak üstü organları

1.Kullanılış amacı: Soğuk algınlığı ve karın ağrısının olduğu durumlarda tedavi amaçlı kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Bir ya da iki dal bitki sıcak suda demlenerek infüzyonu hazırlanıp çay olarak tüketilmektedir.Ayrıca çay olarakta tüketilmektedir.

Kaynak kişiler:140, 261, 17, 78, 123, 160, 165,166

2.Kullanılış amacı: Karaciğer kisti ,kanser bronşit, böbrek rahatsızlıkları,nefes darlığı, mide rahatsızlıkları, soğuk algınlığı, karın ağrısı, baş ağrısı tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Bir ya da iki dal bitlini suda kaynatılması ile hazırlanan dekoksasyon rahatsızlık süresince günde 1-2 bardak içilmektedir.

Kaynak kişiler:67, 64, 137, 126, 3, 113, 47, 33, 50, 55, 51, 40, 48

4.32.12.Bitki adı: Sideritis leptoclada O. Schwarz,

Türkçe adı: Kızlan çayı, dağ çayı geçi tiftiği

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz semt pazarında, K, Şekil7.2.16

Bitki tanımı: 20-60 cm boylarında çok yıllık bitkiler, basit ya da küçük dallı. Kaliks 7-8 mm, kısa guddeli ve az guddesiz tüylere sahip,. Korolla sarı renkte, 9-12 mm, iç kısımlar tüylü. Ç:6-7.

Yayılışı: C1: Muğla, C2: Muğla

Kullanılan organ: Toprak üstü organları

Kullanılış amacı: Antibiyotik olarak, soğuk algınlığı ve iştahsızlık durumlarında tedavi amaçlı kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Bir ya da iki dal bitki sıcak suda demlenerek infüzyonu hazırlanıp çay olarak tüketilmektedir.

Kaynak kişiler:179,120, 224, 261

4.32.13.Bitki adı: Teucrium chamaedrys L.

Türkçe adı: Bodurcamahmut

Bitki örneğinin alındığı yer:Köyceğiz Çandır Köyü Ölemez Dağı 500m yükseklik.
,K,R

Bitki tanımı: 5-50 cm boyunda, tüy örtüsüne sahip yarı çalimsı çok yıllıklardır.Yapraklar dişli, tüylü, Korolla kırmızı mor renkli.

Yayılışı:A1(E):Kırklareli, A2(E):İstanbul, A3:Bolu, A4:Çankırı, A5:Kastamonu, A6:Samsun, B1:İzmir, B3:Konya, B4:Ankara, B5:Nevşehir, C2:Denizli, C3:Antalya

Kullanılan organ: Yaprak

Kullanılış amacı: Karın ağrısı ,iltihab söktürücü olarak kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Suda kaynatılarak hazırlanan dekoksiyonu rahatsızlık geçene kadar günde 1-2 bardak içilmektedir.

Kaynak kişiler: 50, 33

4.32.14.Bitki adı: Teucrium polium L.

Türkçe adı: Yavşancık otu

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz-Çandır Köyü eteklerinden K,R, Şekil7.2.17

Bitki tanımı: Yarı çalimsı çok yıllıklar. Gövde, toprak üzerine yatıktan dike kadar değişen özelliklerde, beyaz, gri (bazen gümüş renğinde), kıvrık tüy örtüsüne sahip. Ç: 6-9.

Yayılışı: A1(E): İstanbul, A1(A): İstanbul, A2(A): Kocaeli, A3: Eskişehir, A4: Ankara, A5: Amasya, A6: Samsun, A7: Trabzon, A8: Çoruh, A9: Kars, B1: Manisa, B2: Kütahya, B3: Kütahya, B4: Ankara, B5: Kayseri, B6: Malatya, B7: Elazığ, B8: Erzurum, B9: Bitlis, B10: Ağrı, C1: Aydın, C2: Muğla, C3: Konya, C4: Konya, C5: İçel, C6: Gaziantep, C7: Urfa, C8: Mardin, C9: Hakkari, C10: Hakkari

Kullanılan organ: Yaprak

Kullanılış amacı: Karın ağrısı ,kansızlık tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Suda kaynatılarak hazırlanan dekoksyonu rahatsızlık geçene kadar günde 1-2 bardak içilmektedir

Kaynak kişiler: 215,183

4.33.Fam.: Lauraceae

4.33.1.Bitki adı: Laurus nobilis L.

Türkçe adı: Defne, tenel, teğnel

Bitki örneğinin alındığı yer:Köyceğiz –Beyobası beldesi kaynak kişi bahçesinden, R, GÜL, Şekil 7.2.18

Bitki tanımı: Aromatik, herdem yeşil çalı ve ağaçlar. Yapraklar, sert, derimsi ve eterik yağca zengin. Meyve tek tohumlu siyah bir bakka. Ç: 3-5

Yayıliş: A1(E): Çanakkale, A1(A): Balıkesir, A2(E): İstanbul, A2(A): Bursa, A3: Zonguldak, A4: Kastamonu, A5: Sinop, A6: Samsun, A7: Trabzon, A8: Rize, B1: İzmir, C1: aydın, C2: Muğla, C3: Antalya, C4: Antalya, C5: İçel, C6: Maraş,

Kullanılan organ: Yaprak

1. Kullanılış amacı: Karın ağrısı ve boğaz ağrısı tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Yaprakların suda haşlanmasıyla elde edilen dekoksyon rahatsızlık süresince günde iki,üç bardak kadar içilmektedir.

Kaynak kişiler:146, 154, 215

2. Kullanılış amacı: Kurutulmuş yapraklar yemeklerde özelliklede balık pişirirken arasına konularak tat vermesi amacıyla kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Bitkinin kurutulmuş yaprakları doğrudan kullanılmaktadır.

Kaynak kişiler:3, 7, 74, 99, 92, 181

3. Kullanılış amacı: Bere, bertik tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Bitkinin taze yaprakları bölgeye doğrudan dövölüp sarılmaktadır.

Kaynak kişi:81

Kullanılış amacı: Baş ve diş ağrısı tedavisinde kullanılmaktadır.

4.Kullanılış miktarı ve şekli: Defne, karanfil, tarçın, bal, pekmez karıştırılıp bir bez üzerine yayılıp kazılan kafaya sarılmaktadır (Karışım 12).

Kaynak kişi:14

Kullanılan organ:Tohum

1.Kullanılış amacı: Kas kasılması, bel ağrısı, bademcik (boğaz ağrısı), karın ağrısı, romatizma, baş ağrısı, bertik, grip (soğuk algınlığı) tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Tohumları zeytin taneleri gibi ezilip kaynatılması sonucunda açığa çıkan yağ ağrılı bölgelere rahatsızlık süresince günde 2-3 defa doğrudan sürülerek masaj yapılmaktadır.

Kaynak kişiler:162,134

2.Kullanılış amacı: Mide rahatsızlıklarında tedavi amaçlı kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Tohumları zeytin taneleri gibi ezilip kaynatılması sonucunda açığa çıkan yağ rahatsızlık süresince 1 çay kaşığı sabahları aç karınla yada günde 2-3 kaşık tüketilmektedir.

Kaynak kişiler:162,134

3.Kullanılış amacı: Vücut bakımı için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Tohumları zeytin taneleri gibi ezilip kaynatılması sonucunda açığa çıkan yağ vücut bölgelerine sürülerek masaj yapılarak iyice yedirilmektedir.

Kaynak kişi:186

4.Kullanılış amacı: Öksürük tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Tohumları rahatsızlık süresince günde 2-3 tane doğrudan tüketilmektedir.

Kaynak kişi:192, 176, 217, 146, 8, 260, 155,156

5.Kullanılış amacı: Saç bakımında kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Tohumlar ezilerek çıkan yağı doğrudan saça sürülür yada kınanın içine konularak saça uygulanmaktadır. Defnenin tohumlarından elde edilen yağa yörede “har yağı” denilmektedir.

Kaynak kişiler:16, 21, 26, 58, 63, 82, 110, 111

Kullanılan organ:Gövde

1.Kullanılış amacı:Eşya ,araç-gereç yapımında kullanılmaktadır..

Kullanılış miktarı ve şekli: Gövde ve dallara şekil verilerek çapa saplığı,kapı yapımında kullanılmaktadır.

Kaynak kişiler:216, 258,155, 156, 153

4.33.2.Bitki adı:Persea americana Mill.

Türkçe adı:Avakado

Bitki örneğinin alındığı yer:Köyceğiz merkez yol kenarı 500m dışarıda, R

Bitki tanımı: 20m.'ye kadar boylanabilen armut şeklinde ve morumsu renkli bir drupa olan meyvası yağ, protein ve vitamin bakımından zengin olup, yenir. (Seçmen ve ark.,1998)

Yayılışı:Orta Amerika ve Güney Amerika'nın kuzeyinde yayılış gösterir.

Kullanılan organ :Meyva

Kullanış amacı:Böbrek rahatsızlıkları tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanış şekli ve miktarı:Olgunlaşmış meyve tek başına yada rus salatası gibi tüketilecek.Yada avakadonun kuru yada taze yapraklarının kaynatılması ile hazırlanan dekoksyonu rahatsızlık süresince (aç-tok fark etmez) içilmektedir.

Kaynak kişiler:181, 186, 8,139

4.34.Fam.: Liliaceae

4.34.1.Bitki adı: Allium cepa L.

Türkçe adı: Soğan

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz-Zeytinalanı Köyü, R

Bitki tanımı: Soğan basık küremsi. Gövde içi boş, şişkin alt kısımlardan uca doğru daralmış. Yapraklar enine kesitte hemen hemen yarı dairemsi. Çiçek örtüsü yıldızsı; parçalar yeşilimsi beyaz. Ç: 6-8. Yetiştirilir.

Yayılışı: A2(E): İstanbul

Kullanılan organ: Kök

1.Kullanılış amacı: Çıban tedavisinde kullanılmaktadır.

1.1.Kullanılış miktarı ve şekli: Soğanın kökü külde pişirilip içine şeker, sabun rendesi veya sade olarak bölgeye doğrudan sarılıp akşamdan sabaha bekletilmektedir.

Kaynak kişiler:129, 135, 27, 57, 162, 63,

1.2.Kullanılış miktarı ve şekli: Soğanın kökü külde pişirilip ortasına el ,ayak tırnakları kesilip konularak üç yol ortasına gömülüp ardına bakmadan geri gelinmelidir.

Kaynak kişi:116

1.3.Kullanılış miktarı ve şekli: Soğanın kökü külde pişirilip katran ile karıştırılıp bölgeye doğrudan sarılıp akşamda sabaha bekletilmektedir (Karışım 28).

Kaynak kişi:65

1.4.Kullanılış miktarı ve şekli: Soğanın kökü külde pişirilip içine zeytinyağı ve sabun ilave edilip bölgeye doğrudan sarılıp akşamdan sabaha bekletilmektedir (Karışım 27).

Kaynak kişi:99

2.Kullanılış amacı: Baş ağrısı ateşi düşürmek için tedavi amaçlı kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Soğan kesilip parçalanır.Parçalanmış soğan tuzlanıp başa sarılıp terleyince alınmaktadır.

Kaynak kişiler: 196, 35, 10

3.Kullanılış amacı: Akrep sokması durumunda tedavi amaçlı kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Buz ve soğan sütü ile birlikte bölgeye doğrudan sürülmektedir.

Kaynak kişi:151

4.Kullanılış amacı: Adet sancısı tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Soğan doğrudan kaynatılıp içilmektedir.

Kaynak kişi:170

5.Kullanılış amacı: Nazar için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Kuru soğanın kabukları tavada yakılıp bu sırada duası okunur.

Kaynak kişi:36

6.Kullanılış amacı: Grip tedavisinde kullanılmaktadır.

6.1.Kullanılış miktarı ve şekli:Bol bol soğan yenilmelidir.

Kaynak kişi:144

6.2.Kullanılış miktarı ve şekli: Hayıt tohumu, katran ve ezilmiş soğan ile karıştırılıp rahatsızlık geçene kadar günde 1 defa akşamdan sabaha bekletilerek göbeğe sarılmaktadır (Karışım51).

Kaynak kişi:78

6.3.Kullanılış miktarı ve şekli: Soğan, hayıt, kekik yaprakları içine bir miktar soğan konulup pişirilmektedir.Bölgeye doğrudan sarılıp 3-4 saat bekletilmektedir (Karışım 50).

Kaynak kişi:159

7.Kullanılış amacı: Karın ağrısı (ağız tadı gelsin diye) tedavisinde kullanılmaktadır.

7.1.Kullanılış miktarı ve şekli: Kekik, soğan, narpız kaynatılmakta veya doğrudan içine bir miktar un ilave edilip oluşan karışım bölgeye doğrudan sarılıp akşamdan sabaha bekletilmektedir (Karışım 36).

Kaynak kişi:99

7.2.Kullanılış miktarı ve şekli: Kekik, hayıt yaprağı, narpız, soğan doğranıp içine bir miktar un ilave edilerek hazırlanan karışım ılık olarak karna sarılıp akşamdan sabaha bekletilmektedir (Karışım 14).

Kaynak kişi:8

7.3.Kullanılış miktarı ve şekli: Hayıt yaprakları soğan ile birlikte dövülüp karnına sarılıp akşamdan sabaha bekletilmektedir (Karışım 29).

Kaynak kişi:195

7.4.Kullanılış miktarı ve şekli: Kekik yaprağı ,hayıt tohumu, kına, kül ,soğan birlikte pişirilip zeytinyağı ile yağlanmış bölgeye doğrudan sarılıp akşamdan sabaha bekletilmektedir (Karışım 11).

Kaynak kişi:232, 98

7.5.Kullanılış miktarı ve şekli: Soğan ve kekik yaprakları birlikte dövülüp bölgeye doğrudan sarılıp 2-3saat bekletilmektedir (Karışım 2)

Kaynak kişi:66

4.34.2.Bitki adı: Allium sativum L.

Türkçe adı: Sarımsak

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz semt pazarında kaynak kişi bahçesinden, R

Bitki tanımı: Soğan basık yumurtamsı, 5-15(-60) tane az çok eşit soğancıklara sahip.

Ç: 6-8. Ekimi yapılıır.

Yayılışı: A2(E):İstanbul, C5:İçel

Kullanılan organ: Diş

1.Kullanılış amacı: Tansiyonu normal düzeyde tutmak amacıyla kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Sabahları aç karnına bir diş yutulmakta veya ekmek arasına konularak yenilmektedir.

Kaynak kişiler:175, 181, 164

2.Kullanılış amacı: Yanık tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Ezilen sarımsak dişlerinin içine bir miktar barut konularak karıştırılıp bölgeye doğrudan sürülmektedir.

Kaynak kişi:120

3.Kullanılış amacı: Akrep sokması, yılan sokması, arı sokması durumunda kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Sokulan bölge kanatılmakta,sarımsak dişleri ezilip sade yada içine bir miktar tuz ilavesiyle doğrudan dölgeye sarılmaktadır.

Kaynak kişiler:74, 85, 149,13, 8, 69

4.Kullanılış amacı: Bademcik tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Ezilen sarımsak dişleri ellerimizle bademcik üzerinde 5 dakika bekletilerek tutulmaktadır (5 dakikadan fazla tutulmaz.).

Kaynak kişi:243

5.Kullanılış amacı: Kulak ağrısı tedavisinde kullanılmaktadır.

5.1.Kullanılış miktarı ve şekli: Sarımsak külde ısıtılıp yada pişirilip pamuğa sarılıp ılık ılık kulak ağzına bastırılmaktadır.

Kaynak kişiler:149,130

5.2.Kullanılış miktarı ve şekli: Sarımsak zeytinyağda pişirilip kulağa sarılmaktadır (Karışım23).

Kaynak kişi:144

6.Kullanılış amacı: İshal tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Ezilen sarımsak dişleri yağı alınmış kese yoğurdu ile karıştırılıp rahatsızlık süresince yenilmektedir.

Kaynak kişi:138

7.Kullanılış amacı:Karın ağrısı tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Hayıt yaprakları hafif ezilip zeytinyağı ve 1-2 diş dövülmüş sarımsak ile karıştırılıp bölgeye doğrudan sarılmaktadır (Karışım 20).

Kaynak kişi:236

8.Kullanılış amacı: Saç kıran, saç dökülmesi tedavisinde kullanılmaktadır.

8.1.Kullanılış miktarı ve şekli: Saç kıranlı bölge çizilip kanatılarak yada doğrudan ezilen sarımsak dişleri bölgeye doğrudan sürülmektedir.

Kaynak kişiler:124, 145, 97, 144, 78

8.2.Kullanılış miktarı ve şekli:Nar ekşi ile dövülmüş sarımsak karıştırılıp saç kıranlı bölgeye doğrudan sürülmektedir (Karışım 33).

Kaynak kişi: 58

8.3.Kullanılış miktarı ve şekli: Kekik yağı ve dövülmüş sarımsak karıştırılıp bölgeye doğrudan sürülmektedir (Karışım 9).

Kaynak kişi:41

9.Kullanılış amacı: Nazar için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Dişleri asılmaktadır.

Kaynak kişi:97

4.34.3.Bitki adı: Allium porrum Don.

Türkçe adı: Pırasa

Bitki örneğinin alındığı yer:Köyceğiz-Yangı Köyü, P

Bitki tanımı: Soğanlı fakat gelişmemiş bir soğana sahip, 10-50cm boyunda yaprakları düz tek yıllıklardır.

Yayıışı: A2(E):İstanbul, C5:İçel

Kullanılan organ: Tüm bitki

Kullanılış amacı: Gıda olarak kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Patetes, yer elması, kereviz, havuç, pırasa ile karışık türlü sü yapılmaktadır (Karışım 35).

Kaynak kişi:181

4.34.4.Bitki adı: Asparagus acutifolius L.

Türkçe adı: Tilkişen, tilkimen

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz -Zeytinalanı Köyü, 250-300m. dağ yamaçlarından, R

Bitki tanımı: Sert yapılı, odunsu çalılar. Klodlar 3-8 mm boyunda, iğnemsiz, 5-10'lu kümeler halinde, ucu dikenli.. Ç: 8-9.

Yayıışı: A1(E): Edirne, A1(E/A): Çanakkale, A2(E): İstanbul, A2(A): İstanbul, C2: Denizli, C3: Antalya, C4: Antalya, C5: İçel, C6: Hatay

Kullanılan organ: Kök

Kullanılış amacı: Öksürük tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Kaynatılıp rahatsızlık süresince günde 2-3 bardak içilmektedir.

Kaynak kişi:183

4.34.5.Bitki adı: *Asphodelus aestivus* Brot.

Türkçe adı: Çiriş otu, kiriş otu

Bitki örneğinin alındığı yer:Köyceğiz-Çandır Köyü Ölemez Dağı eteklerinden, R

Bitki tanımı: Çiçekli gövdeleri 60-200 cm uzunluktaki yumrulu, çok yıllık bitkiler. Yapraklar 25-40×15-30 mm, şerit şeklinde ve dipte rozet oluşturmakta. Ç:3-6.

Yayıışı: A1(E): Edirne, A1(A): Çanakkale, A2(E): İstanbul, A2(A): İstanbul, B1: İzmir, C1: Aydın, C3: Antalya, C6: Urfa

Kullanılan organ: Kök

1.Kullanılış amacı:Yanık ve yaraları iyileştirmek amacıyla kullanılmaktadır.

1.1.Kullanılış miktarı ve şekli: Kökleri ezilip yada pişirilip merhem halini alınca yaranın üzerine yayılıp üzerine bir miktar yağ sürülüp bir bez yardımıyla sarılmaktadır.

Kaynak kişiler:185, 151, 69

1.2.Kullanılış miktarı ve şekli: Kökleri dövülüp yaralı bölgeye doğrudan sarılmaktadır.

Kaynak kişi:60

2.Kullanılış amacı:Mide rahatsızlıklarının tedavisinde kullanılmaktadır.

2.1.Kullanılış miktarı ve şekli: Kökü doğranıp akşamdan sabaha suda bekletilir.sabah aç karınla 1 su bardağı rahatsızlık süresince tüketilmektedir.

Kaynak kişi:13

2.2.Kullanılış miktarı ve şekli: Kök bir miktar su içerisinde kaynatılıp rahatsızlık süresince günde 1-2 bardak içilmektedir.

Kaynak kişiler:84, 69, 137

3.Kullanılış amacı: Yaraların tedavisinde kullanılmaktadır

Kullanılış miktarı ve şekli: Kiriş kökünü soyup dövüpİçine balmumu, zeytinyağı, meneviş sakızı koy kaynat.Merhem yapıp doğrudan yara olan bölgeye sarılmaktadır (Karışım65).

Kaynak kişi: 183

4.34.6.Bitki adı: *Hyacinthus orientalis* L.

Türkçe adı: Sümbül

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz- Zeytinalanı Köyü'nden, R

Bitki tanımı:Yapraklar 4-6 lineer.Periant parçaları gri, menekşe ve beyaz renkli.

Yayılışı: B6:Kayseri, B7:Sivas

Kullanılan organ:Çiçek

Kullanılış amacı: Öksürük tedavisi için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Kaynamış suyun içine sümbülü koyulup ve 4 gün bekletilip sonra içiletedir.

Kaynak kişi:93

4.34.7.Bitki adı: Urginea maritima Baker.

Türkçe adı: Ada soğanı

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz- Zeytinalanı Köyü'nden, R, Şekil7.2.19

Bitki tanımı:İri soğanlı çok yıllıklarYapraklar geniş ve şerit şeklinde.Çiçekler beyaz ve sonbaharda çiçekaçar.Soğanı sarımsı veya pembemsi renkli,kokusuz, keskin ve acı lezzetlidir.

Yayılışı: C1:Muğla

Kullanılan organ: Yaprak

1.Kullanılış amacı: Karın ağrısı tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Külde ısıtılmış yada hafif pişmiş yapraklar doğrudan yada zeytinyağ ile yağlanıp bölgeye sarılmaktadır.

Kaynak kişiler:163, 90, 92

2.Kullanılış amacı: Boğaz ağrısı, bel ağrısı yada romatizma tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Külde ısıtılmış yada hafif pişmiş yapraklar doğrudan yada zeytinyağ ile yağlanıp bölgeye sarılmaktadır.

Kaynak kişiler:185,183, 74

Kullanılan organ: Soğan

1.Kullanılış amacı:Romatizma ve çıban tedavisinde kullanılmaktadır.

1.1.Kullanılış miktarı ve şekli: Külde veya bir miktar suda pişirilip ağrılı bölgeye sarılmaktadır.

1.2.Kullanılış miktarı ve şekli:Soğan kesilip ağrılı bölgeye doğrudan sürülmektedir.

Kaynak kişiler:92, 151, 183, 92, 274

1.3.Kullanılış miktarı ve şekli: Ada soğanı, zeytinyağı, su birlikte kaynatılıp ağrıyan yere geçene kadar günde 1 defa sürülmektedir (Karışım26).

Kaynak kişi:62

2.Kullanılış amacı:Uyuz tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: 1-Kök kesilip doğrudan rahatsızlık süresince günde 2-3 defa hayvanın tüm vücuduna sürülmektedir.

Kaynak kişi:90

3.Kullanılış amacı:Bel ağrısı, karın ağrısı tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Kök kesilip doğrudan rahatsızlık süresince haftada 2-3 defa ağrılı bölgeye sürülmektedir.

Kaynak kişiler:74, 90

4.Kullanılış amacı: Romatizma tedavisinde kullanılmaktadır

Kullanılış miktarı ve şekli: Soğanı kaynatılarak pişirilir.İçine ezeltire ,narpız birazda un ilave edilip ekmek hamuru gibi yoğurulur.Ağrılı bölge zeytinyağı ile yağlanıp bölgeye doğrudan sarılmaktadır (Karışım64).

Kaynak kişi:15

4.35.Fam.: Linaceae

4.35.1.Bitki adı: Linum usitatissimum L.

Türkçe adı: Keten

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz halk pazarı aktarlarından, A, Kay.171

Bitki tanımı: 30-60cm.kadar boylanabilen mavi çiçekli tek yıllık kültür bitkisidir.4-6mm. Uzunlukta,yumurta biçiminde,yassı, parlak,kırmızımtrak esmer renkli, kokusuz ve yağlı lezzetli tohumlardır (Baytop T., 1984).

Kullanılan organ: Tohum

1.Kullanılış amacı: Bağırsak çalıştırıcı olarak kullanılmaktadır..

Kullanılış miktarı ve şekli: Doğrudan yada yoğurtla da tüketilmektedir.

Kaynak kişi: 171

2.Kullanılış amacı: Kolestrol ve halsizlik durumlarında kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Doğrudan yemeklere ilave edilerek de tüketilmektedir.

Kaynak kişiler: 172,165

4.36.Fam.: Loranthaceae**4.36.1.Bitki adı:** Viscum album L.**Türkçe adı:** Hurç, ökseotu,burç**Bitki örneğinin alındığı yer:** Köyceğiz Akköprü, R, K, Şekil 7.2.20**Bitki tanımı:** 80 cm.'ye kadar boylanabilen dallanmış gövdeye sahip olan çok yıllıklardır.Ağaçlar üzerinde parazit olarak yaşar. Kışın yapraklarını dökmez.Taze meyvalar bezelye büyüklüğünde ve parlak beyaz renklidir.Yapışkan bir madde taşıdığı için çubuklar üzerine sürülüp küçük kuşları yakalamak için kullanılır.(Baytop T.,1984)**Yayıllışı:**A1(E):Kırklareli, A1(A):Balıkesir, B2:Bilecik, A4:Kastamonu, B1:İzmir, B4:Ankara, C2:Afyon, C3:Isparta**Kullanılan organ:** Dal ve yaprakları**1.Kullanılış amacı:** Şeker hastalığı, romatizma, karın ağrısı ve tansiyon bronşit ve astım bronşiti tedavisinde kullanılmaktadır.**Kullanılış miktarı ve şekli:** Bir tutam ökse otu bir miktar su içerisinde kaynatılarak hazırlanan dekoksasyonu rahatsızlık süresince tüketilmektedir.**Kaynak kişiler:** 173, 51, 97, 113, 147, 121,**2.Kullanılış amacı:**Gıda yapımında kullanılmaktadır.**Kullanılış miktarı ve şekli:** Dal ve yaprakları kaynatılır yada suda bekletilir.Suyuna un ilave edilip yoğurulur.Oluşan hamur ekşi maya olarak kullanılmaktadır.**Kaynak kişi:** 121**3.Kullanılış amacı:** Hayvanlarda karın ağrısı olduğunda kullanılmaktadır.**Kullanılış miktarı ve şekli:** Bir tutam hayıt ile bir tutam hurcun kaynatılması ile hazırlanan dekoksiyona bir bardak insan idrarı ilave edilerek, karışım rahatsızlık süresince tüketilmektedir (Karışım 57).**Kaynak kişi:**110**4.37.Fam.:** Lythraceae**4.37.1.Bitki adı:** Lawsonia inermis L.**Türkçe adı:** Kına**Bitki örneğinin alındığı yer:** Köyceğiz aktarlarından, A, Kay.174

Bitki tanımı: Beyaz çiçekli, basit yapraklı, çalı görünüşünde, dikenli bir bitkidir.Yapraklar kısa saplı esmer yeşil renkli, kokusuz ve buruk lezzetlidir (Baytop T.,1984).

Yayılışı:Kuzey-Doğu Afrika, Kuzey Afrika, Hindistan, Pakistan, Seylan gibi ülkelerde yetiştirilmektedir.

Kullanılan organ:Yaprak

1.Kullanılış amacı: Karın ağrısı, iştahsızlık durumunda kullanılmaktadır.

1.1.Kullanılış miktarı ve şekli: Bal, un, kına, kekik yaprağı karıştırılıp yoğurulur ve karına sarılır.Sabaha karşı el ayak kıpırdamadan dört yol ağzına atılır.Ardına bakmadan geri dönülerek uygulanmaktadır (Karışım56).

Kaynak kişi:98

1.2.Kullanılış miktarı ve şekli: Kekik yaprağı, hayıt tohumu, kına, kül, soğan birlikte pişirilip zeytinyağı ile yağlanmış bölgeye doğrudan sarılıp akşamdan sabaha bekletilmektedir (Karışım 11).

Kaynak kişi:232, 98, 174

2.Kullanılış amacı: Saç bakımında kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Ceviz yapraklarının kaynatılmasıyla hazırlanan dekoksasyonun kınaya katılarak yoğurulmasıyla hazırlanan karışım saça sürülüp 3-4 saat bekletilmektedir (Karışım 18).

Kaynak kişi:81, 228

4.38.Fam.: Malvaceae

4.38.1.Bitki adı: Alcea pallida Waldst et Kit.

Türkçe adı: Hatmi çiçeği

Bitki örneğinin alındığı yer: Yangı köyü yol kenarlarından , R

Bitki tanımı: Kalın yapraklı tek yıllıklardır.Kaliks önceleri damarsız, giderek damarlaşır.Petaller 40-50 cm., beyaz, pembe, lila. Ç:6-10

Yayılışı:A2(E):İstanbul, A2:Bilecik, A3:Bolu, A4:Çankırı, A5:Kastamonu, B1:Balıkesir, B2:Kütahya, B3:Eskişehir, B4:Ankara

Kullanılan organ: Çiçek

1.Kullanılış amacı: Astım bronşiti tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Bir tutam çiçek bir miktar çiçek içerisinde kaynatılıp rahatsızlık süresince içilmektedir.

Kaynak kişiler:7, 181

2.Kullanılış amacı: Öksürük ve mide rahatsızlıkları tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Bir tutam çiçek bir miktar çiçek içerisinde kaynatılıp rahatsızlık süresince içilmektedir.

Kaynak kişiler:206, 174

4.38.2.Bitki adı: Hibiscus esculantus L.

Türkçe adı: Bamyacı

Bitki örneğinin alındığı yer: Toparlar Köyü'nden, GÜL16

Bitki tanımı: Seyrek olarak dikenli, yaprakları parçalı tek yıllıklardır.Çiçekler koltuklarda tek.Ç:7-9

Yayılışı:A1(E):Kırıkkale, A1(A):Çanakkale, A2(A):İstanbul, A5:Kastamonu, C4:Konya, C5:İçel

Kullanılan organ: Çiçek

Kullanılış amacı: Astım bronşiti, bronşit ve öksürük tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Bir tutam kuru veya taze çiçek bir miktar çiçek içerisinde kaynatılıp rahatsızlık süresince içilmektedir.

Kaynak kişiler:7,13, 6, 8,

Kullanılan organ: Meyvesi

Kullanılış amacı: Çıban tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: bir miktar taze veya kuru meyve suda pişirilip isade veya bir miktar şeker ile karıştırılıp bölgeye doğrudan sarılmaktadır.

Kaynak kişiler:144, 99, 269

4.38.3.Bitki adı: Malva sylvestris L

Türkçe adı: Ebegümece, ebegümeç

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz-Beyobası yol kenarlarından, R

Bitki tanımı: Çok yıllık ya da iki yıllık bitkiler. Gövde kabarcıklı tüylere sahip. Yapraklar az çok dairemsi, 5-7loblu, oymalı, pilozdan tüysüze kadar değişen özelliklerde. Petaller pembemsi mor. Ç: 5-10.

Yayıliş: A1(E): Tekirdağ, A1(A): Çanakkale, A2(E): İstanbul, A2(A): İstanbul, A3: Zonguldak, A5: Amasya, A8: Çoruh, B1: İzmir, B4: Ankara, B8: Erzurum, C2: Denizli, C3: Antalya, C4: Konya, C6: Hatay

Kullanılan organ: Toprak üstü organlar

1.Kullanılış amacı: Gıda amaçlı ve bağırsakları yumuşatma amaçlı kullanılmaktadır.

1.1.Kullanılış miktarı ve şekli: Pişirilerek yemeği yapılır ya da sıcak suda haşlanarak yoğurtlanarak tüketilmektedir..

Kaynak kişiler: 43, 219, 251, 254

1.2.Kullanılış miktarı ve şekli: Ebegümece ile birlikte kavrulmuş tüketilmektedir (Karışım 22).

Kaynak kişi: 245

2.Kullanılış amacı: Karın ağrısının tedavisinde kullanılmaktadır.

2.1.Kullanılış miktarı ve şekli:Az miktarda su içerisinde haşlanan taze yapraklar karın bölgesine bir bez yardımıyla sarılıp iki,üç saat bekletilir. Rahatsızlık süresince günde bir defa uygulanmaktadır.

Kaynak kişiler:28, 200

2.2.Kullanılış miktarı ve şekli:Taze yaprakların yağda kavrulması ile yapılan yemeği tüketilmektedir.

Kaynak kişiler:28, 200

2.3.Kullanılış miktarı ve şekli: Hayıt ,köpek sirkeni,ebegömece,zeytin yaprağı pişirilirBir tane sğan pişirilip göbeğin tam üstüne koyulup üzerine katran ve biraz zeytinyağı sürülüp karışımı sıcak olarak bunların üzerine sarıp akşamdan sabaha bekletip sabah alınca üç gün sonra banyo yaptırılır (Karışım 52).

Kaynak kişi:182

2.4.Kullanılış miktarı ve şekli: Ebegömece,hayıt tohumu ,kekik yaprakları lapa şeklinde pişirilip bölgeye doğrudan sarılmaktadır (Karışım21).

Kaynak kişi:245

3.Kullanılış amacı: Soğuk algınlığı ve bronşit tedavisi için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Bir miktar taze yapraklar bir miktar su içerisinde haşlanıp oluşan suyu rahatsızlık süresince günde 1-2 bardak tüketilmektedir.

Kaynak kişi:43, 7, 152, 160, 187, 66

4.Kullanılış amacı: Mide rahatsızlıkları ve sindirim sistemini düzenleyici olarak kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Taze yaprakların haşlanmasıyla oluşan dekoksiyonundan günde 2 bardak içilmektedir.

Kaynak kişi:97, 88, 152, 107

5.Kullanılış amacı: Ayak ağrısı, romatizma tedavisinde kullanılmaktadır.

5.1.Kullanılış miktarı ve şekli: Taze yapraklar ezilerek ağrıyan bölgeye doğrudan sarılmaktadır.

Kaynak kişi:163

5.2.Kullanılış miktarı ve şekli: Taze yaprakların kavrulmasıyla yapılan yemeği bol bol tüketilmektedir.

Kaynak kişi:181

6.Kullanılış amacı: Sivilce tedavisinde kullanılmaktadır.

6.1.Kullanılış miktarı ve şekli: Taze yaprakların kaynatılmasıyla oluşan dekoksiyon bölgeye sürülmektedir.

Kaynak kişi:219

4.39.Fam.: Meliaceae

4.39.1.Bitki adı: Melia azedarach L.

Türkçe adı: Tesbih ağacı

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz –Döğüşbelen Köyü, K

Bitki tanımı:15 m. kadar boyunda yaprak döken ağaçlar.Yapraklar tek tüysü;yaprakçıklar 9-15, az çok testere dişli.Çiçekler morumsu renkli ve bileşik salkımlarda .Meyva küremsi ve sarı renkli.

Yayıliş: A2(A): İstanbul, B1: İzmir, C3: Antalya, C5: İçel, C9: Hatay

Kullanılan organ: Gövde

Kullanılış amacı: Yakacak olarak kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Gövdesinden elde edilen odunu yakılmaktadır.

Kaynak kişiler:237, 264

4.40.Fam.: Moraceae

4.40.1.Bitki adı: Ficus carica L.

Türkçe adı: İncir

Bitki örneğinin alındığı yer:Köyceğiz –Zeytinalanı Köyü, R

Bitki tanımı:10-15m.kadar boylanabilen çok yıllıklar.Genç yapraklar yeşil sonradan kahverengileşir.Yapraklar geniş 5-20(-35)cm arasında değişir. Ç:3-4, 5-6, 8-9
Pedinkul meyve ile aynı uzunlukta meyve 1-2,5 cm ve beyaz renkli Ç:5 kültürü yapılan bir bitkidir.

Yayıışı: A2(E): İstanbul, A2(A): Bilecik A4: Kastamonu, A5: Sinop, A7:Trabzon
A8:Erzurum, B1:İzmir

Kullanılan organ: Gövde

1.Kullanılış amacı: Siğil ve arı sokması tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Gövdesinden ve yapraklarından çıkan sütü doğrudan bölgeye sürülmektedir.

Kaynak kişiler: 99, 188

2.Kullanılış amacı: Dış kabuğu aşı yaparken yapılan aşığı bışından sarmak için kullanılmaktadır.

Kaynak kişi: 74

3.Kullanılış amacı: Siğil, çıban ve arı sokması tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılan organ:Meyva

Kullanılış amacı: Siğil, çıban ve arı sokması tedavisinde kullanılmaktadır

Kullanılış miktarı ve şekli: Kuru incir haşlanıp ılık ılık iltihaplı bölgeye sarılmaktadır

Kaynak kişiler: 55, 269, 35,162, 262

4.40.2.Bitki adı: Morus alba L.

Türkçe adı: Dut

Bitki örneğinin alındığı yer:Köyceğiz –Zaferler, R, Şekil 7.2.21

Bitki tanımı:15m.'ye kadar boylanabilen geniş yapraklı ağaçlardır. Meyve beyaz sinakarptır.Ç:5

Yayıışı:A2(A):Bursa, A2(E):İstanbul, A1(E):Tekirdağ, A5:Amasya, A6:Sivas,
A7:Trabzon, A8:Çoruh, A9:Kars, B1:İzmir, B5:Niğde, B7:Malatya, C2:Denizli,
C6:Gaziantep, C9:Hakkari

Kullanılan organ: Gövde

Kullanılış amacı: Eşya (et tahtası) yakacak olarak kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Gövdesinden elde edilen odunu yakılmaktadır.

Kaynak kişiler:237, 264, 234

Kullanılan organ: Meyva

Kullanılış amacı: Astım bronşiti tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Kaynatılarak hazırlanan pekmezine bir miktar zencefil tozu katılarak kullanılmaktadır(1kg. pekmeze 50 gr.zencefil).

Kaynak kişi: 22

4.40.3.Bitki adı: Morus nigra L.

Türkçe adı: Kara dut

Bitki örneğinin alındığı yer:Köyceğiz-Köyceğiz Köyü, R

Bitki tanımı: 15m kadar boylanabilen çok yıllıklar yapraklar .Pedinkul meyve ile aynı uzunlukta meyve 1-2,5 cm ve beyaz renkli Ç:5-6

Yayılışı: A1(E):, Tekirdağ, A2(E): İstanbul, A2(A): ,Bursa, A5:Amasya, A6: Sivas,A7: Trabzon, A8:Çoruh, A9:Kars, B1:İzmir, B5:Niğde, B7:Malatya, C2:Muğla ,C6:Gaziantep, C3:Adıyaman

Kullanılan organ: Meyva

1.Kullanılış amacı: Kanser, bağırsak yaralarının tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Kaynatılarak hazırlanan pekmezi sulandırılıp rahatsızlık süresince günde iki, üç bardak içilmektedir.

Kaynak kişiler: 165, 151

2.Kullanılış amacı: Ağız ağrısı tedavisinde kullanılmaktadır

1.1.Kullanılış miktarı ve şekli:Kuru veya taze meyvesinin kaynatılarak hazırlanan dekoksyonu rahatsızlık süresince günde bir, iki bardak tüketilmektedir.

Kaynak kişi: 170

1.2.Kullanılış miktarı ve şekli:Meyvesinin kaynatılmasıyla hazırlanan pekmezi rahatsızlık süresince sulandırılıp günde üç defa içilmektedir.

Kaynak kişi:8

1.3.Kullanılış miktarı ve şekli:Meyvesinin suyu çıkartılıp güneşte iki, üç saat bekletilip içilmektedir.

Kaynak kişi:181

3.Kullanılış amacı:Pamukçuk tedavisinde kullanılmaktadır

Kullanılış miktarı ve şekli.Meyvesinden elde edilen suyu bölgeye rahatsızlık süresince günde iki, üç defa damlatılarak uygulanmaktadır.

Kaynak kişi:35

4.41.Fam.: Morchellaceae

4.41.1.Bitki adı: Morchella conica (Pers.)Boudier

Türkçe adı: Kuzu göbeği

Bitki tanımı: 5-10cm. boyunda, kahverengi şapkalı, zehirsiz tohumuz bitkilerdendir.

Yayılışı: A2(A): İstanbul, B1: İzmir, C3: Antalya, C5: İçel, C9: Hatay

Kullanılan organ:Tüm bitki

Kullanılış amacı: Akrep sokması durumunda kullanılmaktadır

Kullanılış miktarı ve şekli: Taze ise doğrudan kuru ise kaynatılıp ezilip çintilerek kanatılmış bölgeye sarılmaktadır.

Kaynak kişiler:247, 214, 220, 54, 230

4.42.Familya adı:Musaceae

4.42.1.Bitki adı: Musa sapientum L.

Türkçe adı:Muz

Bitki örneğinin alındığı yer:Köyceğiz halk pazarı, P

Bitki tanımı: Tropik ve subtropiklerde yayılış gösteren ve geniş ölçüde kültürü yapılan ağaç görünüşlü otsulardır.Meyvaları nişasta bakımından oldukça zengindir (Seçmen ve ark.,2004

Kullanılan organ: Meyve

Kullanılış amacı: İshal tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Meyvesi doğrudan yenilmektedir.

Kaynak kişiler: 136

4.43.Fam.: Myrtaceae

4.43.1.Bitki adı: Eucalyptus camaldulensis Dehnh.,

Türkçe adı: Sulfata

Bitki örneğinin alındığı yer:Köyceğiz –Döğüşbelen, R

Bitki tanımı: 15 m. ye kadar boylanabilen; kabuğu pürüzsüz, yaprak döken ağaçlar. Ç: 11-5. Özellikle Mersin ve Adana' da ticari olarak yetiştirilir, geniş çapta tabiileşmiş ve yol kenarları ve kumlu alanları istila etmiştir.

Yayılışı: A2(A): İstanbul, B1: İzmir, C3: Antalya, C5: İçel, C9: Hatay

Kullanılan organ: Yaprak

Kullanılış amacı: Guatr hastalığının tedavisi için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Bir miktar yaprak tenceye konularak hiç hava almayacak şekilde kapatılıp uzunca bir süre kaynatılıp şişelere doldurulup rahatsızlık süresince her sabah 1-1,5 çay bardağı aç karınla içilip bir saat sonra kahvaltı yapılarak tüketilmektedir.

Kaynak kişi:195, 188

Kullanılan organ: Tohum

Kullanılış amacı: Göz tansiyonu tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Tohumu kavrulup kahve şeklinde öğütülüp kahvesi içilmektedir.

Kaynak kişi: 195, 81

Kullanılan organ: Dal ve yaprakları

Kullanılış amacı: Romatizma tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Dal ve yaprakları kazanda kaynatılıp sıcak suya havlu bastırılıp ağrılı yer bu havlu ile sıcak sıcak ovulup ağrılı ayak soğuk suya değdirilmemeden uygulanmaktadır.

Kaynak kişi: 13, 239

Kullanılan organ: Çiçek ve yaprak

Kullanılış amacı: Bronşit, sıtma, burun akıntısı tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Çiçek ve yaprakların kaynatılmasıyla hazırlanan dekoksasyonu rahatsızlık süresince günde 2-3 bardak içilerek tüketilmektedir..

Kullanılan organ: Gövde

Kullanılış amacı: Yakacak olarak kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Gövdesinden elde edilen odunu kullanılmaktadır.

Kaynak kişi: 237

4.43.2.Bitki adı: Eugenia caryophyllata Thunb.

Türkçe adı: Karanfil

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz aktarları, A, Kay.171

Bitki tanımı:10-20 m. yüksekliğinde kışın yapraklarını dökmeyen bir ağaçtır.10-17mm. Uzunlukta, siyahımtırak renkli, çivi biçiminde bir çiçek tomurcuğudur.Kuvvetli kokulu, yakıcı ve baharı lezzetlidir.(Baytop T., 1984)

Kullanılan organ: Meyva

1.Kullanılış amacı: Ağız kokusunu geçirmek için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Tohum doğrudan yenilmektedir.

Kaynak kişi:141,174

2.Kullanılış amacı: Diş ağrısını geçirmek için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Ağrıyan diş üzerinde bekletilir yada sakız ile çiğnenilmektedir..

Kaynak kişiler:142,139

3.Kullanılış amacı: Bebekler için koku verici olarak kullanılmaktadır

Kullanılış miktarı ve şekli:Bez tülbente işlenip çocuklara bağlanmaktadır..

Kaynak kişi:74

4.Kullanılış amacı: Baş ve diş ağrısı tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Defne ,karanfil, tarçın, bal, pekmez karıştırılıp bir bez üzerine yayılıp kazılan kafaya sarılmaktadır (Karışım 12).

Kaynak kişi:14

5.Kullanılış amacı: Üşütmeyi geçirmek için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Karanfil, ıhlamur, limon kaynatılıp hazırlanan dekoksiyon rahatsızlık geçene kadar günde iki, üç bardak içilmektedir (Karışım 5).

Kaynak kişi:176

4.43.3.Bitki adı: Myrtus communis L.

Türkçe adı: Mersin

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz-Yayla Köyü'nden ,GÜL17

Bitki tanımı: 1-5 m uzunlukta herdem yeşil çalılar. Yapraklar derimsi, ezildiği zaman hoş kokulu. Çiçekler 3cm' ye varan çapta, beyaz Ç: 6-9.

Yayılışı: A1(E): Çanakkale, A1(A): Çanakkale, A2(A): İstanbul, A3: Zonguldak, A4: Zonguldak, A5: Sinop, A6: Ordu, A7: Trabzon, B1: İzmir, B2: İzmir, B2: İzmir, C1: İzmir, C2: Muğla, C3: Antalya, C4: İçel, C5: Adana, C6: Hatay

Kullanılan organ: Yaprak

1.Kullanılış amacı: Kolesterol, karın ağrısı, ter kokusu, kanser, boğaz ağrılarını geçirmek amacıyla kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Suda kaynatılarak hazırlanan dekoksiyonu rahatsızlık süresince günde bir, iki bardak kadar içilmektedir.

Kaynak kişiler:152, 71, 192, 64,188

2.Kullanılış amacı: Astım bronşiti tedavisinde kullanılmaktadır.

2.1.Kullanılış miktarı ve şekli: : Suda kaynatılarak hazırlanan dekoksasyonu rahatsızlık süresince günde bir, iki bardak kadar içilmektedir.

Kaynak kişi:52

2.2.Kullanılış miktarı ve şekli: : Yapraklar bir miktar rakı içerisinde 15 gün bekletilip sabahları aç karınla yarım çay bardağı tüketilmektedir.

Kaynak kişi:52

3.Kullanılış amacı: Şeker hastalığının tedavisinde kullanılmaktadır.

3.1.Kullanılış miktarı ve şekli: Suda kaynatılarak hazırlanan dekoksasyonu rahatsızlık süresince günde bir, iki bardak içilmektedir.

Kaynak kişiler : 31, 100, 86, 137, 2

3.2.Kullanılış miktarı ve şekli: Kızılçaltı tohumu, mersin yaprağı, meneviş tohumunun (çitlenbik) kaynatılması ile hazırlanan dekoksasyon 5-6 ay günde 1 bardak sabahları aç karınla tüketilmektedir (Karışım 40).

Kaynak kişi: 183

4.Kullanılış amacı: Bademcik tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Kaynayan mersin yapraklarının içine limonun ilave edilmesiyle hazırlanan dekoksasyon kaynatılıp rahatsızlık süresince kaynatılıp içilmektedir (Karışım 63).

Kaynak kişi:180

5.Kullanım amacı:Tansiyon tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Aynı miktardaki zeytin, mersin, ceviz yaprakları kaynatılması ile hazırlanan dekoksasyon rahatsızlık süresince günde 1 bardak içilmektedir (Karışım 46).

Kaynak kişi:169

6.Kullanılış amacı: Kalp damar rahatsızlıklarının tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Dalan, mersin, zeytin yaprağının kaynatılması ile hazırlanan dekoksasyon rahatsızlık süresince günde 1-2 bardak tüketilmektedir (Karışım 15).

Kaynak kişi:226

7.Kullanım amacı: Rahatlatıcı olarak kullanılmaktadır

Kullanılış miktarı ve şekli: Kekik ve mersin yapraklarının kaynatılması ile hazırlanan dekoksiyon ile banyo yapılarak uygulanmaktadır (Karışım13).

Kaynak kişi:15

4.44.Fam:Oleaceae

4.44.1.Bitki adı: Olea europaea L.

Türkçe adı: Zeytin

Bitki örneğinin alındığı yer:Köyceğiz –Zeytinaları, GÜL18

Bitki tanımı: 10(-15) m’ ye kadar yükselebilen herdem yeşil ağaçlar, geniş taçlı,. Yapraklar üstler koyu yeşil ve tüysüz, altlar sıkça gri renkte-pulsu. Meyva parlak siyah, kahverengimsi yeşil yada nadiren olgunken fildişi beyazı. Ç: 5

Yayıliş: A1(E): Çanakkale, Tekirdağ, A1(A): Çanakkale, Balıkesir, A2(E): İstanbul, A2(A): İstanbul, Bursa, Kocaeli, Bilecik A6: Samsun, A7: Giresun, Trabzon, A8: Çoruh, B1: Çanakkale, Balıkesir, Manisa, İzmir, C2: Aydın, Denizli, Muğla, C3: Burdur, Isparta, Antalya, C4: İçel, Konya, C5: Adana, C6: Hatay, Gaziantep, Maraş, C7: Adıyaman, Urfa, C8: Mardin

Kullanılan organ: Meyva

1.Kullanılış amacı: Boğaz ve bademcik iltahabı için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Meyveler çekirdekleriyle birlikte ezilir, ısıtılıp ve elde edilen bu lapa bir bez yardımıyla boğaza sarılmaktadır.

Kaynak kişiler:262, 89,13

2.Kullanılış amacı: Zehirlenme, arı sokması için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Meyvelerinden elde edilen yağı bölgeye doğrudan sürülmektedir.

Kaynak kişiler:244, 263, 131, 149, 56, 256

3.Kullanılış amacı: Bronşit tedavisinde kullanılmaktadır.

3.1.Kullanılış miktarı ve şekli: Meyvalarından elde edilen yağı rahatsızlık süresince günde yarım çay bardağı içilmektedir.

Kaynak kişi:203

3.2.Kullanılış miktarı ve şekli: 1 kaşık zeytinyağı içerisine bir iki damla limon sıkılıp oluşan karışım bir miktar bal ile karıştırılıp rahatsızlık süresince günde 1 kaşık tüketilmektedir.(Karışım 19)

Kaynak kişiler:69, 229, 88,144, 73, 66

4.Kullanılış amacı: İneklerde göğüs yarılmalarına karşı kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Zeytinin meyvesinden elde edilen yağına kireç suyunun üzerinde oluşan kaymağı ve meneviş akması iyice karıştırılıp bölgeye rahatsızlık geçene kadar 2-3 defa sarılarak uygulanmaktadır (Karışım 41).

Kaynak kişi:99

5.Kullanılış amacı: Bere, bertik,romatizma,temre,yanık, kesik tedavisi için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Meyvalarından elde edilen yağı bölgeye doğrudan sürülür.

Kaynak kişiler:231 ,127 ,62,152, 221, 252, 38, 44,57, 158,151, 62, 32,120,119,109

6.Kullanılış amacı: Mide rahatsızlıklarının tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Meyvalarından elde edilen yağı sulandırılıp rahatsızlık süresince günde 2 bardak içilmektedir.

Kaynak kişi:88

7.Kullanılış amacı:Göze çöp batması durumunda kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Meyvalarından elde edilen yağından 2-3 damla damlatılmaktadır.

Kaynak kişiler:83, 82

8.Kullanılış amacı:Mayasıl, egzama tedavisinde kullanılmaktadır.

8.1.Kullanılış miktarı ve şekli: Meyvalarından elde edilen yağı bölgeye doğrudan uygulanmaktadır.

Kaynak kişiler:149, 97, 111

8.2.Kullanılış miktarı ve şekli:Ceviz içi zeytinyağı ile karıştırılıp bölgeye doğrudan uygulanmaktadır (Karışım47).

Kaynak kişi:104

9.Kullanılış amacı: Kabızlık ve hayvanlarda ot tutması durumunda kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Meyvalarından elde edilen yağı su ile birlikte içilmektedir.

Kaynak kişiler:64, 165, 8, 37, 54, 69

10.Kullanılış amacı: Yılan sokması durumunda koruyucu olarak kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Meyvalarından elde edilen yağı ağza alınır, sokulan yer emilip kan tükürülmektedir.

Kaynak kişi:131

11.Kullanılış amacı: Böbrek taşı düşürmede kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Meyvalarından elde edilen yağı sulandırılıp rahatsızlık süresince günde 2-3 bardak içilmektedir.

Kaynak kişi:169

12.Kullanım amacı:Böbrek taşı düşürmede, öksürük tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Meyvalarından elde edilen yağına yarım limon sıkılıp rahatsızlık süresince günde 1-2 bardak içilmektedir (Karışım19).

Kaynak kişiler:66, 73, 144, 88, 229

13.Kullanılış amacı: Yaraların tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Kiriş kökünü soyup dövülerek içine balmumu, zeytinyağı, meneviş sakızı koy kaynat.Merhem yapıp doğrudan yara olan bölgeye sarılmaktadır (Karışım65).

Kaynak kişi: 183

14.Kullanılış amacı: Romatizma tedavisinde kullanılmaktadır

14.1.Kullanılış miktarı ve şekli: Soğan kaynatılarak pişirilir.İçine ezelttere, narpız birazda un ilave edilip ekmek hamuru gibi yoğurulur.Ağrılı bölge zeytinyağı ile yağlanıp bölgeye doğrudan sarılmaktadır (Karışım64).

Kaynak kişi:15

14.2.Kullanılış miktarı ve şekli: Ada soğanı, zeytinyağı, su birlikte kaynatılıp ağrıyan yere geçene kadar günde 1 defa uygulanmaktadır (Karışım26).

Kaynak kişi:62

15.Kullanım amacı:Karın ağrısı tedavisinde kullanılmaktadır.

15.1.Kullanılış miktarı ve şekli: Hayıt, köpek sirkeni, ebegömece, zeytin yaprağı pişirilir.Bir tane soğan pişirilip göbeğin tam üstüne koyulup üzerine katran ve biraz zeytinyağı sürülüp karışımı sıcak olarak bunların üzerine sarıp akşamdan sabaha bekletip sabah alınca 3 gün sonra banyo yaptırılır (Karışım 52).

Kaynak kişi:182

15.2.Kullanılış miktarı ve şekli: Hayıt yaprakları hafif ezilip zeytinyağı ve 1-2 diş dövülmüş sarımsak ile karıştırılıp bölgeye doğrudan sarılmaktadır (Karışım 20).

Kaynak kişi:236

16.Kullanım amacı:Çıbanı geçirmek için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Soğanın kökü külde pişirilip içine zeytinyağı ve sabun ilave edilip bölgeye doğrudan sarılıp akşamdan sabaha bekletilir (Karışım 27).

Kaynak kişi:99

17.Kullanım amacı:Ateşi düşürmek için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Üzüm kuruğu dövülür, çıkan suya zeytinyağı ve aspirin ilevesiyle oluşan karışım tüm bölgeye ateş düşene kadar uygulanmaktadır (Karışım 24).

Kaynak kişi:26

18.Kullanım amacı:Kulak ağrısı tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Sarımsak zeytin yağda pişirilip kulağa sarılmaktadır (Karışım23).

Kaynak kişi:144

Kullanılan organ: Yaprak

1.Kullanılış amacı: Şeker hastalığı, tansiyon tedavisi için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Yaprakları kaynatılmasıyla hazırlanan dekoksasyon rahatsızlık süresince günde 1-2 bardak içilmektedir.

Kaynak kişiler:22, 20, 15, 4, 8, 201, 83, 73, 137, 270

2.Kullanılış amacı: Bademcik ve astım rahatsızlıkları için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Yaprakları kaynatılmasıyla hazırlanan dekoksasyon rahatsızlık süresince günde bir, iki bardak içilerek tüketilmektedir.

Kaynak kişiler:128, 21

3.Kullanılış amacı: Şeker hastalığı tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Dalan otu, zeytin, ballı ayrık, böğürtlen kökü kaynatılarak hazırlanan dekoksasyonu rahatsızlık süresince günde 1 bardak sabahları aç karınla tüketilmektedir (Karışım 55).

Kaynak kişi:112

4.Kullanılış amacı: Kalp damar rahatsızlıklarının tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Dalan, mersin, zeytin yaprağının kaynatılması ile hazırlanan dekoksasyon rahatsızlık süresince günde 1-2 bardak tüketilmektedir (Karışım 15).

Kaynak kişi:226

5.Kullanım amacı:Karın ağrısı tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Hayıt, köpek sirkeni, ebegömece, zeytin yaprağı pişirilir.Bir tane sğan pişirilip göbeğin tam üstüne koyulup üzerine katran ve biraz zeytinyağı sürülüp karışımı sıcak olarak bunların üzerine sarıp akşamdan sabaha bekletip sabah alınca 3 gün sonra banyo yaptırılır (Karışım 52).

Kaynak kişi:182

6.Kullanım amacı:Tansiyon tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Aynı miktardaki zeytin, mersin, ceviz yapraklarının kaynatılması ile hazırlanan dekoksasyon rahatsızlık süresince günde bir bardak içilerek tüketilmektedir (Karışım 46).

Kaynak kişi:169

Kullanılan organ:Gövdesi

Kullanılış amacı: Yakacak olarak kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Gövdesinden elde edilen odunu yakılmaktadır.

Kaynak kişiler:128, 21, 256, 254, 262

4.44.2.Bitki adı: Phillyrea latifolia L.

Türkçe adı: Akçakesme

Bitki örneğinin alındığı yer:Köyceğiz-Çandır Köyü Ölemez Dağı eteklerinden, K, Şekil 7.2.22

Bitki tanımı: 1-5 m uzunlukta çalılar. Yapraklar ezildiği zaman hoş kokulu, tam; Meyva olgunlaştığında çoğunlukla mavimsi-siyah. Ç: 6-9. Taşlı yamaçlar, Pinus brutia ormanları, maki ve kumullar. Deniz seviyesi-550m.

Yayıliş: A1(E): Çanakkale, A1(A): Çanakkale, A2(A): İstanbul, A3: Zonguldak, A4: Zonguldak, A5: Sinop, A6: Ordu, A7: Trabzon, B1: İzmir, B2: İzmir, B2: İzmir, C1: İzmir, C2: Muğla, C3: Antalya, C4: İçel, C5: Adana, C6: Hatay

Kullanılan organ: Gövde

1.Kullanılış amacı: Süpürge yapımında kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Gövde ve dalları demet halinde bağlanarak süpürge şekli verilmektedir

Kaynak kişiler: 237, 228, 244, 258, 214, 235, 231

2.Kullanılış amacı: Yakacak olarak kullanılmaktadır.

Kaynak kişiler: 237, 214

4.45.Fam.: Orchidaceae

4.45.1.Bitki adı: Orchis anatolica Boiss.

Türkçe adı: Salep

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz –Zeytinalanı Köyü kır alan mevki, R

Bitki tanımı: 10- 40 cm boyunda yumrular.Çiçekler küçük. Dudakta mahmuz girişinde 2-6 koyu mor leke var. Ç: 3-5.

Yayıliş: A2(A):Bursa, A3:Ankara, A5: Kastamonu, B1: İzmir, B2: İzmir, B2:Balıkesir, C1:Aydıb, C2: Muğla, C3: Antalya, C4: İçel, C5: Adana, C6: Adana, C7: Urfa, C8: Mardin, C9: Mardin

Kullanılan organ: Kök

Kullanılış amacı: Gıda amaçlı kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Dondurma yapımında kullanılmaktadır.

Kaynak kişi: 210

4.46.Fam.: Papaveraceae

4.46.1.Bitki adı: Papaver rhoeas L.

Türkçe adı: Gelincik, gelinalı

Bitki örneğinin alındığı yer:Köyceğiz –Toparlar Beldesi yol kenarlarında, R

Bitki tanımı: Gövde dik, 90 cm. ye kadar uzayabilen.. Çiçek durumu sapı dağınık ve sert tüylü. Çiçekler tek, dökülücü, petaller kırmızı, nadiren beyaz, tabanda lekeye sahip ya da değil.Ç: 3-8.

Yayıliş: A1(E): Tekirdağ, A1(A): Çanakkale, A2(E): İstanbul, A2(A): İstanbul, A3: Bolu, A5: Amasya, A6: Samsun, A7: Trabzon, B3: Eskişehir, B7: Elazığ, B8: Erzurum, C2: Antalya, C3: Antalya, C4: İçel, C5: Seyhan, C6: Gaziantep

Kullanılan organ:Yapraklar

Kullanılış amacı: Gıda amaçlı olarak kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Piştirilerek yemeği yapılmaktadır..

Kaynak kişiler: 74, 92, 99

Kullanılan organ: Çiçekler

Kullanılış amacı:Uyku düzenleyici, rahatlatıcı olarak kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Çiçeklerinin kaynatılarak hazırlanan dekoksionu günde 1-2 kaşık rahatsızlık süresince içilerek tüketilmektedir.

Kaynak kişi: 208

4.47.Fam:Pedaliaceae

4.47.1.Bitki adı: Sesamum indicum L.

Türkçe adı: Susam

Bitki örneğinin alındığı yer:Köyceğiz-Yangı Köyü, R

Bitki tanımı: 30-150 cm. yükselebilen, gövde dallanmış, dik, kötü kokulu salgı bezlerine sahip tek yıllıklardır.Ç:7-8

Yayılışı:C2:Muğla, A1(E):Tekirdağ, B1:Manisa, B9:Kars, C6:Hatay

Kullanılan organ: Tohum

1.Kullanılış amacı: Boğaz ağrısını geçirmek için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Bitkinin tohumu kavrulup dövülür.Ağrılı bölgeye bir bez yardımı ile rahatsızlık süresince akşamdan sabaha bekletilmek üzere sarılmaktadır.

Kaynak kişi: 28

2.Kullanılış amacı: Romatizma tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Bitkinin tohumundan elde edilen yağ bölgeye doğrudan sürülerek masaj yapılmaktadır.

Kaynak kişi: 92

3.Kullanılış amacı: Kabızlık (hayvanlarda) tedavisi için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Bitkinin tohumu ezilerek dövülür.İçine bir miktar süt ilave edilip karıştırılıp hayvanın ağzına dökülerek uygulanmaktadır..

Kaynak kişi: 74

4.Kullanılış amacı: Gıda amaçlı kullanılmaktadır.

1.1.Kullanılış miktarı ve şekli: Tahin yapımında kullanılır.(Susam kavrulup kabuğu çıkartılır.Değirmende öğütülüp içine çöven konulur.Helva halini aldımı tenekelere yerleştirilir.) İçine bal, şeker ilave edilerek tüketilmektedir.

Kaynak kişi: 16

1.2.Kullanılış miktarı ve şekli: Susam kavrulup kabuğu çıkartılır.Değirmende öğütülür.İçine çöven (tahin mayası) konulup helva halini aldımı tenekelere yerleştirilmektedir (Karışım 62).

Kaynak kişi: 16

1.3.Kullanılış miktarı ve şekli:1-2 bardak zeytinyağı içerisine 2-3 bardak bal ilave edilip bir müddet kaynatılır.Sonra içine ayıklanmış 3-4 bardak susam ilave edilip pişirilir.Sonra kaplara boşaltılıp dondurulup kesilerek tüketilmektedir.Halk arasında bu tatlıya “çitirmek “ adı verilmektedir.

Kaynak kişi:74

5.Kullanılış amacı: Kadın hastalıkları tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Bitkinin kökünün kaynatılması ile hazırlanan dekoksiyon rahatsızlık süresince günde 2 defa içilmektedir.

Kaynak kişi: 15

5.Kullanılış amacı: Yakacak olarak kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Bitki kurutulup yakılır.

Kaynak kişi: 15

4.48.Fam.: Pinaceae

4.48.1.Bitki adı: Cedrus libani A.Richard

Türkçe adı: Sedir

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz –Otmanlar Köyü’nde, R

Bitki tanımı: 30-40mm. boyunda ağaçlar, dallar yere yatay olarak gelişir. Yaprakların uçları sivridir.

Yayıliş:A6:Tokat, B3:Afyon, B6:Maraş, C2:Muğla, C3:Antalya, C4:Konya, C5:Seyhan, C6:Maraş

Kullanılan organ: Gövde

1.Kullanılış amacı:Karın ağrısı tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanış miktarı ve şekli:Reçineden elde edilen katran bölgeye doğrudan sürülür.

Kaynak kişiler:138, 18, 60, 90, 66,183, 74,115

Kullanılış miktarı ve şekli: Hayıt tohumu ,katran ve ezilmiş soğan ile karıştırılıp rahatsızlık geçene kadar günde 1 defa akşamdan sabaha bekletilerek göbeğe sarılmaktadır (Karışım51).

Kaynak kişiler: 244, 78

2.Kullanım amacı:Çıiban çıkması durumunda kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Soğanın kökü külde pişirilip katran ile karıştırılıp bölgeye doğrudan sarılıp akşamda sabaha bekletilmektedir (Karışım 28).

Kaynak kişi:65

4.48.2.Bitki adı: Pinus brutia Ten.

Türkçe adı: Çam, kızıl çam

Bitki örneğinin alındığı yer:Köyceğiz-Otmanlar Köyü, GÜL19, R, Şekil 7.2.23

Bitki tanımı: Dik ağaç gövdesi ve dallara sahip 25 m ye kadar uzayabilen ağaçlar. İnce dallar tüysüz, ilk yıl genellikle kırmızımsı, sonra grimsi kahverengiye döner, nadiren tamamı gri. Sık rastlanan baskın orman ağacı. Deniz seviyesi-1200m.

Yayılışı: A2: Bilecik, A3: Zonguldak, A4: Zonguldak, A4: Sinop, B2: Kütahya, C1: Aydın, C2: Muğla, C3: Antalya, C4: Antalya, C5: Seyhan, C6: Malatya

Kullanılan organ: Kozalak, taze filizleri

1.Kullanılış amacı: Balgam, broşların temizlenmesi,nefes darlığı astım bronşiti ve öksürüğü geçirmek için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Kozalağı ezilir ve suyla kaynatılarak dekoksyonu hazırlanır ve çay olarak içilmektedir.

Kaynak kişiler: 77, 154, 21, 52,181

2.Kullanılış amacı:Boğaz şişmesi, üşütme (hayvanlarda) tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Reçinesinden elde edilen katran bölgeye rahatsızlık süresince günde1-2 doğrudan uygulanmaktadır.

Kaynak kişiler: 66,74

3.Kullanılış amacı: Karın ağrısı ve bağırsak rahatsızlıklarında kullanılmaktadır.

3.1.Kullanılış miktarı ve şekli: Gövdesinde elde edilen katran zeytinyağı ile yağlanmış göbeğe doğrudan sürülür yada 1-2 damla yalıtılır.Üzerine ısıtılmış tuğlada basılabilir.Katran nasıl elde edilir.Katran, parçalanmış reçineli çam gövdesi (çıra) kazana doldurulur.Toprağın altına gömülüp üzerine ateş yakılır.Yavaş yavaş reçinesi kazana sızmaya başlar.Oluşan sıvı katrandır.Veya kömürün üzerine içi çıra dolu kazan konulur.Buharıyla yavaş yavaş yanmaya bırakılır..bu sırada oluşan katran kazanın oluğundan (özel deliğinden) akar.

Kaynak kişiler: 197, 78, 60, 90

3.2.Kullanılış miktarı ve şekli: Hayıt ,köpek sirkeni,ebegömecei,zeytin yaprağı pişirilirBir tane sğan pişirilip göbeğin tam üstüne koyulup üzerine katran ve biraz zeytinyağı sürülüp karışımı sıcak olarak bunların üzerine sarıp akşamdan sabaha bekletip sabah alınca 3 gün sonra banyo yaptırılmaktadır (Karışım 52).

Kaynak kişi:182

3.3.Kullanılış miktarı ve şekli: Hayıt tohumu ,katran ve ezilmiş soğan ile karıştırılıp rahatsızlık geçene kadar günde 1 defa akşamdan sabaha bekletilerek göbeğe sarılmaktadır (Karışım51).

Kaynak kişi:78

3.4.Kullanılış miktarı ve şekli: 1-2 adet soğan pişirilip ezilir.İçine 1-2dal hayıt yaprağı, yarım çay bardağı katran konulup göbeğin üzerine sarılıp akşamdan sabaha bekletilmektedir (Karışım 30) .

Kaynak kişi:12

Kullanılan organ: Gövde(çıra)

1.Kullanılış amacı: Mide ağrıları ve mide yanmalarını geçirmek amacıyla kullanılmaktadır.

1.1.Kullanılış miktarı ve şekli: Çıralar ılık suda üstü kapatılarak bir gece boyunca bekletilmektedir. Hazırlanan mazerasyon sabah akşam 1 bardak kadar veya 1 çay kaşığı (reçine) içilmektedir.

Kaynak kişi: 58

1.2.Kullanılış miktarı ve şekli:Nohut büyüklüğündeki taze reçine rahatsızlık süresince günde 1-2 tane aç karın ile yutularak tüketilmektedir.

Kaynak kişi:260

2.Kullanılış amacı: Kaşıntıların (bit ,uyuz, üven vb durumlardan) tedavisi için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Reçinesinden elde edilen katran bölgeye doğrudan rahatsızlık süresince sürülmektedir.

Kaynak kişiler: 138, 90

3.Kullanılış amacı: Kafası yaralı doğmuş bebeklerdeki açık yaraların tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Kaplumbağa kabuğu, sütleğen sütü ve 1 şişe katran birlikte kaynatılıp hazırlanan karışım bölgeye doğrudan rahatsızlık süresince günde 1 defa uygulanmaktadır (Karışım 58).

Kaynak kişi: 183

4.Kullanılış amacı: İdrar yanması tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Gövdesinden koparılan reçineli çıra kaynatılmasıyla hazırlanan dekoksiyon rahatsızlık süresince içilerek tüketilmektedir.

Kaynak kişi:243

5.Kullanılış amacı: Hayvanlarda ot tutması durumunda kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Odununun yanmasıyla oluşan kül su ile karıştırılıp hayvana içirilir.Sonra hayvan gezdirilerek hareket ettirilmektedir.

Kaynak kişi:28

6.Kullanılış amacı: Şeker hastalığı tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Gövdesinden akan reçinesi nohut büyüklüğünde koparılıp rahatsızlık süresince günde 1-2 tane yutularak tüketilmektedir.

Kaynak kişi:241

7.Kullanılış amacı: Çıban, kesik, yaraların tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Gövdesinden akan taze çam akması yada elde edilen katran rahatsızlık süresince bölgeye doğrudan uygulanmaktadır.

Kaynak kişiler:134, 138, 16, 134, 38, 37, 116, 160, 161, 86, 62, 63, 90, 260, 115

8. Kullanılış amacı: Yakacak olarak ve araç- gereç yapımında kullanılmaktadır.

Kaynak kişiler: 234, 212, 214, 74, 231, 244, 256, 254, 264, 262,16, 21, 258

Kullanılan organ:Kozalak

1.Kullanılış amacı: Antioksidan olarak, rahatlatıcı ve tüberküloz tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Taze kozalağın kaynatılmasıyla hazırlanan dekoksasyon rahatsızlık süresince günde 1-2 bardak aç karınıla içilmektedir.

Kaynak kişiler: 181, 114, 198

Reçinesinden elde edilen katran bölgeye doğrudan rahatsızlık süresince uygulanmaktadır.

2.Kullanılış amacı: Romatizma tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Taze kozalağın kaynatılmasıyla hazırlanan dekoksasyon rahatsızlık süresince günde 1-2 bardak içilmektedir.

Kaynak kişiler: 83 ,45

3.Kullanılış amacı: Karın ağrısı ve bağırsak rahatsızlıklarında kullanılmaktadır

3.1.Kullanılış miktarı ve şekli:Kozalak ve filizlerin kaynatılmasıyla hazırlanan dekoksasyon rahatsızlı süresince içilerek tüketilmektedir.

Kaynak kişiler:81, 63, 213

3.2.Kullanılış miktarı ve şekli: Hayıt tohumu ,katran ve ezilmiş soğan ile karıştırılıp rahatsızlık geçene kadar günde 1 defa akşamdan sabaha bekletilerek göbeğe uygulanmaktadır (Karışım51).

Kaynak kişi:78

4.Kullanım amacı:İştahsızlığı geçirmek için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: 3-4 adet sarımsak dişi tuz ile birlikte dövülüp içine bir miktar katran konulup ağzı içine ve dişlere ağız tadı gelsin diye doğrudan uygulanmaktadır (Karışım 43).

Kaynak kişi:78, 65, 63, 35

5.Kullanılış amacı: Mide ağrısı ve mide yanmalarını geçirmek amacıyla kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Kozalağı ezilir ve suyla kaynatılarak hazırlanan dekoksasyon çay olarak tüketilmektedir.

Kaynak kişiler: 131,123, 137, 260

6.Kullanılış amacı:Tansiyon tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Çam kozalağı veya çırası ,karan,mezarlık selvisi kozalağı kaynatılarak hazırlanan dekoksasyon rahatsızlık süresince günde 2 defa sabahları aç karınla tüketilmektedir (Karışım32).

Kaynak kişi: 20,243,241

7.Kullanılış amacı: Sarılık tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Taze çam kozalağı ezilip bir tutam ıhlamur ile kaynatılarak hazırlanan dekoksasyon 3-5 ay günde 3 defa aç karın ile 1 çay bardağı tüketilmektedir (Karışım4).

Kaynak kişi:7,260

4.48.3.Bitki adı: Pinus nigra Arn ssp, pallasina (Lamb.) Holmboe

Türkçe adı: Karaçam

Bitki örneğinin alındığı yer:Köyceğiz-Otmanlar Köyü, R

Bitki tanımı: 30m.'ye kadar boylanabilen siyah, gövdesi gri renkli çok yıllıklardır.:Genç sürgünler çıplak, yapraklar koyu yeşil.Deniz seviyesinden 300-1800m. yüksekliklerde yetişirler.

Yayılışı:C3:Ankara, B1:Balıkesir, B2:Kütahya, B4:Ankara, B5:Yozgat, B6:Seyhan, C3:Antalya, C4:İçel, C5:İçel, C6:Hatay

Kullanılan organ: Kozalak, taze filizleri

Kullanılış amacı: Öksürük tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Karanın çiçekli dalları, dövülmüş ardiç üzümü ve akşam kozalağı ezilip kaynatılmasıyla hazırlanan dekoksiyon rahatsızlık geçene kadar sabah – akşam 1'er çay bardağı içilerek tüketilmektedir (Karışım 6).

Kaynak kişi: 117

4.49.Fam.: Piperaceae

4.49.1.Bitki adı: Piper nigrum L.

Türkçe adı: Karabiber

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz halk pazarı , A, Kay.174

Bitki tanımı: Güneydoğu Asya'da yayılış gösteren uzun tırmanıcı bitkiler.Çiçekler erdişi.

Kullanılan organ: Tohum

1.Kullanılış amacı: Karın şişliği tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Tohum, taneler ezilip suyla karıştırılıp hayvanın ağzına rahatsızlığı süresince günde bir, iki şişe dökülerek uygulamaktadır..

Kaynak kişi: 103

2.Kullanılış amacı: Nefes açıcı olarak kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Ezik yada bütün karabiber çiğnenip yutulmaktadır.

Kaynak kişi: 90

3.Kullanılış amacı: Ülser tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Eşit miktarlardaki günlük yağı ,bal, tereyağı, karabiber karıştırılıp kaynatılıp buzdolabına dondurulup 6 yıl boyunca sabahları aç kararla 2 kaşık yutularak tüketilmektedir (Karışım31).

Kaynak kişi: 131

4.50.Fam.: Plantaginaceae

4.50.1.Bitki adı: Plantago lanceolata L.

Türkçe adı: Damar otu, damarlı ot

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz- Zeytinaları Köyü köy sahil kenarında ,R

Bitki tanımı: Çok yıllık, 7-90 cm, damarlar belirsiz, kahverengimsi. Ç: 4-10.

Yayılışı: A1(E): Edirne, A1(A): Çanakkale, A2(E): İstanbul, A2(A): Kocaeli, A3: Sakarya, A4: Ankara, A5: Amasya, A7: Giresun, A8: Trabzon, A9: Kars, B1: Balıkesir, B2: Kütahya, B3: Eskişehir, B4: Ankara, B6: Maraş, B7: Elazığ, B8: Bingöl, B9: Kars, B10: Ağrı, C1: Muğla, C2: Burdur, C3: Antalya, C4: Konya, C5: Adana, C6: Hatay, C9: Siirt, C10: Hakkari

Kullanılan organ: Bazal yapraklar

1.Kullanılış amacı: Kesiklerin tedavisinde kullanılır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Yapraklar dövülüp bölgeye doğrudan sarılarak uygulanmaktadır.

Kaynak kişi: 162

2.Kullanılış amacı: Diş ağrısı tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Yaprakların kaynatılması ile hazırlanan dekoksiyon rahatsızlık süresince günde 2-3 defa içilerek tüketilmektedir.

Kaynak kişi:62

4.51.Fam:Platanaceae

4.51.1.Bitki adı: Platanus orientalis L.

Türkçe adı: Kavak

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz –Zaferler Köyü yol kenarlarında, R, GÜL20, Şekil 7.2.24

Bitki tanımı:20 m.'ye kadar boylanabilen , gövde genişliği 16m.'ye kadar ulaşan çok yıllıklardır.Yapraklar 5-7 parçalı geniş.Çiçekleri küremsi durumlarda toplanmış, çok gösterişli ve büyük bir ağaçtır.Ç:3-5

Yayılışı:A1(E):Edirne, A1(A):Balıkesir, A2(E):İstanbul, A2(A):Bursa, A3:Ankara, A4:Zonguldak, A5:Sinop, A6:Tokat, A7:Trabzon, B1:Balıkesir, B2:Kütahya, B3:Eskişehir, C2:Muğla, C3:Antalya

Kullanılan organ: Yapraklar

1.Kullanılış amacı: Baş ağrısı tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Yeşil yapraklar başa sarılıp terletilinceye kadar bekletilir.Rahatsızlık süresince günde 2-3 defa uygulanmaktadır.

Kaynak kişi:196, 237

2.Kullanılış amacı: Kadın hastalıkları tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Taze yaprakları ve filizlerinin kaynatılması ile hazırlanan dekoksiyon rahatsızlık süresince günde 1-2 defa içilerek tüketilmektedir.

Kaynak kişi:243, 212

Kullanılan organ: Gövde

1.Kullanılış amacı: Eşya, araç –gereç yapımında kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Darı çiti ve şarapana yapımında kullanılmaktadır.

Kaynak kişiler:7, 16, 74

2.Kullanılış amacı: İnançları için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Hıra (zayıf) çocuklar kavak ağacının oyuk olan gövdesinden (gövuğundan) geçirilir.3 defa okuması vardır.Buna aynı zamanda yol yakısında denilmektedir.

Kaynak kişi:74,185

4.52.Fam.: Plumbaginaceae

4.52.1.Bitki adı: Limonium sinuatum (L.) Miller.,Gard.

Türkçe adı: Geren otu

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz-Çandır Köyü sahillerinde , R, Şekil 7.2.25

Bitki tanımı: 40cm.ye kadar uzayabilen yoğun ve sert tüylü çok yıllık bitkiler. Yapraklar dipte rozetlerde, çiçeklenme tamamlanmadan ölürler kısa havlı;. Meyve 1 tohumlu, kuru ve zarsı. Ç: 5-7(-10)

Yayılışı: A2(A): İstanbul, B1: İzmir, C1: Muğla, C2: Muğla, C3: Antalya, C4: İçel, C5: İçel

Kullanılan organ: Toprak üstü organları

Kullanılış amacı: Bahçe süpürgesi yapımında kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Gövde ve dalları demet halinde bağlanarak süpürge şekli verilmektedir

Kaynak kişiler:251, 264

4.53.Fam.: Poaceae (Gramineae)

4.53.1Bitki adı: Cynodon dactylon (L.) Pers.

Türkçe adı: Ayrık otu

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz,Toparlar Köyü, GÜL21

Bitki tanımı:30cm. yükseklikte olan rizomlu çok yıllık otsulardır.

Yayılışı:A1(E):Edirne, A1(A):Çanakkale, A2(E):İstanbul, A2(A):İstanbul, A9:Kars, A10:Kars, B1:İzmir, B2:Manisa, B4:Ankara, C1:Aydın, C3:Antalya, C5:Konya

Kullanılan organ:Toprak üstü organlar

Kullanılış amacı: Şeker hastalığı tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Dalan otu, zeytin, ballı ayırık, böğürtlen kökü kaynatılarak hazırlanan dekoksyonu rahatsızlık süresince sabahları aç karınla tüketilmektedir.

Kaynak kişi:112

Kullanılan organlar:Toprak üstü organlar

Kullanılış amacı: Böbrek taşı tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Darı ve ayırık otunun bir miktar suda kaynatılıp hazırlanan dekoksyonu 2-3 hafta günde 2 bardak tüketilmektedir (Karışım 54).

Kaynak kişi:183

4.53.2.Bitki adı:Hordeum vulgare L.

Türkçe adı:Arpa

Bitki örneğinin alındığı yer:Köyceğiz halk pazarı, P

Bitki tanımı:Bir yada çok yıllık otsular.Glumalar kılçıklı.

Yayılışı:A2(E):İstanbul, A2(A):İstanbul, A4:Kastamonu, A7:Trabzon, B1:İzmir, B3:Eskişehir, B4:Konya, B5:Kırşehir, B6:Kayseri, B7:Tunceli, B8:Bingöl, B9:Bitlis, B10:Kars, C1:Muğla, C2:Antalya, C3:Antalya, C4:İçel, C7:Urfa

Kullanılan organ:Tohum

Kullanış amacı:Bertik tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanış miktarı ve şekli:Bölgeye yoğurulup doğrudan sarılacak.

Kaynak kişiler:135

4.53.3.Bitki adı: Phalaris arundinacea L.

Türkçe adı: Kaynaşı

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz-Zeytinalanı Köyü, GÜL22

Bitki tanımı:60-150cm. boyunda, geniş zarımsı kavuklara sahiptir.Sulak alanlarda yetişir.

Yayılışı:A1(E):Edirne, A2(A):Balıkesir, A8:Erzurum, A9:Kars, B3:Kütahya, B4:Ankara,

Kullanılan organ: Kök

Kullanılış amacı: Basur tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Bir miktar suda kaynatılarak hazırlanan dekoksyonu rahatsızlık süresince günde 1 bardak sabahları aç karınla tüketilmektedir.

Kaynak kişi:169

4.53.4.Bitki adı: Phragmites australis (Cav.)Trin.

Türkçe adı: Saz kargı

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz göl kenarında, R, Şekil 7.2.26

Bitki tanımı:Boyları 3m.'ye kadar uzayabilen saçlı çok yıllıklardır.Saçlarının saçakları 0,5-1mm.'dir.Göl, nehir ,bataklık,hendek kenarlarında yetişmektedir.Ç:8-10

Yayılışı:A1(E):Tekirdağ, A1(A):Balıkesir, A2(E):İstanbul, A2(A):Kocaeli, A3:Bolu, A4:Bolu, A5:Kastamonu, A8:Rize, A9:Kars, A10:Kars, B1:Manisa, B2:Kütahya, B3:Afyon, B4:Konya, C7:Urfa, B9:Bitlis, B10:Kars, C1:İzmir, C9:Hakkari, C10:Hakkari, C2:Muğla

Kullanılan organ: Toprak üstü organları

Kullanılış amacı:Eşya , araç- gereç yapımında kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Sepet, küfe süs eşyası yapımında kullanılmaktadır.

Kaynak kişi:16

4.53.5.Bitki adı: Sorghum vulgare Pers.

Türkçe adı: Süpürge otu

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz –Zeytinalanı ilamba mevkii., R

Bitki tanımı:Tek yıllık bitkiler gövde sert, pürüzsüz, çiçeksiz kısım çıplak 1,5-4m arasında değişen uzunlukta.Yaprak laminaları linear-akuminat, düz, 20-60cmx2-5(-8)cm, kenarları kısa, düz ve çıplak.Panikula çok değişken büyüklük ve şekillerde, elliptiksilindirik yada piramidal, 8,5-55x4-11cm

Yayılışı:A2(E):İstanbul, A2(A):Bursa, B7:Elazığ, B8:Erzurum, C7:Urfa

Kullanılan organ: Toprak üstü organlar

Kullanılış amacı:Süpürge yapımında kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Evlerde kullanılan süpürge yapımında kullanılmaktadır.

Kaynak kişiler:227, 233

4.53.6.Bitki adı: Triticum aestivum L.

Türkçe adı: Buğday

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz –Kavakarası Köyü, R

Bitki tanımı: 140cm.'ye kadar boylanabilen tek yıllıklardır.Gövde tek, yapraklar lineer, Ç:4-5(-6)

Yayıışı:A2(E):İstanbul, A2(A):İstanbul, A4:Kastamonu, A7:Trabzon, B1:İzmir, B3:Eskişehir, B4:Konya, B5:Kırşehir, B6:Kayseri, B7:Tunceli, B8:Bingöl, B9:Bitlis, B10:Kars, C1:Muğla, C2:Antalya, C3:Antalya, C4:İçel, C7:Urfa

Kullanılan organ: Tohum

1.Kullanılış amacı: Hamile kalamayan bayanların hamile kalmasını sağlamak için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Aybaşı adet kanaması geçtikten hemen sonra kasıklar üç gün kaldırıldıktan sonra tavada eritilmiş balmumunu buğday unu ile yoğur.ılık olarak kasıklara sür.ısıtıp ısıtıp üç gün kasıklara sarılarak uygulanmaktadır..

Kaynak kişi:99

2.Kullanılış amacı: Bertik, bere durumunda tedavi amaçlı kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Bulgur lapa halinde pişirilip rahatsızlık süresince akşamdan sabaha bekletilerek bölgeye doğrudan ılık olarak sarılacak.İçine tuz ilave edilebilir.Bölgeye sarmadan önce bölge zeytinyağ ile yağlanırsa daha iyi sonuç alınmaktadır.

Kaynak kişiler:138, 149, 148, 98

3.Kullanılış amacı: İneklerde eten (plasenta) düşmemesi durumunda kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Buğday taneleri doğrudan yada pişirilerek hayvana rahatsızlığı süresince günde 2 defa 2-3 avuç kadar yedirilmektedir.

Kaynak kişi:141,1

Kullanılan organ:Gövde

1.Kullanılış amacı: Yılan sokması durumunda kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Samanı kaynatılıp sokulan bölgeye ılık ılık uygulanmaktadır.

Kaynak kişi:135

2.Kullanılış amacı: Çıiban tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Meyvesinden elde edilen pekmezi un ile karıştırılıp rahatsızlık sürece bölgeye doğrudan sarılıp akşamdan sabaha bekletilmektedir (Karışım 48).

Kaynak kişi:96

3.Kullanılış amacı: Karın ağrısı (ağız tadı gelsin diye) tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Kekik, soğan, narpız kaynatılır veya doğrudan içine bir miktar un ilave edilip oluşan karışım bölgeye doğrudan sarılıp akşamdan sabaha bekletilmektedir (Karışım 36).

Kaynak kişi:99

4.53.7.Bitki adı: Zea mays L.

Türkçe adı: Mısır

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz-Toparlar Köyünde , R, GÜL23

Bitki tanımı: Gövde 4m ye kadar ya da daha fazla uzar, içi dolu, alt noduslardan köklenir. Dişi çiçek durumu yaklaşık 20cm; stilus çok uzun (4cm ye varan uzunlukta), çiçek açma evresinden sonra okreanın tepesinden sarkmış ve dışarı uzamış. Genellikle yetiştirilir. Ç: 6-10. Terkedilmiş tarlalar. Deniz seviyesi: 1830m.

Yayılışı: A2(E): İstanbul, A2(A): Bursa, A6: Ordu, A7: Giresun, A8: Rize, A10: Kars, B7: Diyarbakır, B10: Kars, C7: Adıyaman, C10: Hakkari

Kullanılan organ: Püskülleri

1.Kullanılış amacı: İdrar yolu iltihaplarının ve rahatsızlıklarının tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Sıcak suda demlenerek hazırlanan infuzyon veya suda kaynatılarak hazırlanan dekoksasyon rahatsızlık süresince çay olarak günde 2 yada 3 bardak tüketilmektedir.

Kaynak kişiler:175, 172, 152, 169, 69

2.Kullanılış amacı: Böbrek taşı tedavisinde kullanılmaktadır..

Kullanılış miktarı ve şekli: Darı ve ayrık otunun bir miktar suda kaynatılıp hazırlanan dekoksasyonu 2-3 hafta günde 2 bardak tüketilmektedir..

Kaynak kişi:183

Kullanılan organ: Meyve

Kullanılış amacı: Kesilmelerde kanamayı durdurmak için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Meyvesinin öğütülmesinden elde edilen un bölgeye doğrudan sürülmektedir.

Kaynak kişi:127

4.54.Fam.: Polygonaceae

4.54.1.Bitki adı: Rumex patientia L.

Türkçe adı: Labada, ilabada

Bitki örneğinin alındığı yer:Köyceğiz –Zeytinaları Köyü’nden, R

Bitki tanımı:2 metreye kadar büyüyen çok yıllık bitkiler. Yapraklar alternat, okrea tüpsü. Dip yapraklar ovat veya oblong-lanseolat.. Ç: 5-9.

Yayılışı: A9: Kars, B1: İzmir, B6: Maraş, B9: İzmir, C3: Antalya, C5: Seyhan, C8: Mardin

Kullanılan organ: Yaprak

Kullanılış amacı: Karın ağrısı ,öksürük ,ishal tedavisinde kullanılmaktadır

Kullanılış miktarı ve şekli: Taze yaprakların kaynatılması ile hazırlanan dekoksasyon rahatsızlık süresince günde 1-2 bardak içilmektedir..

Kaynak kişiler:51, 234

4.55.Fam.: Portulacaceae

4.55.1Bitki adı: Portulaca oleracea L.

Türkçe adı: Semiz otu, temizlik

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz Hamitköy narenciye, R

Bitki tanımı: Yayık, etli tek yıllık, yükselici yada dik, tek yıllık otsular. Yapraklar altta alternat, üstte genellikle sık.Tohumlar siyah, parlak papilli. Ç: 7-11. Ekili alanlar, boş alan yakınları.

Yayılışı:A1(E): Çanakkale, A2(E): İstanbul, A2(A): İstanbul, A8: Çoruh, C2: Denizli, C5: Seyhan

Kullanılan organ: Toprak üstü organlar

1.Kullanılış amacı: Menopoz dönemine girişte rahatlatıcı olarak tüketilmektedir.

Kullanılış miktarı ve şekli: Semizotu doğranıp üzerine sarımsaklı yoğurt dökülerek tüketilmektedir..

Kaynak kişi: 154

2.Kullanılış amacı: Gıda amaçlı kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Pişirilerek tüketilmektedir.Salata olarak ta tüketilmektedir.

Kaynak kişi: 154

3.Kullanılış amacı: Şeker hastalığı tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Salata olarak tüketilmektedir.

Kaynak kişi: 154,17

4.Kullanılış amacı: Kabızlık tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Pişirilerek tüketilmektedir.Salata olarak ta tüketilmektedir..

Kaynak kişi: 63

Kullanılan organ: Tohum

Kullanılış amacı: Çocuk olmaması durumunda tüketilmektedir.

Kullanılış miktarı ve şekli: Semizotu. Tohumu ezilip içine su konulup lapa haline getirilip rahatsızlık geçene kadar tüketildiği kadar tüketilmektedir.

Kaynak kişi: 15

4.56.Fam.: Punicaceae

4.56.1.Bitki adı: Punica granatum L.

Türkçe adı: Nar

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz Yangı Köyü bahçelerinde , R, Şekil 7.2.27

Bitki tanımı: 2-7 m uzunluğunda dikenli çalı veya küçük ağaçlar. Çiçekler canlı kırmızı Meyve küresel, 5-8mm çapında, kahverengimsi; tohumlar pulpa içinde gömülmüş halde.

Yayıllığı: A5: Samsun, A8: Çoruh, A9: Çoruh, C1: Aydın, C3: Antalya, C7: Adıyaman, C8: Siirt, C9: Mardin

Kullanılan organ: Meyva

1.Kullanılış amacı: Kalp damarlarının açılmasını sağlar ve kolesterol tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Meyvasından elde edilen suyu veya ekşisi rahatsızlık süresince günde 2-3 defa 1 kaşık içilmektedir..Nar ekşisi, olgunlaşmış ekşi meyvalar çırpılarak ortaya çıkan taneler çuvala doldurulup şarapana adı verilen bir araç üzerinde çığnenerek suyu çıkartılır.Çıkan su bir müddet kaynatılarak hazırlanmaktadır.

Kaynak kişiler: 100, 171, 176, 151

2.Kullanılış amacı:Böbrek rahatsızlığı ve şeker hastalığının tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Meyvesinden elde edilen nar ekşisi sulandırılıp içilmektedir..

Kaynak kişiler: 267, 88, 131, 176, 207, 165

3.Kullanılış amacı: Yanık tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Meyvesinden elde edilen nar ekşisi bölgeye doğrudan uygulanmaktadır.

Kaynak kişi: 267,1

4.Kullanılış amacı: Karın ağrısı ve ishal tedavisinde kullanılmaktadır.

4.1.Kullanılış miktarı ve şekli: Ekşi nar külde pişirilip parçalanır içine zeytinyağ ilave edilerek göbeğe sarılarak 3-4 saat bekletilir ya da meyvesinden elde edilen ekşisi rahatsızlık süresince günde iki kaşık içilmektedir.

.Kaynak kişi: 149

4.2.Kullanılış miktarı ve şekli: Ayva yaprağı ve ahlat kaynatılıp içine nar ekşisi ve kuru kahve ilave edilerek oluşan yeni karışım rahatsızlık süresince günde 1-2 defa içilerek tüketilmelidir.

Kaynak kişi: 37

5.Kullanılış amacı:Parmakların arasındaki erimelere karşı kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Nar tanesi ezilip bal ile karıştırılıp bölgeye doğrudan sürülüp 3-4 saat bekletilmektedir..

Kaynak kişi: 63

6.Kullanılış amacı:Saç kıran hastalığının tedavisinde kullanılmaktadır..

Kullanılış miktarı ve şekli:Nar ekşi ile dövülmüş sarımsak karıştırılıp saç kıranlı bölgeye doğrudan uygulanmaktadır (Karışım 33).

Kaynak kişi: 58

Kullanılan organ:Çiçek

Kullanılış amacı:Şeker hastalığı tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Kuru veya taze çiçeklerinin kaynatılmasıyla hazırlanan dekoksyonu rahatsızlık süresince sabahları aç karınla tüketilmektedir..

Kaynak kişi: 30

4.57.Fam.: Ranunculaceae

4.57.1.Bitki adı: Anemone blanda Schoott.

Türkçe adı: Lale

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz –Zeytinalanı kır alan mevki, R

Bitki tanımı: 7-25cm. boyundaki dik duruşlu, yumru köklü çok yıllık otsular.dip yaprakları parçalı,çiçekler tek, morumsu-mavi, pembe renkli.Ç:3-4

Yayılışı: A1(A): Çanakkale, A5:Amasya,A7: Trabzon, B2: Balıkesir, B5:Kayseri, C2: Muğla, C3: Antalya, C4: İçel, C5: Seyhan, C6: Hatay,

Kullanılan organ: Toprak üstü organları

Kullanılış amacı: Romatizma tedavisi için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Çiçekli toprak üstü organları ezilip bölgeye doğrudan sarılır.20 dakika bekletilip hemen bölgeden sargı çözülmetedir..

Kaynak kişiler: 74, 1, 83, 60, 10

4.57.2.Bitki adı: Nigella damascena L

Türkçe adı: Çörekotu, karacaot

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz merkez aktarlarından A, Kay.171

Bitki tanımı: Tek yada dallanmış 20-50cm boyundaki , dik gövdeli çok yıllıklardır.Sepaller mavi bariz tırnaklıdır.Ç:5-7

Yayılışı: A1(E): Tekirdağ, A1(A): Çanakkale, A2(E): İstanbul, A2(A):İstanbul, A3: Zonguldak,

Kullanılan organ: Tohum

1.Kullanılış amacı: Nazar için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Tohum bezlere sarılıp ceplere konulabilir veya gümüş para üzerine mum sürülüp üstüne tohumlarının yapıştırılması şeklinde kullanılabilir,evin etrafına şeytan gelmesin diye ekilmektedir.

Kaynak kişiler: 54, 227, 258, 241,103, 65

2.Kullanılış amacı: Öksürük tedavisi için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Tohum öğütülüp kahvesi yapılabilir veya balla karıştırılıp günde 1-2 kaşık tüketilebilir veya pasta ,börek ve yemeklere serpiştirilerek te kullanılmaktadır.

Kaynak kişiler:171, 205

3.Kullanılış amacı: Grip tedavisi için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Tohum öğütülüp kahvesi içilebilir veya tavada ısıtılan tohumlar beze sarılıp çekilmektedir (Koklanır).

Kaynak kişi:147

4.Kullanılış amacı: Hayvanlarda karın şişliği için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: tohum ezilip suyla karıştırılıp hayvanın ağzına dökülmektedir.

Kaynak kişi:103,69

5.Kullanılış amacı: Kolesterol ve hücre yenilenmesinin düzenli gerçekleşmesini sağlamaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Doğrudan günde 1-2 kaşık tüketilecek yada kahvesi içilmektedir.

Kaynak kişiler:194,172

6.Kullanılış amacı: Bademcik iltihabı durumunda kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Tohum kavrulup öğütülür, sade yada sütlü kahvesi yapılıp gecede 3-4 defa içilmektedir.

Kaynak kişi:8

7.Kullanılış amacı: Mide bulantısını geçirmek için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Tohum dövülür kaynatılıp suyu içilmektedir.

Kaynak kişi:168

8.Kullanılış amacı: Diş ağrısı tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Tohumundan elde edilen yağı, rakı, kolonya bir pamuğa sürülüp ağrıyan diş üzerine bastırılıp bekletilmektedir.

Kaynak kişi:36

9.Kullanılış amacı: Gıda amaçlı kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Tohumu pasta ve böreklerde kullanılmaktadır.

Kaynak kişi:192

10.Kullanılış amacı: Kötü ruhlardan korumak için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Evin etrafına yada yastık altına ekilip kötü ruhların gelmesi engellenmektedir.

Kaynak kişi:74

4.57.3.Bitki adı:Ranunculus ficaria L.

Türkçe adı: Mayasıl otu

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz –Zeytinalanı Sancı mevkiinden, R

Bitki tanımı: 10-20 cm. boyundaki bir veya çok yıllık otsulardır.

Yayılış: A1(A): Çanakkale, A2(E): İstanbul, A2(A):İstanbul, A3: Zonguldak ,A4: Ankara, A5:Amasya, B1:İzmir, B7: Malatya, C2:Fethiye, C3:Antalya, C5:Seyhan

Kullanılan organ: Kök

Kullanılış amacı: Mayasıl tedavisi için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Soğan çiğ olarak yenilebilir yada rahatsızlık süresince günde 1 adet yutulmaktadır.

Kaynak kişiler: 74,95

4.58.Fam.: Rhamnaceae

4.58.1Bitki adı: Paliurus spina-christi Miller.

Türkçe adı: Karaçalı, karaçalı diken, kızılçalı

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz –Zeytinalanı kır alan mevkiinden, K, R, Şekil 7.2.28

Bitki tanımı: Yaysı dallara sahip, 2-4 m boyundaki dikenli çalılar. Meyve çoğunlukla dalgalı, ekvatorial kanat da dahil. 2-2.5.cm çapında. Ç: 5-7.

Yayılış: A1(E): Tekirdağ, A1(A): Çanakkale, A2(E): İstanbul, A2(A):İstanbul, A3: Bolu, A4: Zonguldak, A5: Sinop/Kastamonu, A6: Samsun, A7: Trabzon, A8: Çoruh, B1: İzmir, B2: Balıkesir, B3: Konya, B4: Ankara, B7: Elazığ, B8/C9: Siirt, B9: Bitlis, C2: Muğla, C3: Antalya, C4: İçel, C5: Seyhan, C6: Hatay, C7: Adıyaman, C8: Mardin, C9: Siirt

Kullanılan organ: Tohum

1.Kullanılış amacı: Böbrek kumu ve böbrek taşını dökmek için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Tohumları kaynatılarak hazırlanan dekoksasyon çay olarak günde 1 ya da 2 bardak tüketilmektedir.

Kaynak kişiler: 170, 34, 103,

2.Kullanılış amacı: Sidik zoru (prostat) tedavisi için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Tohumlar dövülür kaynatılarak hazırlanan dekoksasyon içilmeden önce karın yağlanır. 5 dakika sonra idrar gelmektedir.

Kaynak kişi: 12

3.Kullanılış amacı:Şeker hastalığının tedavisinde kullanılmaktadır

Kullanılış miktarı ve şekli:Kızılçaltı tohumu, mersin yaprağı, meneviş tohumunun (çitlenbik) kaynatılması ile hazırlanan dekoksasyon 5-6 ay günde 1 bardak sabahları aç karınla tüketilmektedir (Karışım 40).

Kaynak kişi: 183

4.Kullanılış amacı: Nazar için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Kurutulmuş tohumlar dizilip asılır, cebe de konulabilmektedir.

Kaynak kişiler: 33, 103, 42, 193, 39

4.Kullanılış amacı:Bahçe çiti olarak kullanılmaktadır..

Kullanılış miktarı ve şekli: Bahçe kenarlarına hayvan vb. girmesini engellemek amacı ile kuru yada yaş olarak kullanılmaktadır.

Kaynak kişiler: 74

4.59.Fam.: Rosaceae

4.59.1.Bitki adı: Armenica vulgaris Lam.

Türkçe adı: Kayısı

Bitki örneğinin alındığı yer:Köyceğiz -Yeşilköy, R

Bitki tanımı:2m.'ye kadar boylanabilen yaprak döken ağaç veya nadiren çalılardır.Çiçeklerin rengi önce pembemsi sonradan beyazdır.Ç:1-3

Yayılışı: A2(A): Bursa, A4: Ankara, C1:Muğla, C2:Muğla, C3:Antalya

Kullanılan organ: Meyve

Kullanılış amacı: Bağırsak çalıştırıcı olarak ve kanser tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Doğrudan günde 3-4 adet yenilmekte,hoşafida tüketilmektedir.

Kaynak kişi:166

4.59.2.Bitki adı: Cerasus avium (L.) Moench

Türkçe adı: Kiraz

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz halk pazarı, R

Bitki tanımı :25m.'ye kadar boylanabilen ağaçlardır.Çiçekler 2-3 şemsiyelidir.

Yayılışı:A1(E):Kırklareli, A2(E):İstanbul, A3:Bolu, A4:Kastamonu, A5:Sinop, A6:Samsun, A6:Ordu, B3:Kütahya

Kullanılan organ: Sapları

1.Kullanılış amacı: İdrar söktürücü olarak ve halsizliği geçirmek için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Saplarının kaynatılmasıyla hazırlanan dekoksiyon yatmadan önce 1 bardak çay gibi içilmektedir.

Kaynak kişiler:114,172

2.Kullanılış amacı: İdrar söktürücü ve böbrek taşı tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Kiraz sapı ve maydonoz kaynatılarak hazırlanan dekoksiyon rahatsızlık süresince sabahları aç karın ile 1 bardak içilmektedir (Karışım 60).

Kaynak kişi:169

4.59.3.Bitki adı: Cerasus vulgaris Miller.

Türkçe adı: Vişne

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz halk pazarı,P

Bitki tanımı :25m.'ye kadar boylanabilen ağaçlardır.Çiçekler 2-3 şemsiyelidir.

Yayılışı:A1(E):Kırklareli, A2(E):İstanbul, A3:Bolu, A4:Kastamonu, A5:Sinop, A6:Samsun, A6:Ordu, B3:Kütahya,

Kullanılan organ: Sapları

Kullanılış amacı: İdrar söktürücü olarak ve halsizliği geçirmek için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Saplarının kaynatılmasıyla hazırlanan dekoksiyon yatmadan önce 1 bardak çay gibi içilmektedir.

Kaynak kişi:169

4.59.4.Bitki adı: Cydonia oblonga Miller.

Türkçe adı: Ayva

Bitki örneğinin alındığı yer: Zeytinalanı Köyü, R

Bitki tanımı: Büyük çalılar veya 8 m' ye kadar uzunlukta ağaçlar; Meyve armut şeklinde veya hemen hemen küremsi, (3-) 5-12, sarımsı, hoş kokulu. Ç: 5-6.

Yayıışı: A1(E): Çanakkale, A2(E): İstanbul, A2(A): Bursa, A3: Sakarya, A4: Zonguldak, A6:Amasya, B1: Çanakkale, B7: Erzincan, C3: Antalya

Kullanılan organ: Yaprakları

1.Kullanılış amacı: İshali geçirmek için kullanılmaktadır.

1.1.Kullanılış miktarı ve şekli: Yaprakların suda kaynatılarak hazırlanan dekoksiyon rahatsızlık geçinceye kadar günde 1-2 bardak içilmektedir.

Kaynak kişiler:63, 52, 85,176,153,

1.2.Kullanılış miktarı ve şekli: Ayva yaprağı ve ahlat kaynatılıp içine nar ekşisi ve kuru kahva ilave edilerek oluşan yeni karışım rahatsızlık süresince günde 1-2 defa içilerek tüketilmektedir.

Kaynak kişi: 37

2.Kullanım amacı: Öksürük tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Misçiçeği, ayva, nane yaprakları ve limonun kaynatılması ile hazırlanan dekoksiyon rahatsızlık geçene kadar günde 2-3 defa içilmektedir (Karışım8).

Kaynak kişi:19

Kullanılan organ: Tohum

1.Kullanış amacı:Bakım amaçlı kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Çekirdek ıslatılıp bir gün suda bekletilir .Sonra su yüze doğrudan uygulanmaktadır.

Kaynak kişi:181

Kullanılan organ:Meyva

Kullanış amacı:İshal tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Ayva ve limonun kaynatılması ile hazırlanan dekoksiyonu rahatsızlık süresince günde 3-4 defa 1 er bardak içilmektedir (Karışım 42).

Kaynak kişi: 85

4.59.5.Bitki adı: Eriobotrya japonica (Thunb.) Lindly

Türkçe adı: Muşmula

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz –Ekincik köyü , R

Bitki tanımı :10 m. kadar yükselebilen kışın yapraklarını dökmeyen, yaprakları ve çiçek durumları kırmızımtrak-esmer tüylü olan bir ağaçtır. Meyvası 3-6cm uzunlukta, olgunlukta sarı renkli, tatlı lezzetli ve 1-2 çekirdeklidir

Yayılışı: A1(A): Balıkesir, A2(A): Bursa, A5: Samsun, B1: Balıkesir, B3: Konya, C1: Aydın, C2: Muğla, C3: Antalya, C4: İçel, C5: İçel, C6: Maraş, C7: Adıyaman

Kullanılan organ: Yaprak

Kullanılış amacı: İshalin tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Yaprakların sıcak suda kaynatılarak hazırlanan dekoksasyon rahatsızlık süresince bir ya da iki bardak tüketilmektedir.

Kaynak kişiler: 129, 92, 10, 195, 170,119,18,140, 85, 69

Kullanılan organ: Çiçek

Kullanılış amacı: Astımbronşiti tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Çiçeklerin sıcak suda kaynatılarak hazırlanan dekoksasyon rahatsızlık süresince bir ya da iki bardak tüketilmektedir.

Kaynak kişi: 233

4.59.6.Bitki adı: Malus sylvestris Miller

Türkçe adı: Elma

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz halk pazarı, R

Bitki tanımı :2m.'ye kadar boylanabilen yaprak döken ağaç veya çalılardır.Çiçekleri pembe veya beyaz renklidir.

Yayılışı: A1(A): Balıkesir, A2(A): Bursa, A5: Samsun, B1: Balıkesir, B3: Konya, C1: Aydın, C2: Muğla, C3: Antalya, C4: İçel, C5: İçel, C6: Maraş, C7: Adıyaman

Kullanılan organ: Meyva

Kullanılış amacı: Bertik için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Elmaların az suda haşlanarak hazırlanan lapası bölgeye doğrudan sarılmaktadır..

Kaynak kişi: 218

4.59.7.Bitki adı: Pyrus amygdaliformis Vill.

Türkçe adı: Deli armut, çakal armutu

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz –Yangı Köyü Aziye mevkii , R

Bitki tanımı :6m.'ye kadar boylanabilen ağaç yada çalılardır.Çiçekler beyaz renkli 2-2,5 cm çapındadır.

Yayılışı: A3:Bolu, A4:Zonguldak, A1(E):Tekirdağ

Kullanılan organ: Meyva

1.Kullanılış amacı: Şeker hastalığının tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Meyvaları doğrudan tüketilmektedir..

Kaynak kişi: 31

2.Kullanılış amacı: Akrep sokması durumunda kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Yaprakları dövülüp bölgeye doğrudan sarılmaktadır..

Kaynak kişi: 60

3.Kullanılış amacı: Karın ağrısı tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Keçi boynuzu ve ahlat armutu meyveleri dövülerek öğütülüp, rahatsızlığı olan kişilere rahatsızlığı süresince günde 1-2 defa yalattılmaktadır (Karışım 49).

Kaynak kişi: 198

3.Kullanılış amacı: İshal tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Ayva yaprağı ve ahlat kaynatılıp içine nar ekşisi ve kuru kahva ilave edilerek oluşan yeni karışım rahatsızlık süresince günde 1-2 defa içilerek tüketilmektedir.

Kaynak kişi: 37

4.Kullanılış amacı: Eşya yapımında kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Dibek yapımında kullanılmaktadır..

Kaynak kişi: 37

4.59.8.Bitki adı: Pyrus communis L.

Türkçe adı: Armut

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz -Zeytinalanı Köyü , R, Şekil 7.2.29

Bitki tanımı :Yaprak döken ağaç ve çalılardır.Çiçekler beyaz.Hepantium olgunlukta meyvayı sarar ve etlenir.

Yayılışı: A1(A): Balıkesir, A2(A): Bursa, A5: Samsun, B1: Balıkesir, B3: Konya, C1: Aydın, C2: Muğla, C3: Antalya, C4: İçel, C5: İçel, C6: Maraş, C7: Adıyaman

Kullanılan organ: Gövdesi

Kullanılış amacı: Eşya, araç-gereç yapımında kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Gövdesine şekil verilerek dibek yapılmaktadır.

Kaynak kişi: 28

4.59.9.Bitki adı: Rosa canina L.

Türkçe adı: Kuşburnu

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz, P

Bitki tanımı :1,5-3,5m. yükseklikte, dalları sarkık, çalı görünüşünde, dikenli bir ağaççıktır.Yaprakçıklar yeşil veya koyu yeşil renkli ve dişli kenarlı.(Baytop, 1984)

Kullanılan organ: Meyve

Kullanılış amacı: Tansiyon dengeleyici olarak kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Meyvenin kaynatılmasıyla hazırlanan dekoksasyon günde 1-2 bardak içilmektedir.

Kaynak kişi: 53

4.59.10.Bitki adı: Rosa centifolia L.

Türkçe adı: Gül

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz –Sultaniye Köyü, R

Bitki tanımı :Farklı renklere sahip ,çalı formunda park ve bahçelerde kullanılan bitkilerdir.

Kullanılan organ: Taze filizleri

Kullanılış amacı: Öksürük tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Taze filizlerin kaynatılmasıyla hazırlanan dekoksasyon günde 1-2 bardak içilmektedir.

Kaynak kişi: 15

4.59.11.Bitki adı:Rubus sanctus Schreber.

Türkçe adı: Böğürtlen

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz , yol kenarlarından R, GÜL24

Bitki tanımı: 1-2 m. boyunda kökten sürgünler veren çalılar. Dikenler sert . Çiçekli sürgünler daha yoğun olarak tüylü ve daha küçük dikenlere sahip. Meyveler siyah, çok sayıda ve küçük az sulu drupalardan oluşmuş. Ç: 6-8.

Yayılış: A1(E): Tekirdağ, A1(A): Balıkesir, A2(E): İstanbul, A2(A): Bilecik, A3:Sakarya, A4: Zonguldak, A5: Sinop, A6: Samsun, A7: Trabzon, A8: Çoruh, B1:

İzmir, B2: Kütahya, B4: Ankara, B7: Elazığ, B8: Bitlis, C1: Muğla, C2: Muğla, C3: Antalya, C5: İçel, C6: Maraş/Gaziantep, C7: Adıyaman, C8: Mardin, C9: Hakkari

Kullanılan organ: Taze filizleri

Kullanılış amacı: Bademcik, çocuğu olayan kadınların tedavisinde, ateş düşürücü olarak, mide rahatsızlıklarının tedavisinde tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Bitkinin genç dallarından 2-3 tanesi yarım litre sıcak suda demlenip ve sabahları aç karnına 1 bardak içilmektedir.

Kaynak kişiler:170, 61,195

Kullanılan organ: Kök

Kullanılış amacı: Sedef hastalığı, idrar yolları iltihabı, böbrek taşı, mide rahatsızlıkları, ishal, kadın hastalıkları, görme sorunlarında, kanser, şeker hastalığı tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Parmak büyüklüğünde kesilen böğürtlenin kökü yarım litre suda kaynatılmaktadır.Bu şekilde elde edilen dekoksasyon günde 1 bardak kadar içilmektedir.

Kaynak kişiler:20, 85, 15, 61, 69, 83, 77, 240 ,183

Kullanılan organ: Meyva

1.Kullanılış amacı: Mayasıl ve ağız ağrısı tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Rahatsızlık süresince doğrudan günde 1-2 avuç tüketilecek.

Kaynak kişiler:183, 8

2.Kullanılış amacı: Şeker hastalığı tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Dalan otu, zeytin, ballı ayrık, böğürtlen kökü kaynatılarak hazırlanan dekoksyonu rahatsızlık süresince günde 1 bardak sabahları aç karınla tüketilmektedir (Karışım 55).

Kaynak kişi:112

4.60.Fam.: Rutaceae

4.60.1.Bitki adı: Citrus aurantiifoli L.(Christm) Swingle.

Türkçe adı: Bergamut

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz –Hamitköy, P

Bitki tanımı: Küçük ağaçlar. Yapraklar basit, çiçekler beyaz ya da morumsulaşmış, tek ve koltuklarda ya da kısa koltuk rasemlerinde, çiçekler genellikle tam.

Yayılışı: Akdeniz floristik bölgesinde yetiştirilmektedir. (İzmir, Aydın, Muğla, İçel, Seyhan, Hatay)

Kullanılan organ: Meyva

Kullanılış amacı: Öksürük tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Meyva kabukları kaynatılıp içilmektedir.

Kaynak kişiler: 229

4.60.2.Bitki adı: Citrus aurantium L.

Türkçe adı: Turunç, kızılılekşi

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz –Hamitköy, R

Bitki tanımı: Küçük ağaçlar. Çiçekler beyaz ya da morumsulaşmış, Meyve keskin asitli etli, kabuk pürüzlü, tohumlar içi meyve eti ile dolu saplı ve iğ şeklinde keseler ile çevrili.

Yayılışı: Akdeniz floristik bölgesinde yetiştirilmektedir (İzmir, Aydın, Muğla, İçel, Seyhan, Hatay).

Kullanılan organ: Meyve

Kullanılış amacı: Temizlikte kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Çamaşır yıkamada kullanılan küllü suyun içerisine atılmaktadır.

Kaynak kişiler: 74, 92, 99

Kullanılan organ:Gövde ve dalları

Kullanılış amacı: Yakacak olarak kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Gövde ve dalları kesilip yakacak olarak kullanılmaktadır.

Kaynak kişiler:226,243

4.60.3.Bitki adı: Citrus limon L.

Türkçe adı: Limon

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz –Hamitköy,R

Bitki tanımı: Küçük ağaçlar. Yapraklar basit, alternat, ince, yan damarlar az, genç dallar yaprak koltuklarında tek dikenlere sahip;Meyve etli, meyve kabuğu parlak sarı,

her uğta memeciksi bir ęıkıntıya sahip, tohumlar içi meyve eti ile dolu saplı ve iğ şeklinde keseler ile ęevrili.

Yayılışı: Akdeniz floristik bölgesinde yetiştirilmektedir(İzmir, Aydın, Muğla, İçel, Seyhan, Hatay).

Kullanılan organ: Meyva

1.Kullanılış amacı: Soğuk algnlığı, nezle ve öksürüğü geçirmek amacıyla kullanılmaktadır.

1.1.Kullanılış miktarı ve şekli: Meyve kabuğuyla birlikte suda kaynatılarak dekoksasyonu hazırlanmaktadır.Arzuva göre içine bal konularak tüketilmektedir..

Kaynak kişiler: 202, 151, 46, 148,134

1.2.Kullanılış miktarı ve şekli: Ayva ve limonun kaynatılması ile hazırlanan dekoksasyonu rahatsızlık süresince günde 3-4 defa 1 er bardak içilmektedir (Karışım 42).

Kaynak kişi: 85

1.3.Kullanılış miktarı ve şekli: Nane ve limon ve kahve otunun kaynatılması ile hazırlanan dekoksasyonu rahatsızlık süresince günde 3-4 defa 1 er bardak içilmektedir (Karışım39).

Kaynak kişi: 169

2.Kullanım amacı: Öksürük tedavisinde kullanılmaktadır.

2.1.Kullanılış miktarı ve şekli: Mişiğeği, ayva, nane yaprakları ve limonun kaynatılması ile hazırlanan dekoksasyon rahatsızlık geçene kadar günde 2-3 defa içilmektedir (Karışım8).

Kaynak kişi:19

2.2.Kullanılış miktarı ve şekli: Meyve doğrudan yenilmektedir.

Kaynak kişi:150

3.Kullanılış amacı: Boğaz ağrısını geçirmek amacıyla kullanılmaktadır.

3.1.Kullanılış miktarı ve şekli: Meyvenin suyu sıkılıp içine bir miktar bal karıştırılıp rahatsızlık süresince günde 2-3 bardak tüketilmektedir.

Kaynak kişi:5

3.2.Kullanılış miktarı ve şekli: Adaçayı, nane, limon kaynatılıp hazırlanan dekoksasyon ile gargara yapılmaktadır (Karışım 17).

Kaynak kişi:262

4.Kullanılış amacı: Baş ağrısını geçirmek amacıyla kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Meyve dilimlenip başın alın bölgesine 1-2 saat bekletilmek üzere bir bez yardımı ile sarılmaktadır..

Kaynak kişi:62

5.Kullanılış amacı: Saçtaki kepeği geçirmek amacıyla kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Meyvenin suyu sıkılıp saç bu su ile yıkanmaktadır.

Kaynak kişi:85

6.Kullanılış amacı: Bademcik tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Kaynayan mersin yapraklarının içine limonun ilave edilmesiyle hazırlanan dekoksion kaynatılıp rahatsızlık süresince kaynatılıp içilmektedir (Karışım 63).

Kaynak kişi:180, 46, 95

7.Kullanım amacı:Böbrek taşı düşürmede, öksürük tedavisinde kullanılır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Meyvelerinden elde edilen yağına yarım limon sıkılıp rahatsızlık süresince günde 1-2 bardak içilmektedir (Karışım19).

Kaynak kişiler:66, 73, 144, 88, 229, 166

8.Kullanılış amacı: Üşütmeyi geçirmek için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Karanfil, ıhlamur, limon kaynatılıp hazırlanan dekoksion rahatsızlık geçene kadar günde 2-3 bardak içilmektedir (Karışım 5).

Kaynak kişi:176, 98

Kullanılan organ:Yaprak

1.Kullanılış amacı: Ateşi düşürmek amacıyla kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Yapraklar ateşli bölgeye sarılır.Isınınca alınıp tekrar yenileri sarılmaktadır.

Kaynak kişi:138

2.Kullanılış amacı: Yakacak ve hayvan yemi olarak kullanılmaktadır.

Kaynak kişiler: 251, 212, 243, 226

4.60.4.Bitki adı:Citrus nobilis Lour.

Türkçe adı:Mandalina

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz –Hamitköy, R, Şekil 7.2.30

Bitki tanımı:Küçük çok yıllık ağaçlar.Yaprak koltuklarında tek dikenlere sahip; yaprak sapları darca kanatlı, genellikle yaprak tabanı ile eklemli.

Yayılışı: Akdeniz floristik bölgesinde yetiştirilmektedir (İzmir, Aydın, Muğla, İçel, Seyhan, Hatay).

Kullanılan organ:Yapraklar

Kullanılış amacı: Yakacak ve hayvan yemi olarak kullanılmaktadır.

Kaynak kişiler: 150

Kullanılan organ:Meyve

Kullanılış amacı: Üşütmeyi geçirmek için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Meyve doğrudan yenilecek.

Kaynak kişiler:226, 243

Kullanılan organ:Gövde ve dalları

Kullanılış amacı: Yakacak olarak kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Gövde ve dalları kesilip yakacak olarak kullanılmaktadır.

Kaynak kişiler:226, 243

4.60.5.Bitki adı: Citrus paradisi McFad.

Türkçe adı: Greyfurt

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz –Hamitköy, R

Bitki tanımı: Küçük ağaçlar yaprak koltuklarında tek dikenlere sahip; Meyve tatlı asitli etli hisperidyum, kabuk düz yüzeyle, tohumlar içi meyve eti ile dolu saplı ve iğ şeklinde keseler ile çevrili.

Yayılışı: Akdeniz floristik bölgesinde yetiştirilmektedir İzmir, Aydın, Muğla, İçel, Seyhan, Hatay)

Kullanılan organ: Meyvesi

Kullanılış amacı: Böbrek taşı tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Meyveler doğrudan yenilmektedir.

Kaynak kişi:63

Kullanılan organ:Gövde ve dalları

Kullanılış amacı: Yakacak olarak kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Gövde ve dalları kesilip yakacak olarak kullanılmaktadır.

Kaynak kişiler:226, 243

4.60.6.Bitki adı: Citrus sinensis (L.) Osbeck.

Türkçe adı: Portakal

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz –Hamitköy, R

Bitki tanımı: Küçük ağaçlar.Yaprak koltuklarında tek dikenlere sahip; yaprak sapları darca kanatlı, genellikle yaprak tabanı ile eklemli. Çiçekler beyaz ya da morumsulaşmış, Meyve tatlı asitli etli hisperidyum, kabuk düz yüzeyli, tohumlar içi meyve eti ile dolu saplı ve iğ şeklinde keseler ile çevrili.

Yayıışı: Akdeniz floristik bölgesinde yetiştirilmektedir (İzmir, Aydın, Muğla, İçel, Seyhan, Hatay).

Kullanılan organ: Yaprak

Kullanılış amacı: Hayvan yemi olarak kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Yapraklar kurutulup çuvallanıp saman gibi hayvanlara yedirilmektedir.

Kaynak kişiler:242, 243

Kullanılan organ: Gövde

Kullanılış amacı: Yakacak olarak kullanılmaktadır.

Kaynak kişiler: 22, 27, 31, 38,243, 48, 49, 61, 84, 96, 111,231 ,150 ,226 ,229

4.60.7.Bitki adı: Ruta chalepensis L.

Türkçe adı: Sedef otu, kokar sedef

Bitki örneğinin alındığı yer:Köyceğiz –Ekincik köyü, R

Bitki tanımı: Gövde sert, odunsudan yarı çalimsıya kadar değişen özelliklerde, 18-40 cm, tüsüz, yoğun yapraklı. Ç: 5-6. Kayalık kireçtaşı yamaçlar ve alanlar. Deniz seviyesi-300m.

Yayıışı: A5: Samsun, A7: Trabzon, C3: Antalya, C4: Antalya, C5: İçel

Kullanılan organ: Toprak üstü kısımları

1.Kullanılış amacı: Ruh ve cinlerden korunmak amacıyla kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Evin belli bölümlerine ve eşyaların arasına konularak doğrudan kullanılmaktadır.Bölgeye doğrudan çinde bitki bulunan sudan serpilir.

Kaynak kişiler:259, 258

2.Kullanılış amacı:Şeytan uğraması durumunda kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Ezeltere ve sedef otu birlikte kaynatılıp hazırlanan dekoksion ile şeytana uğrayan kişi rahatsızlık süresince 3-4 defa banyo yaptırılmaktadır (Karışım 1).

Kaynak kişi:183

4.60.8.Bitki adı: Ruta montana (L.) L.

Türkçe adı: Ezeltere

Bitki örneğinin alındığı yer:Köyceğiz –Ekincik Köyü, K

Bitki tanımı: Gövde sert, odunsudan yarı çalimsıya kadar değişen özelliklerde, 18-40 cm, tüysüz, yoğun yapraklı.Ç: 5-6. Kayalık kireçtaşı yamaçlar ve alanlar. Deniz seviyesi 300m.

Yayılışı: A5: Samsun, A7: Trabzon, C3: Antalya, C4: Antalya, C5: İçel

Kullanılan organ: Toprak üstü kısımları

1.Kullanılış amacı: Özürlülük, şeytan uğraması durumunda kullanılmaktadır.

1.1.Kullanılış miktarı ve şekli: Kaynatılarak hazırlanan dekoksion ile banyo yaptırılmaktadır.

Kaynak kişiler:183, 215

1.2.Kullanılış miktarı ve şekli: Ezeltere ve sedef otu birlikte kaynatılıp hazırlanan dekoksion ile şeytana uğrayan kişi rahatsızlık süresince 3-4 defa banyo yaptırılmaktadır (Karışım 1).

Kaynak kişi:183

2.Kullanılış amacı: Romatizma tedavisinde kullanılmaktadır

Kullanılış miktarı ve şekli: Soğanı kaynatılarak pişirilir.İçine ezeltere ,narpız birazda un ilave edilip ekmek hamuru gibi yoğurulur.Ağrılı bölge zeytinyağı ile yağlanıp bölgeye doğrudan sarılmaktadır (Karışım64).

Kaynak kişi:15

4.61.Fam.: Salicaceae

4.61.1.Bitki adı:Populus tremula L

Türkçe adı: Titrek kavak

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz –Hamitköy, R

Bitki tanımı: 25m.'ye kadar yükselebilen ,kışın yapraklarını döken bir ağaçtır.pürüzsüz ve yeşilimsi bir gövdeye sahiptir.

Yayılışı:A1(E):Kırkklareli, A1(A):Balıkesir, A2(E):İstanbul, A2(A):İstanbul, A4:Ankara, A5:Çorum, A8:Trabzon, A9:Kars, B1:İzmir, B5:Kayseri, B7:Tunceli, B8:Muş, B9:Bitlis, C2:Denizli, C3:Antalya, C9:Hakkari

Kullanılan organ:Gövdesi

Kullanılış amacı: Eşya araç-gereç yapımında kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Darı kurutmaya yarayan çiti yapmakta kullanılmaktadır.

Kaynak kişi:7

4.61.2.Bitki adı: Salix fragilia L.

Türkçe adı: Söğüt

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz –Hamitköy, R

Bitki tanımı: 10-20m. boyunda ağaçlar.Genç dallar zeytin yeşili.Kabukları çatlak grimsi.Yapraklar sivri dallar sarkık.

Yayılışı:A2(E):İstanbul, A4:Kastamonu, A8:Gümüşhane, A9:Kars, B7:Erzincan

Kullanılan organ:Yaprak

1.Kullanılış amacı: Ateşi düşürmek için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Sabah erken kalkılıp bağ yaprağı ile söğüt yaprağı gün doğmadan toplanırYapraklar üzerine su serpiştirilip hasta buraya yatırılır üzerine de yine su serpilen yapraklar atılıp çarşafa belendir.İki saat bekledikten sonra sıcak su ile banyo yaptrılır (Karışım 34).

Kaynak kişi:10

4.62.Fam.: Scrophulariaceae

4.62.1.Bitki adı: Verbascum sp.

Türkçe adı: Sığır kuyruğu

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz –Çandır Köyü, R, Şekil 7.2.31

Bitki tanımı: 50-200cm. yükseklikte, parlak sarı çiçekli, büyük ve tüylü yapraklı iki yıllık bitkilerdir.Dağlar ve yol kenarlarında bol olarak bulunur.

Kullanılan organ: Toprak üstü kısımları

Kullanılış amacı: Bahçe süpürgesi yapımında kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Gövde ve dalları demet halinde bağlanarak süpürge şekli verilmektedir

Kaynak kişiler: 213, 237, 241

4.63.Fam.: Solanaceae

4.63.1.Bitki adı: Capsicum annum L.

Türkçe adı: Biber

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz –Hamitköy, P

Bitki tanımı: 20-80cm. boyunda dik gövdeli bitkilerdir.Meyva 1-25cm. boyunda kırmızı, yeşil, beyazımsı-sarı renklidir.Ç:5-11

Yayılışı:A2(E):İstanbul

Kullanılan organ: Meyva

Kullanılış amacı: Kol –ayak ağrısı tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Kırmızı kuru biber haşla içine un ilave edilip lapa şeklinde bölgeye sarılmaktadır..

Kaynak kişi:91

Kullanılış amacı: Kabızlık tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Taze ve kuru meyve doğrudan yenilmektedir..

Kaynak kişi:164

4.63.2.Bitki adı: Solanum nigrum L.

Türkçe adı: Köpek sirkeni

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz –Hamitköy, R

Bitki tanımı: 10-70cm. boyunda dik gövdeli, dar yapraklı, siyah üzümlü tek yıllıklardır.Ç:6-11

Yayılışı:A2(E):İstanbul, A7:Trabzon, B1:İzmir, B3:Eskişehir, B7:Elazığ, C1:Aydın, C2:Muğla, C3:Antalya, C4:Antalya, C5:içel

Kullanılan organ: Meyva

1.Kullanılış amacı: Bademcik tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Siyah üzümü, zeytinyağ ile kavrulup bademciğe sarılıp bir saat bekletilmektedir.

Kaynak kişi:18

2.Kullanılış amacı: Çıban tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Meyva ezilir bölgeye doğrudan sarılıp akşamdan sabaha bekletilmektedir.

Kaynak kişi:28

3.Kullanım amacı:Karın ağrısı tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Hayıt, köpek sirkeni, ebegömece, zeytin yaprağı pişirilir.Bir tane soğan pişirilip göbeğin tam üstüne koyulup üzerine katran ve biraz zeytinyağı sürülüp karışımı sıcak olarak bunların üzerine sarıp akşamdan sabaha bekletip sabah alınca 3 gün sonra banyo yaptırılmaktadır (Karışım 52).

Kaynak kişi:182

4.Kullanış amacı:İshal tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli Hayıt, kekik, köpek üzümü içine ilave edilen az un ve az su ile pişirilir.Sonrada zeytinyağı ile yağlanmış karına sarılıp akşamdan sabaha bekletilmektedir (Karışım 10).

Kaynak kişi:191

4.63.3.Bitki adı: Solanum tuberosum L.

Türkçe adı: Patates

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz , P

Bitki tanımı: Yumrulu, dik, dallanmış gövdeye sahip tek yıllıklardır.Ç:6-8

Kullanılan organ: Kök

1.Kullanılış amacı: Ateş ve baş ağrısını geçirmek amacıyla kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Kök halka şeklinde kesilip kafanın alın bölgesine bir bez yardımıyla sarılmaktadır.

Kaynak kişiler:35,138,145

2.Kullanılış amacı: Bertik tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Patates rendelenip, zeytinyağı ile karıştırılıp bölgeye sarılmaktadır.

Kaynak kişi:247

3.Kullanılış amacı: İshali geçirmek amacıyla kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Patates haşlanıp rahatsızlık süresince tüketilmektedir.

Kaynak kişiler:127, 144

3.Kullanılış amacı: Gıda olarak kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Patetes, yer elması, kereviz, havuç, pırasa ile karışık turlüsü yapılmaktadır (Karışım 35)

Kaynak kişi:181

4.64.Fam.: Styracaceae

4.64.1.Bitki adı: *Styrax officinalis* L.

Türkçe adı: Tespih ağacı, ayı fıncığı

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz-Yeşilköy yol kenarlarından, R, K, Şekil 7.2.32

Bitki tanımı: 6m 'ye kadar uzayabilen, çok dallı, yaprak döken çalılar (nadiren ağaçlar).Çiçekler 3-6 lı kümeler halinde, hoş kokulu. Ç: 4-6.

Yayılışı: A1(A): Balıkesir, A2(A): Bursa, A5: Samsun, B1: Balıkesir, B3: Konya, C1: Aydın, C2: Muğla, C3: Antalya, C4: İçel, C5: İçel, C6: Maraş, C7: Adıyaman

Kullanılan organ:Gövde

Kullanılış amacı: Yakacak olarak kullanılmaktadır.

Kaynak kişi:262

Kullanılan organ:Dal ve yaprakları

Kullanılış amacı: Süpürge olarak kullanılmaktadır.

Kaynak kişi:262

4.65.Fam.: Theaceae

4.65.1.Bitki adı:*Camelia sinensis* L.O.Kuntze

Türkçe adı: Siyah çay

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz marketleri

Bitki tanımı: 6m.'ye kadar boylanabilen çalı yada ağaçlardır.

Yayılışı: Karadeniz kıyılarında kültürü yapılır.

Kullanılan organ: Yapraklarından elde edilen çay

Kullanılış amacı: İshal ve tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanım şekli ve miktarı:Çayı yapılıp demli demli içilecek yada doğrudan yedirilmektedir..

Kaynak kişiler:138, 119

4.66.Fam.: Thymelaeaceae

4.66.1.Bitki adı: Daphne gnidioides Jaub.

Türkçe adı: Yiğircik

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz –Çandır Köyü, 150-200 m. yükseklikte, R, GÜL25, K

Bitki tanımı: 0.5-2 m kadar boylanabilen dik çalılar. Dallar kahverengi ya da yapraklı kısımlarda Çiçek sapları 6mm. ye kadar uzamış. Çiçek örtüsü hemen hemen kalıcı. Ç: 6-8. **Yayılışı:** B1: İzmir, C2: Muğla, C3: Antalya, C4: İçel, C5: İçel, C6: Maraş

Kullanılan organ: Gövde ve dalları

Kullanılış amacı: Bahçe süpürgesi yapımında kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Gövde ve dalları demet halinde bağlanarak süpürge şekli verilmektedir

Kaynak kişiler:262, 263, 255

4.67.Fam.: Tiliaceae

4.67.1.Bitki adı:Tilia rubra L.

Türkçe adı: Ihlamur

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz, P

Bitki tanımı: 40-45m ye kadar boylanabilen ağaçlar.Genç sürgünler tüylü, sonraları tüysüz.Çiçekler 3'ü bir arada, sarkık bir salkım şeklinde.

Yayılışı: A1(A): Balıkesir, A2(A): Bursa, A5: Samsun, B1: Balıkesir, B3: Konya, C1: Aydın, C2: Muğla, C3: Antalya, C4: İçel, C5: İçel, C6: Maraş, C7: Adıyaman

Kullanılan organ: Çiçek ve yaprakları

1.Kullanılış amacı: Soğuk algınlığı, kansızlık ve karın şişliğinin tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanım şekli ve miktarı:Çiçekli yaprakların kaynatılması ile hazırlanan dekoksiyon rahatsızlık süresince içilmektedir..

Kaynak kişiler:220, 224,165

2.Kullanılış amacı: Üşütmeyi geçirmek için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Karanfil, ihlamur, limon kaynatılıp hazırlanan dekoksiyon rahatsızlık geçene kadar günde 2-3 bardak içilmektedir (Karışım 5)

Kaynak kişi:176

3.Kullanılış amacı: Sarılık tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Taze çam kozalağı ezilip bir tutam ıhlamur ile kaynatılarak hazırlanan dekoksasyon 3-5 ay günde 3 defa aç karın ile 1 çay bardağı tüketilmektedir (Karışım4).

Kaynak kişi:7

4.68.Fam.: Typhaceae

4.68.1.Bitki adı: *Typha domingensis* (Pers.) Steudel

Türkçe adı: Hasır otu

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz –Çandır Köyü , sahillerden ,R

Bitki tanımı: 2m.'ye boylanabilen gür gövdeli çok yıllıklardır.Ç:6-11 Bataklık, göl ve nehir kenarlarında yetişir.

Yayılışı:A1(A):Balıkesir, A1(E):Edirne, A2(E):İstanbul, A2(A):Bursa, A3:Bilecik, A4:Zonguldak, A5:Çorum, B1:Balıkesir, B2:Kütahya, B3:Afyon, B4:Ankara, B5:Yozgat, B7:Erzincan, C1:Aydın, C2:Denizli, C3:Isparta

Kullanılan organ: Yaprak

Kullanılış amacı: Hasır yapımında kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Yaprakları eğrilip örülür .Hasır yapımında iskeleti oluşturmada kullanılmaktadır.

Kaynak kişiler:258

4.69.Fam.: Ulmaceae

4.69.1.Bitki adı: *Celtis australis* L.

Türkçe adı: Çıtlık

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz –Sultaniye Ölemez Dağı eteklerinden, köye 500m uzaklıktan ,R

Bitki tanımı: 20-25 m.ye kadar uzunlukta ağaçlar. Genç dallar kadifemsi. Yapraklar altta kahverengimsi yeşil ya da grimsi yeşil, kadifemsi. Ç: 3-4(-5) Açık kayalık yamaçlar ve sık ağaçlıkların içinde, nadiren ormanlık alanlarda, genellikle tek başına, çoğu zaman dikilebilir. 50-700(-1000) m.

Yayılışı: A2(A):Bursa, A2(A): Bursa, A3: Bilecik, A4: Zonguldak, A5: Sinop, A6: Samsun, A7: Trabzon, A8: Rize, B1: Balıkesir, C1: Aydın, C2: Denizli, C3: Antalya, C5: İçel, C6: Maraş

Kullanılan organ: Gövde ve dalları

Kullanılış amacı: Eşya yapımında (nazarlık,boyundurluk,havıt) kullanılmaktadır.

Kaynak kişiler:192, 39, 42, 34, 1, 215, 147, 71, 75, 185, 97, 258

4.70.Fam.: Urticaceae

4.70.1.Bitki adı: Urtica dioica L. ,

Türkçe adı: Isırgan otu

Bitki örneğinin alındığı yer: Köyceğiz Beyobası Beldesi, yol kenarı ve ovaları , R, GÜL26

Bitki tanımı: Yakıcı tüyler taşıyan, 30-150 cm boyunda, iki evcikli, çok yıllık otsu bitkiler. Ç: 6-9

Yayılışı: A1(A): Balıkesir, A2(E): İstanbul, A3: Bolu, A7: Giresun, B1: İzmir, B4: Ankara, B7: Elazığ, B8: Erzurum, B9: Bitlis, B10: Kars, C3: Antalya, C4: Konya, C5: Niğde, C6: Adana, C10: Hakkari

Kullanılan organ: Toprak üstü organları

1.Kullanılış amacı: Gıda ve tıbbi amaçlı olarak kullanılmaktadır. Özellikle kansere karşı kullanımı yaygındır.

1.1.Kullanılış miktarı ve şekli: Pişirilerek, salata yaparak ya da tohumlu yaprakların kaynatılması ile hazırlanan dekoksasyonun rahatsızlık süresince günde 2-3 bardak tüketilmektedir.

Kaynak kişiler: 171, 221, 99, 100, 97, 74, 63, 60, 66, 181, 241, 259, 32,175,15, 7, 1, 53

1.2.Kullanılış miktarı ve şekli: Ebegümece ile birlikte kavruarak tüketilmektedir (Karışım 22).

Kaynak kişi: 245

2.Kullanılış amacı: Şeker hastalığı,tansiyon ve mayasıl rahatsızlığına karşı kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Tohumlu yaprakların kaynatılması ile hazırlanan dekoksionun rahatsızlık süresince günde 2-3 bardak tüketilmektedir

Kaynak kişiler:25, 15, 104, 241, 1

3.Kullanılış amacı: Öksürük ve bronşit tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Tohumlu yaprakların kaynatılması ile hazırlanan dekoksiyonun rahatsızlık süresince günde 2-3 bardak tüketilmektedir

Kaynak kişiler: 187, 43

4.Kullanılış amacı: Karın ağrısı,ishal,kadın hastalıkları,bel ağrısı ,idrar yolları rahatsızlıklarında,cilt rahatsızlıklarının tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: : Tohumlu yaprakların kaynatılması ile hazırlanan dekoksiyonun rahatsızlık süresince günde 2-3 bardak tüketilmektedir

Kaynak kişiler:189, 21,100, 275

5.Kullanılış amacı: Cilt rahatsızlıkları ve saç dökülmesi durumunda kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Yaprakların kaynatılması ile hazırlanan dekoksiyonson dulama suyu ile saça, ciltteki sorunlu bölgeye de doğrudan uygulanmaktadır.

Kaynak kişiler:210,152, 41

6.Kullanılış amacı: Şeker hastalığı tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Dalan otu, zeytin, ballı ayırık, böğürtlen kökü kaynatılarak hazırlanan dekoksiyonu rahatsızlık süresince günde 1 bardak sabahları aç karınla tüketilmektedir (Karışım 55).

Kaynak kişi:112

7.Kullanılış amacı: Kalp damar rahatsızlıklarının tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Dalan, mersin, zeytin yaprağının kaynatılması ile hazırlanan dekoksiyon rahatsızlık süresince günde 1-2 bardak tüketilmektedir (Karışım 15).

Kaynak kişi:226

4.71.Fam.: Verbenaceae

4.71.1.Bitki adı: Vitex agnus-castus L.

Türkçe adı: Hayıt

Bitki örneğinin alındığı yer:Köyceğiz-Pınar köyü, köyün içinde yol kenarlarından, R, GÜL27, Şekil 7.2.34

Bitki tanımı: 1-4 m boyunda, çok dallanmış çalılar. Yapraklar karşılıklı, Korolla soluk leylak renginden maviye kadar değişen renklerde, Meyva küresel, siyah veya kırmızımsı, 3-4mm. Ç: 6-9.

Yayılışı: A1(E): Çanakkale, A1(A): Çanakkale, A2(A): Bursa, A3: Bolu, A4: Zonguldak, A5: Amasya, A6: Samsun, A7: Giresun, C1: Muğla, C2: Muğla, C3: Antalya, C4: İçel, C5: Adana, C6: Hatay

Kullanılan organ: Tohum

1.Kullanılış amacı: Dış ağrısı,karın ağrısı, idrar yapamama(sidik zoru), gaz, hayvanlarda kabızlık, adet sancısı, mide rahatsızlıklarının tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Hayıt tohumlarının kaynatılması ile hazırlanan dekoksiyon rahatsızlık geçene kadar 1-2 bardak içilmektedir.

Kaynak kişiler: 182, 215, 214, 106, 181, 175, 8, 1, 52, 43, 33, 112

2.Kullanılış amacı: Alerjik durumlarda tedavi amaçlı kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Hayıt tohumlarının kaynatılması ile hazırlanan dekoksiyon ile banyo yaptırılmaktadır..

Kaynak kişi:128

3.Kullanılış amacı: Kanser tedavisinde kullanılmaktadır

Kullanılış miktarı ve şekli:Tohumları ezilip balla karıştırılıp sabahları aç karınla günde 1- kaşık yutulmaktadır..

Kaynak kişi:204

4.Kullanılış amacı:İshal tedavisinde kullanılmaktadır.

4.1.Kullanılış miktarı ve şekli Hayvanlar ishal olduklarında tohumlar ezilip suyla karıştırılarak hayvana içirilmektedir.

Kaynak kişi:190

4.2.Kullanılış miktarı ve şekli Hayıt, kekik, köpek üzümü içine ilave edilen az un ve az su ile pişirilir.Sonrada zeytinyağı ile yağlanmış karına sarılıp akşamdan sabaha bekletilmektedir (Karışım 10).

Kaynak kişi:191

5.Kullanım amacı:Karın ağrısı tedavisinde kullanılmaktadır.

5.1.Kullanılış miktarı ve şekli: Hayıt, köpek sirkeni, ebeğömece, zeytin yaprağı pişirilir.Bir tane soğan pişirilip göbeğin tam üstüne koyulup üzerine katran ve biraz zeytinyağı sürülüp karışımı sıcak olarak bunların üzerine sarıp akşamdan sabaha bekletip sabah alınca 3 gün sonra banyo yaptırılır (Karışım 52).

Kaynak kişi:182

5.2.Kullanılış miktarı ve şekli: Kekik, hayıt yaprağı, narpız, soğan doğranıp içine bir miktar un ilave edilerek hazırlanan karışım ılık olarak karna sarılıp akşamdan sabaha bekletilmektedir (Karışım 14).

Kaynak kişi:8

5.3.Kullanılış miktarı ve şekli: Hayıt tohumu ,katran ve ezilmiş soğan ile karıştırılıp rahatsızlık geçene kadar günde 1 defa akşamdan sabaha bekletilerek göbeğe sarılmaktadır (Karışım51).

Kaynak kişi:78

5.4.Kullanılış miktarı ve şekli: Kekik yaprağı ,hayıt tohumu, kına, kül ,soğan birlikte pişirilip zeytinyağı ile yağlanmış bölgeye doğrudan sarılıp akşamdan sabaha bekletilmektedir (Karışım 11).

Kaynak kişi:232, 98

5.5.Kullanılış miktarı ve şekli: Ebegömecei,hayıt tohumu ,kekik yaprakları lapa şeklinde pişirilip bölgeye doğrudan sarılmaktadır (Karışım21).

Kaynak kişi:245

5.6.Kullanılış miktarı ve şekli: Soğan,hayıt,kekik yaprakları içine bir miktar un konulup pişirilecekBölgeye doğrudan sarılıp 3-4 saat bekletilmektedir (Karışım 50).

Kaynak kişi:159

5.7.Kullanılış miktarı ve şekli: 1-2 adet soğan pişirilip ezilir.İçine 1-2dalhayıt yaprağı, yarım çay bardağı katran konulup göbeğin üzerine sarılıp akşamdan sabaha bekletilmektedir (Karışım 30).

Kaynak kişi:12

Kullanılan organ: Yaprak

1.Kullanılış amacı:Alerji ve karın ağrısı tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Kaynatılarak hazırlanan dekoksasyon rahatsızlık süresince içilmektedir..

Kaynak kişiler:253, 153, 154

2.Kullanılış amacı:Karın ağrısı tedavisinde kullanılmaktadır.

2.1.Kullanılış miktarı ve şekli: Damıtılmış suyu rahatsızlık süresince 1-2 kaşık içilmektedir.

Kaynak kişi:154

2.2.Kullanılış miktarı ve şekli: Yaş hayıt dalları küldde ısıtılıp bölgeye bir bez yardımı ile sarılmaktadır (Karışım 44).

Kaynak kişi:62

2.3.Kullanılış miktarı ve şekli: Hayıt yaprakları soğan ile birlikte dövülüp karnına sarılıp akşamdan sabaha bekletilmektedir (Karışım 29).

Kaynak kişi:195

2.4.Kullanılış miktarı ve şekli: Hayıt ,narpız, nane,kekik yaprakları içine 1-2 avuç un ilave edip pişirilecek ve rahatsızlık süresince bölgeye ılık ılık doğrudan sarılıp 1 gün bekletilmektedir (Karışım 25).

Kaynak kişi:221

2.5.Kullanılış miktarı ve şekli: Hayıt yaprakları hafif ezilip zeytinyağı ve 1-2 diş dövülmüş sarımsak ile karıştırılıp bölgeye doğrudan sarılmaktadır (Karışım 20).

Kaynak kişi:236

3.Kullanılış amacı:Ağrılı adet ve çocuk yapmak için kullanılmaktadır..

3.1.Kullanılış miktarı ve şekli: Kekik yaprağı, hayıt yaprağı içine 1 avuç un ilave edilerek hazırlanan karışım pişirilip ılık olarak bölgeye doğrudan sarılıp akşamdan sabaha bekletilmektedir (Karışım 3).

Kaynak kişi:101

3.2.Kullanılış miktarı ve şekli: Hayvanlarda olduğunda hayvanın ağzına gem yapılıp tükürük salgısını arttırıp sindirimi kolaylaştırmaktır..

Kaynak kişiler:78,112

4.Kullanılış amacı: Kulak ağrısı tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Yaş hayıt dalı ocağa atılıp ağır ateşte suyunun çıkartılıp kulağa rahatsızlık geçene kadar 1-2 damla damlatılmaktadır.

Kaynak kişiler:88,138

5.Kullanılış amacı: Temizlikte kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Yaş hayıt dalları küllü suya atılıp çamaşır yıkanmaktadır..

Kaynak kişi:81

6.Kullanılış amacı: Böceklere karşı koruyucu olarak kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Yaş kekik dalları ile birlikte örtülerin arasına güveye karşı korumak için kullanılmaktadır.

Kaynak kişi:62

7.Kullanılış amacı: Kusma bulantı durumunda kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Tarhana pişirilip içine hayıt yaprağı (tohumu da olabilir) ve kekik yaprağı dövülüp ilave edilip göbeğe doğrudan sarılıp akşamdan sabaha bekletilmektedir (Karışım 61).

Kaynak kişi:25

8.Kullanılış amacı: Hayvanlarda karın ağrısı olduğunda kullanılmaktadır.

8.1.Kullanılış miktarı ve şekli: Bir tutam hayıt ile bir tutam hurcun kaynatılması ile hazırlanan dekoksiyona bir bardak insan idrarı ilave edilerek hazırlanan karışım rahatsızlık süresince tüketilmektedir (Karışım 57).

Kaynak kişi:110

8.2.Kullanılış miktarı ve şekli: Aynı miktardaki hayıt yaprağı ve narpız dövülüp bölgeye doğrudan sarılmaktadır (Karışım 45).

Kaynak kişi:185

Kullanılan organ:Gövde

Kullanılış amacı: Eşya yapımında kullanılmaktadır..

Kullanılış miktarı ve şekli: Hayıttan ev yapımında,sepet,baston ve öçlü çubuğu yapımında kullanılmaktadır.

Kaynak kişiler:16, 212, 264,194

4.72.Fam:Vitaceae

4.72.1.Bitki adı: Vitis vinifera L.

Türkçe adı: Üzüm

Bitki örneğinin alındığı yer:Köyceğiz-Pınar Köyü, köyün içinde yol kenarlarından, R

Bitki tanımı: Sülüklü tırmanıcı çalılar.

Yayılışı: A1(E): Çanakkale, A1(A): Çanakkale, A2(A): Bursa, A3: Bolu, A4: Zonguldak, A5: Amasya, A6: Samsun, A7: Giresun, C1: Muğla, C2: Muğla, C3: Antalya, C4: İçel, C5: Adana, C6: Hatay

Kullanılan organ: Meyva

1.Kullanılış amacı: Öksürük, kansızlık, soğuk algınlığının tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Üzümünden yapılan pekmezi rahatsızlık süresince 1-2 bardak sulandırılıp içilmektedir..

Kaynak kişiler: 165, 21, 75, 151,143,129, 88

2.Kullanılış amacı: Ateş, romatizma, tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Olgunlaşmamış meyvanın suyu çıkartılıp bölgeye doğrudan sürülecek.

Kaynak kişiler:87, 113, 8, 123, 146

3.Kullanılış amacı: Kanser tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Olgunlaşmış meyva günde 2-3 avuç yenilerek tüketilmektedir.

Kaynak kişi:164

4.Kullanılış amacı: Çıban tedavisinde kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Meyvesinden elde edilen pekmezi un ile karıştırılıp rahatsızlık sürece bölgeye doğrudan sarılıp akşamdan sabaha bekletilmektedir (Karışım 48).

Kaynak kişi:96

Kullanılan organ:Yapraklar

1.Kullanılış amacı: Ateşi düşürmek için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli:Sabah erken kalkılıp bağ yaprağı ile söğüt yaprağı gün doğmadan toplanırYapraklar üzerine su serpiştirilip hasta buraya yatırılır üzerine de yine su serpilen yapraklar atılıp çarşafa belenir.2saat bekledikten sonra sıcak su ile banyo yaptırılmaktadır (Karışım 34)

Kaynak kişi:10

2.Kullanım amacı:Ateşi düşürmek için kullanılmaktadır.

Kullanılış miktarı ve şekli: Üzüm kuruğu dövülür, çıkan suya zeytinyağı ve aspirin ilevesiyle oluşan karışım tün bölgeye ateş düşene kadar uygulanmaktadır (Karışım 24)

Kaynak kişi:26

5.SONUÇ VE TARTIŞMA

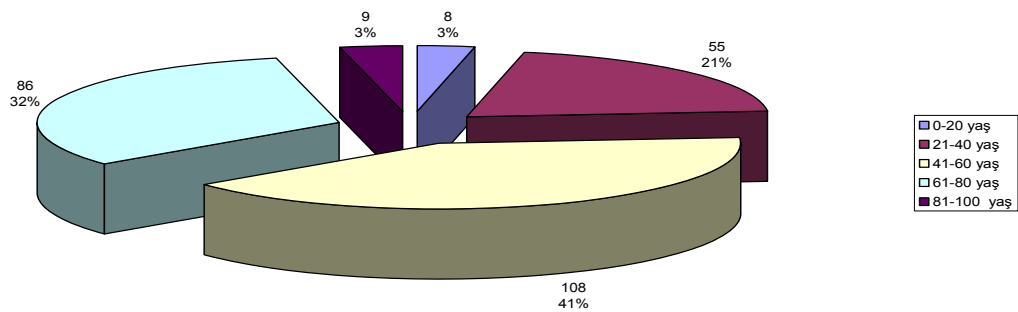
Alan çalışmamız sırasında uygulanan anketler görüşme yaptığımız kişilerin 132'si erkek,144 tanesi bayandır.Bayanların sayısının fazla oluşu bilgilerin kuşaktan kuşağa bayanlar tarafından aktarıldığını düşündürür.Fakat ilköğretim mezunu ve üniversite yada yüksek öğrenim mezunu erkeklerin sayısı bayanlara göre daha fazladır.Ayrıca diğer gruplardaki erkek sayılarına bakıldığı zaman erkeklerin sayısı ile kadınların sayısı arasında çok büyük farkların olmaması da dikkatimizi çekmektedir.Bunun kesin nedeni bilinmemekle birlikte yörede erkeklerinde bu konuya karşı ilgili olduğunu, bu işin sadece kadın işi olmadığını bilgilerin kuşaktan kuşağa aktarılmasında erkeklerin de katkısı olabileceği sonucunu çıkarmaktadır. Ayrıca gidilen köylerde bayanların ve erkeklerin çoğunun ilkokul mezunu olduğu görülmüştür.Görüşülen kişilerde eğitim almayanların sayısında oldukça fazladır.Eğitim almayanların çoğunluğunu ise bayanlar oluşturmaktadır.(Tablo 5.1)

Tablo 5.1 Kaynak kişilerin yaş aralığı ve eğitim düzeyi bilgileri

Yaş aralığı \ Eğitim durumları	0-20		21-40		41-60		61-80		81-100		Toplam	
	B	E	B	E	B	E	B	E	B	E	B	E
Eğitim almamış	-	-	3	0	10	5	36	21	0	6	49	32
İlköğretim mezunu	3	3	27	17	45	47	11	18	0	3	86	88
Ortaöğretim mezunu	2	0	1	2	1	2	0	0	0	0	4	4
Üniversite yada yüksekokul mezunu	0	0	2	3	3	5	0	0	0	0	5	8
Toplam	5	3	33	22	49	59	47	39	-	9	144	132

Genel toplamda ise yapılan yöresel çalışmalarda olduğu gibi bayanların sayısının yüksek olduğu bizim çalışmamızda da ulaşılan benzer bir sonuçtur (Kazan, 2007) . Çalışma alanımıza yakın olan Ortaca'da yapılan çalışmada ilköğretim mezunu erkeklerin sayısı bizim çalışmamıza göre daha azdır.Bu durum bize görüşme yapılan ortamların da etkili olabileceğini düşündürmektedir.Köyceğiz'de yapılan çalışmaları %90'ı kişinin doğal yaşam ortamında yapılırken, Ortaca'da yapılan çalışma da ise ortam pazar, dikiş-nakış kursu gibi bayanların daha çok bulunduğu ortamlarda yapılmış olabilir.

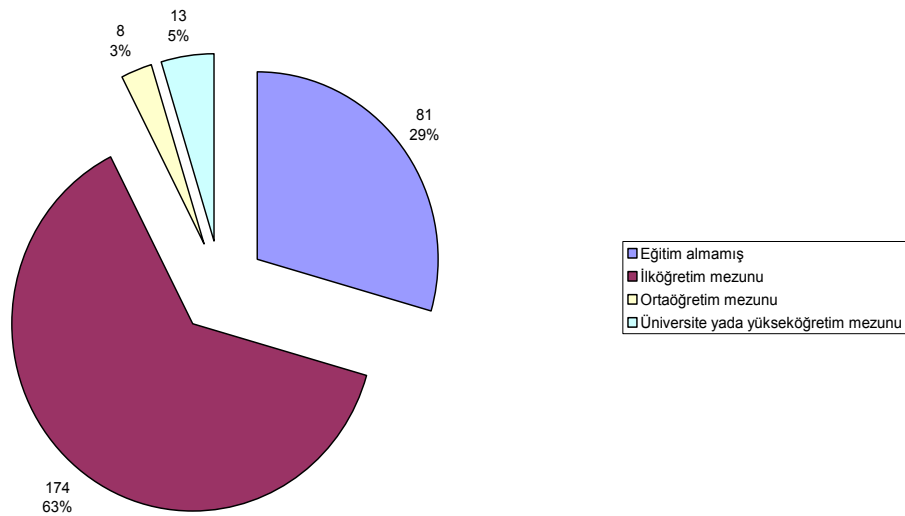
Çalışma alanımızda görüşülen toplam 276 kaynak kişinin 8'i (%3) 0-20 yaş aralığında,55'i (%21) 21-40 yaş aralığında,108'i (%41) 41-60 yaş aralığında ,86'sı (%32) 61-80 yaş aralığında,9'u (%3) 81-100 yaş aralığında yer almaktadır (**Şekil 5.1**).En büyük değere 41-60 yaş aralığının sahip olması ve 61-80 yaş aralığının onu izlemesi bilgilerin güvenilirliğini arttırmaktadır.

Şekil 5.1 Bilgi alınan kişilerin yaş dağılışı ve kişi sayısı

Yörede görüşülen 276 kişinin eğitim durumlarına baktığımızda eğitim almamış kişilerin 81 kişi ile %29'luk, ilköğretim mezunu kişilerin 174 kişi ile %63'lük, ortaöğretim mezunu kişilerin 8 kişi ile %3'lük, üniversite yada yükseköğrenim mezunu kişilerin 13 kişi ile %5'lik bir dilime sahip olduklarını görmekteyiz (**Şekil 5.2**).Eğitim almamış kişilerin yaşlarına baktığımızda 61-80 yaş aralığında ve bayanların sayısının daha fazla olduğunu görmekteyiz (**Tablo5.1**).Yaşların yüksek olması ,bilim ve teknolojinin gelişmediği dönemleri içine aldığı, insanların ihtiyaçlarını karşılamak

için bitkileri daha fazla kullandığını ve sonuçların %90'lara yakın oranda güvenilir olduğunu kanıtlamaktadır. Ayrıca eğitim düzeyi düştükçe ve yaş ilerledikçe erkeklerin sayısında artış olduğunu görmekteyiz (**Tablo 5.1**). Bu da bize ileriki yaşlardaki eğitim almamış kaynak kişilerde erkek egemenliğinin hissedilir derecede olduğunu, kadınlarda erkeklik ve çekingenliğin arttığını düşündürmektedir.

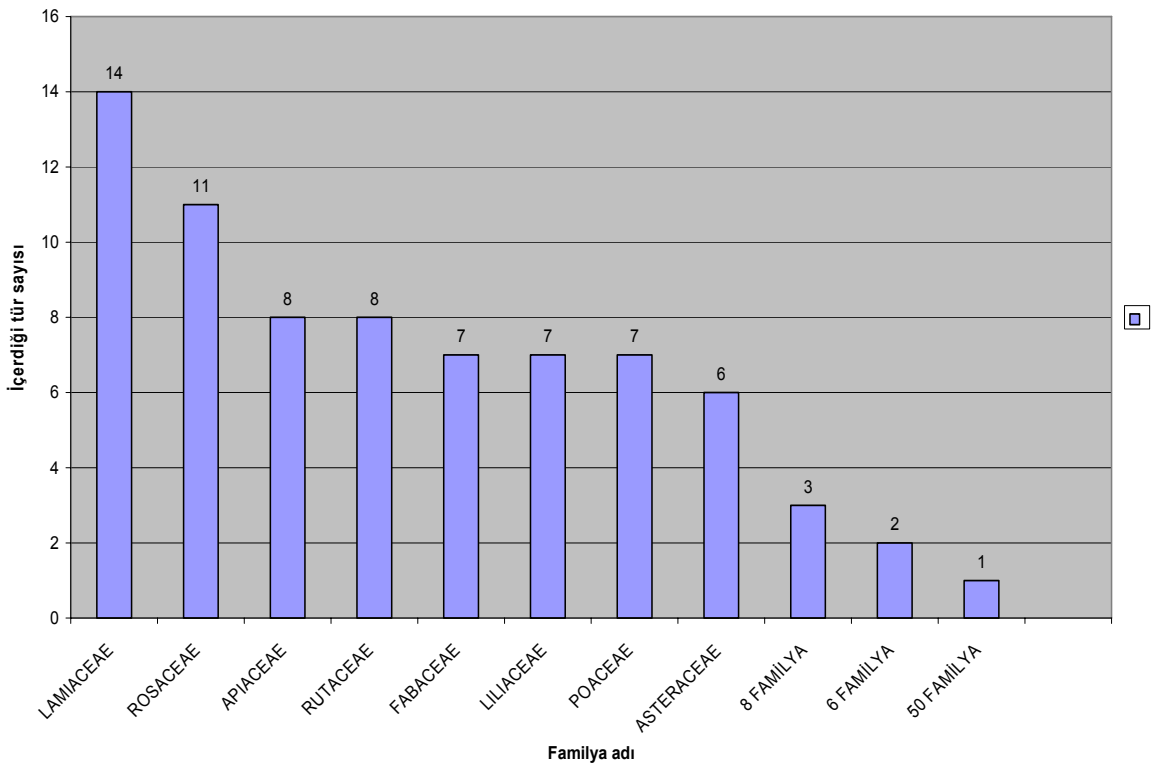
Şekil 5.2 Bilgi alınan kişilerin eğitim durumları ve kişi sayısı

Yapılan anketler sonunda yörede 72 familyaya ait 154 tür bitkinin çeşitli amaçlarla kullanıldığı saptanmıştır (**Tablo 7.1.3**). Bu bitkilerden 84 takson yörede doğal olarak bulunmaktadır. 52 tanesi ise bahçe ve tarlalarda yetiştirilmektedir. 18 tanesi ise bölgede hiçbir şekilde yetiştirilmeyip aktar ve pazardan temin edilmektedir. Bölgede yapılmış diğer çalışmalara baktığımızda aktar ve pazarlardan temin edilen bitki türlerine neredeyse hiç rastlanmamaktadır (Kazan, 2007). Bu durum günümüzde aktarlardan daha kolay temin edilen bitkilerle yapılan bitkisel kullanımların televizyon v.b basın kaynaklarının etkisiyle hızla geliştiğini ve bitkisel kullanımların önem kazandığını düşündürmektedir.

Bitki familyalarından en fazla tür sayısına sahip olan 14 tür ile Lamiaceae'dir. Lamiaceae'ye ait kullanılan bitkilerin tür sayısının fazlalığı ve bazı türlerin yörede

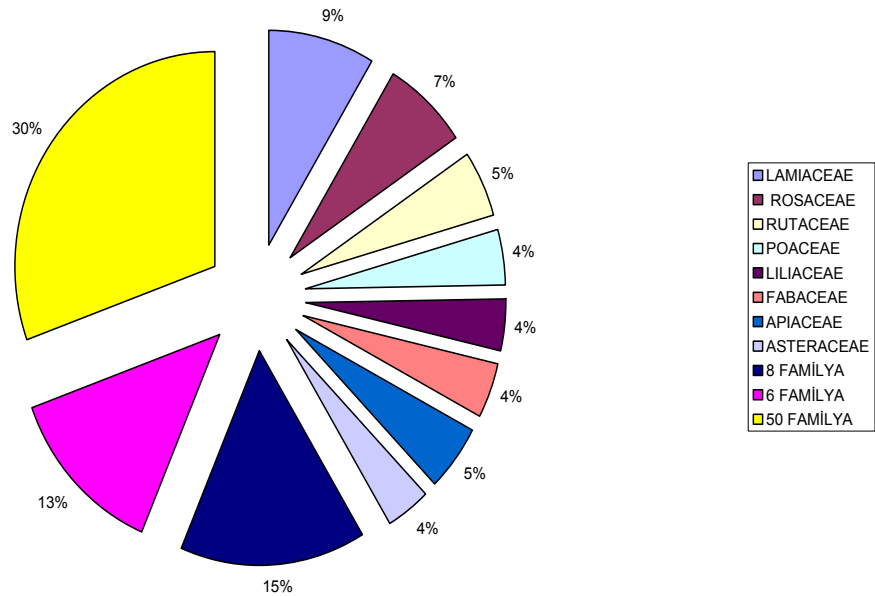
sıkça kullanılması bize yörenin aromatik bitkiler bakımından da zengin olduğunu göstermektedir. Lamiaceae'yi 11 türle Rosaceae, 8 türle Apiaceae (Umbelliferae) ve Rutaceae, 7 türle Fabaceae, Liliaceae ve Poaceae (Gramineae) ve 6 türle Asteraceae (Composite) takip etmektedir. Yörede 14 tür içeren 1 familya, 11 tür içeren 1 familya, 8 tür içeren 2 familya, 7 tür içeren 3 familya, 6 tür içeren 1 familya, 3 tür içeren 8 familya, 2 tür içeren 6 familya tespit edilmiştir. Yörede kullanımı tespit edilen 22 familya 1'den fazla tür içermektedir. 50 familya ise tek türe sahiptir (Şekil 5.3) .

Amaranthaceae, Apocynaceae, Araceae, Aracaceae, Asplenaceae, Betulaceae, Burseraceae, Buxaceae, Cactaceae, Capparaceae, Caryophyllaceae, Corylaceae, Clusiaceae, (Guttiferae), Cyperaceae, Ericaceae, Euphorbiaceae, Elaeagnaceae, Fagaceae, Geraniaceae, Hamamelidaceae, İridaceae, Juglandaceae, Juncaceae, Linaceae, Lythraceae, Loranthaceae, Meliaceae, Morchellaceae, Musaceae, Orchidaceae, Paveraceae, Pedaliaceae, Piperaceae, Plantaginaceae, Platanaceae, Plumbaginaceae, Polygonaceae, Portulacaceae, Punicaceae, Rhamnaceae, Scrophulariaceae, Styracaceae, Thymelaeaceae, Theaceae, Tiliaceae, Typhaceae, Ulmaceae, Urticaceae, Verbenaceae, Vitaceae familyaları ise birer tür içermektedir. Bulunan bu sonuçlar yörede yapılan diğer çalışmalarla benzerdir.

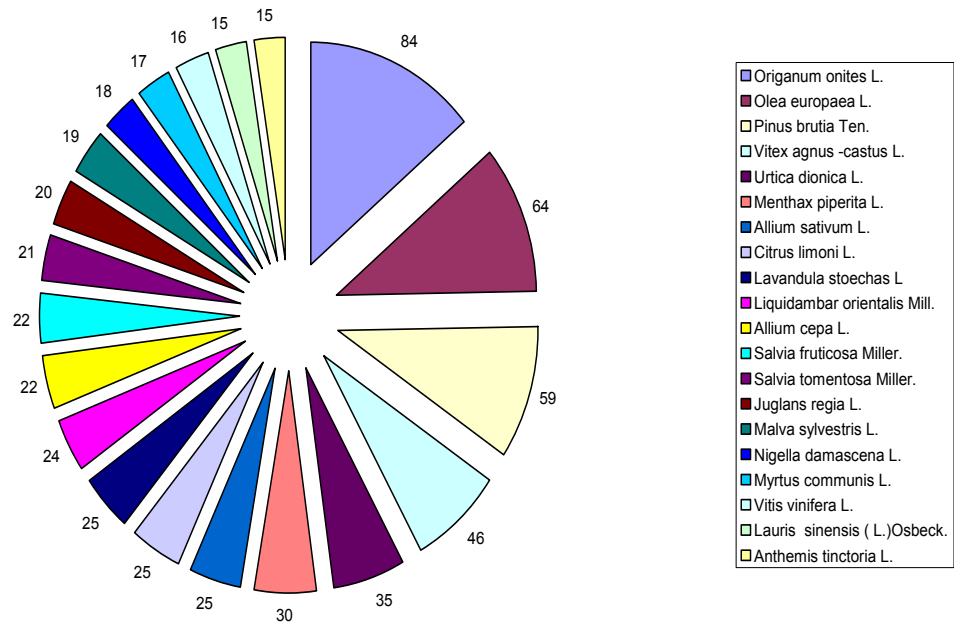
Şekil 5.3 Familyaların İçerdiği Tür Sayılarına Göre Değerlendirilmesi

Yörede halkın kullandığı 154 bitki türünden 14'ü %9 oranıyla Lamiaceae familyasına aittir. 11 türe sahip Rosaceae familyası türleri tüm türlerin % 7'sini, 8 türe sahip Apiaceae ve Rutaceae familyaları % 5'sini, 7 türe sahip Liliaceae, Poaceae ve Fabaceae familyaları %4'sini, 6 türe sahip Asteraceae familyası %4'ünü, 3 türe sahip Solanaceae, Cucurbitaceae, Malvaceae, Moraceae, Myrtaceae, Pinaceae, Ranunculaceae ve Brassicaceae familyalarının tüm türlerin %15'ini, 2 tür sahip Chenopodiaceae, Cupressaceae, Lauraceae, Oleaceae, Salicaceae ve Anacardiaceae familyaları tüm türlerin %13'ünü, 1 tür içeren 50 familya ise tüm türlerin %30'unu teşkil etmektedir. Tek türe sahip 50 familyanın oranı daha fazla gibi görünse de 14 türe sahip Lamiaceae tek başına daha büyük yüzde değerine sahiptir (Şekil 5.4). Görüldüğü gibi yörede Köyceğiz halkı tarafından Lamiaceae'nın diğer familyalara oranla daha fazla türünün kullanıldığı belirlenmiştir. Bölgede yapılmış diğer çalışmalarda da durum benzerdir (Kazan, 2007). Lamiaceae familyasının fazla olması içerdiği türlerin yaygın olmasından, hem de farklı amaçlar için kullanılan çok sayıda aromatik ve yağ içeren türlere sahip olmasından kaynaklanmaktadır.

5.4. Familyaların İçerdiği Tür Sayısının Toplam Tür Sayısına Göre Yüzdesi(%)

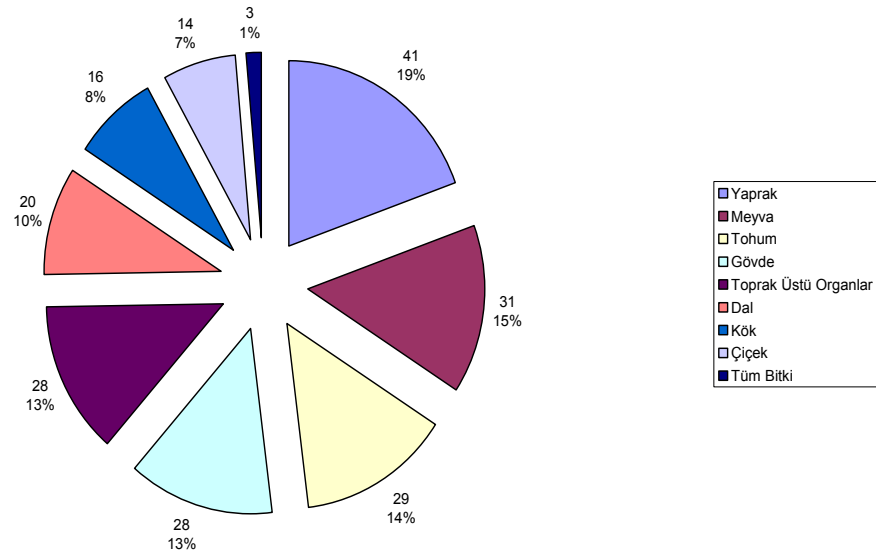
En çok kullanılan tür ise Lamiaceae familyasına ait olan *Origanum onites* L. 'dir. Bu familyayı Oleaceae familyasından *Olea europaea* L., Pinaceae familyasından *Pinus brutia* Ten., Verbenaceae familyasından *Vitex agnus-castus* L. izlemektedir.. Yörede 154 bitki türü içerisinde Lamiaceae familyasına ait olan *Origanum onites* L. 84 kişi tarafından kullanılarak en fazla kullanılan tür olmuştur (Şekil 5.5). Ortaca'da yapılmış olan çalışmada durum aynı olması *Origaum onites* L.'in yörede yaygın olarak yetiştiğini göstermektedir. Oleaceae familyasından. *Olea europaea* L. 64 kişi tarafından kullanılarak ikinci en çok kullanılan tür olmuştur. Buda bize yörede zeytin yetiştiriciliğinin geniş yer tuttuğunu göstermektedir.

Şekil 5.5 Kullanım Sayısına Göre Bitki Türleri

Kullanılan organların büyük çoğunluğunu % 19 (41 tür) oranla yaprak oluşturmaktadır. Bunu %15 (31 tür) ile meyve, %14 (29 tür) ile tohum, %13 (28 tür) ile gövde, %13 (28 tür) ile toprak üstü organlar takip etmektedir (Şekil 5.6). Oranlara bakıldığında bitkinin kullanılan organlarının miktarı arasında çok büyük rakamsal farklılıkların olmadığını, bitkinin tüm organlarının birbirlerine

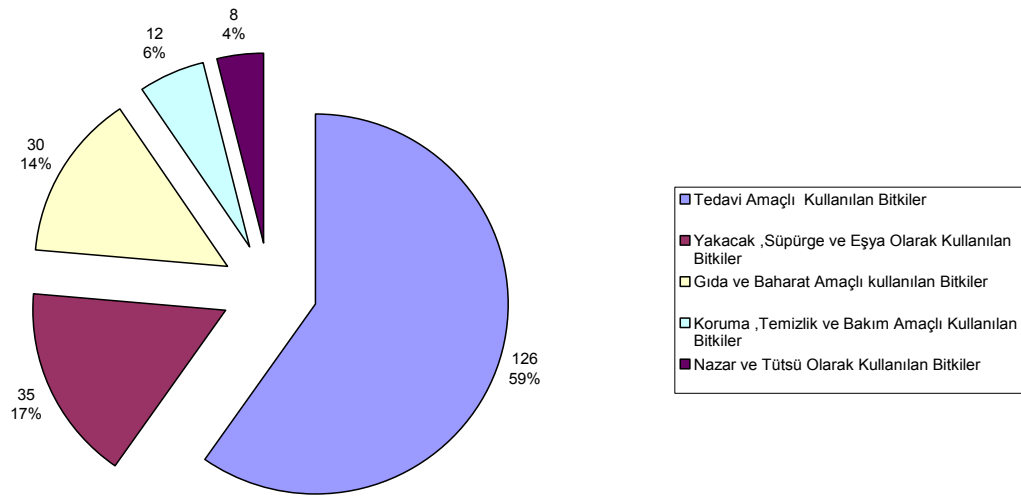
yakın oranlarda kullanıldığını görmekteyiz. Bu durum bize bölgedeki insanların bitkilerin kullanımında büyük oranda bilinçli olduklarını, her organın etkisinin farklı olabileceğinin ve bitkiyi tüm olarak kullanmaktansa gerekli olan organının kullanımının öneminin farkında olduklarını göstermektedir.

Şekil 5.6 Kullanılan Organların Karşılaştırılması

Yörede 84 bitki türü doğal yayılış göstermekte, 52 bitki türü bahçelerde yetiştirilmekte, 18 bitki türü ise bölgede yetişmeyip aktar ve pazarlardan temin edilmektedir. Yörede bu bitkilerin farklı amaçlarla kullanıldığı görülmüştür. 126 bitkinin %59 oranla tedavi amaçlı (Tablo 7.1.4), 35 bitkinin %16 gıda ve baharat amaçlı (Tablo 7.1.5), 30 bitkinin %14 oranla yakacak, süpürge ve eşya amaçlı (Tablo 7.1.6), 8 bitkinin %5 oranla nazar ve tütsü amaçlı (Tablo 7.1.7), 12 bitkinin %6 oranla koruma temizlik ve bakım amaçlı (Tablo 7.1.8) kullanılmakta olduğu tespit edilmiştir (Şekil 5.7). Tıbbi amaçlı kullanılan bitkilerin tek kullanımına ait 332 reçete, karışım halinde kullanılan bitkilere ait 66 reçete vardır. *Olea europaea* L., *Liquidambar orientalis* Mill., *Malva sylvestris* L. ve *Urtica dioica* L. hem tıbbi amaçlı hem de yiyecek olarak yörede sıkça tüketilen bitkiler arasında yer almaktadır. Hem tıbbi amaçlı hemde esansı kullanılarak üretilen şampuan ve sabunları olan ve ekonomik değere sahip olan *Laurus nobilis* L. bitkisinin ise yörede yaygın

olarak kullanıldığı görülmektedir.Yörede defne yada tenel olarak bilinen bitkinin tohumlarından elde edilen “har yağı”, tıbbi amaçlı olarak ve saç bakımında kullanılmaktadır.Yörede yapılan diğer çalışmalarda da durum benzerdir (Ertuğ, 2004;Kazan, 2007).

Şekil 5.7 Kullanım Amaçlarına Göre Bitki Türleri

Yörede endemik olan bir türe rastlanmıştır.En çok kullanılan bitkilerden biri de endemik bir tür olan ve ekonomik öneme sahip olan *Liquidambar orientalis* Mill.'dir. Hamamelidaceae'ye ait olan bu bitki yeryüzünün Üçüncü (Tersiyer) döneminden yani yaklaşık 65 milyon yıl öncesinden günümüze kalan relik (endemik) türdür.Dünyada yalnızca ülkemizde, Muğla ilimizin Marmaris, Milas, Köyceğiz, Ortaca ve Fethiye ilçelerinde doğal olarak yetişmektedir.Ağacın gövde kabuğunun yarılarak açılması ile dışarı akan balsamdan elde edilen sığla, mide ağrıları ve açık yaraların tedavisinde kullanılmakla birlikte eczacılıkta, parfüm ve kozmetik sanayinde kullanılmaktadır.Yara iyileştirici, asalak öldürücü ve balgam söktürücü etkiye sahip olan sığla yağı en eski Akdeniz uygarlıkları tarafından kullanılmıştır. Köyceğiz

yöresinde sığla yağı yada günlük yağı mide yaralarının, ülser hastalığının ve dış yaraların tedavisinde kullanılmaktadır (**Tablo 7.1.3**). Gövde kabukları ve sığla yağının tortusundan hazırlanan “günlük”ün ölen kişinin arkasından tütsü gibi yakılması çok eski zamanlara dayanmaktadır ve bu gelenek yörede hala devam etmektedir. *Liquidambar orientalis* Mill.’in taze yapraklarının haşlanıp kavrulmasıyla yemeği hazırlanmaktadır. Eskiden arı kovanı yapımında da kullanılmıştır (**Şekil 7.2.9**).

Liquidambar orientalis L. yok olma tehlikesi ile karşı karşıyadır. Yörede *Liquidambar orientalis* L. ile kaplı alanlar bozulup yerine narenciye dikilmekte, her ne kadar yasakta olsa gizlice odunu, reçinesi ve buhur ticareti yapılmaktadır (**Şekil 7.2.9**). Bu türe olan yoğun ilgi ve bilgisizlikten dolayı yok olma tehlikesi ile karşı karşıyadır.

Çalışma alanımızda *Urginea maritima* Baker.’in soğan ve yapraklarının hayvan ve insan rahatsızlıklarındaki kullanımı da dikkat çekmektedir. *Urginea maritima* Baker. ile bel ve ayak ağrılarında ciddi sonuçlara ulaşılmıştır. Ortaca’da yapılan çalışmada ise *Urginea maritima* Baker.’in kullanımına rastlanmamaktadır. Bu durum bölgenin yüzey şekillerinden kaynaklanmaktadır (**Şekil 7.2.19**). *Urginea maritima* Baker. ne insanlar tarafından ne de hayvanlar tarafından tedavi amaçlı kullanımı dışında bir kullanımı yoktur. Tedavi amaçlı kullanımı da vermiş olduğu acıdan dolayı en son yapılmaktadır.

Allium cepa L. ise tıbbi olarak yörede sadece karışım içinde kullanılmaktadır. En göze çarpan karışımlardan birisi de “yakı”dır. Narpız, soğan, kekik, haytın toprak üstü organları haşlanıp un karıştırılıp pişirilir. Göbek zeytinyağı ile yağlanıp bölgeye doğrudan sarılır (**Karışım 14**). Bu yakı diğer yakılar gibi karın ağrısı ve üşütme durumlarında kullanılmaktadır (**Tablo 7.1.9**). *Allium cepa* L. ve *Allium sativum* L. nazarlık olarakta kullanılmaktadır. Bu yakı bölgede yapılan “Ortaca (Muğla) İlçesinin Botaniği” (Kazan, 2007) adlı çalışmada narpız bitkisinin yerine nane kullanılarak hazırlanmaktadır.

Urginea maritima Baker.’in kökünün un, zeytinyağı, ezeltire (*Ruta montana* (L.) L.) ile pişirilmesi ile hazırlanan karışım romatizma ağrılarının olduğu bölgeye yakı şeklinde doğrudan sürülmektedir (**Karışım 64**).

Reçetelerde bitkilerin daha çok dekoksilyon ve infüzyonlarının hazırlandığı belirtilmiştir. Bu yöntemlerin dışında bazı bitkilerin yakı, lapa, merhem, hap olarak kullanıldığı, bazılarının zeytinyağı ve balla karışımlarının hazırlandığı, bazılarının da

gıda olarak tüketildiği görülmektedir.Bitkilerin bazıları doğrudan kullanılmaktadır.*Origanum onites* L. bitkisinin topraküstü kısımlarından buharlaştırıp, yoğunlaştırma yolu ile “kekik yağı”ve kekik suyu” elde edilmekte ve pazarda satılmaktadır(Şekil 7.2.14). *Salvia fruticosa* Miller. bitkisinin elma denilen meyvelerinden “elma yağı” çıkartılmaktadır (Şekil 7.2.15). *Laurus nobilis* L. bitkisinin yaprakları da yemeklerde baharat olarak ve saç bakımında kullanılmaktadır.Sonbaharda zeytin büyüklüğünde siyah meyvelerinden elde edilen yağda çeşitli ağrıların tedavisinde ve saç bakımında kullanılmaktadır (Şekil 7.2.18). *Laurus nobilis* L. (tenel, defne) ve *Vitex agnus-castus* L. (hayıt) bitkilerinin yapraklarının damıtılması ile elde edilen suyu da tıpkı kekik suyu gibi karın ağrılarının tedavisinde kullanılmakta ve Ekincik Köyü’nde bir kişi tarafından yapılıp satılmaktadır (Şekil7.2.18-b). *Laurus nobilis* L. kapı, çapa saplığı gibi araçların yapımında da kullanılmaktadır (Şekil7.2.18-c).*Nerium oleander* L. de kapı (tokat) yapımında kullanılmaktadır (Şekil 7.2.2). Ayrıca defnenin ticaretide yapılmaktadır. *Vitex agnus-castus* L.’ nin yaprakları kilim, halı, erham vb. gibi örtülerin güveylemesini önlemek amacıyla kullanılmaktadır.Eskiden *Vitex agnus-castus* L.’nin kurutulmuş tohumlarının Denizli-Çameli ilçesine ticareti yapılmaktaymış.Yörede *Vitex agnus-castus* L.’nin tohumu, yaprağı ve gövdesi özellikle yaşlı kesim tarafından insanların ve hayvanların tedavisinde halen kullanılmaktadır (Şekil7.2.33). Ekincik Köyü’nden Şükran Özdemir *Vitex agnus – castus* L., *Laurus nobilis* L., *Lavandula stoechas* L., *Ocimum basilicum* L., *Origanum onites* L. gibi bitkilerin damıtılmış suyunu buharlaştırma-yoğunlaştırma yöntemi ile hazırlayıp satmaktadır (Şekil 7.2.12-b).

Origanum onites L.’nin yaprakları da incir, kilim vb. aralarına konularak güveylere karşı koruma amaçlı kullanılmaktadır (Şekil7.2.14).Ayrıca *Vitex agnus-castus* L. ev yapımında kullanılmaktadır (Şekil7.2.33-b). *Vitex agnus-castus* L. küllü su ie çamaşır yıkanırken küllü sü içerisine atılan dal ve yapraklarının çamaşırlara yumuşaklık ve koku vermesi yanında kirin daha kolay çıkmasını da sağlamaktadır.Aynı amaç için küllü sü içerisine *Vitex agnus-castus* L yerine *Citrus aurantium* L.’nin meyvesinin kesilip atılması yöntemi ile de çamaşır yıkanmaktadır.Ortaca’da yapılan çalışmada *Vitex agnus-castus* L ve *Citrus aurantium* L.’nin bu kullanımına rastlanmamaktadır (Kazan, 2007).

Yörede doğal olarak yetişen *Limonium sinuatum* (L.) Miller. (Şekil7.2.25), *Styrax officinalis*L. (Şekil 7.2.32), *Juncus littoralis* C.A (Şekil7.2.10)., *Daphe*

gnidioides Joub., *Phillyrea latifolia* L.(Şekil7.2.22), *Verbascum sp.*' (Şekil7.2.31) nün ve *Galega officinalis* L. (Şekil7.2.7). türlerinin yaş dalları boğumlanıp yaş veya kuru olarak süpürge yapımında kullanılmaktadır (Tablo7.1.6). Çalışma alanımızın yüzey şekilleri nedeniyle Ağla köyü, Zeytinalanı Köyü, Pınar Köy, Yangı Köyü, Akköprü Köyü gibi dağlık köylerde *Daphne gnidioides* Jaub., *Phillyrea latifolia* L., *Verbascum sp.*'nin türleri süpürge olarak kullanılmaktadır.Sahil (alçak) kesimlerde ve göl, denize yakın yerleşim yerlerinde *Juncus littoralis* C.A. ve *Limonium sinuatum* (L.) Miller. kullanılmaktadır.

Yörede özellikle sulak alanlarda yetişen *Galega officinalis* L. kötü kokulu olup süpürge yapımında ve mayasıl tedavisinde kullanılmaktadır (Şekil7.2.7).

Bazı bitkilerin gövdelerine şekil verilerek kaşık, ev, maket ev, sepet, çapa-kürek saplığı, tokat, boyunturluk, holluk, karasaban, merdiven, dibek, tokat, iyef, merdiven gibi eşya, araç-gereçler yapılmaktadır. Özellikle yörede yaygın olarak yetişen *Phragmites australis* L. (Şekil7.2.26). ve *Vitex agnus-castus* L. (Şekil7.2.33-d). türlerinin birlikte kullanımı ile ortaya çıkan köfün (küfe) ve sepetçilik halen Beyobası –Sancı mahallesi halkı tarafından yapılmaktadır.Yöre özellikle dağlık kesimlerde yaygın olarak yetişen *Quercus coccifera* L.'nin karasaban ve boyunturluk, değirmen, tokuç ve taşı merkez direği yapımında kullanımına rastlanmaktadır (Şekil7.2.8).Yine yörede yaygın olarak yetişen *Typha domingensis* Pers. hasır dokumacılığında kurumuş dallarının bükülmesi ile iskeleti oluşturmada kullanılmıştır.Hasır dokumacılığı ile uğraşan kişilere artık bölgede rastlanmamıştır.

Yörede bahçelerde yetiştirilen *Ruta chalepensis* L. ve doğal olarak yetişen *Ruta montana* (L.) L kötü ruhlardan korunmak ve korkmayı önlemek amacıyla kullanılmaktadır. Yörede ezeltere ismiyle bilinen *Ruta montana* (L.)L. ile *Ruta chapelensis* L. 'nin birlikte kaynatılması hazırlanan dekoksiyon ile şeytana uğrayan kişi rahatsızlık süresince 3-4 defa banyo yaptırılarak kullanımı vardır. *Ruta montana* (L.)L. 'nin narpız, ezeltere, un ilavesiyle oluşan karışımı romatizma tedavisinde kullanılmaktadır.Bu bitkilerden sadece *Ruta chalepensis* L 'in bu amaç için kullanımına "Ortaca (Muğla) İlçesinin Etnobotaniği" (Kazan, 2007) adlı çalışmada rastlanmaktadır. Fakat *Ruta montana* (L.)L. ve *Ruta chalepensis* L.'nin birlikte kullanımlarına ilişkin verilere rastlanmamıştır. Muğla ve Köyceğiz yöresine özgü olan "zerde" bilinen tatlıların içine tat vermesi amacıyla *Pelargonium endlicheranum* Fenzl. yapraklarının konması geleneği çok eski zamanlara dayanmaktadır.

Yörede *Urginea maritima* Baker., *Vitex agnus –castus* L. ve *Pinus brutia* Ten.'in hayvan hastalıklarının tedavisinde kullanımı yaygındır(**Şekil7.2.19**, **Şekil7.2.33**, **Şekil7.2.23**). Ortaca'da yapılmış olan çalışmada ise bu ve diğer türlerin hayvanları tedavisinde kullanımı yaygın değildir (Kazan, 2007).Bu durum bize çalışma alanımızın halkının %70'inin yörük olması nedeniyle hayvancılıkla uğraştığını, Ortaca'da ise tarımla uğraşanların daha fazla olduğunu göstermektedir.

Çalışma alanımızın göle yakın alçak kesimlerinde yetişen *Citrus aurantium* L., *Citrus nobilis* Lour., *Citrus sinensis* (L.)Osbeck., *Citrus limon* L. türlerinin yapraklarının kurutulup hayvan yemi olarak kullanımı birkaç kişi tarafından yapılmaktadır.bu kullanımına son birkaç yıl içinde başlamıştır (**Şekil 7.2.30**). Bu da bize var olan kaynakların en iyi değerlendirmesinin yine insan zekası tarafından yapıldığını kanıtlamaktadır.Bölge de yapılan diğer çalışmalarda bitkilerin bu kullanımına rastlanmamakla birlikte, yurdun doğusuna doğu gidildikçe benzer durumlara rastlanmaktadır.”Midyat (Mardin) Civarının Etnobotaniği” (Akgül, 2008) adlı çalışmada da yörede hayvancılığın gelişmiş olmasından dolayı hayvan yemi olarak kullanılan bitki türlerine rastlanmaktadır. Ayrıca budanan *Citrus aurantium* L., *Citrus nobilis* Lour., *Citrus sinensis* (L.)Osbeck., *Citrus limon* L. türlerinin dalları yöre insanı tarafından odun olarak kullanılmaktadır. Yine yörede *Morus alba* L. hem odun ,hem de et tahtası yapımında kullanılmaktadır (**Şekil 7.2.21**).

Bölgede yaygın olarak yetişen *Hypericum perforatum* L.'nin zeytinyağında uzunca bir süre bekletilmesi sonucunda oluşan karışımın açık yaraların tedavisinde kullanımı giderek yaygınlaşmaktadır(**Şekil 7.2.6**). *Hypericum perforatum* L.'nin bu kullanımına “Ortaca (Muğla) İlçesinin Etnobotaniği” (Kazan, 2007) adlı çalışmada rastlanmaktadır

Çalışma alanımızda yetişen *Ceratonia siliqua* L.'nin meyvalarının öğütülüp su ve pekmez toprağı ilavesi ile pişirilip hazırlanan harnup pekmezi Ekincik Köyünde Şüran Özdemir tarafından hazırlanıp satılmaktadır. Çalışma alanımızın yüksekçe kesimlerinde yaygın olarak yetişen *Quercus coccifera* L.'nin meyvesini (palamudu) Beyobası beldesinden Arif Koçbıyık doğrudan yemekte ve ne kadar yersen okadar iyi olduğunu , doğal antibiyotik etkisini belirtmektedir.Yine çalışma alanımızın Ağla (Yayla) Köyü'nden Esmâ Şahman “Keçinin yediği her türlü otu yerim” şeklinde bir tez oluşturmuştur. Çalışma alanımızda yetişen *Juglans regia* L.'nin tıbbi kullanımı yanında Ağla (Yayla) Köyü'nde eskiden ip –kumaş boyamada kullanılmıştır

(Şekil 7.2.11).

Yörede *Origanum onites* L.nin damıtılmış suyu ve yaygın olarak üretilmekte ve kullanılmaktadır. (Şekil7.2.14) *Coridathymus capitatus* L.'nin dal ve yaprakları arıcılığın yaygın olması nedeniyle arıcılıkta arılara şerbet (şekerli su) verirken arıların suyun içine düşmemesini sağlamak amacıyla besi kaplarına konulmaktadır.Yörede Ekincik Köyü,Sultaniye Köyü, Çandır Köyü'nde yaygın olarak yetişen *Teucrium chamaedrys* L., *Teucrium polium* L. (Şekil 7.2.17) karın ağrısı tedavisinde kullanılmaktadır. *Teucrium chamaedrys* L., *Teucrium polium* L. türleri yörede tanınıyor fakat kullanımı çok yaygın değildir. Ortaca yöresinde ve Bodrum yöresinde yapılan çalışmada ise *Teucrium chamaedrys* L kullanımı rastlanmamaktadır (Kazan, 2007;Ertuğ, 2004)

Yörede yüksek yerlerde özellikle *Pinus nigra* Arn. subsp.*pallasiana* (Lamb.) Holmboe türünde parazit olarak yaşayan purç, hurç isimleriyle bilinen *Viscum album* L.'nin tıbbi kullanımı yanında kaynatılıp soğutulan su ile yoğrulan unun mayalanarak elde edilen ekşi maya yapımında kullanılması farklı kullanım şekli ile dikkatimizi çekmektedir (Şekil 7.2.20.). Kültürü yapılan pazardan vb. şekillerle temin edilen *Cicer arietum* L.'nin tohumlarının suda bekletilmesi yada kaynatılması ile hazırlanan su ile yoğrulan unun mayalanması ile mayalı ekmek yapımında kullanılan ekşi mayanın elde edilmesi de farklı bir kullanım şeklidir (Şekil 7.2.20-b). Bu kullanıma yönelik verilere diğer çalışmalarda rastlanmamıştır (Kazan, 2007;Ertuğ, 2004).

Yörede tıbbi olarak kullanımı yaygın olmayan *Orchis anatolica* Boiss.'in kökleri dondurma yapımında kullanılmaktadır.Eskiden Orchidaceae türlerinin köklerinin dondurma yapımında kullanılmak üzere ticareti de yapıldığı belirtilmektedir.Ortaca'da yapılan çalışmada *Orchis anatolica* Boiss.'in köklerinden elde edilen tozun sütle karıştırılıp içecek olarak kullanımı yaygınken, Köyceğizde köklerinden elde edilen tozu dondurma yapımında kullanılmaktadır (Kazan, 2007).

Yörede özellikle göle yakın alanlarda yaygın olarak yetişen *Sesamun indicum* L. gıda olarak özellikle helvacılıkta kullanılmaktadır. *Sesamun indicum* L'nin bal ve zeytinyağı ile pişirilmesi ile çitirmek adı verilen bir tatlısı da yapılmaktadır. *Sesamun indicum* L'nin bu kullanımına Bodrum ve Ortaca'da yapılan çalışmalarda rastlanmamıştır (Kazan, 2007; Ertuğ, 2004).

Çalışma alanımızın özellikle Yangı Köyü, Zeytinalanı Köyü, Yeşil Köy, Ağla Köyü, Ekincik Köyü ve Çandır Köylerinde yaygın olarak yapılan zeytincilikten dolayı hastalıkların tedavisinde *Olea europae* L.'nin yağının kullanımı oldukça yaygındır. Son yıllarda *Olea europae* L.'nin yaprağının da infizyonu yapılarak şeker hastalığı ve kolesterol tedavisinde kullanımı yaygındır. Ayrıca *Olea europae* L.'nin odunu da kaliteli odunlar sınıfında kullanılmaktadır.

Çalışma alanımızda yaygın olarak yetişen *Pinus brutia* Ten.'in kozalakları, gövdesindeki reçinenin eritilmesi ile elde edilen katranın kullanımı oldukça yaygındır. Ayrıca *Pinus brutia* Ten.'in gövdesi arı kovanı yapımında da kullanılmaktadır. Yörede *Pinus nigra* Arn. subsp. *pallasiana* (Lamb.) Holmboe ve *Cedrus libani* A. Rich. türlerinin kullanımı *Pinus brutia* Ten.'e göre daha azdır. Bunun sebebi de yörede yetişme alanının az olmasıdır. Ayrıca *Pinus brutia* Ten. köşk, arı kovanı, çit ev ve merdiven gibi araç-gereçlerin yapımında da kullanılmaktadır (Şekil 7.2.23).

Punica granatum L.'nin meyvalarından nar ekşisi yapılmaktadır (Şekil 7.2.27). Nar ekşisi, nar meyvalarının ezilerek suyunun çıkartılması "şarapana" adı verilen *Platanus orientalis* L.'den alet üzerinde olmaktadır. *Platanus orientalis* L. ayrıca boyundurluk ve dolap yapımında da kullanılmaktadır (Şekil 7.2.24). *Platanus orientalis* L.'nin bu kullanımına diğer çalışmalarda rastlanmamıştır (Kazan, 2007; Ertuğ, 2004).

Çalışma alanımızın alçak –sulak kesimlerinde kültürü yapılan *Sorghum vulgare* Pers.'ten süpürge yapımı da önem teşkil etmektedir (Şekil 7.2.31-b). 8-10 yıl öncesine kadar bu türden süpürge tanınmış birkaç kişi tarafından yapıp satılmakta olduğu belirtilmesine karşın günümüzde kullanımı ve yapımı giderek azalmaktadır. *Sorghum vulgare* Pers.'in bu kullanımına diğer çalışmalarda rastlanılmamıştır. (Kazan, 2007; Ertuğ, 2004)

Özellikle nazar amaçlı kullanımı yaygın olan *Paliurus spina -christi* Miller.'in tohumlarının bu kullanımı yanında son yıllarda böbrek rahatsızlıkları ve şeker hastalığı tedavisinde kullanımı giderek artmaktadır (Şekil 7.2.28). Ortaca'da yapılan çalışmada bitkinin bu kullanımı yaygındır (Kazan, 2007). Ayrıca *Paliurus spina -christi* Miller.'in bahçe çiti olarak kullanımı da yaygındır (Şekil 7.2.28-b).

Çalışma alanımızda yetişmeyip aktarlardan temin edilen *Nigella damascena* L.'nin nazar ve kötü ruhlara karşı kullanımı yaygındır.

Bölgede kültürü yapılan *Pyrus communis* L.'nin gövdesi dibek yapımında kullanılmaktaymış. Yapılmış olan bu dibeklerde günümüzde hala yaşlı nesil tarafından kullanılmaktadır(Şekil 7.2.30). *Pyrus communis* L 'nin bu kullanımına diğer çalışmalarda rastlanmamıştır (Kazan, 2007;Ertuğ, 2004). Dibek aynı zaman da *Pistacia terebinthus* L.'den de yapılmaktadır. *Pistacia terebinthus* L tahta kaşık gibi araç-gereçlerin yapımında da kullanılmaktadır (Şekil 7.2.1-b).

Çalışma alanımızda bol miktarda doğal olarak yetişen *Rubus sanctus* Schreber.'in meyve, kök ve dalları son yıllarda tedavi amaçlı yörede ise kadın hastalıkları , sedef hastalığı, şeker hastalığı, mayası ve böbrek rahatsızlıkları tedavisinde kullanılmaktadır.

Çalışma alanımızda bol miktarda ve doğal olarak yetişen *Urtica dioica* L. çağımızın en büyük hastalığı olan kanser tedavisinde yaygın olarak kullanılmaktadır.

Phragmites australis (Cav.) Trin.'den yapılan küfe, sepet holluk olarak kullanılmaktadır. Ayrıca *Phragmites australis* (Cav.)Trin çit ve hayvan (at) hamıdı ve maket ev yapımında kullanılmaktadır (Şekil 7.2.26). Bölgede yapılmış diğer çalışmalarda da *Phragmites australis* (Cav.)Trin.'in bu kullanımına rastlanmamaktadır (Kazan, 2007).

Köyceğiz yöresinde kullanılan bazı bitkilerin yöresel isimlerinde farklılıklar olmaktadır.Bazı bitkiler yöre halkı tarafından farklı isimlerle bilinmektedir. Ada soğanı olarak bilinen *Urginea maritima* Baker. Akköprü civarında avu kulağı olarak bilinirken, Zeytinalanı Köyü civarında yiğircik olarak bilinmektedir (Şekil 7.2.19).Yörede *Sideritis leptocada* O.Schwarz, 17 köy ve merkezde Dağ çayı olarak bilinirken, Hamitköy'de bazı kullanıcılar tarafından geçi tiftiği olarak bilinmektedir (Şekil 7.2.16). *Urtica dioica* L.'de bazı yerlerde ısıra denilmektedir. Bazen aynı bölgedeki farklı kişiler aynı bitkiyi farklı isimle tanımaktadır. Bazen farklı bölgedeki kişiler aynı bitkiyi farklı isimle tanımaktadır.Örneğin *Salvia tomentosa* Miller. Ekincik Köyü'nde ada çayı ismi ile , Pınarköy'de çalba ismi ile tanınmaktadır.

Köyceğiz yöresinde yaptığımız etnobotanik çalışmalarımızın sonuçları kaynak kişi özellikleri, tespit edilen familya ve tür sayıları, yöresel isimleri, bitkilerin kullanım şekilleri bakımından Ege bölgesinde yapılmış olan benzer diğer çalışmalarla karşılaştırılmıştır(Tablo7.1.10, Tablo7.1.11). Karşılaştırma yaptığımız çalışmaların isimleri tablolarda kısaltmalar halinde verilmiştir.Bunlar semboller ve kısaltmalar bölümünde belirtilmiştir.

“Denizli Çivril Civarının Etnobotaniği” (Seçmen ve Yılmaz, 1998) adlı çalışmada 55 kaynak kişi ile “Manisa –Sarıgöl İlçesinin Etnobotaniği”(Seçmen ve Topdemir, 1999) isimli çalışmada 21’i bayan 15’i erkek olan 36 kişi ile görüşülmüştür.Bu çalışmada görüşülen kişilerin eğitim durumları yerine meslek grupları verilmiştir. “Bodrum Yöresinin Yenen Yabani Bitkileri” (Ertuğ, 2004) adlı projede 68’i bayan, 41’i erkek olan toplam 109 kişi ile görüşülmüştür.Bu çalışmada kaynak kişilerle ilgili eğitim durumu ve yaş bilgileri verilmemiştir.Buldan (Denizli) da yapılan çalışmada 128 kaynak kişi ile görüşülmüştür.Kaynak kişiler, 76 erkek ve 52 kadından oluşmaktadır.Buldan’da da yaş aralığı 27-80 arasında olan kişilerle görüşülmüştür. Fakat istatistiksel ağırlığın 50 yaşın üzerinde olduğu belirtilmiştir.(Ertuğ ve ark., 2003) ”Kumalardığı (Afyon) ve Çevresindeki Bazı Bitkilerin Yöresel Adları ve Etnobotanik Özellikleri” (Akçiçek ve Vural, 2003) adlı çalışmada bilgilerin 7 erkek kaynaktan alındığı belirtilmiştir.Fakat yaş ve eğitim durumları hakkında bilgi verilmemiştir.“Ortaca (Muğla) İlçesinin Etnobotaniği” (Kazan, 2007) adlı çalışmada 68 bayan, 43 erkek toplam 111 kaynak kişiden alınmıştır.Ortaca’da yaş aralığı 0-100 arasında, fakat kaynak kişilerin çoğunluğunun 41-80 yaş aralığındaki kişiler oluşturmaktadır.Bu çalışmaların dışındaki tez ve makalelerde kaynak kişilerle ilgili bilgilere değinilmemiştir.Kendi çalışmamız ve yapılmış olan diğer etnobotanik konulu çalışmalarda kaynak kişi verileri eşit olmadığı için bir yorum yapmak oldukça zor olmaktadır.Yapılan çalışmalara baktığımızda kendi çalışmamızda olduğu gibi bilgi alınan kişilerin daha çok bayan olduğu görülmektedir.Fakat kendi çalışmamızın ilköğretim mezunu erkek kaynak kişilerin bayan kaynak kişilerden daha fazla olduğu görülmüştür.Buda bize erkeklerin de bitkilerin faydalarına olan güvenlerinin arttığını ve kullandıklarını gösterir.Buldan (Denizli)’de yapılan çalışmada kaynak kişilerde erkeklerin oranı bayanlara göre daha fazladır.Bunun farklı nedenlere dayanabileceği düşünülmektedir.Kendi çalışmamızda uygulanan anketler sonucunda bitki kullanımlarına ait bilgilerin kuşaktan kuşağa daha çok bayanlar tarafından aktarıldığı belirlenmiştir.Bu yüzden bu yörede bayanların daha fazla bilgiye sahip olması şaşırtıcı bir sonuç olmamaktadır.Ayrıca erkeklerinde biraz da olsa konuyu kabullenmiş olduklarını görmekteyiz.

Köyceğiz’e yakın yörelerde yapılmış olan etnobotanik konulu çalışmalar Köyceğiz yöresinde yaptığımız çalışmayla kullanılan familya ve tür sayıları bakımından karşılaştırılmıştır.Bu karşılaştırmanın rakamsal değerlerine baktığımızda en fazla ortak

türün 65 türle Ortaca'da yapılmış olan çalışmada (Kazan, 2007) olduğunu ve bunu 46 türle Bodrum'da yapılmış olan çalışma (Ertuğ, 2004) izlemektedir. Bu çalışmalarda saptanan tür sayıları fazla olduğu için Köyceğiz yöresiyle de daha fazla ortak tür çıkmaktadır. Yapılan çalışmalarda benzer istatistikler baz alınmadığı için tür sayısına bağlı olarak sağlıklı bir karşılaştırma sonucu çıkarılmamaktadır.

Köyceğiz'de kullanılan bitkilerin yöresel isimleri Bodrum, Aydın, Denizli, Afyon ve Manisa'da kullanılan yöresel isimlerle karşılaştırılmıştır. Nar, ceviz, limon, turunç, ayva, zeytin, soğan, sarımsak, mandalina, patates gibi özellikle yetiştirilen bitkilerin aynı yöresel isme sahip oldukları görülmüştür. Doğal olarak yetişen bitkiler de ise farklı yöresel isimlerin kullanıldığı tespit edilmiştir. Örneğin Köyceğiz'de, Ortaca'da, Bodrum'da, Aydın Koçarlı'da, Manisa Sarıgöl'de böğürtlen olarak bilinen bitkiye Denizli Buldan'da moramut, moramık, moramıt, ilme otu, ilme dutu, güz üzümü gibi farklı isimler verilmektedir. Köyceğiz'de karan olarak bilinen *Lavandula stoechas* L.'ye Ortaca'da aynı isimle anılırken, Aydın Koçarlı'da kargan, kafa süpürgesi, karabaş otu gibi farklı isimlerle anılmaktadır (Şekil 7.2.12). Köyceğiz ve Ortaca'da salep olarak bilinen *Orchis anatolica* Boiss. Bodrum'da dildamak, diliçıkık, dilşiçıkırık Denizli Buldan'da ise salep, hıdrellez çiçeği isimleri verilmektedir.

Aydın yöresinde de kebere olarak bilinen *Capparis ovata* Desf. Bitkisi, Köyceğiz yöresinde kullanılan *Capparis spinosa* L. ile aynı amaç için kullanılmaktadır. Aydın'da ardıç ismi *Juniperus oxycedrus* L. bitkisine kebere, bebe ismi ise *Capparis* bitkisine verilmektedir. Köyceğiz yöresinde nane adıyla kullanılan *Mentha x piperita* L. yerine Aydın'da aynı isimle *M. longifolia* (L.) Hudson ve *M. spicata* L. bitkileri kullanılmaktadır (Tuzlacı ve Sadıkoğlu, 2003). Adaçayı ismi ise *Salvia officinalis* L. bitkisine verilmektedir (Yücel ve Tunay, 2002).

Denizli-Buldan yöresinde hardal ismi *Sisymbrium altissimum* L., ardıç ismi ise *Juniperus oxycedrus* L. için kullanılmaktadır. Yakacak olarak kullanılmakta olan meşe türlerinden pelit ismiyle *Quercus cerris* L., *Q. ithaburensis* L. türleri bilinmektedir. Köyceğiz yöresinde geniş bir kullanıma sahip kekik ismi bu yörede *Origanum sipyleum* L., *O. hypericifolium* O. Schwarz., *Nepeta cadmea* Boiss. ve *Thymus longicaulis* C. bitkileri için kullanılmaktadır. Yörede dağ çayı ismi *Sideritis lanata* L. bitkisine verilmektedir. Köyceğiz'de dağ çayı olarak kullanılmakta olan *Sideritis leptocada* O. Schwarz yerine Afyon'da *S. libanotica* L., *S. stricta* L., *Stachys iberica* L., *S. cretical* L. bitkileri, aynı amaçlarla kullanılmaktadır. *Salvia officinalis*

L. ve *S. viridis* L. bitkileri adaçayı olarak bilinip Köyceğiz yöresinde olduğu gibi çay olarak tüketilmektedir (Seçmen ve Fışkın, 1996).Kumalar Dağı (Afyon) yöresinde yapılmış olan çalışmaya baktığımızda bu yörede *Thymus zygoides* Griseb. bitkisi kekik olarak bilinmektedir.Bu yörede böğürtlen ismi **Rubus canescens** DC. bitkisi için kullanılmaktadır (Akçiçek ve Vural, 2003).

“Ortaca (Muğla) Etnobotaniği” (Kazan, 2007) adlı çalışmada *Papaver rhoeas* L. gelincik gelinalı ismiyle tanınırken “Bodrum Yöresinin Yenilen Bitkileri”(Ertuğ, 2004) adlı çalışmada gelincik, kapçık, kapırcık, Köyceğizde gelincik ismiyle tanınmaktadır.Ortaca’da semiz otu olarak tanınan *Portulaca oleracea* L., Köyceğiz’de semizlik, temizlik olarak isimlendirilmiştir.

Balıkesir ve Akseki (Antalya) yörelerinde yapılmış olan çalışmalar kendi çalışmamızla tam örtüşmediği için yöresel isimleri karşılaştırılmamış, sadece bilgi olarak değinilmiştir.Balıkesir yöresinde yapılmış olan çalışmada yörede yenilen yabani meyveler ele alınmıştır.Bu bitkilerden 4 tanesi Köyceğiz yöresinde tıbbi olarak kullanılmaktadır. *Rhus coriaria* L. ve *Pistacia terebinthus* L. iki yöredede gıda amaçlı kullanılmaktadır (**Şekil 7.2.1**) (Duran ve ark, 2001). Akseki (Antalya) yöresinde yapılan çalışmada, Köyceğiz yöresinde gıda amaçlı kullanılan *Papaver rhoes* L. ve *Asparagus acutifolius* L., süpürge yapımında kullanılan *Daphne gnidioides* Jaub.in özel bir kullanımı olmadığı görülmüştür (Duran, 1998).

Görüldüğü gibi bitkiler için farklı yörelerde ayrı veya benzer isimler kullanılabilir.Bitki kullanımı kültürü bitkilerin yöresel isimleriyle birlikte geçmişten günümüze miras olarak sözlü kaynaklarla aktarılmaktadır.Farklı yörelerdeki farklı kültüre ait bu bilgiler insanlarla birlikte bir yöreden bir yöreye geçmektedir.Bu isimlerin aktarılmasında kaybolan ve değişen bilgiler olduğu gibi zaman ve yörenin kültürüne göre de eklenmeler olabilmektedir.Bu yüzden etnobotanik çalışmalarda farklı veya benzer yöresel isimler görülmektedir (**Tablo7.1.11**).

Köyceğiz yöresinde yaptığımız etnobotanik alan çalışmamızda kullanılan bitkiler yöresel isimleriyle birlikte saptanmıştır.Bu bitkilerin kullanım amaç ve şekilleri ve tıbbi olarak kullanılan bitkilerin tekli ve karışım halinde olan reçeteleri belirlenmiştir.Çalışmamız Ege bölgesinde yapılan benzer etnobotanik konulu diğer çalışmalarla karşılaştırılmıştır (**Tablo7.1.10., Tablo7.1.11**). Bu yörelerde kullanılan bitkilerin bazılarının, kullanım şekli ve kullanım amacı bakımından Köyceğiz yöresindeki bitkilerin kullanımları ile örtüşmekte olduğu görülmüştür.Örneğin

Origanum onites L. ve *Salvia fruticosa* Miller., türlerinin kullanım amacının verildiği çalışmalarda bu türlerin aynı şekilde ve aynı amaçla kullanıldıkları görülmektedir. Bazı bitkiler ise bu yörelerde farklı amaçlarla kullanılmaktadır yada aynı amaçla kullanılan farklı bitkiler bulunmaktadır. Elde ettiğimiz bu veriler sonucunda bu yörelerde farklı yada aynı amaçlarla da olsa, bitkilerin hala halk tarafından kullanılmakta olduğunu görmekteyiz.

Günümüzde özellikle ekonomik şartları kısıtlı olan yada ulaşım sıkıntısı olan yerlerde yaşayan insanların tıbbi ilaçlarla birlikte hastalıklarına çare bulmak için bitkilerden yararlanmaktadır. Sadece bu sebeplerle değil insanların eğitim durumları, yaşadığı çevre, bitkiye kolay ulaşımının olması ve o yöreye ait gelenek, göreneklerde bitkilerin kullanımının devamlılığını sağlamaktadır.

Bitkilerin farklı kullanım bir gelenek olarak geçmişten günümüze sözlü kaynaklarla gelmiştir. Bu geleneklerin günümüze taşınanları gün geçtikçe azalmakta ve değişime uğramaktadır. Zengin bir bitki hazinesine sahip ülkemizde bu çalışmaların sayısının artırılması gerektiği düşünülmektedir. Bu şekilde bitkilerin kullanımına ait bilgiler bir sonraki nesillere daha güvenilir bir şekilde aktarılacaktır. Ülkemizde geçmişten bugüne kullanılan ekonomik öneme sahip, yayılış alanı gün geçtikçe daralan endemik bitkiler bulunmaktadır. Sayısı arttırılacak etnobotanik çalışmalarla doğal yayılış gösteren türlerin ve özellikle endemik bitkilerin önemi iyice anlaşılacak ve bunları korumaya yönelik çalışmalar da önem kazanacaktır.

Muğla ili zengin bitki örtüsü ve tarihsel yerleşim alanlarına sahip farklı kültüre ev sahipliği yapmış illerimiz arasındadır. Yörede yapılmış olan ve yapılacak etnobotanik çalışmalar tamamlandığında halk-bitki ilişkisi tüm yönleri ile ortaya konmuş ve bu zengin kültürel miras yazılı olarak kuşaklar boyunca aktarılmış olacaktır. Köyceğiz ilçesi etnobotaniğin de bu halkayı tamamlayacak ve korunmasına yardım edecek bir çalışma olduğunu düşünmekteyiz.

6.KAYNAKLAR

- Alpınar, K.,** 1999, Ayvalık (Balıkesir) ve yakınındaki adaların floristik ve etnobotanik açıdan değerlendirilmeleri, *Tubitak TBAG Proje no:1407*
- Akçiçek, E.,Vural, M.,** 2003, Kumalardağı (Afyon) ve Çevresindeki Bazı Bitkilerin Yöresel Adları ve Etnobotanik Özellikleri, *Ot Sistemik Botanik Dergisi, 10, (2):151-162*
- Akgül, Ali.,** 2008, *Midyat (Mardin) Civarında Etnobotaniği*, Yüksek Lisans Tezi, Ege Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir, 2008
- Baytop,T.,** 1984, *Türkiye’de bitkilerle Tedavi (Geçmişte ve Bugün)*, İstanbul Üniversitesi Yayınları, Yayın No:3255,İstanbul
- Baytop ,T.,** 1994, *Türkçe Bitki Adları Sözlüğü*,Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara, 578s.
- Benlioğlu, O., Eyinç, M.,** *Kütahya ve Çevresinde Halk İlacı Olarak Kullanılan Bitkiler*, Yüksek Lisans tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Kütahya, 2002
- Civelek, Ş., Türkoğlu, İ., Kırbağ, S.,** 2000, Elazığ’ındaki Etnobotanik Değeri Olan Bitkiler Üzerine Bir Araştırma, *F.Ü.Fen Ve Müh.Bilimleri Dergisi, 12(1), 27-36*
- Civelek , Ş., Türkoğlu,İ.,** 2001, Elazığ İlinin Etnobotanik Değeri Olan Bitkileri, *Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Ens. Dergisi, 14(2):331-342*
- Çolakoğlu,M., Bilgir,B.,** 1977,Ege bölgesinde insan beslenmesinde kullanılan bazı yabancı (sarmaşık , stipno, helvacılık, deniz börülcesi, sırgan ve gelincik) otlar üzerine araştırmalar, *Tübitak VI.Bilim Kong. Ve Tar. Ve Orm.Gr.Teb., 3:11-19*

Davis , P.H., (1965-1988),Flora of Turkey and the East Aegean Islands.I-X. Edinburg Univ. Pres, Edinburg.

Duran, A., 1998, Akseki (Antalya) İlçesindeki Bazı Bitkilerin Yerel Adları Ve Etnobotanik Özellikleri, *Ot Sistematik Botanik Dergisi* ,5(1):77-92

Duran ,A., Satıl, F., Tümen, G., 2001 ,Balıkesir Yöresinde Yenen Yabani Meyveler Ve Etnobotanik Özellikleri, *Ot Sistematik Botanik Dergisi*, 8(1):87-94

Erden, A., Satır, G., *Muğla 'da Halk Hekimliği*, Ankara Üni.Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1994

Ertuğ, F., 2000, An Etnobotanical Study İn Central Anatolia (Turkey), *Economic Botany* 54(2):155-182

Ertuğ , F., Tümen, G., Çelik, A., Dirmenci, T., 2003 Buldan (Denizli) Etnobotanik Alan Araştırması, *Tüba Kültür Evanteri Dergisi* 2/2004,:187-218

Ertuğ, F., 2004, Wild Edible Plants Of The Bodrum Area (Muğla, Turkey) *Turkish Journal Of Botany* 54(2):155-182.

Honda, G., Yeşilada, E.,1996, Traditional Medicine İn Turkey VI.Folk Medicine in West Anatolia:Afyon, Kütahya, Denizli, Muğla, Aydın Provinces, *Journal Of Ethnopharmacology*, 53:75-87

Işık, S., Gönüz, A., Arslan, Ü., Öztürk, M., 1995, Afyon (Türkiye) İlindeki Bazı Türlerin Etnobotanik Özellikleri, *Ot Sistematik Dergisi*, 2(1):161-166

Kalças, E.L., 1974, Food From The Fields, *Edible Wild Plants Of Aegean Turkey*, Bilgehan Matbaası Bornova, İzmir, 146s.

Özhatay, N., Koçak, S., *Karaman yöresinde etnobotanik bir araştırma*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 1999

Öztürk, M., Arslan, U., *Afyonkarahisar'da Halkın Kullandığı (Sebze, Salata Ve İlaç Olarak) Bitkiler*, Diploma Tezi, Ege Üniversitesi, Biyoloji Anabilim Dalı, İzmir, 1993

Öztürk, M., Seçmen, Ö., Gemici, Y., Görk, G., 1990, *Ege Bölgesi Bitki Örtüsü*, İzmir

Sadıkoğlu, N., *Cumhuriyet Dönemi Türk Etnobotanik Araştırmalar Arşivi*, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 1998

Sayar, A., Öztürk, M., Güvensen, A., Özdemir, F., 1995, Muğla (Türkiye) İlindeki Bazı türlerin Etnobotanik Özellikleri, *Ot Sistematik Botanik Dergisi*, 2, (1):151-160

Seçmen , Ö., Fışkın, H., *Afyonkarahisar'da Halkın Kullandığı Doğal Bitkiler*, Diploma Tezi, Ege Üniversitesi, Biyoloji Anabilim Dalı, İzmir, 1996

Seçmen , Ö., Gemici, Y., Görk, G., Bekat, L., Leblebici, E., 1998, Tohumlu Bitkiler Sistematığı, Ege Üniversitesi Fen Fakültesi Kitaplar Serisi No:116, İzmir, 396s.

Seçmen, Ö., Topdemir, B., *Manisa- Sarıgöl İlçesinin Etnobotaniği*, Diploma Tezi, Ege Üniversitesi, Biyoloji Anabilim Dalı, İzmir, 1999

Seçmen, Ö., Yılmaz, N., *Denizli-Çivril Etnobotaniği*, Diploma Tezi, Ege Üniversitesi, Biyoloji Anabilim Dalı, İzmir, 1999

Siyamoğlu, B., 1984, Ege bölgesinde insan beslenmesinde kullanılan bazı yabancı otlar (sılcan, karakan, pırzola kekiği, kudret narı), *Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi* 21,(3):75-88

Tuzlacı, E., 2002, Datça Yarımadası (Muğla) Florası ve Bu Yörede Halkın Yaralandığı Bitkiler ,14.Bitkisel İlaç Hammaddeleri Toplantısı, Bildiriler, Eskişehir, Eds, 250s.

Tuzlacı, E., 2002, Baba Dağı Florası ve Fethiye Yöresinde Halkın Yaralandığı Bitkiler Hakkında Yapılan Ön Araştırma, 14.Bitkisel İlaç Hammaddeleri Toplantısı, Bildiriler, Eskişehir, Eds,300s.

Tuzlacı, E., Sadıkoğlu E., Koçarlı(Aydın) Yöresinin Geleneksel Halk İlacı Olarak Kullanılan Bitkileri, Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 2003

Tuzlacı, E., 2005, *Bodrum 'da Bitkiler Ve Yaşam*, İstanbul, 253s

Türkoğlu, İ., Elazığ ilindeki etnobotanik değeri olan taksonların araştırılması, Yüksek Lisans Tezi , Fırat Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü , İstanbul ,2000

Uysal, İ., Tütenocaklı, T., Ayvacık (B1, Çanakkale) Ve Çevresinin Etnobotaniği, Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekizmart Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale, 2002

Yıldırım, Ş., 2004, Etnobotanik ve Türk Etnobotaniği,insan bilimleri için kaynak araştırmaları dergisi, 17:167-174

Yücel, E., Tunay, M., 2002, Nazilli(Aydın)ve Yöresinde Gıda Olarak Kullanılan Yabancı Otlar, *Türkiye Herboloji Dergisi*, 5, (2):10-17

<http://www.mugla.gov.tr>

7-Ekler

7.1.(Tablolar)

7.1.1.Anket Formu

ANKET FORMU
MUĞLA ÜNİVERSİTESİ FEN EDEBİYAT FAKÜLTESİ
ETNOBOTANİK ALAN ÇALIŞMASI ARAŞTIRMA FORMU

Bilgi Alınan kişinin:

Adı- Soyadı:

Adresi:

Yaşı:

Cinsiyeti:

Eğitim Durumu:

Kullanılan bitkinin	Yöresel adı			
	Bilimsel adı			
	Familyası			
Bitkinin temin edildiği kaynak	Toplama	Aktar	Pazar	
Bitkinin temin edildiği mevkii yada adres				
Bitkinin kullanım amacı				
Kullanılan kısmı				
Kullanımıyla ilgili açıklama				
Bitkinin kullanımı, tedavi amaçlı ise;				
Hangi rahatsızlığa karşı kullanıldığı				
Bitkinin kullanımı	Tek Başına	Karışım halinde		
Kullanış hazırlanış yöntemi	Doğrudan			
	İnfizyon			
	Dekoksiyon			
	Lapa			
	Yakı			
Varsa hazırlanışı ile ilgili açıklama				
Kullanış şekli	Dahilen	Haricen		
Kullanma süresi				
Dozu (günde kaç kez ve ne miktarda kullanılıyor)				
Bu bilgiyi kimden öğrendiği	Aile büyükleri	Komşusu	Aktar	Diğer
Varsa diğer açıklamalar				

Tablo 7.1.2 Kaynak kişi Bilgileri

No	Ad- Soyad	Cinsiyeti	Yaşı	Eğitim Durumu	Adresi
1	Osman Çakırlı	E	52	Yok	Köyceğiz Köyü
2	Mevlit Kaplan	E	42	Yüksekokul	Köyceğiz Köyü
3	İsmail Samed	E	74	Yok	Köyceğiz Köyü
4	Aynur Ünal	K	39	Ortaokul	Köyceğiz Köyü
5	Abdullah Kaplan	E	16	İlköğretim	Köyceğiz Köyü
6	Sadika Kaplan	K	37	İlkokul	Köyceğiz Köyü
7	Ömer Uysal	E	66	İlkokul	Köyceğiz Köyü
8	Münevver Uysal	K	60	İlkokul	Köyceğiz Köyü
9	Ünsal Uysal	E	39	İlkokul	Köyceğiz Köyü
10	Ümmü Bulut	K	60	İlkokul	Köyceğiz Köyü
11	Durnaz Yüksek	K	65	İlkokul	Köyceğiz Köyü
12	Mehmet Ali Yüksek	E	76	İlkokul	Köyceğiz Köyü
13	Halit Selçuk	E	65	İlkokul	Köyceğiz Köyü
14	Fatma Kızık	K	41	İlkokul	Köyceğiz Köyü
15	Gültekin Gümüş	K	56	Yok	Köyceğiz Köyü
16	Turgut Karakum	E	74	Yok	Köyceğiz Köyü
17	Raziye Şahin	K	76	Yok	Köyceğiz Köyü
18	Mustafa Kızık	E	41	Yüksekokul	Köyceğiz Köyü
19	Ramazan Belgrat	E	47	İlkokul	Kavakarası Köyü
20	Güler Belgrat	K	48	İlkokul	Kavakarası Köyü
21	Ümmühan Demir	K	50	İlkokul	Kavakarası Köyü
22	Adnan Demir	E	48	İlkokul	Kavakarası Köyü
23	Mustafa Zeybek	E	83	İlkokul	Kavakarası Köyü
24	Ayşe Zeybek	K	80	İlkokul	Kavakarası Köyü
25	Fatma Kaya	K	47	İlkokul	Kavakarası Köyü
26	Nefise Çakmak	K	62	İlkokul	Kavakarası Köyü
27	Meral Iğın	K	47	İlkokul	Kavakarası Köyü
28	Mustafa Çöllü	E	87	İlkokul	Kavakarası Köyü
29	Ellez Yiğit	E	68	İlkokul	Kavakarası Köyü
30	Raziye Yiğit	K	60	İlkokul	Kavakarası Köyü
31	Muhammet Deveci	E	60	İlkokul	Kavakarası Köyü
32	Teslime Deveci	K	50	Yok	Kavakarası Köyü
33	Mehmet Duran	E	51	İlkokul	Yayla Köyü
34	Cevriye Duran	K	49	İlkokul	Yayla Köyü
35	Hatice Ece	K	21	İlkokul	Yayla Köyü
36	Fatma Çelik	K	35	İlkokul	Yayla Köyü
37	Seçim Erzik	E	37	İlkokul	Yayla Köyü
38	Nedai Erzik	E	39	İlkokul	Yayla Köyü
39	Durmuş Gök	E	74	İlkokul	Yayla Köyü
40	Nurgül Durmuş	K	47	İlkokul	Yayla Köyü
41	Osman Durmuş	E	53	İlkokul	Yayla Köyü
42	Abdil Ceylan	E	50	İlkokul	Yayla Köyü

43	Fatma Çelik	K	73	Yok	Yayla Köyü
44	Güsün Erzik	K	74	Yok	Yayla Köyü
45	Mustafa Erzik	E	76	Yok	Yayla Köyü
46	Hatice Duran	K	35	Yok	Yayla Köyü
47	Yusuf Durmuş	E	82	Yok	Yayla Köyü
48	Mehmet Durmuş	E	83	Yok	Yayla Köyü
49	Esmâ Şahman	K	67	Yok	Yayla Köyü
50	Hasan Duran	E	58	Yok	Yayla Köyü
51	Ayşe Çakır	K	74	Yok	Yayla Köyü
52	Fatma Bulut	K	54	Yok	Yayla Köyü
53	Özen Akaslan	K	51	Yüksekokul	Yayla Köyü
54	Aysel Ceylan	K	44	İlkokul	Yayla Köyü
55	Kerim Çakır	E	50	İlkokul	Yayla Köyü
56	Muammer Ceylan	E	23	Üniversite	Yayla Köyü
57	Dudu Kaval	K	32	İlkokul	Zeytinaları Köyü
58	Durmuş Kaval	E	44	İlkokul	Zeytinaları Köyü
59	Songül Eygi	K	40	İlkokul	Zeytinaları Köyü
60	Ali Koçbıyık	E	52	İlkokul	Zeytinaları Köyü
61	Ayşe Koçbıyık	K	47	İlkokul	Zeytinaları Köyü
62	Mustafa Koçbıyık	E	81	İlkokul	Zeytinaları Köyü
63	Aynur Koçyiğit	K	36	İlkokul	Zeytinaları Köyü
64	Ali Koçyiğit	E	54	İlkokul	Zeytinaları Köyü
65	Güllü Koçyiğit	K	54	İlkokul	Zeytinaları Köyü
66	Yurdagül Koçbıyık	K	29	İlkokul	Zeytinaları Köyü
67	Ümmü Özcan	K	20	İlkokul	Zeytinaları Köyü
68	Fatma Karakum	K	80	Yok	Zeytinaları Köyü
69	Durdane Gün	K	49	Yok	Zeytinaları Köyü
70	Süleyman Koçbıyık	E	43	İlkokul	Zeytinaları Köyü
71	Hayriye Dönmez	K	41	İlkokul	Zeytinaları Köyü
72	Turgut Selçuk	E	61	İlkokul	Zeytinaları Köyü
73	Duran Balcı	E	43	İlkokul	Zeytinaları Köyü
74	Fatma Uysal	K	49	İlkokul	Zeytinaları Köyü
75	Duran Uysal	E	50	İlkokul	Zeytinaları Köyü
76	Fevzi Daşdemir	E	47	İlkokul	Zeytinaları Köyü
77	Neriman Daşdemir	K	42	İlkokul	Zeytinaları Köyü
78	Melek Avşar	K	37	İlkokul	Zeytinaları Köyü
79	Cemil Avşar	E	45	İlkokul	Zeytinaları Köyü
80	Sabri Uysal	E	56	İlkokul	Zeytinaları Köyü
81	Dudu Eygi	K	78	Yok	Zeytinaları Köyü
82	Sultan Koçbıyık	K	73	Yok	Zeytinaları Köyü
83	Şerife Koçyiğit	K	77	Yok	Zeytinaları Köyü
84	Ramazan Koçyiğit	E	46	Yok	Zeytinaları Köyü
85	Türkan Koçyiğit	K	40	Yok	Zeytinaları Köyü
86	Turgut Özcan	E	54	Yok	Zeytinaları Köyü
87	Sezer Koçyiğit	E	19	İlkokul	Zeytinaları Köyü
88	İsmail Avcı	E	47	Lise	Zeytinaları Köyü
89	Taliye Eker	K	42	İlkokul	Zeytinaları Köyü

90	Ali Avcı	E	83	Yok	Zeytinaları Köyü
91	Zehra Avcı	K	80	Yok	Zeytinaları Köyü
92	Güllü Uysal	K	78	Yok	Zeytinaları Köyü
93	Ahmet İlhan	E	45	İlkokul	Zeytinaları Köyü
94	Ümmü Özcan	K	20	İlkokul	Zeytinaları Köyü
95	Aynur Türk	K	42	İlkokul	Zeytinaları Köyü
96	Hatice Curbay	K	42	İlkokul	Zeytinaları Köyü
97	Duran Kayahan	E	75	İlkokul	Zeytinaları Köyü
98	Sebahat Kurnaz	K	40	İlkokul	Zeytinaları Köyü
99	Müşerref Serkiç	K	75	Yok	Zeytinaları Köyü
100	Mustafa Ören	E	72	Ortaokul	Zeytinaları Köyü
101	Güssün Demir	K	65	Yok	Zeytinaları Köyü
102	Cennet İlhan	K	75	Yok	Zeytinaları Köyü
103	Arife Koçbıyık	K	75	Yok	Zeytinaları Köyü
104	Duran Türk	E	42	Ortaokul	Zeytinaları Köyü
105	Sultan Koçyiğit	K	44	Yok	Zeytinaları Köyü
106	Seval Aydın	E	43	İlkokul	Zeytinaları Köyü
107	Mukaddes Türk	K	62	İlkokul	Zeytinaları Köyü
108	Mehmet İlhan	E	76	Yok	Zeytinaları Köyü
109	Turgut Türk	E	44	İlkokul	Zeytinaları Köyü
110	Hayri Bilgiç	E	42	İlkokul	Zeytinaları Köyü
111	Durmuş Çığırhan	E	48	İlkokul	Zeytinaları Köyü
112	Hasan Türk	E	49	İlkokul	Zeytinaları Köyü
113	Saniye Okur	K	39	İlkokul	Otmanlar Köyü
114	Hatice Okur	K	68	Yok	Otmanlar Köyü
115	Mustafa Okur	E	50	İlkokul	Otmanlar Köyü
116	Döndü Okur	K	76	Yok	Otmanlar Köyü
117	Gülşay Kaplan	K	18	İlköğretim	Otmanlar Köyü
118	Fatma Kaplan	K	40	Yok	Otmanlar Köyü
119	Sevinç Uryan	E	35	İlkokul	Akköprü Köyü
120	Nazmiye Uryan	K	30	İlkokul	Akköprü Köyü
121	Nezife Demirel	K	35	İlkokul	Akköprü Köyü
122	Hatice Tokmak	K	62	Yok	Akköprü Köyü
123	Ahmet Tokmak	E	76	Yok	Akköprü Köyü
124	Mustafa Demirel	E	37	İlkokul	Akköprü Köyü
125	Durmuş Salar	E	72	İlkokul	Akköprü Köyü
126	Akgün Erken	K	32	İlkokul	Akköprü Köyü
127	Sevgül Bayer	K	41	İlkokul	Akköprü Köyü
128	Hatice Erken	K	44	İlkokul	Akköprü Köyü
129	Aykut Erken	E	26	İlkokul	Akköprü Köyü
130	Halise Erken	K	26	İlkokul	Akköprü Köyü
131	Ayşe Erken	K	74	Yok	Akköprü Köyü
132	Hatice Tokmak	K	76	Yok	Akköprü Köyü
133	Ahmet Tokmak	E	76	Yok	Akköprü Köyü
134	Durmuş Acar	E	76	Yok	Akköprü Köyü
135	Hatice Acar	K	72	Yok	Akköprü Köyü
136	Kıymet Erken	K	22	Lise	Akköprü Köyü

137	Hasan Şaşmaz	E	53	İlkokul	Yeşilköy
138	Emine Şaşmaz	K	41	İlkokul	Yeşilköy
139	Nazmiye Buğa	K	31	İlkokul	Yeşilköy
140	Ramazan Sonkurt	E	31	İlkokul	Yeşilköy
141	Muammer Gönül	E	61	İlkokul	Yeşilköy
142	Nursen Demirel	K	42	İlkokul	Yeşilköy
143	Elif Demirel	K	18	Lise	Yeşilköy
144	Fadime Gönül	K	51	Yok	Yeşilköy
145	Adile Karapınar	K	70	Yok	Yeşilköy
146	Durkadın Tülü	K	66	Yok	Yangı Köyü
147	Mustafa Yaşar	E	60	İlkokul	Yangı Köyü
148	Cennet Tülü	K	41	Yok	Yangı Köyü
149	Raziye Sıcak	K	45	İlkokul	Yangı Köyü
150	Ramazan Sonkurt	E	31	İlkokul	Yangı Köyü
151	Hediye Matpan	K	55	İlkokul	Ekincik Köyü
152	Nedai Matpan	E	36	İlkokul	Ekincik Köyü
153	Uyaser Keser	K	37	İlkokul	Ekincik Köyü
154	Şükran Özdemir	K	49	İlkokul	Ekincik Köyü
155	Hakkı Şahin	E	68	İlkokul	Ekincik Köyü
156	Sakinaz Kılıç	K	52	İlkokul	Ekincik Köyü
157	Necati Keser	K	66	İlkokul	Ekincik Köyü
158	Bediye Yavuz	K	63	İlkokul	Ekincik Köyü
159	Asiye Yılmaz	K	68	İlkokul	Ekincik Köyü
160	Aslan Yılmaz	E	69	Yok	Ekincik Köyü
161	Halil İbrahim Kaya	E	88	Yok	Ekincik Köyü
162	Vasfiye Kaya	K	80	Yok	Ekincik Köyü
163	Durdu Uslu	K	41	İlkokul	Köyceğiz Merkez
164	Mehveş Özçelik	K	41	Üniversite	Köyceğiz Merkez
165	Mehmet Özçelik	E	44	Üniversite	Köyceğiz Merkez
166	Göksel Doğrul	E	40	Üniversite	Köyceğiz Merkez
167	Leyla Özlü	K	50	İlkokul	Köyceğiz Merkez
168	Sema Özçelik	K	31	İlkokul	Köyceğiz Merkez
169	Seval Karaduman	K	62	İlkokul	Köyceğiz Merkez
170	Özlem Karataş	K	29	İlkokul	Köyceğiz Merkez
171	Mehmet Ali Yıldırım	E	47	İlkokul	Köyceğiz Merkez
172	Nihat Doğan	E	46	Ortaokul	Köyceğiz Merkez
173	Ramazan Özçakır	E	37	Ortaokul	Köyceğiz Merkez
174	Sedat Kanat	E	75	İlkokul	Köyceğiz Merkez
175	İlhan Çetin	E	50	Üniversite	Köyceğiz Merkez
176	Abdullah Mündüz	E	27	Üniversite	Köyceğiz Merkez
177	Sultan Poyraz	K	27	Üniversite	Köyceğiz Merkez
178	Gülbahar Kılıç	K	38	Üniversite	Köyceğiz-Merkez
179	Fikret Karaan	E	59	İlkokul	Döğüşbelen Köyü
180	İlyas Çetin	E	54	Yüksekokul	Döğüşbelen Köyü
181	Nursen Çetin	K	48	Yüksekokul	Döğüşbelen Köyü
182	Meliha Doğan	K	60	Yok	Döğüşbelen Köyü
183	Gülsüm Matpan	K	78	Yok	Döğüşbelen Köyü

184	Durmuş Matpan	E	83	Yok	Döğüşbelen Köyü
185	Ali Çelik	E	78	Yok	Döğüşbelen Köyü
186	Emine Gülmez	K	74	Yok	Döğüşbelen Köyü
187	Ahmet Yavuz	E	41	İlkokul	Döğüşbelen Köyü
188	Nurten Yavuz	K	36	İlkokul	Döğüşbelen Köyü
189	Mehmet Ay	E	57	İlkokul	Döğüşbelen Köyü
190	Bilal Çetin	E	42	İlkokul	Döğüşbelen Köyü
191	Emine Çelik	K	74	Yok	Döğüşbelen Köyü
192	Arif Koçbıyık	E	59	İlkokul	Beyobası Beldesi
193	Melahat Koçbıyık	K	53	İlkokul	Beyobası Beldesi
194	Adem Koçbıyık	E	28	Ortaokul	Beyobası Beldesi
195	Aynur Şimşek	K	56	Yok	Beyobası Beldesi
196	Salih Çetin	E	69	Yok	Pınar Köyü
197	Süleyman Aslan	E	90	Yok	Pınar Köyü
198	Turgut Aldemir	E	45	İlkokul	Pınar Köyü
199	Sadık Çatak	E	45	İlkokul	Toparlar Köyü
200	Aliye Çetinkaya	K	32	İlkokul	Toparlar Köyü
201	Birsan Çelik	K	52	İlkokul	Toparlar Köyü
202	Gülayşe Şahin	K	85	Yok	Toparlar Köyü
203	Meliye Şahin	K	65	İlkokul	Toparlar Köyü
204	Nermin Çiçek	K	53	İlkokul	Toparlar Köyü
205	Asude Şahin	K	41	İlkokul	Toparlar Köyü
206	Emine Şahin	K	57	İlkokul	Toparlar Köyü
207	Fatma Aslan	K	59	Yok	Toparlar Köyü
208	Ali Yıldırım	E	65	İlkokul	Sultaniye Köyü
209	Mustafa Kartal	E	70	Yok	Sultaniye Köyü
210	İbrahim Yıldırım	E	23	İlkokul	Sultaniye Köyü
211	Mustafa Top	E	80	Yok	Sultaniye Köyü
212	Ali Erkek	E	80	Yok	Sultaniye Köyü
213	Arife Yıldırım	E	58	Yok	Sultaniye Köyü
214	Yusuf Erkek	E	50	Ortaokul	Sultaniye Köyü
215	Ali Yıldırım	E	65	İlkokul	Sultaniye Köyü
216	Mustafa Erkek	E	53	İlkokul	Sultaniye Köyü
216	Musa Top	E	80	Yok	Sultaniye Köyü
217	Yılmaz Tülü	E	34	İlkokul	Sultaniye Köyü
218	Mustafa Kartal	E	28	Ortaokul	Sultaniye Köyü
219	Mustafa Yıldırım	E	27	Ortaokul	Sultaniye Köyü
220	Durdu Tülü	K	30	İlkokul	Sultaniye Köyü
221	Sultan Kartal	K	67	Yok	Sultaniye Köyü
223	Lütfiye Uçar	K	67	Yok(Aligel)	Hamitköy
224	Sabahattin Korkut	E	57	İlkokul	Hamitköy
225	Emsal Korkut	K	54	İlkokul	Hamitköy
226	Muharrem Kara	E	70	İlkokul	Hamitköy
227	Enise Kara	K	69	İlkokul	Hamitköy
228	Hatice Korkmaz	K	44	İlkokul	Hamitköy
229	Bekir Korkmaz	E	50	İlkokul	Hamitköy
230	Zeynep Korkmaz	K	32	İlkokul	Hamitköy

231	Mehmet Korkmaz	E	20	İlkokul	Hamitköy
232	Mukaddes Keleş	K	52	İlkokul	Hamitköy
233	Emine Kıran	K	58	İlkokul	Hamitköy
234	Nuri Okulu	E	77	Yok	Zaferler Köyü
235	Ali Okulu	E	80	İlkokul	Zaferler Köyü
236	Ramazan Okulu	E	55	İlkokul	Zaferler Köyü
237	İtaket Okulu	K	49	İlkokul	Zaferler Köyü
238	Muammer Kanat	E	63	İlkokul	Zaferler Köyü
239	Ummuhan Yıldırım	K	61	İlkokul	Zaferler Köyü
240	Cemil Uçar	E	50	İlkokul	Zaferler Köyü
241	Mustafa Yıldırım	E	58	İlkokul	Zaferler Köyü
242	Durmuş Ali Demirel	E	55	İlkokul	Zaferler Köyü
243	Münevver Demirel	K	44	İlkokul	Zaferler Köyü
244	Kadir Keser	E	69	Yok	Zaferler Köyü
245	Kadriye Keser	K	69	Yok	Zaferler Köyü
246	Şenay Keser	K	36	İlkokul	Zaferler Köyü
247	Ayşe Çetin	K	75	Yok	Zaferler Köyü
248	Perihan Avcı	K	53	İlkokul	Çandır Köyü
249	Zeynep Avcı	K	19	Lise	Çandır Köyü
250	Ali Avcı	E	23	Lise	Çandır Köyü
251	Halil Avcı	E	55	İlkokul	Çandır Köyü
252	İraziye Tezcan	K	73	Yok	Çandır Köyü
253	Salih Kilis	E	48	İlkokul	Çandır Köyü
254	Sure Kilis	K	45	İlkokul	Çandır Köyü
255	İsmail Özcan	E	74	Yok	Çandır Köyü
256	Ahmet Özcan	E	42	Ortaokul	Çandır Köyü
257	İnci Özcan	K	63	Yok	Çandır Köyü
258	Refiye Yiğit	K	45	İlkokul	Çandır Köyü
259	Nurten Yiğit	K	45	İlkokul	Çandır Köyü
260	Mehmet Yiğit	K	48	İlkokul	Çandır Köyü
261	Aynimah Yiğit	K	63	Yok	Çandır Köyü
262	Fatma Yukarlı	K	64	Yok	Çandır Köyü
263	Kemal Yukarlı	E	68	Yok	Çandır Köyü
264	Ali Osman Kaya	E	85	Yok	Çandır Köyü
265	Salih Yukarlı	E	35	Lise	Çandır Köyü
266	Filiz Yukarlı	K	33	Ortaokul	Çandır Köyü
267	Hulisi Yavuz	E	68	Yok	Çandır Köyü
268	Osman Uysal	E	39	İlkokul	Zeytinaları Köyü
269	Seval Çığırhan	K	44	İlkokul	Zeytinaları Köyü
270	İksan Uysal	E	52	Lise	Zeytinaları Köyü
271	Şadiye Özcan	K	36	İlkokul	Zeytinaları Köyü
272	Nercivan Sağun	K	42	Lise	Zeytinaları Köyü
273	Adem Özcan	E	36	İlkokul	Zeytinaları Köyü
274	Mehmet İlhan	K	74	Yok	Zeytinaları Köyü
275	Hikmet Belgrat	E	56	İlkokul	Kavakarası Köyü
276	Mevlit Dağdelen	E	24	İlkokul	Otmanlar Köyü

Tablo 7.1.3 Köyceğiz yöresinde kullanılan bitkilerin yöresel adları, örnek numaraları, kaynak kişileri ve botanik adları

Familiya Adı	Botanik adı	Yöresel Adı	Örnekleme çeşidi	Kaynak kişi No	Kişi sayısı
AMARANTHACEAE	<i>Amaranthus retroflexus</i> L.	Deli sirken , tilki kuyruğu	GÜL1	15	1
ANACARDIACEAE	<i>Pistacia terebinthus</i> L.	Meneviş	GÜL 2	212 ,160, 161,151,36,9 9,183,243 254,205	10
	<i>Rhus coriara</i> L.	Sumak , somak	K	61,64,134	3
APIACEAE (UMBELLIFERAE)	<i>Apium graveolens</i> L.	Kereviz	R	181,	1
	<i>Daucus carota</i> L.	Havuç	R	181	1
	<i>Foeniculum vulgare</i> Miller.	Sıra , rezene	R	178,53	2
	<i>Oenanthe pimpinelloides</i> L.	Gazyak, kazayağı, gazayağı, gazayağı	R	121,135,138, 144,254	5
	<i>Opopanax hispidus</i> (Friv.)Gris	Sarı ot	R	251,74	1
	<i>Petroselinum crispum</i> (Miller)A.W.Hill	Maydonoz	R	169,177,63,1 4, 151,82,	6
	<i>Pimpinella anisum</i> L.	Anason	A	164,192,174, 249,61	5
	<i>Scandix pecten-veneris</i> L.	Kışkış	GÜL3	171,254,99,7 4,92	5
APOCYNACEAE	<i>Nerium oleander</i> L.	Ayağacı, Zakkum	R	60,216,135,3 1,258	5
ARACEAE	<i>Dracunculus vulgaris</i> Schott.	Yılan bıçağı, adi yılan kökü, dana ayağı	R	29	1
ARECACEAE	<i>Cocos nucifera</i> L.	Hindistan Cevizi	A	171	1
ASPLENIACEAE	<i>Ceterach officinarum</i> DC.	Altınotu, Taş Eğreltisi	K,R, GÜL4	67,208,209,1 15, 151,58,84,3, 131,276	10
ASTERACEAE (COMPOSITAE)	<i>Anthemis tinctoria</i> L.	Papatya	R	181,183,66,1 51, 63,195,62,16 6,7,74,131,2	15

				02,271,131,2 25	
ASTERACEAE (COMPOSITAE)	<i>Cynara scolymus</i> L.	Enginar	R	166,181,70	3
	<i>Helianthus annuus</i> L.	Ayçiçeği	R	171	1
	<i>Helianthus tuberosus</i> L.	Yer elması	R	181,189	2
	<i>Helichrysum orientale</i> (L.) DC.	Altın Otu, Saman Çiçeği	GÜL5, R	189	1
	<i>Xanthium strumarium</i> L.	Domuz pamuklanı (pıtrağı) pıtrak , bıtrak	R	70,93,183	3
	BETULACEAE	<i>Alnus gultinosa</i> (L.) Gaertner.	Boya, Kızılağaç	R	8,56,237,169
BRASSICACEAE (CRUCIFERAE)	<i>Brassica oleracea</i> L.	Beyaz Lahana	P	177	1
	<i>Lepidium sativum</i> L.	Tere	P	182,176	2
	<i>Raphanus raphanistrum</i> L.	Hardal,turp otu	P	254,251	2
BURSERACEAE	<i>Boswellia frereana</i> Birdw.	Ak günlük	A	171,24	2
BUXACEAE	<i>Buxus sempervirens</i> L.	Şimşir	-	212	1
CACTACEAE	<i>Opuntia ficus-indica</i> Mill.	Mısır inciri	R	99,92,74,242	4
CAPPARACEAE	<i>Capparis spinosa</i> L.	Gebere bebbe	R	97,251	2
CARYOPHYLLACEAE	<i>Gypsophila arrostii</i> Guss.	Çöven	A	16	1
CHENOPODIACEAE	<i>Beta maritima</i> L.	Pancar	R	107	1
	<i>Salicornia europaea</i> L.	Geren, deniz börülcesi	R	251,264	2
CORYLACEAE	<i>Corylus maxima</i> Miller.	Findık	P	169,165	2
CUCURBITACEAE	<i>Citrullus lanatus</i> Thunb).Matsum .et. Naksi	Karpuz, kabak	R	63	1
	<i>Cucurbita pepo</i> L.	Ak Kabak	R	137,145,163	3
	<i>Momardica charantia</i> L.	Kudret Narı	R	183	1
CLUSIACEAE (GUTTIFERAE)	<i>Hypericum perforatum</i> L.	Kantoron otu,binbirdelik otu, nacak otu	GÜL6,K	210,199,151, 183,155,42,2 1, 41,53,184,24 2,260	12
CUPRESSACEAE	<i>Cupressus sempervirens</i> L.	Karaselvi, Mezarlık Çamı	R	20,153,243	3
	<i>Juniperus foetidissima</i> Willd.	Ardıç	R	117,12,147,2 1,229	5
CYPERACEAE	<i>Cyperus rotundus</i> L.	Topalan Otu, Topalak	R,GÜL7	10,182,183,1 0,242,274	6

ELAEAGNACEAE	<i>Elaeagnus angustifolia</i> L.	İğde	R	36	1
ERICACEAE	<i>Arbutus unedo</i> L.	Sandal ağacı	R	117,258,256	3
EUPHORBIACEAE	<i>Euphorbia amygdaloides</i> L.	Sütleğen	R	64,183,144	3
FABACEAE (LEGUMINOSAE)	<i>Cassia angustifolia</i> Vahl.	Sinemaki	A	193,169,171, 174	4
	<i>Ceratonia siliqua</i> L.	Keçiboynuzu, harıp,ahlat,armutu	R	212,154,168, 151,165,260	6
	<i>Cicer arietinum</i> L.	Nohut	R	127,121,129	3
	<i>Galega officinalis</i> L.	Geçi gevişi	R,K	243,260	2
	<i>Trigonella foenum-graecum</i> L.	Boy otu	A	92,138,173	3
	<i>Vicia ervilia</i> (L.) Willd.	Purçak, burçak	P	91,84	2
	<i>Vigna anguiculata</i> (L.)Walp.	Börülce	R	163	1
FAGACEAE	<i>Quercus cocciferae</i> L.	Kızıl pınar, meşe palamudu	R	28,192,185,1 2, 122,212,43	7
GERANIACEAE	<i>Pelargonium endlicherianum</i> Fenzl	Mis çiçeği	R	19,192	2
HAMAMELIDACEAE	<i>Liquidambar orientalis</i> Mill. (Relikt-Endemik)	Sığla	R	131,214,16,3 1 ,151,154,42, 63, 38,171,137,1 35,138,143,7 4,97,185,164 ,9,256,226,2 64,260,110	24
IRIDACEAE	<i>Crocus chrysanthus</i> (Herbert) Herbert	Safran	A	171	1
JUGLANDACEAE	<i>Juglans regia</i> L.	Ceviz	R	31,104,169,1 86,138,68,73 ,81,75,39,17 9,19,41,43,4 2,2,28,166,2 28,273,51,52 ,58,43	20
JUNCACEAE	<i>Juncus littoralis</i> C.A	Guva	R	255	1
	<i>Coridathymus capitatus</i> L.	Karakekik	GÜL8	97,71,124,99	4

LAMIACEAE (LABIATAE)	<i>Lavandula stoechas</i> L.	Karan	K	117,62,192,6 1,66,203,152 ,115,114,154 ,169,15,2,50, 131,139,94,9 9,165,184,20 ,226,237,274 ,173	25
	<i>Melissa officinalis</i> L.	Oğul otu, limon çiçeği	GÜL9	192,173	2
	<i>Mentha pulegium</i> L.	Narpız, Tüylü Nane	GÜL10	185,83,99, 189,183,182, 10, 8,68,234	10
	<i>Mentha x piperita</i> L.	Nane,Karanene	GÜL11	189,46,168,2 17,105,19,17 4,74,97,99,7 5,92,169, 98,76,46, 134,174, 143,95, 19,262,243,5 1,52,221,232 ,58,94	30
	<i>Ocimum basilicum</i> L.	Fesleğen, limon fesleğeni	GÜL12	154	1
	<i>Origanum majorana</i> L.	Kahve otu	GÜL13,R	151,237,169	2
	<i>Origanum onites</i> L.	Kekik	K	173,259,265, 252, 246,245,241, 266, 232,253,257, 51,196,11,21 2,215,217,16 5,153,187,18 3,100,167,13 4,151,186,13 9,146,149,12 3,125,126,17 3,138, 98,73,63,176 ,175, 154,162,155,	84

LAMIACEAE (LABIATAE)				161,,272,156 ,158,157,147 ,1,82,81,113, 115,29,28,23 ,33,52,150,3 7,17,97,25,4 9,153202,25 1,220,51,49, 169,159,66,7 8,221,101,25 ,65,223,62,1 91,166,81,41 ,67	
	<i>Rosmarinus officinalis</i> L.	Biberiye	GÜL14	180,181,174	3
	<i>Salvia fruticosa</i> Miller.	Adaçayı-Çalba	K	165,210,120, 211,176,262, 241,63,139,1 69,211,176,6 3,98,139,17, 47,7,81,40,2 3,262	22
	<i>Salvia tomentosa</i> Miller.	Çalba	K	23,55,51,40, 47,48,17,78, 33,50160,16 5,67,126,3,1 13,166,261,1 4064,137,	21
	<i>Sideritis leptoclada</i> O.Schwarz	Dağ çayı, kızlan çayı, geçi tiftiği	K	179,120,224, 261,224	5
	<i>Teucrium chamaedrys</i> L.	Bodur mahmut	R,K	33,50,	2
	<i>Teucrium polium</i> L.	Yaparyavşan	R,K	218,192,66,2 15,183	5
LAURACEAE	<i>Laurus nobilis</i> L.	Tenel, Defne	R,GÜL15	155,156,215, 216,,162,154 ,153,37,74,9 9,16,21,26,5 8,63,82,110, 111,186,146, 134,176,81,, 217,1,181,1, 146,74, ,176192,217, 14,258,260	35
	<i>Persea americana</i> Mill.	Avakado	R	181,186,139, 8	4

LILIACEAE	<i>Allium cepa</i> L.	Soğan	R	129,135,,27, 57,162,63,11 6,65,99,195, 98,8,99,196, 35,10,151,17 0,36,144,78, 159,66,	23
	<i>Allium sativum</i> L.	Sarımsak	R	175,181,164, 120,74,85,14 9,13,8,69,41, 97,58,243,14 9,130,144,13 8,236,124,14 5,97,144,78,	24
	<i>Allium porrum</i> Don.	Pırasa	P	181	1
	<i>Asparagus acutifolius</i> L.	Dilkimen	R	183	1
	<i>Asphodelus aestivus</i> Brot.	Çiriş Otu, kiriş Otu	R	185,151,183, 13,84,151,13 7,60,97,69	10
	<i>Hyacinthus orientalis</i> L.	Sümbül	R	93	1
	<i>Urginea maritima</i> Baker.	Ada soğanı, kabartlan, yiğircik,cavır soğanı, avukulağı,kabarcık	R	92,151,90,74 ,15,163,183, 62,185,92,27 4	11
LINACEAE	<i>Linum usitatissimum</i> L.	Keten	A	165,171,172	3
LORANTHACEAE	<i>Viscum album</i> L.	Purç, hurç, ökse otu,burç	R,K	147,67,113,5 1,121,71 173,110	8
LYTHRACEAE	<i>Lawsonia inermis</i> L.	Kına	A	228,232,98,8 1	4
MALVACEAE	<i>Alcea pallida</i> Waldst et Kit. .	Hatmi çiçeği.gülfatma	R	7,174,181,20 6	4
	<i>Hibiscus esculentus</i> L.	Bamye	GÜL16	99,144,7,13, 6,8,269,	8
	<i>Malva sylvestris</i> L.	Ebegümeç	R	43,88,97,66, 28,200,181,1 87,152,160,1 3,7,43,219,1 82,254,251,2 45,107	19

MELIACEAE	Melia azedarach L.	Tesbih ağacı	K	237,264	2
MORACEAE	Ficus carica L.	İncir	R	35,188,99,16 2,262 ,74,55,269 112 ,	9
	Morus alba L.	Dut	R	22,264,234,2 37	4
	Morus nigra L.	Karadut, ekşi karadut	R	165,181,151, 35, 170,8	6
MORCHELLACEAE	Morchella conica (Pers) Boudier	Kuzu göbeği	P	247,214,220, 54,230	5
MUSACEAE	Musa sapientum L.	Muz	P	136	1
MYRTACEAE	Eucalytus camaldulensis Dehnh.	Sulfata	R	195,13,181,1 88,237,239	6
	Eugenia caryophyllata Thunb.	Karanfil	A	176,174,14,1 42, 141,139,74	7
	Myrtus communis L.	Mersin	GÜL17	169,192,71,3 1,100,152,52 ,21,137,64,1 80,186,188,1 00,183,15,26	1
OLEACEAE	Olea europaea L.	Zeytin	GÜL18	4,32,8,15,23, 20,21,22,37, 44,26,3,8,13, 32,21,99,83, 82,62,97,56, 57,54,73,64, 88,89,69,66, 99,104,120,1 19,137,127,1 44,128,131,1 09,149,111,1 12,169,182,2 03,201,151,1 58,165,152,2 62,263,244,2 56,229,231,2 21,252,183,2 36,270,226,2 54	64
	Phillyrea latifolia L.	Kesme, Akça Kesme	K	244,237,235, 231, 228,258	7

ORCHIDACEAE	<i>Orchis anatolica</i> Boiss.	Salep	R	210	1
PAPAVERACEAE	<i>Papaver rhoeas</i> L.	Gelincik	R	208,74,92,99	4
PEDALIACEAE	<i>Sesamum indicum</i> L.	Susam	R	92,74,28,16, 15	5
PINACEAE	<i>Cedrus libani</i> A.Richard	Sedir	R	138,18,60,90 ,66,78,65,18 3,78,74,115, 244	12
	<i>Pinus brutia</i> Ten.	Kızılcım,Çam	R, GÜL19	74,212,138,1 8,28,12,243, 241,81,60,90 ,66,78 213,212,214, 215,90,63,77 ,62,86,58,81, 83,154,161,1 60,116,114,3 7,38,45,52,2 1,134,16,137 ,138,123,131 ,198,197,181 ,7,43,183,20, 65,63,35,16, 78,74,21,115 ,7,256,258,2 56,234,260,2 62,264,231	58
	<i>Pinus nigra</i> Arn ssp. <i>pallasina</i> (Lamb) Holmboe	Karaçam ,akçam	R	117	1
PIPERACEAE	<i>Piper nigrum</i> L.	Karabiber	A	131,103,90	3
PLANTAGINACEAE	<i>Plantago lanceolata</i> L.	Damar otu, damarlı ot	R	62,102	2
PLATANACEAE	<i>Platanus orientalis</i> L.	Kavak,Çınar	R,GÜL20	212,74,196,7 ,185,243,237 ,16	9
PLUMBAGINACEAE	<i>Limonium sinuatum</i> (L.) Miller,Gard.	Geren otu	R	264,251	2
POACEAE (GRAMINEAE)	<i>Cynodon dactylon</i> L.	Ayrık,ballı ayırık	GÜL21	112,183	1
	<i>Hordeum vulgare</i> L.	Arpa	P	135	1
	<i>Phalaris arundinacea</i> L.	Kaynaşı	GÜL22	169	1
	<i>Phragmites australis</i> L.	Su Kamışı	R	16,194	2

POACEAE (GRAMINEAE)	<i>Sorghum vulgare</i> Pers.	Süprüge otu	R	227,233	2
	<i>Triticum aestivum</i> L.	Buğday	R	138,135,96,9 9 ,149,148,141 ,98	9
	<i>Zea mays</i> L.	Mısır,darı	GÜL23,R	127,69,169,1 52,175,172,1 83	7
POLYGONACEAE	<i>Rumex patientia</i> L.	İlabada, Labada	R	51,234	2
PORTULACACEAE	<i>Portulaca oleracea</i> L.	Semizotu, temizlik,semizlik	R	15,154,17,63	4
PUNICACEAE	<i>Punica granatum</i> L.	Nar	R	37,30,207,17 1,176,149,63 ,131,88,100, 165,151,58,2 67	14
RANUNCULACEAE	<i>Anemone blanda</i> Schoot et Kotschy	Lale	R	83,60,1,10,7 4	5
	<i>Nigella damascena</i> L.	Karaca otu, Çörek Otu	A	147,192,205, 103,194,8,10 3,172,54,651 71,69,168,36 ,258,227,241 ,194	18
	<i>Ranunculus ficaria</i> L.	Mayasıl otu, basur otu	R	74,95,	2
RHAMNACEAE	<i>Paliurus spina –christi</i> Miller.	Karaçalı diken, karaçalı,kızılçaltı, gızılçaltı	R,K	103,33,12,42 ,193,39,33,3 4,170,183	9
ROSACEAE	<i>Armenica vulgaris</i> Lam.	Kayısı	R	164,166	2
	<i>Cerasus avium</i> (L.) Moench.	Kiraz	R	114,172,169	3
	<i>Cerasus vulgaris</i> Miller.	Vişne	P	169	1
	<i>Cydonia oblonga</i> Miller.	Ayva	R	153,176,85,5 2,63,181,37, 19	8
	<i>Eriobotrya japonica</i> (Thunb.)Lindly	Yenidünya, Muşmula	R	69,85,140,18 ,119,170,195 ,10,129,92,2 33	11
	<i>Malus sylvestris</i> Miller.	Elma,	R	218,	1

ROSACEAE	<i>Pyrus amygdaliformis</i> Vill.	Deli armut, çakal armut, ahlat	R	60,31,37,198	4
	<i>Pyrus communis</i> L.	Armut	R	28	1
	<i>Rosa canina</i> L.	Kuşburnu		53	1
	<i>Rosa centifolia</i> L.	Gül	R	15	1
	<i>Rubus sanctus</i> Schreber.	Böğürtlen	GÜL24	85,183,20,8, 15,170,61,24 0,69,83,77,1 95,112	13
RUTACEAE	<i>Citrus aurantiifoli</i> L.(Christm)Swingle.	Bergamut	P	229	1
	<i>Citrus aurantium</i> L.	Turunç, gızilekşi	R	99,92,74	3
	<i>Citrus limon</i> L.	Limon	R	176,202,62,5 ,151,85,46,1 48,134,138,1 80,66,243,21 2,226,,229,7 3,262,150,16 9,98,46,95,8 8,144,19,69	25
	<i>Citrus nobilis</i> Lour.	Mandalina	R	150,226,243	3
	<i>Citrus paradisi</i> McFad.	Greyfurt	R	63	1
	<i>Citrus sinensis</i> (L.) Osbeck.	Portakal	R	150,226,229, 24322,27,31, 38,48,49,61, 84,96,111,23 1,	15
	<i>Ruta chalepensis</i> L.	Sedefotu, kokar sedef	R	258,259,183	3
	<i>Ruta montana</i> (L.) L.	Ezeltere , dağ sedef otu	K	183,215	2
SALICACEAE	<i>Populus tremula</i> L.	Selvi(titre kavak)	R	164,7	2
	<i>Salix fragilia</i> L.	Söğüt	R	10	1
SCROPBULARIACEAE	<i>Verbascum</i> sp.	Sığır kuyruğu, süpürgelik	R	213,241,237	3
SOLANACEAE	<i>Capsicum annuum</i> L.	Biber, acı biber	P	91,164	2
	<i>Solanum nigrum</i> L.	Köpek sirkeni, it üzümü	R	182,28,18,19 1	4

	<i>Solanum tuberosum</i> L.	Patates, Kumpir	P	24735,138,1 45,127,144,1 81	1
STYRACACEAE	<i>Styrax officinalis</i> L.	Tesbik ağacı , ayı fındığı	R,K	262	1
THEACEAE	<i>Camelia sinensis</i> L.O. Kuntze	Çay, siyah	P	138,119	2
THYMELAEACEAE	<i>Daphne gnidioides</i> Jaub.	Yiğircik	R,K, GÜL25	192,39,42,34 ,1,215,147,7 1,75,185,97, 258	12
TILIACEAE	<i>Tilia rubra</i> DC.	Ihlamur	P	220,7,165,17 6, 224	5
TYPHACEAE	<i>Typha domingensis</i> (Pers.)Steudel	Hasır otu. Kındıra	R	255,258	2
ULMACEAE	<i>Celtis australis</i> L.	Çıtlık	R	71,147,215,1 ,34,42,39,19 2,185,75,	10
URTICACEAE	<i>Urtica dioica</i> L.	Isırgan, Dalan, DalanDikeni, Isırgan Otu, Sıra	R, GÜL26	171,221,210, 99,100,210,2 12 97,74,104,63 ,60,66,25,21, 32,181,187,1 89,152,175,1 5,7,1,43,53,4 1,258,245,24 1 ,226,259,275 ,181,112	35
VERBENACEAE	<i>Vitex agnus-castus</i> L.	Hayıt	R, GÜL27	78,159,182,2 5,185,62,215 ,214,212,16, 106,190,204, 154,175,181, 8,1,52,101,2 36,12,62,195 ,221, 43,33,78,81, 146,138,128, 88,153,159,1 82,8,98,194, 191,264, 232,231,253, 245,112,110	46

VITACEAE	Vitis vinifera L.	Üzüm	R	96,10,88,165 ,164,21 ,75,87,113,8, 151,123, 146,143,129, 26	16
----------	-------------------	------	---	--	----

*Tablo 7.1.3 örnek numarası sütununda sadece kuru örneğinin alındığı bitkiler K harfi ile,sadece resmi çekilen örnekler R harfi ile , pazardan temin edilenler P harfi ile ,aktardan temin edilen bitkiler A harfi ile belirtilmiştir.

Tablo 7.1.4 Tedavi Amaçlı Kullanılan Bitkiler

Familya Adı	Botanik adı	Yöresel adı	Yaşam Şekli	Kullanılan Kısımları	Kaynak kişi
AMARANTHACEAE	Amaranthus retroflexus L.	Deli sirken (tilki kuyruğu)	Tek yıllık	Toprak üstü organları	1 kişi
ANACARDIACEAE	Pistacia terebinthus L.	Meneviş , çitlenbik, çitemik	Çok yıllık	Tohum, taze yaprak, reçine	9 kişi
	Rhus coriara L.	Sumak , somak	Çok yıllık	Dal ve yaprakları	3 kişi
APIACEAE (UMBELLIFERAE)	Foeniculum vulgare Miller.	Sıra , rezene	Çok yıllık	Dal ve yaprakları ve tohumları	2 kişi
	Oenanthe pimpinelloides L.	Gazyak, kazayağı, gazayak, gazayağı	Çok yıllık	Toprak üstü organları	4 kişi
	Petroselinum crispum (Miller) A.W.Hill	Maydonoz	Tek yıllık	Toprak üstü organları	6 kişi
	Pimpinella anisum L.	Anason	Tek yıllık	Tohum	5 kişi
APOCYNACEAE	Nerium oleander L.	Ay ağacı, zakkum	Çok yıllık	Gövde	4 kişi
ARACEAE	Dracunculus vulgaris Schott.	Yılan bıçağı, dana ayağı, adi yılan kökü	Çok yıllık	Toprak üstü organları	1 kişi
ASPLENIACEAE	Ceterach officinarum DC.	Altınotu	Çok yıllık	Toprak üstü organları	10 kişi
ASTERACEAE	Anthemis tinctoria L.	Papatya	Tek yıllık	Çiçekleri	13 kişi
	Cynara scolymus L.	Enginar	Tek yıllık	Meyve	2 kişi
	Helianthus annuus L.	Ayçiçeği	Tek yıllık	Tohum	1 kişi
	Helianthus tuberosus L.	Yer elması	Çok yıllık	Kökü	2 kişi
	Xanthium strumarium L.	Domuz pamukları (pıtrağı), pıtrak, bıtıtrak	Tek yıllık	Toprak üstü organ ve tohum	3 kişi
BETULACEAE	Alnus gultinosa (L.) Gaertner	Boya	Çok yıllık	Yaprakları	2 kişi
BRASSICACEAE (CRUCIFERAE)	Brassica oleracea L.	Beyaz lahana	Tek yıllık	Toprak üstü organları	1 kişi
	Lepidium sativum L.	Tere	Tek yıllık	Toprak üstü organları	2 kişi

CACTACEA	<i>Opuntia ficus-indica</i> Mill.	Mısır inciri	Çok yıllık	Meyve ve yapraklar	4 kişi
CAPPARACEAE	<i>Capparis spinosa</i> L.	Gebere bebbe	Çok yıllık	Tomurcuk	2 kişi
CHENOPODIACEAE	<i>Beta maritima</i> L.	Pancar	Tek yıllık	Kök	1 kişi
CORYLACEAE	<i>Corylus maxima</i> Miller	Fındık	Çok yıllık	Meyve	2 kişi
CUCURBITACEAE	<i>Citrullus lanatus</i> (Thunb.) Matsum.et Naksi	Karpuz, kabak	Tek yıllık	Meyve	1 kişi
	<i>Cucurbita pepo</i> L.	Ak kabak	Tek yıllık	Meyve	2 kişi
	<i>Momardica charantia</i> L.	Kudret narı	Tek yıllık	Meyve	1 kişi
CLUSIACEAE (GUTTIFERAE)	<i>Hypericum perforatum</i> L.	Kantaronotu, binbirdelik otu, nacak otu	Çok yıllık	Toprak üstü organlar	12 kişi
CYPERACEAE	<i>Cyperus rotundus</i> L.	Topalan otu, topalak otu,	Çok yıllık	Kök	6 kişi
CUPRESSACEAE	<i>Juniperus foetidissima</i> Willd.	Ardıç	Çok yıllık	Meyve	4 kişi
	<i>Cupressus sempervirens</i> L.	Kara selvi, mezarlık çamı	Çok yıllık	Meyve	2 kişi
ELAEAGNACEAE	<i>Elaeagnus angustifolia</i> L.	İğde	Çok yıllık	Meyve	1 kişi
ERICACEAE	<i>Arbutus unedo</i> L.	Sandal ağacı, sandal	Çok yıllık	Meyve	1 kişi
EUPHORBIACEAE	<i>Euphorbia amygdaloides</i> L.	Sütleşen	Çok yıllık	Gövde	3 kişi
FABACEAE (LEGUMINOSAE)	<i>Cassia angustifolia</i> Valh.	Sinemaki	Çok yıllık	Dal ve yaprakları	4 kişi
	<i>Ceratonia siliqua</i> L.	Keçi boynuzu , harıp	Çok yıllık	Meyve	4 kişi
	<i>Cicer arietinum</i> L.	Nohut	Tek yıllık	Tohum	2 kişi
	<i>Galega officinalis</i> L.	Keçi gevişi	Çok yıllık	Tohum	1 kişi
	<i>Trigonella foenum-graecum</i> L.	Boy otu	Çok yıllık	Tohum	2 kişi
	<i>Vicia ervilia</i> (L.)Willd.	Purçak, burçak	Tek yıllık	Meyve	2 kişi
	<i>Vigna anguiculata</i> (L.)Walp.	Börülce	Tek yıllık	Meyve	1 kişi
FAGACEAE	<i>Quercus cocciferae</i> L.	Kızıl pınar, meşe palamudu, pınar, pıynar	Çok yıllık	Gövde	7 kişi
GERANIACEAE	<i>Pelargonium</i>	Mis çiçeği	Tek yıllık	Dal ve	4 kişi

	<i>endlicherianum</i> Fenzl.			yaprakları	
HAMAMELIDACEAE	<i>Liquidambar orientalis</i> Mill. (Relikt-Endemik)	Sığla	Çok yıllık	Yaprak ve gövde	19 kişi
JUGLANDACEAE	<i>Juglans regia</i> L.	Ceviz	Çok yıllık	Meyve , dal ve yaprakları	22 kişi
LAMIACEAE (LABIATAE)	<i>Coridothymus capitatus</i> L.	Karakekik	Çok yıllık	Dal ve yaprakları	4 kişi
	<i>Lavandula stoechas</i> L.	Karan	Çok yıllık	Çiçek ve yaprakları	25 kişi
	<i>Melissa officinalis</i> L.	Oğul otu	Çok yıllık	Çiçek ve yaprakları	2 kişi
	<i>Mentha pulegium</i> L.	Narpoz,tüylü nane	Tek yıllık	Toprak üstü organları	10 kişi
	<i>Mentha piperita</i> L.	Nane,karane ne	Tek yıllık	Toprak üstü organlar	28 kişi
	<i>Ocimum basilicum</i> L.	Fesleğen,Limon fesleğeni	Tek yıllık	Tohum, dal ve yaprakları	1 kişi
	<i>Origanum majorana</i> L.	Kahve otu	Çok yıllık	Dal ve yaprakları	3 kişi
	<i>Origanum onites</i> L.	Kekik	Çok yıllık	Dal ve yaprakları	83 kişi
	<i>Rosmarinus officinalis</i> L.	Biberiye	Çok yıllık	Dal ve yaprakları	3 kişi
	<i>Salvia fruticosa</i> Miller,Gard.	Adaçayı,çalba	Çok yıllık	Dal ve yaprakları	22 kişi
	<i>Salvia tomentosa</i> Miller,Gard.	Çalba	Çok yıllık	Dal ve yaprakları	21 kişi
	<i>Sideritis leptoclada</i> O.Schwarz	Dağ çayı, Kızlan Çayı,Geçi tiftiği	Çok yıllık	Dal ve yaprakları	2 kişi
	<i>Teucrium chamaedrys</i> L.	Bodurca mamut	Çok yıllık	Dal ve yaprakları	2 kişi
	<i>Teucrium polium</i> L.	Yapar yavşan,	Çok yıllık	Dal ve yaprakları	5 kişi
LAURACEAE	<i>Laurus nobilis</i> L.	Tenel, defne	Çok yıllık	Dal ve yaprakları, meyve	21kişi
	<i>Persea americana</i> Mill.	Avakado	Çok yıllık	Meyve	3 kişi
LILIACEAE	<i>Allium cepa</i> L.	Soğan	Tek yıllık	Kök	21 kişi
	<i>Allium sativum</i> L.	Sarımsak	Tek yıllık	Kök	21 kişi
	<i>Asparagus acutifolius</i> L.	Dilkimen	Çok yıllık	Yaprak	1 kişi
	<i>Asphodelus aestivus</i> Brot.	Çiriş	Çok yıllık	Kök	9 kişi

		otu,kiriş			
	<i>Hyacinthus orientalis</i> L.	Sümbül	Çok yıllık	Kök	1 kişi
	<i>Urginea maritima</i> Baker.	Ada soğanı, cavır soğanı, kabarcık, kabartlan. yiğircik, avu kulağı	Çok yıllık	Kök ve yaprakları	11 kişi
LINACEAE	<i>Linum usitatissimum</i> L.	Keten	Çok yıllık	Meyve	2 kişi
LORANTHACEAE	<i>Viscum album</i> L.	Purç, hurç, ökse otu	Çok yıllık	Dal ve yaprakları	7 kişi
LYRTHACEAE	<i>Lawsonia inermis</i> L.	Kına	Çok yıllık	Yaprakları	4 kişi
MALVACEAE	<i>Alcea pallida</i> Waldst et Kit. .	Hatmi Çiçeği,gül fatma,hatmi	Çok yıllık	Çiçek	4 kişi
	<i>Hibiscus esculantus</i> L.	Bamye	Tek yıllık	Çiçek, Meyve	6 kişi
	<i>Malva sylvestris</i> L.	Ebegümeç	Tek yıllık	Toprak üstü organları	16 kişi
MORACEAE	<i>Morus alba</i> L.	Dut	Çok yıllık	Meyve,gövde	1 kişi
	<i>Morus nigra</i> L.	Kara dut, ekşi karadut	Çok yıllık	Meyve,gövde	6 kişi
	<i>Ficus carica</i> L.	İncir	Çok yıllık	Meyve,	3 kişi
MORCHELLACEAE	<i>Morchella conica</i> (Pers.) Boudier	Kuzu göbeği	Tek yıllık	Toprak Üstü Organlar	5 kişi
MUSACEAE	<i>Musa sapientum</i> L.	Muz	Çok yıllık	Meyve	1 kişi
MYRTACEAE	<i>Eucalytus camaldulensis</i> Dehnh.	Sulfata	Çok yıllık	Dal ve yaprakları	4 kişi
	<i>Eugenia caryophyllata</i> Thunb.	Karanfil	Çok yıllık	Tohum	5 kişi
	<i>Myrtus communis</i> L.	Mersin	Çok yıllık	Dal ve yaprakları	7 kişi
OLEACEAE	<i>Olea europaea</i> L.	Zeytin	Çok yıllık	Dal ve yaprakları	63kişi
PAPAVERACEAE	<i>Papaver rhoeas</i> L.	Gelincik	Tek yıllık	Çiçek, toprak üstü organları	1 kişi
PEDALIACEAE	<i>Sesamum indicum</i> L.	Susam	Tek yıllık	Meyve	4 kişi
PINACEAE	<i>Cedrus libani</i> A.Richard	Sedir	Çok yıllık	Gövde	11 kişi
	<i>Pinus brutia</i> Ten.	Kızılçam,ça m	Çok yıllık	Gövde ,taze filizleri, kozalak	58 kişi

	<i>Pinus nigra</i> Arn ssp.pallasina (lamb) Holmboe	Karaçam , akçam	Çok yıllık	Gövde, taze filizleri	1 kişi
PIPERACEAE	<i>Piper nigrum</i> L.	Karabiber	Çok yıllık	Meyve	1 kişi
PLANTAGINACEAE	<i>Plantago lanceolata</i> L.	Damar otu, damarlı ot	Çok yıllık	Toprak üstü organları	2 kişi
PLATANACEAE	<i>Platanus orientalis</i> L.	Kavak, çınar	Çok yıllık	Yaprak	7 kişi
POACEAE (GRAMINACEAE)	<i>Hordeum vulgare</i> L.	Arpa	Tek yıllık	Tohum	1kişi
	<i>Cynodon dactylon</i> L.	Ballı ayırık	Çok yıllık	Toprak üstü organlar	2 kişi
	<i>Phalaris arundinacea</i> L.	Kaynaşı	Tek yıllık	Kök , toprak üstü organları ve kök	1 kişi
	<i>Triticum aestivum</i> L.	Buğday	Tek yıllık	Tohum	9 kişi
	<i>Zea mays</i> L.	Mısır, darı	Tek yıllık	Püskülü,meyve si	8 kişi
POLYGONACEAE	<i>Rumex patientia</i> L.	İlabada, labada	Çok yıllık	Toprak üstü organları	2 kişi
PORTULACACEAE	<i>Portulaca oleracea</i> L.	Semizotu,se mizlik, temizlik	Tek yıllık	Toprak üstü organları	4 kişi
PUNICACEAE	<i>Punica granatum</i> L.	Nar	Çok yıllık	Meyve	14 kişi
RANUNCULACEAE	<i>Nigella damascena</i> L.	Karacaot, çörek otu	Tek yıllık	Meyve	13kişi
	<i>Anemone blanda</i> Schoot et Kotschy	Lale,	Çok yıllık	Toprak üstü organları	5 kişi
RHAMNACEAE	<i>Paliurus spina-christi</i> Miller .	Karaçalıdike n, karaçalı,kızıl çaltı,gızılçalt ı	Çok yıllık	Meyve	9 kişi
ROSACEAE	<i>Armenica vulgaris</i> Lam.	Kayısı	Çok yıllık	Meyve	2 kişi
	<i>Cerasus avium</i> (L.)Moench	Kiraz	Çok yıllık	Meyve sapı	3 kişi
	<i>Cerasus vulgaris</i> L.	Vişne	Çok yıllık	Meyve	1 kişi
	<i>Cydonia oblonga</i> Miller.	Ayva	Çok yıllık	Meyve	7 kişi
	<i>Eriobotrya japonica</i> (Thunb.)Lindly	Yenidünya, muşmula	Çok yıllık	Yaprak	12kişi
	<i>Malus sylvestris</i> Miller	Elma	Çok yıllık	Meyve	1 kişi
	<i>Pyrus amygdaliformis</i> Vill.	Deli armut,çakal armut, ahlat	Çok yıllık	Meyve	3 kişi

	<i>Rosa canina</i> L.	Kuşburnu	Çok yıllık	Meyve	1 kişi
	<i>Rosa centifolia</i> L.	Gül	Çok yıllık	Çiçek	1 kişi
	<i>Rubus sanctus</i> Schreber.	Böğürtlen	Çok yıllık	Meyve,kök	13 kişi
RUTACEAE	<i>Citrus aurantifolia</i> L.(ChristmSwingle)	Bergamut	Çok yıllık	Taze filiz	1 kişi
	<i>Citrus limoni</i> L.	Limon	Çok yıllık	Meyve	22 kişi
	<i>Citrus nobilis</i> Lour.	Mandalina	Çok yıllık	Meyve	1 kişi
	<i>Citrus sinensis</i> (L.) Osbeck.	Portakal	Çok yıllık	Meyve	1 kişi
	<i>Citrus paradisi</i> McFad.	Greyfurt	Çok yıllık	Meyve,	1kişi
	<i>Ruta chalepensis</i> L.	Sedef otu	Çok yıllık	Dal ve yaprakları	3
	<i>Ruta montana</i> (L.) L.	Dağ sedefotu, ezeltire	Çok yıllık	Dal ve yaprakları	2
SALICACEAE	<i>Populus tremula</i> L.	Selvi	Çok yıllık	Dal ve yaprakları	1 kişi
	<i>Salix fragilia</i> L.	Söğüt	Çok yıllık	Dal ve yaprakları	1 kişi
SOLANACEAE	<i>Capsicum annuum</i> L.	Biber, acı biber	Tek yıllık	Meyve	2 kişi
	<i>Solanum nigrum</i> L.	Köpek üzümü	Tek yıllık	Meyve	4 kişi
	<i>Solanum tuberosum</i> L.	Patates	Tek yıllık	Kök	6 kişi
THEACEAE	<i>Camelia sinensis</i> L.O.Kuntze	Çay,siyah çay	Çok yıllık	Yaprak	2 kişi
TILIACEAE	<i>Tilia rubra</i> DC.	İhlamur	Çok yıllık	Yaprak	5 kişi
URTICACEAE	<i>Urtica dioica</i> L.	Isırgan, dalan, sıra Dalandikeni, Isırganotu,	Tek yıllık	Toprak üstü kısımlar, Tohum, Kök	14kişi
VERBENACEAE	<i>Vitex agnus-castus</i> L.	Hayıt	Çok yıllık	Tohum , dal, yapraklar	38kişi
VITACEAE	<i>Vitis vinifera</i> L.	Üzüm,söğüt, bağ	Çok yıllık	Meyve	16 kişi

Tablo7.1.5 Gıda ve Baharat Olarak Kullanılan Bitkiler

Familya Adı	Botanik adı	Yöresel Adı	Yaşam şekli	Kullanılan kısımları	Kaynak kişi
AMARANTHACEAE	<i>Amaranthus retroflexus</i> L.	Deli sirken (tilki Kuyruğu)	Tek yıllık	Toprak üstü organları	1 kişi
ANACARDIACEAE	<i>Pistacia terebinthus</i> L.	Meneviş , çitlenbik, çitemik	Çok yıllık	Taze yaprak,	3 kişi
APIACEAE (UMBELLIFERA)	<i>Apium graveolens</i> L.	Kereviz	İki veya Çok yıllık	Tohum	1 kişi
	<i>Daucus carota</i> L.	Havuç	Bir veya iki yıllık	Toprak üstü organları	1 kişi
	<i>Oenanthe pimpinelloides</i> L.	Gazyak, kazayağı, gazayak, gazayağı	Çok yıllık	Toprak üstü organları	1 kişi
	<i>Opopanax hispidus</i> (Friv.)Gris.	Sarı ot	Çok yıllık	Taze yaprakları	1 kişi
	<i>Scandix pectenvenenis</i> L.	Kişkiş	Tek yıllık	Gövde	2kişi
ASTERACEAE (COMPOSITAE)	<i>Helianthus tuberosus</i> L.	Yer elması	Çok yıllık	Kök	2 kişi
BRASSICACEAE (CRUCIFERAE)	<i>Raphanus raphanistrum</i> L.	Hardal	Tek yıllık	Toprak üstü organlar	2 kişi
CARYOPHYLLACEAE	<i>Gypsophila arrostii</i> Guss.	Çöven	Çok yıllık	Tohum	1 kişi
CHENOPODIACEAE	<i>Salicornia europaea</i> L.	Geren, deniz börülcesi	Çok yıllık	Toprak üstü organlar	2 kişi
FABACEAE (LEGUMINOSAE)	<i>Cicer arietinum</i> L.	Nohut	Çok yıllık	Tohum	1 kişi
	<i>Trigonella foenum-graecum</i> L.	Boy otu	Tek yıllık	Tohum	2kişi

GERANIACEAE	<i>Pelargonium endlicherianum</i> Fenzl.	Mis çiçeği	Çok yıllık	Yaprağı	3kişi
HAMAMELIDACEAE	<i>Liquidambar orientalis</i> Mill. (Endemik)	Sığla	Çok yıllık	Reçine , yaprak kabuk	1 kişi
IRIDACEAE	<i>Crocus chrysanthus</i> (Herbert) Herbert	Safran	Çok yıllık	Toprak üstü organları	1 kişi
LAMIACEAE (LABIATAE)	<i>Mentha x piperita</i> L.	Nane,karanene	Tek yıllık	Toprak üstü organları	3 kişi
	<i>Ocimum basilicum</i> L.	Fesleğen, limon fesleğeni	Tek yıllık	Tohum, yaprakları	1 kişi
	<i>Origanum onites</i> L.	Kekik	Çok yıllık	Toprak üstü organları	1kişi
LILIACEAE	<i>Allium porrum</i> Don.	Pırasa	Çok yıllık	Toprak üstü organları	1 kişi
LORANTHACEAE	<i>Viscum album</i> L.	Purç, hurç,ökse otu	Çok yıllık	Toprak üstü organları	1 kişi
MALVACEAE	<i>Malva sylvestris</i> L.	Ebegümeç	Tek yıllık	Toprak üstü organları	4 kişi
OLEACEAE	<i>Olea europaea</i> L.	Zeytin	Çok yıllık	Meyve, yaprak, çekirdek	2 kişi
ORCHIDACEAE	<i>Orchis anatolica</i> Boiss.	Salep	Çok yıllık	Kök	1 kişi
PAPAVERACEAE	<i>Papaver rhoeas</i> L.	Gelincik	Tek yıllık	Toprak üstü organları	3 kişi
PEDALIACEAE	<i>Sesamum indicum</i> L.	Susam	Tek yıllık	Tohum	1 kişi
PORTULACACEAE	<i>Portulaca oleracea</i> L.	Semizotu, semizlik	Tek yıllık	Toprak üstü organları	1 kişi
RANUNCULACEAE	<i>Nigella damascena</i> L.	Karacaotu, çörek otu	Tek yıllık	Tohum	1kişi
SOLANACEAE	<i>Solanum tuberosum</i> L.	Patates	Tek yıllık	Kök	1 kişi
URTICACEAE	<i>Urtica dioica</i> L.	Isırgan	Çok yıllık	Dal ve yaprakları	18 kişi

Tablo7.1.6 Yakacak ,Süpürge ve Eşya Olarak Kullanılan Bitkiler

Familya Adı	Botanik adı	Yöresel Adı	Yaşam Şekli	Kullanılan kısımları	Kaynak kişi
ANACARDIACEAE	<i>Pistacia terebinthus</i> L.	Meneviş	Çok yıllık	Gövde	1 kişi
APOCYNACEAE	<i>Nerium oleander</i> L.	Ayağacı ,zakkum	Çok yıllık	Gövde	3 kişi
BETULACEAE	<i>Alnus gultinosa</i> (L.) Gaertner.	Boya,kızılağaç	Çok yıllık	Gövde ve dalları	2 kişi
BUXACEAE	<i>Buxus sempervirens</i> L.	Şimşir	Çok yıllık	Gövde ve dalları	1 kişi
ERICACEAE	<i>Arbutus unedo</i> L.	Sandal ağacı,sandal	Çok yıllık	Gövde ve dalları	2 kişi
FABACEAE (LEGUMINOSAE)	<i>Ceratonía siliqua</i> L.	Keçiboynuzu, ahlat armutu,harıp	Çok yıllık	Meyve, gövde, yapraklar	6 kişi
	<i>Galega officinalis</i> L.	Geçi gevişi	Çok yıllık	Dalları	1kişi
FAGACEAE	<i>Quercus coccifera</i> L.	Kızılpınar	Çok yıllık	Gövde ve Dalları	3 kişi
HAMAMELIDACEAE	<i>Liquidambar orientalis</i> Mill. (Relikt-Endemik)	Sığla	Çok yıllık	Gövde ve dalları	1 kişi
JUNCACEAE	<i>Juncus acutus</i> L.	Guva	Çok yıllık	Gövde ve dalları	2 kişi
LAURACEAE	<i>Laurus nobilis</i> L.	Defne	Çok yıllık	Gövde ve dalları	5 kişi
MELIACEAE	<i>Melia azedarach</i> L.	Tesbih ağacı	Çok yıllık	Dal ve meyve	1 kişi
MORACEAE	<i>Morus alba</i> L.	Dut	Çok yıllık	Gövde	1 kişi
OLEACEAE	<i>Olea europaea</i> L.	Zeytin	Çok yıllık	Gövde ve dalları	5 kişi
	<i>Phillyrea latifolia</i> L.	Kesme, akça kesme	Çok yıllık	Gövde ve dalları	7 kişi
PEDALIACEAE	<i>Sesamum indicum</i> L.	Susam	Tek yıllık	Yapraküstü organlar	1 kişi
PINACEAE	<i>Cedrus libani</i> A.Richard	Sedir	Çok yıllık	Gövde ve Dalları	1 kişi
	<i>Pinus brutia</i> Ten.	Kızılcım,çam	Çok yıllık	Gövde ve Dalları	52 kişi
PLATANACEAE	<i>Platanus orientalis</i> L.	Kavak,çınar	Çok yıllık	Gövde	2 kişi

PLUMBAGINACEAE	<i>Limonium sinuatum</i> (L.) Miller, Gard.	Geren otu	Çok yıllık	Dalları	2 kişi
POACEAE	<i>Phragmites australis</i> L.	Su kamışı	Çok yıllık	Toprak üstü organları	2 kişi
	<i>Sorghum vulgare</i> Pers.	Süpürge otu	Tek yıllık	Toprak üstü organları	2 kişi
ROSACEAE	<i>Pyrus communis</i> L.	Armut	Çok yıllık	Gövde	1 kişi
	<i>Pyrus amygdaliformis</i> Vill .	Deli armut, çakal armut, ahlak	Çok yıllık	Gövde	1 kişi
RUTACEAE	<i>Citrus aurantium</i> L.	Turunç, gızilekşi	Çok yıllık	Gövde ve dalları	1 kişi
	<i>Citrus limon</i> L.	Limon	Çok yıllık	Gövde ve dalları	1 kişi
	<i>Citrus nobilis</i> Lour.	Mandalina	Çok yıllık	Gövde ve dalları	1 kişi
	<i>Citrus sinensis</i> (L.) Osbeck.	Portakal	Çok yıllık	Gövde ve dalları	1 kişi
SALICACEAE	<i>Populus tremula</i> L.	Selvi(titre kavak)	Çok yıllık	Gövde ve dalları	3 kişi
SCROPBULARIACEAE	<i>Verbascum</i> spp.	Sığır kuyruğu , süpügelik	Çok yıllık	Dalları	3 kişi
STYRACACEAE	<i>Styrax officinalis</i> L.	Tesbih ağacı , kokar tespik	Çok yıllık	Dalları	1 kişi
THYMELAEACEAE	<i>Daphne gnidioides</i> Jaub.	Yiğircik	Çok yıllık	Dalları	12 kişi
TYPHACEAE	<i>Typha domingensis</i> (Pers.) Steudel	Hasır otu. kındıra	Çok yıllık	Toprak üstü organlar	2 kişi
ULMACEAE	<i>Celtis australis</i> L.	Çitlik	Çok yıllık	Gövde ve dalları	2 kişi
VERBENACEAE	<i>Vitex agnus-castus</i> L.	Hayıt	Çok yıllık	Dalları	4 kişi

Tablo 7.1.7. Nazar veTütsü Olarak Kullanılan Bitkiler

Familya adı	Botanik adı	Yöresel Adı	Yaşam Şekli	Kullanılan kısımları	Kaynak kişi
BURSERACEAE	Boswellia frereana Birdw.	Ak günlük	Çok yıllık	Reçine	1kişi
FAGACEAE	Quercus cocciferae L.	Kızıl pinar,meşe palamudu,pınar	Çok yıllık	Gövde	2kişi
HAMAMELIDACEAE	Liquidambar orientalis Mill. (Relikt-Endemik)	Sğla	Çok yıllık	Kabukları	3 kişi
LILIACEAE	Allium cepa L.	Soğan	Tek yıllık	Kök	3kişi
	Allium sativum L.	Sarımsak	Tek yıllık	Kök	3kişi
RANUNCULACEAE	Nigella damascena L.	Karacaotu, çörek otu	Çok yıllık	Tohum	6 kişi
RHAMNACEAE	Paliurus spina –christi Miller	Karaçalıdiken, karaçalı, kızılçaltı, gızılçaltı	Çok yıllık	Tohum	5kişi
ULMACEAE	Celtis australis L.	Çitlik	Çok yıllık	Gövde	11 kişi

Tablo 7.1.8 Koruma, Temizlik ve Bakım Amaçlı Kullanılan Bitkiler

Familiya Adı	Botanik adı	Yöresel adı	Yaşam Şekli	Kullanılan kısımları	Kaynak kişi
ARACACEAE	<i>Cocos nucifera</i> L.	Hindistan cevizi	Çok yıllık	Toprak üstü organları	1 kişi
BRASSICACEAE (CRUCIFERAE)	<i>Lepidium sativum</i> L.	Tere	Tek yıllık	Toprak Üstü organları	1 kişi
JUGLANDACEAE	<i>Juglans regia</i> L.	Ceviz	Çok yıllık	Yaprak ve Taze Meyve Kabukları	1 kişi
LABIATAE	<i>Origanum onites</i> L.	Kekik	Çok yıllık	Toprak üstü organları	2kişi
LAURACEAE	<i>Laurus nobilis</i> L.	Tenel ,defne	Çok yıllık	Yaprakları	9 kişi
LILIACEAE	<i>Allium sativum</i> L.	Sarımsak	Tek yıllık	Kök veya Topraküstü organları	1 kişi
	<i>Allium cepa</i> L.	Soğan	Tek yıllık	Kuru dış kabuğu	3 kişi
LYTHRACEAE	<i>Lawsonia inermis</i> L.	Kına	Çok yıllık	Öğütülmüş yaprakları	1kişi
MYRTACEAE	<i>Eugenia caryophyllata</i> Thunb.	Karanfil, garanfil	Çok yıllık	Tohum	2 kişi
RUTACEAE	<i>Citrus limoni</i> L.	Limon	Çok yıllık	Meyve	2 kişi
URTICACEAE	<i>Urtica dioica</i> L.	Isırgan,dalan, dalan diken, ısırgan otu,sıra	Çok yıllık	Toprak üstü organları	3 kişi
VERBENACEAE	<i>Vitex agnus-castus</i> L.	Hayıt	Çok yıllık	Dalları	3kişi

Tablo7.1.9 Karışım Halinde Kullanılan Bitkiler

Karışım no	Familyası	Latince İsmi	Yerel ismi	Kul.Kısmı	Kul. amacı	Kul. Şekli	Kul. No
1	RUTACEAE	Ruta chalepensis L.	Sedefotu, kokar sedef	Dal ve yaprakları	Tıbbi	Kaynatılarak	183
		Ruta montana (L.) L.	Ezeltere , dağ sedef otu	Dal ve yaprakları			
2	LAMIACEAE	Origanum onites L.	Kekik	Yaprakları	Tıbbi	Dövülerek	66
	LILIACEAE	Allium cepa L.	Soğan	Kök			
3	LAMIACEAE	Origanum onites L.	Kekik	Yaprakları	Tıbbi	Yakı	101
	VERBENACEAE	Vitex agnus-castus L.	Hayıt	Yaprakları			
4	TILIACEAE	Tilia rubra DC.	İhlamur	Çiçek , yaprakları	Tıbbi	Eziliip Kaynatılacak	7
	PINACEAE	Pinus brutia Ten.	Kızılcım, çam	Kozalak			
5	TILIACEAE	Tilia rubra DC.	İhlamur	Çiçek yaprakları	Tıbbi	Çay	176
	RUTACEAE	Citrus limon L.	Limon	Meyve			
	MYRTACEAE	Eugenia caryophyllata Thunb.	Karanfil, garanfil	Tohum			
6	CUPRESSACEAE	Juniperus foetidissima Willd.	Ardıç	Meyve	Tıbbi	Çay	117
	LAMIACEAE	Lavandula stoechas L.	Karan	Çiçekli dalları			
	PINACEAE	Pinus nigra Arn ssp, pallasina (lamb) Holmboe	Kara çam	Yeşil kozalak			
7	POACEAE	Triticum aestivum L.	Buğday	Gövde	Tıbbi	Lapa	74
	PINACEAE	Pinus brutia Ten.	Kızılcım, çam	Reçinesi			
8	LAMIACEAE	Mentha x piperita L.	Nane, karanene	Toprak üstü organ	Tıbbi	Çay	
	GERANIACEAE	Pelargonium endlicherianum Fenzl.	Mis çiçeği	Yaprakları			

	ROSACEAE	<i>Cydonia oblonga</i> Miller.	Ayva	Yaprak			
	RUTACEAE	<i>Citrus limon</i> L.	Limon	Meyve			
9	LAMIACEAE	<i>Origanum onites</i> L.	Kekik	Yaprakları	Tıbbi	Doğrudan	41
	LILIACEAE	<i>Allium sativum</i> L.	Sarımsak	Kök			
10	LAMIACEAE	<i>Origanum onites</i> L.	Kekik	Yaprakları	Tıbbi	Lapa	191
	VERBENACEAE	<i>Vitex agnus-castus</i> L.	Hayıt	Tohum			
	SOLANACEAE	<i>Solanum nigrum</i> L.	Köpek üzümü	Üzümü			
11	LYTHRACEAE	<i>Lawsonia inermis</i> L.	Kına	Yaprak	Tıbbi	Yakı	98,23 2
	VERBENACEAE	<i>Vitex agnus-castus</i> L.	Hayıt	Tohum			
	LAMIACEAE	<i>Origanum onites</i> L.	Kekik	Yaprakları			
	LILIACEAE	<i>Allium cepa</i> L.	Soğan	Kök			
12	MYRTACEAE	<i>Eugenia caryophyllata</i> Thunb.	Karanfil, garanfil	Tohum	Tıbbi	Yakı	14
	LAURACEAE	<i>Laurus nobilis</i> L.	Defne .tenel	Yaprak			
13	LAURACEAE	<i>Laurus nobilis</i> L.	Defne, tenel	Yaprak	Tıbbi	Dekoksiyonun Harici Olarak Kullanımı	15
	LAMIACEAE	<i>Origanum onites</i> L.	Kekik	Yaprak			
	MYRTACEAE	<i>Myrtus communis</i> L.	Mersin	Yaprak			
14	LILIACEAE	<i>Allium cepa</i> L.	Soğan	Kök	Tıbbi	Yakı	8
		<i>Origanum onites</i> L.	Kekik	Yaprakları			
	LAMIACEAE	<i>Mentha pulegium</i> L.	Narpoz	Toprak üstü organları			
	VERBENACEAE	<i>Vitex agnus-castus</i> L.	Hayıt	Yaprak			
15	MYRTACEAE	<i>Myrtus communis</i> L.	Mersin	Yaprak		Çay	
	OLEACEAE	<i>Olea europaea</i> L.	Zeytin	Yaprak			

	URTICACEAE	<i>Urtica dioica</i> L.	Isırgan, dalan, dalan dikenli, ısırgan otu, sıra	Dal ve yaprakları			
16	LAMIACEAE	<i>Melissa officinalis</i> L.	Oğul otu, limon çiçeği	Toprak üstü organları	Tıbbi	Çay	173
	LAMIACEAE	<i>Origanum onites</i> L.	Kekik	Dal ve yaprakları			
	LAMIACEAE	<i>Lavandula stoechas</i> L.	Karan	Çiçekli dalları			
17	RUTACEAE	<i>Citrus limon</i> L.	Limon	Meyve	Tıbbi	Çay	262
	LAMIACEAE	<i>Salvia fruticosa</i> Miller.	Adaçayı- çalba	Dal ve yaprakları			
	LAMIACEAE	<i>Mentha x piperita</i> L.	Nane, karanene	Toprak üstü organ			
18	LYTHRACEAE	<i>Lawsonia inermis</i> L.	Kına	Yaprakları	Saç Bakımı	Dekoksiyonun Hariçi Olarak Kullanımı	228,8 1
	JUGLANDACEAE	<i>Juglans regia</i> L.	Ceviz	Yaprakları			
19	RUTACEAE	<i>Citrus limon</i> L.	Limon	Meyve	Saç Bakımı Tıbbi	Hariçten Kullanılır Doğrudan Karıştırılıp İçilecek	229,8 8,144 ,73,6 6,69
	OLEACEAE	<i>Olea europaea</i> L.	Zeytin	Meyvesinden elde edilen yağı			
20	OLEACEAE	<i>Olea europaea</i> L.	Zeytin	Meyvesinden elde Edilen yağı	Tıbbi	Yakı	236
	VERBENACEAE	<i>Vitex agnus-castus</i> L.	Hayıt	Yaprakları			
	LILIACEAE	<i>Allium sativum</i> L.	Sarımsak	Kök			
	LAMIACEAE	<i>Origanum onites</i> L.	Kekik	Yaprakları		Lapa	

	VERBENACEAE	Vitex agnus-castus L.	Hayıt	Yaprakları			
	MALVACEAE	Malva sylvestris L.	Ebegümeç	Toprak üstü organları			
22	URTICACEAE	Urtica dioica L.	Isırgan, dalan, dalan dikenli, ısırgan otu, sıra	Dal ve yaprakları	Gıda	Pişirilerek	245
	MALVACEAE	Malva sylvestris L.	Ebegümeç	Toprak üstü organları			
23	OLEACEAE	Olea europaea L.	Zeytin	Meyvesinden elde edilen yağı	Tıbbi	Pişirilerek	144, 23
	LILIACEAE	Allium sativum L.	Sarımsak	Kök			
24	OLEACEAE	Olea europaea L.	Zeytin	Meyvesinden elde edilen yağı	Tıbbi	Doğrudan	26
	VITACEAE	Vitis vinifera L.	Üzüm	Olgunlaşmamış kuruğu			
25	LAMIACEAE	Mentha piperita L.	Nane, Karanfil	Toprak üstü organları	Tıbbi	Lapa	221
		Origanum onites L.	Kekik	Yaprak			
		Mentha pulegium L.	Narlız	Toprak üstü organları			
	VERBENACEAE	Vitex agnus-castus L.	Hayıt	Yaprak			

26	LILIACEAE	Urginea maritima Baker.	Ada soğanı, kabartlan. yiğircik, cavır soğanı, avu kulağı, kabarcık	Soğan	Tıbbi	Doğrudan Lapa	62
	OLEACEAE	Olea europaea L.	Zeytin	Meyvesinden elde edilen yağı			
27	LILIACEAE	Allium cepa L.	Soğan	Kök	Tıbbi	Pişirilip karıştırılıp sürtülür	99
	OLEACEAE	Olea europaea L.	Zeytin	Meyvesinden elde edilen yağı			
28	LILIACEAE	Allium cepa L.	Soğan	Kök	Tıbbi	Pişirilip karıştırılıp Sürtülür	65
	PINACEAE	Cedrus libani A.Richard	Sedir	Reçinesi			
29	LILIACEAE	Allium cepa L.	Soğan	Kök	Tıbbi	Karıştırılıp, dövülür	195
	VERBENACEAE	Vitex agnus-castus L.	Hayıt	Yaprakları			
30	LILIACEAE	Allium cepa L.	Soğan	Kök	Tıbbi	Soğan pişirilip karıştırılıp doğrudan sürtülür.	12
	VERBENACEAE	Vitex agnus-castus L.	Hayıt	Yaprakları			
	CUPRESSACEAE	Juniperus foetidissima Wild.	Ardıç	Reçine			
31	HAMAMELIDACEAE	Liquidambar orientalis Mill.(Relikt-Endemik)	Sığla	Reçine	Tıbbi	Pişirilip Karıştırılarak	131
	PIPERACEAE	Piper nigrum L.	Karabiber	Tohum			
32	PINACEAE	Pinus brutia Ten.	Kızılçam, çam	Kozalak ve gövde	Tıbbi	Çay	20
	LAMIACEAE	Lavandula stoechas L.	Karan	Çiçekli dalları			
	CUPRESSACEAE	Cupressus sempervirens L.	Karaselvi, mezarlık çamı	Kozalak			
33	LILIACEAE	Allium sativum L.	Sarımsak	Kök		Doğrudan	58

	PUNICACEAE	<i>Punica granatum</i> L.	Nar	Meyve			
34	SALICACEAE	<i>Salix fragilia</i> L.	Sögüt	Yaprak	Tıbbi	Doğrudan	10
	VITACEAE	<i>Vitis vinifera</i> L.	Üzüm	Yaprak			
35	APIACEAE	<i>Apium graveolens</i> L.	Kereviz	Kök	Gıda	Pişirilerek	181
		<i>Daucus carota</i> L.	Havuç	Kök			
	ASTERACEAE	<i>Helianthus tuberosus</i> L.	Yer elması	Kök			
	LILIACEAE	<i>Allium porrum</i> Don.	Pırasa	Toprak üstü organları			
	SOLANACEAE	<i>Solanum tuberosum</i> L.	Patates	Kök			
36	LAMIACEAE	<i>Mentha pulegium</i> L.	Narpız, tüylü nane	Yaprakları	Tıbbi	Yakı	99
		<i>Coridothymus capitatus</i> L.	Karakekik	Yaprakları			
	LILIACEAE	<i>Allium cepa</i> L.	Soğan	Kök			
	POACEAE	<i>Triticum sativum</i> L.	Buğday	Tohum			
37	ROSACEAE	<i>Cydonia oblonga</i> Miller.	Ayva	Yaprak	Tıbbi	Doğrudan	37
		<i>Pyrus amygdaliformis</i> Vill.	Deli armut, çakal armut, ahlat	Meyve			
	PUNICACEAE	<i>Punica granatum</i> L.	Nar	Meyve			
38	RUTACEAE	<i>Citrus limon</i> L.	Limon	Meyve	Tıbbi	Çay	46,95 ,98,1 69,21 7,205 ,166
	LAMIACEAE	<i>Mentha x piperita</i> L.	Nane, karane	Toprak üstü Organ			
39	RUTACEAE	<i>Citrus limon</i> L.	Limon	Meyve	Tıbbi	Çay	169
	LAMIACEAE	<i>Mentha piperita</i> L.	Nane, Karanene	Toprak üstü Organları			
		<i>Origanum majarona</i> L.	Kahve Otu	Dal ve yaprakları			
40	ANACARDIACE	<i>Pistacia terebinthus</i> L.	Meneviş	Tohum		Çay	
	MYRTACEAE	<i>Myrtus communis</i> L.	Mersin	Yaprak			

	RHAMNACEAE	<i>Paliurus spina-christi</i> Miller .	Karaçalıdıkn, karaçalı, kızılçaltı, gızılçaltı	Tohum			
41	ANACARDIACE	<i>Pistacia terebinthus</i> L.	Meneviş	Reçinesi	Tıbbi	Doğrudan	99
	OLEACEAE	<i>Olea europaea</i> L.	Zeytin	Meyvesinden elde edilen yağ			
42	ROSACEAE	<i>Cydonia oblonga</i> Miller.	Ayva	Yaprak	Tıbbi	Çay	85
	RUTACEAE	<i>Citrus limon</i> L.	Limon	Meyve			
43	PINACEAE	<i>Pinus brutia</i> Ten..	Kızılçam, Çam	Reçinesi	Tıbbi	Doğrudan	21
	LILIACEAE	<i>Allium sativum</i> L.	Sarımsak	Kök			
44	VERBENACEAE	<i>Vitex agnus-castus</i> L.	Hayıt	Yaprakları	Koruma	Doğrudan	62
	LAMIACEAE	<i>Origanum onites</i> L.	Kekik	Yaprakları			
45	VERBENACEAE	<i>Vitex agnus-castus</i> L.	Hayıt	Yaprakları	Tıbbi	Doğrudan	185
	LAMIACEAE	<i>Mentha pulegium</i> L.	Narpoz,Tüylü Nane	Yaprakları			
46	MYRTACEAE	<i>Myrtus communis</i> L.	Mersin	Yaprak	Tıbbi	Çay	169
	OLEACEAE	<i>Olea europaea</i> L.	Zeytin	Yaprak			
	JUGLANDACEAE	<i>Juglans regia</i> L.	Ceviz	Yaprakları			
47	OLEACEAE	<i>Olea europaea</i> L.	Zeytin	Meyvesinden elde edilen yağ	Tıbbi	Doğrudan	104
	JUGLANDACEAE	<i>Juglans regia</i> L.	Ceviz	Yaprakları			
48	POACEAE	<i>Triticum aestivum</i> L.	Buğday	Tohum	Tıbbi	Doğrudan	96
	VITACEAE	<i>Vitis vinifera</i> L.	Üzüm	Meyve			
49	ROSACEAE	<i>Pyrus amygdaliformis</i> Vill.	Deli armut, çakal armut, ahlat	Meyve	Tıbbi	Doğrudan	198

	FABACEAE	<i>Ceratonia siliqua</i> L.	Keçiboyn uzu,harıp, ahlat armutu	Meyve			
50	VERBENACEAE	<i>Vitex agnus-castus</i> L.	Hayıt	Yaparak	Tıbbi	Doğrudan	159
	LAMIACEAE	<i>Origanum onites</i> L.	Kekik	Yaprakları			
	LILIACEAE	<i>Allium cepa</i> L.	Soğan	Kök			
51	VERBENACEAE	<i>Vitex agnus-castus</i> L.	Hayıt	Tohum	Tıbbi	Doğrudan	78
	LILIACEAE	<i>Allium cepa</i> L.	Soğan	Kök			
	PINACEAE	<i>Pinus brutia</i> Ten.	Kızılçam, çam	Reçinesi			
		<i>Cedrus libani</i> A.Richard	Sedir	Reçinesi			
52	MALVACEAE	<i>Malva sylvestris</i> L.	Ebegümeç	Toprak üstü organları	Tıbbi	Doğrudan	182
	VERBENACEAE	<i>Vitex agnus-castus</i> L.	Hayıt	Tohum			
	OLEACEAE	<i>Olea europaea</i> L.	Zeytin	Yağı			
	SOLANACEAE	<i>Solanum nigrum</i> L.	Köpek sirkeni, it üzümü	Meyvesi			
53	PAPAVERACEAE	<i>Papaver rhoeas</i> L.	Gelincik, Kırcık	Yaprak	Gıda	Pişirilerek	99,74
	APIACEAE	<i>Scandix pecten-veneris</i> L.	Kişkiş	Toprak üstü organları			
54	POACEAE	<i>Cynodon dactylon</i> L.	Ayrık	Toprak üstü organları	Tıbbi	Çay	183
		<i>Zea mays</i> L.	Mısır,Darı	Püskül			
55	POACEAE	<i>Cynodon dactylon</i> L.	Ayrık, ballı ayrık	Toprak üstü organları	Tıbbi	Çay	112
	OLEACEAE	<i>Olea europaea</i> L.	Zeytin	Yaprak			
	ROSACEAE	<i>Rubus sanctus</i> Schreber.	Böğürtlen	Kök			
	URTICACEAE	<i>Urtica dioica</i> L.	Isırgan, dalan,dala n dikenli, ısırgan otu,sıra	Toprak üstü organları			
56	LYTHRACEAE	<i>Lawsonia inermis</i> L.	Kına	Yaprakları	Tıbbi	Doğrudan	98
	LAMIACEAE	<i>Origanum onites</i> L.	Kekik	Yaprakları			

	POACEAE	<i>Triticum aestivum</i> L.	Buğday	Tohum			
57	LORANTHACEAE	<i>Viscum album</i> L.	Purç, hurç,ökse otu	Dal ve yaprakları	Tıbbi	Çay	110
	VERBENACEAE	<i>Vitex agnus-castus</i> L.	Hayıt	Yaprakları			
58	EUPHORBIACEAE	<i>Euphorbia amygdaloides</i> L.	Sütleğen	Gövdesinden elde edilen sütü	Tıbbi	Doğrudan	183
58	PINACEAE	<i>Pinus brutia</i> Ten.	Kızılçam, Çam	Reçinesi			
59	LAMIACEAE	<i>Mentha piperita</i> L.	Nane,Kar anene	Yaprakları	Tıbbi	Dekoksiyon	63
	APIACEAE	<i>Petroselinum crispum</i> (Miller) A.W.Hill.	Maydono z				
60	APIACEAE	<i>Petroselinum crispum</i> (Miller) A.W.Hill.	Maydono z	Toprak üstü organları	Tıbbi	Dekoksiyon Olarak Kullanımı	169
	ROSACEAE	<i>Cerasus vulgaris</i> Miller.	Vişne	Sapı			
61	VERBENACEAE	<i>Vitex agnus-castus</i> L.	Hayıt	Yaparak	Tıbbi	Dekoksiyon Olarak Kullanımı	25
	LAMIACEAE	<i>Origanum onites</i> L.	Kekik	Yaprakları			
62	PEDALIACEAE	<i>Sesamum indicum</i> L.	Susam	Tohum	Gıda	Helva Olarak	16
	CARYOPHYLLACEAE	<i>Gypsophila arrostii</i> Guss.	Çöven	Tohum			
63	RUTACEAE	<i>Citrus limon</i> L.	Limon	Meyve	Tıbbi	Dekoksiyon Olarak Kullanımı	180
	MYRTACEAE	<i>Myrtus communis</i> L.	Mersin	Yaprakları			
	RUTACEAE	<i>Ruta montana</i> (L.) L.	Ezeltere dağ sedef otu	Yaprakları		Yakı	

	LILIACEAE	Urginea maritima Baker.	Ada soğanı, kabartlan. yiğircik,ca vır soğanı,av u kulağı,kabarcık	Kök			
	LAMIACEAE	Mentha pulegium L.	Nar pız,Tüylü Nane	Yaprakları			
	OLEACEAE	Olea europaea L.	Zeytin	Yağı			
65	OLEACEAE	Olea europaea L.	Zeytin	Yağı	Tıbbi	Merhem	183
	LILIACEAE	Asphodelus aestivus Brot.	Çiriş Otu, Kiriş Otu	Kök			
	ANACARDIACE	Pistacia terebinthus L.	Meneviş	Reçine			
66	OLEACEAE	Olea europaea L.	Zeytin	Yağı	Gıda	Tatlı	74
	PEDALIACEAE	Sesamum indicum L.	Susam	Tohum			

Tablo 7.1.10. Yakın yörelerde yapılmış olan etnobotanik konulu çalışmaların Köyceğiz yöresinde yaptığımız çalışmayla kullanılan familya ve tür sayıları bakımından karşılaştırılması

ORJA K TÜR		27	10	6	46	25	8	17	39	13	7	14	12	28	6	65
FAM	KME	ME	DE	FE	BE	KÇA	NAYO	DÇE	DBE	KAE	AKB	AKDB	MSE	AAE	BYE	OME
TÜR	154	88	26	9	179	68	15	77	258	38	37	70	32	195	52	80

Tablo 7.1.11 Köyceğiz’de kullanılan bitkilerin yöresel adlarının diğer çalışmalarla karşılaştırılması

Botanik adı	KME	BE	KÇA	DÇE	DBE	KAE	MSE	OME
Allium cepa L.	Soğan	Soğan				Soğan		Soğan
Allium sativum L.	Sarımsak	Sarımsak						Sarımsak
Arbutus unedo L.	Sandal ağacı	Kocayemiş, dağ çileği	Yabani çilek				Davul u üzümü	Sandal Ağacı
Asparagus acutifolius L.	Dilkimen	Tilkişen			Tilki Kuyruğu		Acı Ot	Tilkişen, Tilkimen
Asphodelus aestivus Brot.	Kiriş		Kiriş Böreği					Çiriş
Beta maritima L. Var.Maritima	Pancar,man ar	(rumexp.) Ova mancı						Pancar,M ancar
Buxus sempervirens L.	Şimşir				Şimşir			Şimşir
Capparis spinosa L. Var.aegyptia (Lam.)Boiss.	Bebbe			Geb re, Kapa ri	Gebere			Kebere ,Gebere
Ceratonia siliqua L.	Harıp, keçiboynuzu, ahlat armutu	Harıp, harnup,harup						Keçiboyn uzu
Cetarach officinarum DC.	Altınotu		Altınotu		Altınotu			Altınotu
Celtis australis L.	Çıtlık,tesbih ağacı		Karaçıtılık		Çıtlık			Çıtlık
Citrus aurantium L.	Turunç	Turunç						Turunç
Citrus limoni L.	Limon	Limon						Limon
Coridothymus capitatus L.	Karakekik	Kekik,Karak ekik						Karakekik
Cydonia oblonga Miller.	Ayva	Ayva	Ayva		Ayva			Ayva
Eucalyptus camaldulensis Dehnh.	Sulfata		Ökalyptus Ağacı					Sulfata
Foeniculum vulgare Miller.	Isıra,sıra,reze ne	Arap saçı,sırta,sıra		Arap saçı, dere tu,re zene				Arap Saçı,Isıra
Hypericum perforatum L.	Kantaron otu			Kızıl cık	Mideotu, kantaron	Mayası l otu,sarı kantoro n		Kantaron
Laurus nobil Is L.	Tenel, defne,	Tenel, defne	Teynal,de fne	Defn e				Tenel,Def ne
Lavandula stoechas L.	Karaan		Kargan,K arabaş Otu,Kafa Süpürgesi					Karan
Juglans regia L.	Ceviz	Ceviz	Ceviz		Ceviz	Ceviz		Ceviz
Juniperus foetidissima Willd.	Ardıç			Ardı ç		Kokara rdıç		Ardıç
Malva sylvestris L.	Ebegümeçi,g ömeç	Ebegümeçi,g aba,ilmik		Ebeg ümeç i		Ebegü meçi		Ebegümeç i
Mentha pulegium L.	Narpız	Çayır Nanesi,Nana Narpuz,Narp ız	Nane, Filiskin,Y arpız		“İsim Yok”			Narpız
Mentha x piperita L.	Nane,karane ne			Nane	Nane			Nane
Myrtus communis L.	Mersin	Mersin	Mersin,Ka rasirken,Ç akal Üzümü				Mersin	Mersin
Ocimum basilicum L.	Fesleğen	Fesleğen			Fesleğen			Fesleğen
Oenanthe pimpinelloides L.	Gazyak	Kazayağı,Ka						Gazayak,

		zıyık						Gazyak
<i>Origanum majorana</i> L.	Kahve otu	Sepsu						Kahve Otu
<i>Olea europaea</i> L.	Zeytin	Zeytin	Zeytin					Zeytin Vb
<i>Opopanax hispidus</i> (Friv.)Gris.	Sarı ot	Sarı ot			Sarı ot			Sarı Ot
<i>Opuntia ficus-indica</i> Mill.	Mısır inciri	Frenk inciri						Mısır İnciri
<i>Orchis anatolica</i> boiss.	Salep	Dildamak, Di lıçıkık			Salep, Hıd rellez Çiçeği			Salep
<i>Origanum onites</i> L.	Kekik	Samanlı Kekik, İncir Kekiği	Akkekik, Kekik	Keki k, Kaya Keki ği				Kekik
<i>Paliurus spina-christi</i> Miller.	Karaçalıdiken, karaçalı, kız ılçaltı		Çaltı		Çaltı ilme			Karaçalıdiken, Karaçalı
<i>Papaver rhoeas</i> L.	Gelincik	Gelincik, Kap çık Otu, Kapırcık	Gelincik	Gelin cik	Gelincik, Gelineli	Gelineli	Lale Otu	Gelincik, Gelineli
<i>Pelargonium endlicherianum</i> Fenzl	Mis çiçeği	(pelargonium sp.) İtır						Mis Çiçeği
<i>Pinus brutia</i> Ten.	Çam	Çam						Kızılçam
<i>Plantago lanceolata</i> L.	Damar otu							
<i>Portulaca oleracea</i> L.	Semiz otu, temizlik			Semi zlik	Semiz otu	Semiz otu		Semiz otu
<i>Punica granatum</i> L.	Nar	Nar	Nar		Nar			Nar
<i>Quercus coccifera</i> L.	Kızıl pınar, meşe	Meşe, pelit	Bodurağa ç, pelit, pın ar	Gelin güld üren, çalı	Pelit, pın ar			Kızıl pınar
<i>Raphanus raphanistrum</i> L.	Hardal, turp otu	Turp otu						Hardal
<i>Rhus coriaria</i> L.	Sumak, somak	Sumak, somak					Sumak, somak	Sumak
<i>Rubus sanctus</i> Schreber.	Böğürtlen	Böğürtlen	Böğürtlen, Orman Üzümü, K ür		Moramut, Moramık, Moramıt, İlme Otu, İlme Dutu, Güz Üzümü		Böğürtl en, Kara muk	Böğürtlen
<i>Rumex patientia</i> L.	İlabada	İlibada, Laba da		Labada, ef elek		Büyük Labada		Libada, İli bada, Laba da, Ebelik Otu
<i>Salicornia europaea</i> L.	Deniz börülcesi, ger en otu	Deniz börülcesi						Deniz Börülcesi, Geren Otu
<i>Scandix pecten-veneris</i> L.	Kışkiş	Kışkiş						Kışkiş
<i>Styrax officinalis</i> L.	Ayı üzümü, tesbik		Tesbih ağacı, man galcık					
<i>Urtica dioica</i> L.	Isırgan otu, dalan diken	Dalan, ısırgan	Isırgan otu	Isırg an otu	Dalandik eni ısırgan, da lan, çakırdike ni, çakırot u	Isırgan	Çakır	Isırgan Otu
<i>Vitex agnus-castus</i> L.	Hayıt		Hayıt		Ayıt, Hayı t		Ayıt	Hayıt
<i>Zea mays</i> L.	Mısır, darı					Mısır		Mısır

Ek-2.Resimler**a****b**

Şekil 7.2.1.Pistacia terebinthus L.(ANACARDIACEAE)

a)Bitkinin genel görünüşü

b)Bitkiden yapılmış dibek

a

b

Şekil 7.2.2 *Nerium oleander* L.(APOCYNACEAE)

a)Bitki genel görünüşü

b)Bitkinin gövdesinden yapılmış bir bahçe kapısı (Tokat)

a

b

Şekil 7.2.3 *Helichrysum orientale* (L.) DC.(ASTERACEAE)

a)Bitki genel görünüşü

b)Bitkinin kurutulmuş çiçekleri

Şekil 7.2.4. *Opuntia ficus-indica* Mill. (CACTACEAE)
Bitki genel görünüşü

Şekil 7.2.5. *Salicornia europaea* L. (CHENOPODIACEAE)

Şekil 7.2.6 *Hypericum perforatum* L.(CLUSIACEAE)
Bitki genel görünüşü ve yağı

a

b

c

Şekil 7.2.7 Galega officinalis L.(FABACEAE)
a)Bitki genel görünüşü
b)Bitkinin meyvesi
c)Bitkiden yapılmış süpürge

a

b

c

d

Şekil 7.2.8. *Quercus cocciferae* L. (FAGACEAE)

a) Bitki genel görünüşü

b) Bitkiden yapılmış karasaban ve boyunturluk

c) Bitkiden yapılmış değirmen merkez direği

d) Bitkiden yapılmış çamaşır yıkama sopası (tokuç)

a

Şekil 7.2.9. *Liquidambar orientalis* Mill. (HAMAMELIDACEAE) (Endemik)
Bitkiden reçine elde etmek için yarılmış gövdesi

a

b

Şekil 7.2.10 *Juncus littoralis* C.A (JUNCACEAE)

a) Bitki genel görünüşü

b) Bitkiden yapılmış süpürge

a

b

Şekil 7.2.10 *Juglans regia* L. (JUGLANDACEAE)

a) Bitki meyva ve yaprakları

b) Bitki ile boyanmış iplerden yapılmış kilim ve sofa bezi

a

b

Şekil 7.2.12. *Lavandula stoechas* L.(LABIATAE)
 a)Bitki genel görünüşü
 b)Bitkinin damıtılmış suyu (x)

Şekil 7.2.13 *Origanum majorana* L. (LABIATAE)
 Bitkinin genel görünüşü

a

b

Şekil 7.2.14 *Origanum onites* L. (LABIATAE)

a) Bitki genel görünüşü

b) Bitkinin damıtılmış suyu (Açıkrenkolanlar)

a

b

Şekil 7.2.15. *Salvia fruticosa* Miller. (LABIATAE)

a) Bitki genel görünüşü

b) Bitkinin kurutulmuş dalları

a

b

Şekil 7.2.16. *Sideritis leptoclada* O.Schwarz (LABIATAE)

a) Bitki genel görünüşü

b) *Origanum onites* L. (kısa olanlar) ile birlikte kurutulmuş kısımları

Şekil 7.2.17. *Teucrium polium* L. (LABIATAE)

Bitki genel görünüşü

a

Şekil 7.2.18. *Laurus nobilis* L. (LAURACEAE)
a) Bitkinin genel görünüşü

b

c

Şekil 7.2.18. *Laurus nobilis* L. (LAURACEAE)
 b)Bitkinin damıtılmış suyu(x)
 c)Bitkiden yapılmış kapı(tokat)

Şekil 7.2.19 *Urginea maritima* Baker.(LILIACEAE)
 Bitki genel görünüşü

a

b

Şekil 7.2.20. *Viscum album* L.(LORANTHACEAE)
 a)Bitki genel görünüşü
 b)Bitkiden kaynatılmış suyu ile yapılmış ekmek

a

Şekil 7.2.21. Morus alba L.(MORACEAE)
a)Bitki genel görünüşü

b

c

Şekil 7.2.21. Morus alba L.(MORACEAE)
b)Bitkiden elde edilen et tahtası
c) Bitkiden elde edilen odun

a

b

Şekil 7.2.22. *Phillyrea latifolia* L.(OLEACEAE)

a)Bitkinin genel görünüşü

b)Bitkiden yapılmış süpürge

a

b

Şekil 7.2.23. *Pinus brutia* Ten.(PINACEAE)

a)Bitkinin genel görünüşü ve bitkiden yapılmış arı kovanı

b)Bitkiden yapılmış çit ev

c

d

Şekil 7.2.23. *Pinus brutia* Ten.(PINACEAE)

c)Bitkiden yapılmış merdiven

d)Bitkiden yapılmış çardak ve köşk

a

b

Şekil 7.2.24. *Plantago lanceolata* L.(PLATANACEAE)

a)Bitkinin genel görünüşü

b)Bitkiden yapılmış dolap

Şekil7.2.25.Limonium sinuatum (L.) Miller,Gard. (PLUMBAGINACEA)

a

b

Şekil 7.2.26. Phragmites australis L (POACEAE)

- a)Bitkinin genel görünüşü
b)Bitkiden yapılmış çit

d

- Şekil 7.2.26. *Phragmites australis* L (POACEAE)
c)Sepet,küfe yapmak için kurutulmuş bitki
d)Bitkiden yapılmış sepet,maket ev

c

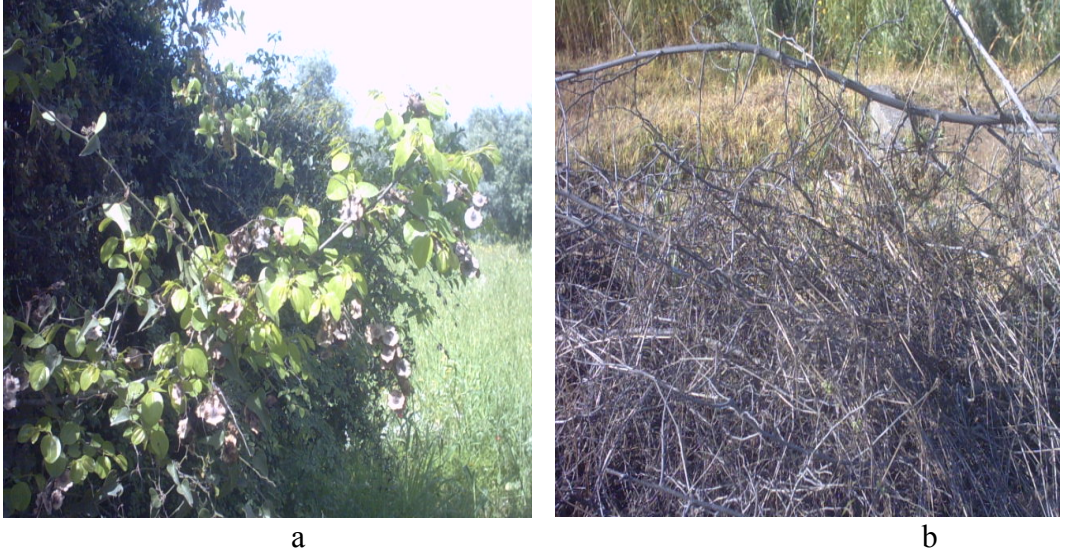

a

b

- Şekil 7.2.27. *Punica granatum* L.(PUNICACEAE)
a)Bitkinin genel görünüşü
b)Bitkiden yapılmış nar ekşisi

Şekil 7.2.28. *Paliurus spina-christi* Miller (RHAMNACEAE)
 a) Bitkinin genel görünüşü
 b) Bitkiden yapılmış bahçe çiti

Şekil 7.2.29 *Pyrus communis* L. (ROSACEAE)

- a) Bitkinin genel görünüşü
b) Bitkiden yapılmış dibek

a

b

Şekil 7.2.30. *Citrus nobilis* Lour. (RUTACEAE)

- a) Bitkinin genel görünüşü
b) Kurumuş yaprakları

a

b

Şekil 7.2.31. *Verbascum* sp. (SCROPBULARIACEA)

- a) Bitkinin genel görünüşü

b)Bitkiden ve Sorghum vulgare L.'den yapılmış süpürge

a

b

Şekil 7.2.32. *Styrax officinalis* L.(STYRACACEAE)

a)Bitkinin genel görünüşü

b)Bitkiden yapılmış süpürge

a

b

Şekil 7.2.33 *Vitex agnus-castus* L.(VERBENACEAE)
a)Bitkinin genel görünüşü
b)Bitkiden yapılmış ev

c

d

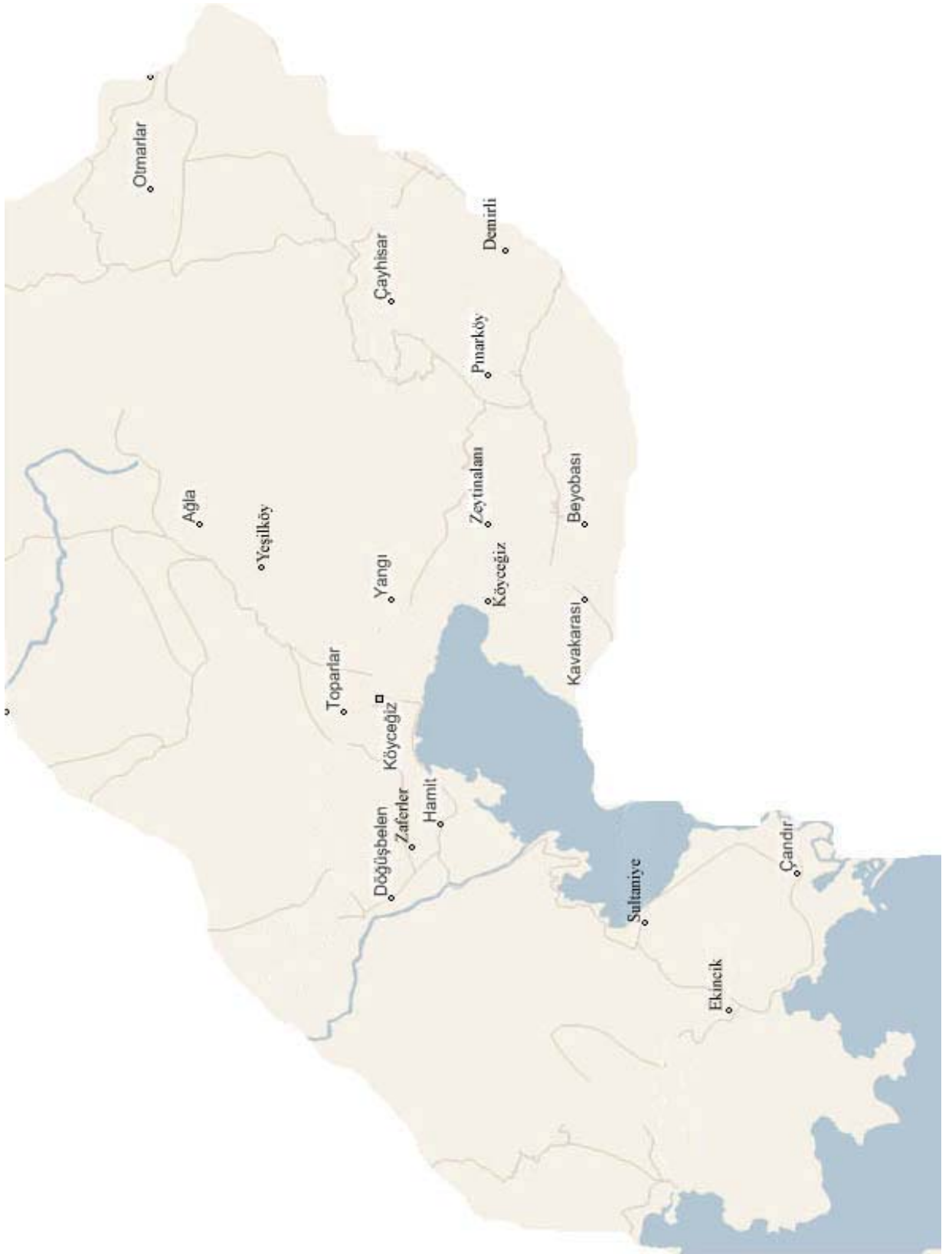
e

f

Şekil 7.2.33. *Vitex agnus-castus* L.(VERBENACEAE)
 c)Bitkiden yapılmış küfe
 d)Sepet yapımı için ıslatılmış bitki
 e)Bitkiden yapılmış holluk
 f)Bitkiden yapılmış baston

ÖZGEÇMİŞ

1979 Muğla ,Köyceğiz doğumluyum.İlk öğrenimimi Zeytinalanı İlköğretim Okulu'nda ,orta ve lise eğitimimi Köyceğiz ,Naip Hüseyin Lisesi'nde , yükseköğrenimimi Balıkesir Üniversitesi Necatibey Eğitim Fakültesi Biyoloji Öğretmenliği'nde tamamladım.Halen Muğla, Marmaris Çetibeli Ali Fikret Bilgin İlköğretim Okulu'nda sınıf öğretmenliği yapmaktayım.

Köyceğiz yöresinde görüşme için gidilen köyler

Etnobotanik alan çalışmamız süresince Köyceğiz merkezden 15 kişi ile görüşme yapılmıştır. Görüşme için gidilen köyler , köylerin merkeze uzaklığı ve görüşülen kişi sayıları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3.1 Köyceğiz merkez ve köylerinde görüşmelerin yapıldığı kişi sayısı ve köylerin merkeze olan uzaklıkları

Köy adı	Köyün merkeze olan uzaklığı(km.)	Görülen kişi sayısı
Merkez	-	15
Köyceğiz Köyü	6	18
Kavakarası Köyü	10	15
Yayla köyü	11	23
Zeytinalanı Köyü	4	63
Otmanlar Köyü	35	7
Akköprü (Demirli) Köyü	33	18
Yeşil Köy	4	9
Ekincik Köyü	37	12
Döğüşbelen Köyü	13	12
Beyobası Köyü	10	4
Pınar Köyü	17	3
Toparlar Köyü	5	9
Sultaniye Köyü	28	13
Hamit köy	11	11
Zaferler Köyü	12	14
Çandır köyü	38	17
Merkez ve 15 köy	-	276